

کشف اسرار

نوشته آیت الله خمینی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله اجمعين و لعنة الله على

اعدائهم الى يوم الدين

در این روزها که آتش فتنه جهانرا فرا گرفته و دود تار بك آن بچشم تمام جهانیان رفته و تمام ملل عالم بفکر آنند که خود و کشور خود را از این دریای بی پایان آتش کناری کشانند و از این فتنه جنگ مرگبار بیکسو شوند و از روی ضرورت و ناچارى کشور های اسلامی نیز با سختی و بدبختیهای مواجه شدند و در زیانهای این جنگ جهانگیر شرکت کردند گرچه از سود های آن بهره ندارند خوب بود افراد این کشور نیز بفکر سعادت خود و برادران خود باشند و بکدل و بك آواز در چاره جوئی این سیاه روزیها بکوشند یادست کم از فتنه گریها و فساد انگیزی ها در این موقع باریك خودداری کنند و خودشان بید بختی خود كلك نکنند مع الاسف میبینیم که در این روزها بینخدانی چند پیدا شده که باتمام قوا نیروهای خود را صرف در فساد انگیزی و فتنه جوئی و تفرق کلمه و برهم زدن اساس جمعیت میکنند امروز که دنیای آتش خیز بناچارى دست خود را طرف دین و روحانیت دراز کرده و خواهد کرد و از نیروهای معنوی استمداد میکند بعضی از نویسندگان ماحمله بدین و دینداری و روحانیت را بر خود لازم دانسته بدون آنکه خودشان نیز مقصودی جز فتنه انگیزی داشته باشند با قلههای تشکین خود اورا قوی سیاه کرده بین توده بخش کرده اند غافل از آنکه سست کردن مردم را امروز بدین و دینداری و روحانیت از بزرگترین جنایات است که برای فتنای کشور های اسلامی هیچ چیز بیش از آن كلك کاری نمیکند مانیز که بناداشتیم هیچگاه در پیرامون این مسائل بگردیم چون حق کشی های فراوانی در این کتاب و کتابچه ها دیدیم بناچار راه خطاها و بیدادگریهای آنها را مختصری روشن کردیم تا خوانندگان گرامی سرچشمه فساد و بد بختی کشور و ملت را ببینند از کجاست شاید کسانی پیدا شوند در فکر چاره برآیند و بخوبی بدانند قلههایی که بر ضد روحانیت بکار میروند كلك کاری بنا بر چه کردن کشور و اساس استقلال آنست ، خوانندگان گفتمار راجع بروحانی و حکومت را که در قسمتهای اخیر این کتاب است درست بخوانند و بایضا طرفی کامل در میزان عقل پسندانه تا مطلب روشن شود

يك خواهش مشروع از خوانندگان محترم

بطوریکه میدانیم بسیار شود که نویسندگی و سخنرانی بوسیله کلمات شیرین با نمک پیش مردمان ساده لوح خوش باور و گاهی هم نزد اشخاصی کنجکاو بادل منطقی و برهان عقلی اشتباه میشود چه بسا نفوس ساده عوام گول گفتارهای شیرین با مزه يك سخنران ماهر و کلمات قشنگ فریبنده يك مقاله نویس زبردست را خورده با آن روح خوش باوری از حقیقت و غریزه انسانی خود بکسره چشم پوشی کند و سخن را هر چه بیرون از حقیقت باشد بمجرد عبارتهای لطیف و مثالهای شیرین بیدلیل و منطق باور کند و از اینراه زیانهای بسیار ببرد از اینجهت شیخ الرئيس فیلسوف بزرگ اسلامی گفته کسانی که چیز را بیدلیل باور میکنند از طبیعت انسانیت بیرون رفته اند از اینرو ما از خوانندگان محترم تقاضا داریم که مقالات بازر و زیور عصر را کنار گذاشته و ناسزاهای و هرزه گوئیهای اینمقالات را بیکسو انداخته و با حس کنجکاوی که خدا بآنانسان داده بگفتار هر دو طرف نظر کنند و از هیچيك بکسخن گرچه کوچک باشد بیدلیل درست قبول نکنند تا گفتار حق از باطل جدا شود و دروغ بر داینها آفتابی گردد تقاضای دیگر آنست که از نظر غرض آلوده و دوستی و دشمنی بر کنار شوند و بادیده انصاف حقیق با کمال کنجکاوی گفتار هر دو را بنگردند زیرا که نظر غرض آلوده انسان را از راه حقیقت بیرون میبرد و دوستی و دشمنی پرده بروی حقایق میکشد و چون از گفتار این نویسندگان معلوم شود که خدا و قرآنرا قبول دارند و از حکم خرد نیز سرپیچ نیستند و پیش چیز دیگر خاضع نمیشوند هائیز با آنها از روی حکم خرد و آیات قرآن وارد بحث میشوند و حل شبهاتشانرا از روی این دواصل مسلم بین هر دو مینمائیم تا پس از این ثابت و روشن کنیم که اگر قرآن و خدا را باور داشتند ناچار باید برای همیشه پیش احادیث هم خاضع باشند و ما بخوانندگان محترم وعده میدهیم که مو بموجرفهای آنانرا ثابت کنیم از حکم عقل و قرآن بیرون و جز نقصان خرد یافته انگیزی چیز دیگر در این میان نیست

بسم الله الرحمن الرحيم
ریشه این گفتارها از کجاست ؟

محمد بن عبدالوهاب (۱) در سال ۱۱۱۶ در عونیة نجد متولد شده و در دمشق بتحصیل پرداخت و از علماء حنبلی آراء ابن تیمیہ متوفی در سال (۷۲۸) و ابن قیم الجوزیه شاگرد او متوفی در سال (۷۵۱) را آموخت و آراء آنها را پذیرفت مسلک وهابیت از اینجا شروع میشود ابن عبدالوهاب بغداد و بصره مسافرت کرد و مذهب حنبلی را تکمیل کرد و برگشت و محمد بن سعود را که بر قبائل (عتوب و عنزه) امارت داشت بمسلک خود دعوت کرد او نیز قبول کرد و این مسلک را شعار حکومت خود کرد و برای نشر آن باشهرهای مجاور خود پیکارها کرد و مرکز حکومت خود را (درعیه) قرارداد ریاضی ها از دعوت او سرپیچیدند و دهام بن دواس امیر ریاض با ابن سعود سالها پیکار کرد تا عاقبت مغلوب شد و حکومت ریاض با ابن سعود شد پس از ابن سعود پسرش عبدالعزیز بن سعود با امارت رسید او نیز برای نشر مسلک وهابیها کوششها و جنگها کرد یکدفعه بمکه حمله کرد و یکمرتبه بعراق و در سال (۱۲۱۵) یا (۱۲۱۶) پانزده هزار وهابی بشهر کربلا ریختند و قتل و غارت پرداختند و خزینه و حرم سیدالشهداء حسین بن علی را غارت کردند و هر چه در آنجا از جواهر و نفایس بود بردند و چون این خبر منتشر شد فتحعلیشاه صد هزار لشکر فراهم کرد و سلیمان پاشا والی بغداد نیز لشکری جرار برانگیخت که با آنها در صحرای نجد رزم کنند لکن در ایران جنگ روسیه پیش آمد و در عراق فتنه کردها برپا شد این بود شمه از ریشه مسلک وهابیہ اینک بعضی از نویسندگان برای خود نمائی و اظهار روشن فکری از افکار جاهلانہ ابن تیمیہ پیروی کردند اینها با دعای خود متور الفکرند و میخواهند از زیر بار تقلید بیرون روند و چنین پنداشتند که از زیر بار تقلید بیرون رفتن از فرمان قرآن و اسلام سرپیچیدن و بیزرکان دین ناسزا گفتن است غافل از آنکه ما میدانیم که اینها از وحشیهای نجد و شترچرانهای ریاض که از رسوایترین ملل جهان

واذوحشی ترین عائله بشری هستند پیروی و تقلید کردند و از زیر خراجات شاه و خداگریخته بارکش غول بیابان نجد شدند

اینها چون باشکالات و هاییه که دست بدست نزد چندتن
 سبب اصلی
 اشکالات اینان
 بیخرد گزیده بر خورده اند و خود قوه علم و تمیز نداشتند
 که بجواب آن پردازند چنانچه در آئیه نزدیکي پایه دانش
 و خرد آنها را روی دائره ریخته تا آنانکه از هویت اینها بیخبرند درست وزن
 آنانرا بدست بیاورند و نیز نخواستند زیر بار عالمی دانشمند روند و جواب این
 اشکالات بیخردانه را دریافت کنند ناچار شدند از تقلید کورکورانه و هاییه که
 گروهی شترچران عاری از دانش و تمدنند و چون پیروی مستی صحرانشین سیاه
 بیخرد را بخود نخریدند و نخواستند ننگ تقلید و حشیهای نجد را بدوش خود
 بکشند و حس شهرت و خودخواهی نیز کمک کرده باز بردستی خاصی این نظریه
 را بخودشان نسبت داده و خود را در آن مبتکر و پیشقدم قلمداد کردند و مستی
 حرفهای عامیانه که از فتنه جوئی برخاسته بایک مشت فحش و ناسزات تحویل توده
 دادند غافل از آنکه عین این گفته ها یا مثل آن و صدها مسائل دیگر از اول ظهور
 اسلام تا کنون شایع بین علماء بوده و جوابهای آنها تا اندازه که قابل اعتنا بوده
 داده اند عبدالعزیز بن سعود که ذکر آنها کردیم اشکالات خود را که اینها از آن یا
 مثل آن گرفته اند در یک رساله جمع آوری کرده برای شیخ بزرگوار شیخ جعفر متوفی
 در سال ۱۲۲۸ فرستاده شیخ نیز جواب اشکالات را که اصلش از ابن تیمیه بوده در
 رساله منهج الرشاد که در سال ۱۳۴۳ در نجف بطبع رسیده بتفصیل داده و اینها چندین
 مسائل علمی شایان تقدیری نیست که صرف وقت در آن سزاوار باشد

این ماجراجویان عقب افتادن خودشانرا از ملل دنیا و باز
 ماندن از تمدن امروزه اروپا را عقیده بدین و پیشوایان
 يك اشتباه
 مضحك بی اساس
 آن حساب میکنند و افسار گسیختگی و ترك مراسم دینی

را اسباب تعالی و تمدن می‌شمارند با صرف نظر از آنکه در اروپا که اینها آرزوی
آنرا می‌برند تمدن بمعنی خود حقیقت ندارد و ما نمی‌خواهیم وارد این مبحث شویم
که از مورد بحث ما خارج است تا روشن شود که کلمه توحش باروپا نزدیکتر است
از تمدن ولی مطلعین میدانند که اروپا نیز از دین و مراسم دینی و احترام از حضرت
عیسی مسیح و مادرش مریم بیرون نیست تا جائیکه عیسی را که بنده مقرب خدا
است پسر خدا خوانند و قرآن آنها را در عالم رسوا کرده ماهمه دیدیم که در روزنامه
های ایران نقل از روزنامه‌های اروپا مراسم دعای بزرگان اروپا را منتشر کردند
و مطلعین می‌گویند بزرگان فعلی انگلستان و امریکا در هر صبحگاه بمراسم دعا قیام می
کنند همان دعائیکه نویسندگان افسار گسیخته ما از روی استهزاء و توهین بآن نظر میکنند
سالمائی بس طولانی است که عقیده و هایت که بعضی
نویسندگان ماجراجوی ما از آن امروز تقدیس میکنند و
و همه اصلاحات و درستی‌ها را از آن میدانند در صحرای
نجد و مملکت حجاز شایع شده و کوششها در پیشرفت اینمقام کردند بطوریکه
جمع مراسم مذهبی و تشریفات دینی را کنار گذاشته حتی پیغمبر را پس از رحلت
از چوب دستی کمتر دانستند و مانند دیدیم قدمهای بلندی در راه تعالی و تمدن برداشته
باشند تا آنکه از دربار سعودی مستشاری استخدام کنیم برای ترك خرافات بگفته
اینان تا مملکت ما نیز بتمدن آن مملکت که مراسم دینداری را ترك کردند برسد و در
این قافله جلودار تمدن باشد اکنون باید فهمید اشتباه کاری این ماجراجویان و
غلط اندازی این آشوب طلبان را اینان گمان کردند که اسلام که در نیم قرن نیمی
از جهان را گرفت و در سیزده قرن روپستی گذاشت از دینداری ملت و قیام بمراسم
آئین است بایک مراجعه باحوال زمامداران و سرداران و نظامیان و دینداران دوره
اول اسلام و تماشای احوال امروز ما مطلب خوب روشن میشود و حیل گریها خوبی
معلوم میگردد زمامداران آن روز اسلام کسانی بودند که در سر تا سر مملکت خود

حدود الهی را اجرا میکردند دست دزد را میبردند و آشوب طلبان و فتنه انگیزان را گردن میزدند از اجانب و کفار دوری میجستند و احترام میکردند حتی در لباس و خوراک و مرکوب از آنها تقلید نمیکردند و شباهت بآنانرا حرام میدانستند در آثار ملی و شعار مذهبی مستقل بودند و بایگانگان مودت و مراودت نداشتند آنها کسانی بودند که بواسطه ر بوده شدن يك، خلخال از پای زن یهودی که تحت الحمايه آنها بود میگفتند اگر مسلم از این غم ببرد بجا است سرداران اسلامی در آن زمان بواسطه آنکه پیغمبر اسلام از پوشش حریر نهی فرموده بود در یکی از دربارهای سلطنتی روی فرش حریر نشستند قوه روحانیت در آنها بطوری قوی بود که سردار بزرگ اسلامی یکمشت زهر کشنده خورد باعقیده آنکه خدای اسلام و قرآن او را نگاهداری می کند در مقابل دشمن دین و همانطور هم شد نظامیان اسلام شصت نفرشان بشصت هزار لشکر رومی حمله کرده و آنها را درهم شکستند و چند هزار آنها هفتصد هزار رومی را از پادشاه آوردند و عده معدودی ایرانرا مسخر نمودند اینها اثر نیروهای دینی و علاقه مندیهای بدین بود نه برای این بود که دین و مراسم آنها خوار بشمرند شما چه چیزتان شباهت بآنها دارد؟ آنها باعقیده بآنکه در کشتن و کشته شدن سعادتست و شهیدان در زندگی ابدی نزد پروردگار عالم در ناز و نعمت هستند آنها همه فتوحات را کردند جمله کلام آنکه آنها از دینداری و ایمان بغیب و علاقمندی بروحانیت آنها نصیب بردند و مادر همه این قدمها عقب ماندیم و خواهیم ماند

عوام فریب   آفرین بر شما طرارهای یاوره سرا که اول با اظهار علاقمندی
کیست؟   بدین حقیقی و عبارات جالب توجه توده را متوجه خود
میکنید و در آخر کلام پس از چند صفحه یکسره میگوئید
دین عبارت از راهنامه عقلست و عقل ما هر چه فهمید همان دینست اگر عقل شما
و ما هر چه فهمید همان دینست پس چرا از دین اسلام و قرآن خدا و پیغمبر اسلام
اسم میبرید شما عوام فریبی را بیدلیل بزرگان اسلام نسبت میدهید و خود در

چند صفحه کتاب چندین موضع آن عوام فریبی میکنند شما اول دم از دین میزنید و برای اسلام دلسوزی میکنید و سنگ قرآن و اسلام را بسینه میزنید و خود را در ردیف دینداران و هواخواهان قرآن قرار میدهید و در چند صفحه بعد با کمال جرئت و جسارت میگوئید قانون هزار سال پیش درد امروز را دوا نمیکند برای آنکه قانون ثبت و گمرک را ندارد ما پس از این خواهیم روشن کرد که خدای محمد ص که قانون گذار است تکلیف گمرک و ثبت و هر جزمی از جزئیات احتیاج بشر را برای همه دوره ها معین کرده شما چه میدانید قانون اسلام چیست ما که شمارا بهتر از هر کس میشناسیم و سوابق شمارا خوب میدانیم شما چه میدانید قوانین اسلام کجا است کسیکه دست کم یکبار قرآن نخوانده است که با صراحت لهجه بگوید در قرآن اسم جبرئیل نیست و اینکه جبرئیل وحی آورده در قرآن نیست با او چه بگوئیم و ما پس از این ذکر از این مطلب پیش میاوریم تا خیانتکاری معلوم شود

نکته اصلی اینان و هر يك از صاحبان آراء باطله و گفتارهای ناهنجار
حمله به علماء اسلام چون میدانند که تنها کسیکه میتواند پشت آنها را در جامعه باز کند و دروغ پردازی آنها را روی دایره بریزد ملاحها هستند و دیگر مردم یا تخصص در این میدان ندارند یا اگر هم اطلاعی کم و بیش داشته باشند وظیفه خود را جلو گیری از افسار گسیختگی ها نمیدانند تنها چیزی را که برای پیشرفت مقاصد مسموم خود مقدم بر هر چیز بر خود لازم میدانند آنستکه با هر وسیله شده است بیاوه سرانی و دروغ پردازی و تهمت و افترا بملاحها دست توده را از آنها کوتاه کنند و آنها را پیش مردم خوار و کوچک کنند و از نفوذ روحانی آنها با هر جانفشانی هست بکاهند تا میدان تاخت و تاز برای آنها باز شود و با کمال آزادی و دلگرمی بتوانند با جان و ناموس و مال یکمشت بیچاره ستم دیده بازی کنند و گرنه بشهادت تواریخ معتبره از بعد از رحلت پیغمبر اسلام تا امروز تنها کسیکه دین مردم را نگاه داشته و جلو گیری از بیاوه سرانی افسار گسیختگان کرده علماء و ملاحها بودند و دیگران یا وظیفه

این کارها را نداشتند یا خود را وظیفه دار نمیدانستند

چرا رضا خان در این بیست سال که بدست دوره اختناق ایران و دین با علماء بد بود؟ بشمار میرفت همه دیدید و دیدیم که بالاتر هدف رضا خان علماء بودند و آنقدر که او با آنها بد بود با دیگران نبوده چون میدانست اگر گلوی اینها را با سختی فشار ندهد و زبان آنها را در هر گوشه باز و سرنیزه نبندد تنها کسیکه با مقاصد مسموم او طرفیت کند و بارویه هائی که میخواست برخلاف نفع مملکت و صلاح دین اتخاذ کند مخالفت نماید آنها هستند و زمامداران آنروز یا نوکرهای خاص او بودند و با مقاصد او همراه بودند و یا ضعیف النفس و ترسو بودند و بایک هو از میدان در میرفتند او با مرحوم مندرس روزگاری گذراند و تماس خصوصی داشت و فهمید که با هیچ چیز نمیتوان او را قانع کرد نه با تطمیع و نه با تهدید و نه با قوه منطق از او حال علمای دیگر را سنجید و تکلیف خود را برای اجرا کردن نقشه های اربابهای خود فهمید با همه فشارها و شکنجه ها و اهانتها که بخصوص مالاها در آن روزهای اختناق ایران توجه پیدا کرد بنوبه خود چند مرتبه برای دفع فساد هائی که آنها خصوصی از منابع صحیح اطلاع داشتند قیام و نهضت کردند از اصفهان و تبریز و مشهد ولی سستی مردم که قوه اجراء مقاصد مدبرانه علماء هستند اقدامات آنها را عقیم کرد مالاها از همان روزهای اول تصدی رضا خان را برخلاف مصالح کشور تشخیص دادند و نتوانستند عمومی و وقتی نشد مخفیانه و خصوصی فساد های خانمانسوز او را بمردم گوشزد کردند ولی تبلیغات آندسته بتوسط روزنامه های آنروز که تنگ ایران بودند و امروز نیز بعضی از آنها بازیگر میدانند آنها را از نظر مردم ساقط کردند تا آنجا که آنها را سوار اتومبیل نمیکردند و هر عیبی اتومبیل میکرد از قدم آخوند میدانستند من خود دیدم که در بین راه بنزین تمام شد شو فر گفت از نحوست این آخوند است من چون سید بودم مورد اعتراض نشدم بیچاره مالاها ساقط شدند و میدان برای بازیگران عصر طلایی باز

شد و سیاه روزیهای دیدید که صفحه تاریخ شمارا تاريك و ننگین کرد و هنوز تا سالهای طولانی دیگر جبران بردار نیست اینست پاداش آن ملت که افسار گسیختگی را سرافرازی میداند و تخلف از دین و مراسم دین میکند رضاخان رفت دوره تاريك ديكتاتوری سپری شد گمان میرفت که ملت درد خود را فهمیده و از بیست سال فشار ها و دست درازیها بجان و مال و ناموسشان عبرت میگیرند و بقیه معدودی از ورشکسته های عصر طلائی را خود آنها بسزای خود میروسانند و طرفداران ترك آئین و مراسم آنها پایمال میکنند ولی باز خواهند و روزگار سیاه خود را فراموش کردند ملت چون به حقوق حق خود قیام نکرد ماجراجوها فرصت بدست آوردند تا از مالاها تجاوز کردند و یکسره بآیین و دینداری طرف شدند و محکومات قرآنرا پایمال اغراض مسمومه کردند تا بادل گرم بتوانند صفحه مملکت را میدان اجراء نیات فاسده خود کنند و دوباره آن سیاه بختیها و روزگارهای تلخ را عودت دهند ما اگر بخواهیم اینسخن را طولانی کنیم از مقصود اصلی خود که رد سخنان بیپوده و هایه است باز میمانیم . ما اکنون بمطلب میپردازیم و يك يك جواب گفته های آنها را که نیمخورده و هایه و امثال آنها است میدهیم تا حال این دروغ پردازها و خیانت کلر بهاروشن شود آنگاه جزای این فساد انگیزانرا از دولت و ملت غیور ایران میخواهیم و در موقع سرکوبی آنها معرفی يك يك را در عهده خود میدانیم

گفتار اول - توحید

سؤال اول   آیا حاجت خواستن از پیرنمبر و امام و شفا خواستن از تربت و سجده کردن بر آن و ساختن این گنبد ها و بارگاهها شرك است یا نه اگر هست بگوئید و اگر نیست خواهشمند است اول معنای شرك را بیان کنید تا ببینیم آن شر کیکه اینهمه اسلام و قرآن با آن جنگیده با اینکارها چه فرق دارد

جواب پرسش اول :

این پرسش تقسیم شود به چند بخش

۱. حاجت خواستن از پیغمبر و امام شرکست یا نه
  ۲. شفا خواستن از تربت شرکست یا نه
  ۳. سجده کردن بتربت شرکست یا نه
  ۴. ساختن این گنبد و بارگاهها شرکست یا نه
  ۵. اگر اینها شرک نیست پس شرکیکه اینهمه اسلام و قرآن با آن جنگیده چیست و معنی شرک کدامست تا فرق بین این کارها و شرک را بدانیم
- ما یک سؤال دیگر بر اینها میافزایم و آن اینست آیا احترام و تعظیم از قبور شرکست یا نه

یک مقدمه برای روشن کردن مقصود

چون جواب از این سؤالات گرو فهم معنای شرک و اقسام آن و آراء و عقاید اعراب و غیر اعراب است تا ظهور اسلام تا واضح شود قرآن و اسلام با چه آراء و عقایدی جنگیده ناچار ما تا اندازه ای وارد این مبحث میشویم و خوانندگان اگر بیشتر از این تفصیل خواستند باید بکتاب ملل و نحل و تواریخ و سیر رجوع کنند (۱)

بیان شرک

یکی از معانی شرک آنست که از برای عالم دو مبدء است یکی نور و آن یزدانست و یکی ظلمت و آن اهرمن است و مجوس آنها را طوایف اجمالا و مجوس اصلی یزدانرا قدیم میدانستند و اهریمن را حادث و خیرات و خوبیها را یزدان نسبت میدادند و شرور و بدیها را از اهریمن میدانستند از اینجهت در سبب پیدایش خود اهرمن خلاف داشتند و از این طوایف است کیومرثیه که اهرمن را از فکر بد نور که یزدانست حادث میدانند و زروانیه را زردشتیه که هر یک آراء عجیب داشتند

بیان مذهب ثنویه :

۱- ملل و نحل شهرستانی و دائرة المعارف فرید و جدی و مروج الذهب مسعودی و بیان الادیان ابوالعالی در این ابواب رجوع شود

اینان دواصل قدیم ازلی قائل شدند که هر دو در قدیم و ازلیت مساوی هستند
 و در جوهر و طبع و فعل و ممکن و حیز و اجساد و ابدان و ارواح مخالفند و از اینهاست
 مانویه که در زمان شاپور بن اردشیر ظاهر شد و بهرام بن هرمز او را کشت اینها بعد از
 عیسی ظاهر شدند و عالم را مخلوق دواصل قدیم ازلی عالم قوی حساس دانستند
 و آن دورا در نفس و صورت و فعل و تدبیر متضاد و در حیز متحدانی دانستند عقیده
 داشتند که جوهر نور نیکو و فاضل و خوشبو و خوش صورت و صاحب نفس خیر خواه
 و حکیم و نافعست و افعال او خیر و صلاح و سرور و نظام و حیز او جهت فوق است و
 ظلمت در جمله این امور با آن جدا و مختلفست و از برای هر يك از نور و ظلمت پنج
 جنس است چهار بدن و يك روح بدنهای نور آتش و نور و باد و آب است و روحش
 نسیم است که در این ابدان متحرك است و بدنهای ظلمت حریق و ظلمت و سموم
 و ضباب است و روح آن دخان است که در این ابدان متحركست و آراء و عقاید
 غریبه دیگر داشتند که مابذکر آن نمیپردازیم

بیان مزدك و
 آراء مزدكیه
 مزدك در زمان قباد پدرانوشیروان ظاهر شد و قباد را
 بدین خود دعوت کرد او نیز قبول کرد و انوشیروان او را
 کشت اینها نیز آراء عجیبی داشتند از آنجمله آنست که دو
 اصل قدیم قائل بودند و لذا نقل است که میگفت خدای من در عالم بالا بر کرسی
 نشسته مانند نشستن خسرو در عالم پائین و در پیشگاه او چهار قوه است قوه تمیز و
 فهم و حفظ و سرور چنانچه در پیشگاه خسرو چهار شخص است مؤبدان و هر بدای کبر
 و اسپهبد و رامشگر و این چهار با هفت چیز تدبیر امر عالم میکنند سالار و پیشکار و بالون
 و پروان و کاردان و دستور و کودک و این هفت دور میزنند در دوازده روحانی خواننده
 و دهنده و ستاننده و برنده و خورنده و دونده و خیزنده و کشنده و زننده و کننده و
 آینده و شونده میگفتند هر انسانی که در او این چهار و هفت و دوازده جمع شود
 در عالم پائین ربانی شود و تکلیف از او برداشته شود و بین اینها طوائف دیگری بوده

از قبیل دیوانیه و مرقونیه و کینویه و اصحاب تناسخ که ذکر مذاهب هر يك بطول
 آنجا در طوائف مجوس آتشکده‌ها برپا کردند اول آتشکده که بنام فریدون
 بنا شد در طوس پس از آن بنوبت در بخارا و سجستان و در مشرق چین و در فارس
 آتشکده‌هایی بنام داشت و اینها قبل از بروز زردشت بود او نیز در نیشابور و غیر آن
 آتشکده‌هایی بنام نهاد

بیان عقاید اهل
 اینها در مقابل ارباب دیانات و پیغمبران بودند و اعتمادشان
 به طاعت و عقل و ذهن صافی خود بوده يك طایفه از اینها
 دهرین هستند که جز به محسوسات بچیز دیگر عقل آنها آنها را
 هدایت نکرده و يك طایفه دیگر اصل مبدأ و معاد را قبول داشتند ولی باقی را به عقل
 خود عمل میکردند چنانچه بعضی نویسندگان امروزه تأثیر تقلید از این طایفه میکنند
 و بگمان خود این فکر تازه ایست که به مغربی ادراک آنها آمده غافل از آنکه این
 فکر پوسیده چند هزار ساله است که پیغمبران اساس آنرا برچیدند

بیان عقاید و آراء
 اینها طایفه از مجوس بودند که جمع بین تثلیث نصاری
 و شرك تنویه کردند و پنج اصل قائل شدند دو تاحی و فاعل
 که باری و نفس است و یکی منفعل که هیولی است و دو تا
 غیر فاعل و غیر منفعل که آن دهر و خلاه است اینها نیز آراء عجیبه دارند که از ذکر
 آن صرف نظر کردیم

معنی دیگر شرك و
 یکی دیگر از معانی آن شرك در عبادت است و آن عبارت
 بیان طوائفی از
 از آنست که عبادت بیشتر از يك خدا شود و پرستش خدایانی
 بصورت خدایانی شود و ما پس از این معنی عبادت را بیان
 میکنیم بیشتر طوائف مشرکین این نحو شرك دارند از اینها دو طایفه بزرگ است
 که یکی را اصحاب هیاکل گویند و دیگری اصحاب اشخاص

آراء اصحاب هياكل

اینها عقیده داشتند که هارا نمیرسد که عبادت و پرستش
خدای بزرگ کنیم و ما محتاجیم در عبادت و پرستش بیک
متوسطی که عبادت آن کنیم و بواسطه عبادت آن تقرب

به خدای بزرگ جوئیم پس قائل شدند با ارواح مجردة که آنها را مدبر عالم دانستند
و چون خواستند عبادت آنها را کنند دیدند آنها را یعنی ارواح را نیز نمیتوانستند و
خود را محتاج دیدند که عبادت کنند از موجودی که او را ببینند پس متوجه شدند
به هياكل یعنی ستارگان سیاره و هر يك از روحانیین را متعلق بیکي از ستارگان
دانستند و هياكل را ابدان ارواح دانستند و نسبت ارواح را با ابدان مثل نسبت
نفوس انسانی با ابدان انسانی دانستند و ستارگان را زنده بزندگی ارواح دانستند
و گفتند تقرب با ابدان تقرب با ارواح است و پرستش ستارگان پرستش ارواح آنها
است که هارا به خدای بزرگ نزدیک کنند پس از برای هفت ستاره سیاره تشریفاتی
قائل شدند و تعیین کردند اولاً خانه ها و منازل آنها و اسماء آنها را و ثانیاً مطالع و
مغارب آنها را ثالثاً اتصالات آنها را بترتیب طبایع آنها و اشکال موافقه و مخالفه
آنها و رابعاً تقسیم روز و شب و ساعات را بر آنها و خامساً تقدیر صورتهای و اشخاص
و اقالیم و شهرها را بر آنها پس دعاها و عزائم و ختوماتی درست کردند و بصورت
هر يك از سیارات انگشتی ساختند و در روز و ساعت مخصوص بآن سیاره دست
کردند و لباسهای خاص به او را پوشیدند و بخوراتی تبخیر کردند و عبادت هر يك
را در وقت خود کردند و حاجات خود را از آنها خواستند هر يك از سیارات را برای
حاجت مخصوصی تعیین کردند و ستارگان را آله و ارباب و خدایان دانستند و خدای
بزرگ را رب الارباب و اله الا اله و خدای خدایان گفتند و بعضی از آنها خورشید
را خدای خدایان دانستند و سحر و کهنات و تنجیم و عزائم و خواتیم از علوم
آنها است

آراء اصحاب
اشخاص
اینها میگفتند که روحانیین که خدایان ماهستند و سائلها
نزد خدای بزرگ هستند دیده نمیشوند و ما نمیتوانیم با آنها
سخن گوئیم و مخاطبه نمائیم پس تقرب با آنها حاصل نشود
مگر ستارگان و لکن از برای ستارگان نیز طلوع و غروب است و ما همیشه نمیتوانیم
آنها را بینیم و با آنها مخاطبه کنیم پس تقرب با آنها نیز میسر نشود پس ناچار شدند
از ساختن صورتهائی بر مثال هیاکل سبعة سیاره و اصنام و بتنهائی درست کردند و عبادت
و پرستش بتها کردند که بتها آنها را بهیاکل نزدیک و مقرب کنند و هیاکل آنها را
بر روحانیین نزدیک کنند و روحانیین که خدایان کوچکند آنها را بخدای بزرگ
نزدیک کنند و هر بتی که در جوهر از فلزی بود که مناسب یکی از آن ستارگان بود
پس بستایس و پرستش آن بتها مشغول شدند که آنها شفیع پیش خدا شوند و آنها
مراعات میکردند ساعت و دقیقه و درجه و اتصالات و اضافات نجومیه را و آنها در
قضاء حاجتهای خود دخیل میدانستند و خلقت اشیاء پست و مودی را بخدانسبت
نمیدادند و میگفتند خدا بزرگتر است از آنکه خلقت این چیزها را کند خلقت
اینها را از اتصالات کواکب و امتزاجات عناصر حسب اتفاق میدانستند و در اینجا آراء
و عقاید بسیاری است که ذکر نکردیم

آراء عرب در
زمان جاهلیت
آراء عرب در زمان جاهلیت تافه و احمقانه بود و بسیار است يك
طایفه از آنها دهریه بودند که طبع را محیی و دهر را مفسی
میدانستند و موت و حیوة را ترکیب و تحلیل عناصر و جامع
را طبع و مهلك را دهر میگفتند و یکطایفه از آنها خدا و ابتداء خلقت را قبول
داشتند ولی منکر معاد و بعث رسل بودند و یکطایفه خدا و معاد را تا اندازه قبول
داشتند ولی پیغمبران را منکر بودند و عبادت بتها میکردند و شبهات آنها یکی در
اطراف بعث رسل بود و یکی در اطراف بعث اجساد پس از فوت و از اشعار آنهاست
اترك لذة الصبا يوماً
لما وعدوه من لبن و خمر

حیوة تم موت تم نشر
حدیث غرافة یا ام عمرو

ریشه آراء عرب در اوائل سلطنت شاپور ذوالاکتاف عمرو بن لحي بزرگ
و چگونگی
پیدایش آن
طایفه خود در مکه شد و استیلاء بر خانه کعبه پیدا کرد و
مسافرت بشامات کرد در شهر بقاء قومی را دید که عبادت
اصنام میکنند از آنها چگونگی حال را پرسید آراء خود را باو گفتند خوشش آمد و
از آنها بتی طلب کرد هبل را باو دادند و او این سوقات را از شام بمکه آورد و در
کعبه وضع کرد و مردم را بعبادت و پرستش آن دعوت کرد تا پرستش بت در مکه
شایع شد و هر طایفه از اعراب برای خود بتی ساختند و آنرا پرستیدند و وسائل و
شفعاء پیش خدای بزرگ قراردادند و حاجات خود را از آنها خواستند

اسماء طوائف
عرب و بتهای
آنها
اسماء بتهای آنها از اینقرار است ود و سواع و یغوث و
یعوق و نسر و لات و عزی و منات و هبل و اساف و نائله و د
و طایفه کلب میپرستیدند و آن در دومة الجندل بود و سواع
از هذیل بود و یغوث از مذحج و قبائل یمن و نسر از ذی کلاع و یعوق از طایفه همدان
ولات از بنی ثقیف و عزی از قریش و بنی کنانه و قومی از بنی سلیم و منات از اوس و
خزرج و غسان و هبل که بت بزرگ بود بر پشت بام کعبه نصب کرده بودند و اساف
و نائله را نیز عمرو بن لحي بر صفا و مروء نهاد و از برای بنی ملکبان از کنانه بتی بود
که آنرا سعد میگفتند

و از اعراب طوائف دیگری بودند که معتقدات دیگر داشتند جمعی یهودی
و جمعی نصرانی و طایفه از صائبه و قومی مالک که را میپرستیدند و طایفه جن را
میپرستیدند و آنها را دختران خدا میدانستند

آراء و عقاید
نصاری
پس از آنکه عیسی با آسمان برده شد حواریین و دیگران
درباره او اختلافاتی کردند و عمده اختلافات آنها در دو امر
بود یکی در کیفیت نزول عیسی و اتصال او بمادرش بود

دیگر در کیفیت صعودش و اتصالش بملائکه در کیفیت نزول عیسی حرفها و عقایدی است و در باب تجسد کلمه خرافاتی درین ملت مسیح شایع شد که ذکر آنها لزومی ندارد آنها از برای خدایتعالی اقا نیم تله قائل شدند و خدا را در جوهر يك و در اقنوم سه دانستند و اقنوم سریانی است و بمعنی اصل است بذات خدا با اقنوم وجود آب میگفتند و با اقنوم علم این و با اقنوم حیوة روح القدس میگفتند و عقیده داشتند که علم تجسد پیدا کرده و عیسی ابن وحید خداست یعنی پسر یگانه او است پس نصاری بهفتاد و دو فرقه متفرق شدند و عمده آنها سه فرقه است ملکائیه که عقیده داشتند مسیح ناسوت کلی است و قدیم و ازلی است و مریم خدای ازلی را زائید و مسیح را پسر خدا و غیر مخلوق و از جنس پدرش میدانستند و يك طایفه نسطوریه میباشند آنها اقا نیم تله را نه زائد بر ذات و نه متحد با آن میدانستند و بعضی از اینها اقا نیم تله را خدا میدانستند و بعضی عیسی را اله و انسان میگفتند و لاهوت را با ناسوت متحد میدانستند و يك طایفه یعقوبیه است آنها اقا نیم تله را همانطور ها قائل شدند لکن میگفتند لاهوت منقلب شد بناسوت پس خدا مسیح شد و مسیح همان خدا است متجسد شده بین آنها عقائد غریبی است که ما ترك کردیم این بود مجملی از آراء و عقائد بشر از عرب و غیر عرب تا زمان ظهور اسلام

مبارزه اسلام و قرآن با کمی بوده در اینجا مانمونهائی از آیات کریمه قرآنرا یاد میکنیم با نشانی سوره و آیه سپس بیان میکنیم فرق ما بین این مراسم و آداب که شیعیان بلکه همه مسلمانان بلکه همه متدینین بدین بلکه همه عقلاء عالم چه پیرو آئینی باشند یا نباشند بجا میآورند با آنچه قرآن و اسلام با آن مبارزه کرده تا بیخردی و جهالت یا ماجراجویی و غرض رانی این لجام گسیخته ها در جامعه معلوم شود و همه بدانند دروغ پرداز و خیانتکار بملت و مملکت کیست و حکمیت را با وجدان پاك و فطرت سلیم ایرانیان پارسی زبان که این اوراق بنفع دین و آئین و وطن آنها نوشته شده و اگذار میکنیم و پس

از آشکار شدن حق جزای آنرا که آئین مقدس آنها را دستخوش ناسزا و بیهوده
 سرانی کرده و از هیچ چیز بمقدسات مذهبی آنها فروگذار ننمودند باهمت مردانه
 جوانان غیور دیندار و اگذار میکنم تا آتش این فتنه که از آتشکده‌های فارس و پیروان
 زردشت و مزدك برخاسته خاموش شود و اگر سستی کنند خواهیم دید که مشتی
 از این زباله‌ها دامن با آتش آتشکده مجوسان زده شمارا دعوت بآئین گبران کنند
 ما خوب مرکز این آراء مسمومه را میدانیم و مرام آنها را خوب دقت کردیم و ریشه
 بنادر این طراران را بدست آوردیم و دیرزمانی است که دانستیم این بیهوده‌ها در
 مقابل احساسات چهارصد ملیون دیندار از مغز كوچك بی خرد کی ترشح کرده و در
 موقع خود و آئیه نزدیکی رسوائی‌های آنها را روی دایره میریزیم تا دولت و ملت
 از افکار آنها آگاه شود

نمونه از آیات   چون بیشتر ایرانیان و اعراب و هندیان در آن وقت بت پرست
 رد دهریین   بودند و دهریین و طبعیین کمتر بودند آیات قرآن نیز در
 مبارزه با دهریین کمتر وارد شده و بیشتر با بت پرستها
 طرفیت کرده باین وصف آیاتی در رد آنان وارد شده که ما بنمونه از آن اکتفاء
 میکنیم چنانچه راجع بهریك از این طوائف مشرکین که ذکر شد نمونه‌هایی از
 آیات قرآنی میآوریم هر کس بیشتر بخواند باید بخود قرآن کریم رجوع کند
 سورة جاثیه (آیه ۲۳) وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَمَا
 يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ گفتند جز این
 زندگانی دنیا خبری نیست که میمیریم و زنده میشویم و هلاک کننده ما دهر است و
 اینها بدون دانش با کمان خود این راه را میپیمودند این آیه رد یکطایفه از عرب
 است که در زمان جاهلیت همین عقیده را داشتند رجوع شود بآراء اعراب در زمان
 جاهلیت آیاتی که مردم را ارجاع بفطرت خود نموده و امر بتفکر کرده بعضی از
 آنها نیز در رد این طایفه است

نمونه از آیات رد آیات بسیاری در قرآن وارد است که بطور کلی رد مشرکین آنان که دو خدا قائل بودند عالم نموده سوره انبیاء (آیه ۲۲) **لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ (آیه ۲۱) أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ** اگر در آسمان و زمین خدایانی جز خدای تعالی باشد همانا فاسد شوند آیا غیر از خدا خدایانی اخذ کردند بگویا و رید دلیل خود را و سوره توحید و آیات آخر سوره حشر و بسیاری از آیات دیگر باین مضمون است و در این آیات که تنزیه و تقدیس کرده خدای عالم را از آن اوصاف که میگفتند رد بر مذهب تنویه و مزدکیه است رجوع شود بآراء آنها و همانطور آیاتی که در ابطال مشرکین است اینها را شامل است

نمونه از آیات رد آیات بسیاری که از شرك در عبادت و شرك بطور کلی اسم ستاره پرستان برده و ابطال آن کرده اینها را نیز شامل است و در خصوص اینها نیز آیاتی است نمونه آن سوره انعام (آیه ۷۶) **فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْإِفْلِينَ (۷۷) فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَأَنْ لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ (۷۸) فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ**

ابراهیم با برهان غروب که از خواص ممکن است ستاره پرستان و ماه و خورشید پرستان را محکوم کرد و قرآن برهان ابراهیم را برای ابطال مشرکین عرب نقل نموده فرموده: چون شب شد ابراهیم کوکبی را دید گفت آیا این خدای من است چون غروب کرد گفت خدا غروب ندارد پس این خدا نیست و همینطور ماه و خورشید را از خدائی انداخت و توحید خدای عالم را بقوم خود تعلیم کرد

نمونه از آیات   چون مشرکین عرب چنانچه دانستیم بیشتر بت پرست بودند
 رد بت پرستان   و عبادت و پرستش اصنام و بتان میکردند آیات قرآن بیشتر
 باینها سروکار دارد و غالباً ابطال مذاهب آنان کند و در

بسیاری از سوره های قرآن توبیخ آنان نماید بیانیهای مختلفه

سوره یونس (آیه ۱۹) وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَ لَا يَنْفَعُهُمْ
 وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْبِئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ
 وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

و عبادت و پرستش میکنند غیر خدا چیزهایی را که نفع و ضرر بآنها نمیرساند
 و میگویند اینها که ما پرستش میکنیم شفیعهای ما هستند پیش خدا بآنها بگو شما
 آگاه میکنید خدا را بخدایانی که از آنها در آسمان و زمین سراغ ندارد بزرگتر
 و باکتر است خدا از شریکها و خدایانی که با او قرار میدهند

سوره انبیاء (آیه ۳۷) وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ يَتَّخِذُونَكَ إِلهًا هُزُوا
 أَهَذَا الَّذِي يَذَّكَّرُ إِلَهُكُمْ وَهُمْ يَذَّكَّرُ الرَّحْمَنُ هُمْ كَافِرُونَ

کافران چون ترا میبینند استهزاء و مسخره میکنند میگویند این همانست
 که بدی خدایان شمارا میگوید آنها از یاد خدا کافرنند

و در همین سوره (آیه ۴۴) فرماید

أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِن دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ

و قضایای ابراهیم در همین سوره است که بتها را شکست و با آنها احتجاج

کرد و در همین سوره (آیه ۹۸) گوید

أَنْتُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ

(۹۹) لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ آلِهَةً مَا وَرَدُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ

آیاتیکه از بت‌های
عرب نام برده
گفته شد که طوایف عرب هر يك برای خود بتی ساخته و به
پرستش و عبادت آن پرداخته بودند و نام آن بتها و طایفه
هارا یاد کردیم اینك آیاتی می‌آوریم که بصراحت لهجه بتها
را نام برده

سوره نوح (آیه ۲۱) وَمَكْرُؤًا مَكَرًا كَبِيرًا (۴۴) وَ قَالُوا لَا تَذَرُنَّ
الْهَتَكُمَّ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا [۴۳] وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا
سوره نجم (۱۹) أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ وَمَنْوَةَ الثَّالِثَةَ الْآخِرَىٰ
نمونه آیاتیکه در
سوره مائده (آیه ۷۷) لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ
بَارَةٌ نَصَارَى آمَدَه ثَلَاثُ ثُلُثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ
کافر شدند آنهایکه خدا را یکی از سه تا میدانستند یعنی

(اب و ابن و روح القدس) قائل بودند و حال آنکه خدا جز یکی نیست
سوره نساء (آیه ۱۶۹) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ الْإِلَاحُ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ الَّتِي
أَلَىٰ مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَ إِلهٍ خَيْرًا
لَكُمْ إِنَّمَا إِلَهُ الْوَاحِدُ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ

سوره مائده (آیه ۱۹) لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ بْنُ مَرْيَمَ
کافر شدند آنها که گفتند خدا همان مسیح پسر مریم است

سوره توبه (آیه ۳۰) وَقَالَتِ الْيَهُودُ عِزَّىٰرُ بْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ بْنُ اللَّهِ
آیه‌های بسیاری نیز در این باب هست که از ذکر آنها خودداری کردم برای اختصار
دست آویز ماجرا
جویان
ماجرای جویان پیچید و یاندانسته و از روی جهالت و یاندانسته
و از روی عوام فریبی یکی از آیات قرآنرا سروتی افکنده
برخ دینداران میکشند و از روی آن میخواهند دروغ

پردازی خود را رفو کند اینک ما خود آیه را با جملو و دنبالش میآوریم تا هشت.
خیانتکار خوب باز شود و روشن شود که این آیه نیز همان دنباله ابطال آراء بت
پرستان و نصاری است

سورة زمر (آیه ۲) اِنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصاً
لَهُ الدِّينَ [۱] اِلَّا إِلَهَ الدِّينِ الْخَالِصُ [۲] وَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اَوْلِيَاءَ
مَا نَعْبُدُهُمْ اِلَّا لِيُقَرِّبُوْنَا اِلَى الْاِلَهِ زَلْفًى اِنَّ اِلَهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَيُفَاصلُهُمْ فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ [۳] اِنَّ اِلَهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ [۴] لَوْ اَرَادَ اِلَهٌ اَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا
لَاَصْطَفٰى مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اِلَهٌ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ [۵] ذَالِكُمْ اِلَهٌ
رَبُّكُمْ اِلَهَ الْمَلٰٓئِكَةِ لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ فَاَنىٰ تَصْرَفُونَ

یعنی ما فرو فرستادیم بسوی تو کتاب را با درستی پس عبادت و پرستش خدا
کن و دین را برای او خالص کن که دین برای خدا خالص است آنهایی که جز خدا
اولیائی گرفتند و گویند ما عبادت نمیکنیم اینهارا مگر آنکه ما را بخدا نزدیک و
مقرب کنند خدای عالم حکم میکند بین آنها با آن آراء مختلفه همانا خدا هدایت
نمیکند دروغ پردازان کافر را اگر خدا میخواست پسری برای خود بگیرد اختیار
میکرد از مخلوق خود هر چه میخواست پاکست خدا و اوست خدای یکتای قهار
پس از دو آیه که خلق سموات و ارض و خلق انسان را گوشزد میکند میگوید این
خدای شما است مملکت مال او است خدائی جزا و نیست پس کجا رو میآورید
اکنون این آیات و ترجمه آنها را خوانندگان از پیش نظر بگذرانند و آراء عرب
جاهلیت را که عبادت و پرستش خدا میکردند تا آنها را بخدای بزرگ نزدیک و
مقرب کنند و آراء نصاری را که مسیح را گاهی پسر خدا و گاهی خود خدا میدانستند
در تحت نظر قرار دهند تا مطلب خوب روشن شود که این آیات نیز در تعقیب
آیات نیست که رد مشرکین که خدایانی میپرستیدند و نصاری که برای خدا پسر
تراشیدند میکنند

فرق میان عبادت اینک که روشن شد که مبارزه قرآن و اسلام با چه عقاید و بت‌پرستیها و بت‌های باطلی بوده باقائلین بهخدایان و بت‌پرستیها و ستاره‌پرستیها و صدها بت‌های ناهنجار از این قبیل بوده

چنانچه در يك سورة كوچك جمله مطلب را بكفار گوشزد کرده در سورة كافران که میفرماید قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ وَلَا أَتَمَّ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ تا آنکه فرماید لَكُمْ دِينُكُمْ وَآلِي دِينِ بَكْفَارٍ مَكَّة بگوای کافران من عبادت نمیکنم آنچه شما عبادت میکنید و شما هم که عبادت نمیکنید آنچه من عبادت میکنم یعنی نه من حاضریم که بت پرستی را اختیار کنم و نه شما خدا پرست میشوید پس شما بادین خود و من بادین خود هستم تاخدای عالم جزای هر يك را دهد باید ما در اینجا فرق میان عبادت و تواضع را روشن کنیم تا معلوم شود یکی از آن دو کفر و شرك است و قرآن و اسلام با آن جنگیده و دیگری از ایمان و خوبیها است و قرآن و اسلام با آن امر کرده

خوانندگان گرامی همه پارسی زبان و بسیاری از آنها بالقت عربی نیز آشنا هستند عبادت از عبودیت است یعنی اظهار بندگی کردن و آن پیارسی پرستش است و پرستش در پارسی و عبادت در عربی عبارت از آنست که کسی را بعنوان اینکه او خدا است ستایش کنند چه بعنوان خدائی بزرگ یا خدائی کوچک باشد چنانچه مشرکین چنین بودند و عقاید و آراء آنها واضح شد و تواضع که در پارسی فروتنی است غیر آنست چنانچه از مراجعه بموارد استعمال این دو لغت در پارسی و عربی مطلب روشن و واضح شود شما و همه عقلای عالم در شب و روز کم و بیش با چند تن از دوستان و بزرگان و محترمین در خیابانها و برزنها برخورد میکنید و احترامات لایقه و اظهار کوچکی و تواضع و فروتنی در خور هر کس را بجای آورید نه شما عابد او شدید و پرستش او کردید و نه او معبود و پرستیده شما شد تواضع و فروتنی را عقلاء و دانشمندان هر ملت و مملکت یکی از بزرگترین کمالات انسانی میدانند که

هر کس بیشتر بآن متصف باشد مورد ستایش آنها بیشتر است در عین حال که از عبادت غیر خدا و پرستش دیگر موجودات نکوهش کنند در تمام ملل دنیا برای پیشوایان دین و دنیا مراسم احترامات معموله برقرار است و تمام عائله بشری کم و بیش با احترام و تواضع و فروتنی از بزرگی دینی یا دنیائی قائلند پس باید گفت همه بشر کافرنند و مشرک و تالفت تواضع و احترام را از قاموس عالم محو نکنند و تا همه مردم در مواقع ملاقات با یکدیگر مثل حیوانات بی اعتنائی نکنند از شرک خارج نمیشوند و بتوحید نرسند آیا و هائیه و پیروان آنها که در ایران معدودی بی ارج هستند خود در وقت برخورد با همکیشان خود چطور سلوک میکنند هیچ تواضع و احترام نمیکند و چون حیوانات ملاقات با یکدیگر را برگذار میکنند یا احترامات لایقه و مرسومات انسانی را معمول میدارند در این صورت آیا عبادت از بشری مثل خود کردند و پرستش غیر خدا نمودند و مشرک شدند یا نه اگر بنا چاری بگویند عبادت غیر از فروتنی و تواضعست فرق را بیان کنند تا رسوائی و خیانت واضح شود

گواه از قرآن بزرگترین مظاهر تواضع و بالاترین مراسم خضوع سجده در باره این سخن است که ما برای غیر خدا جایز نمیدانیم بواسطه نهی الهی در شریعت اسلام همین سجده که از هر احترامی برتر و بالاتر است اگر بعنوان عبادت و پرستش نشد شرک نیست بلکه گاهی اطاعت امر خدا است و واجبست در قرآن کریم مکرر در مکرر سجده ملائکه را بآدم گوشزد فرموده که يك نمونه از آنرا یاد میکنیم

سوره بقره آیه (۳۲) وَ اِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْا اِلَّا ابْلٰسَ اَبٰی وَ اسْتَكْبَرَ وَ كَانَ مِنَ الْكَافِرِيْنَ

چون گفتیم بملائکه که سجده کنید برای آدم همه سجده کردند جز ابلیس که ابا کرد و سرکشی نمود و او از کافران بود اینان که میگویند تواضع برای غیر خدا شرکست باید در این قضیه طرفدار ابلیس شوند و همه ملائکه را کافر و مشرک بدانند

جز ابلیس را و خدا را در این امر بخطا دانند و نکوهش کنند که چرا ملائکه را بشرك دعوت کرده و از ابلیس که موحد و متقی بود نکوهش نموده شاید گفته شود که سجده ملائکه از آدم بامر خدا بود و شرك نبود و احترامات شما بامر خدا نیست شرکست پاسخ این گفتار آنست که اولاً اگر سجده ملائکه بعنوان خدائی و پرستش آدم بود شرك بوده گرچه خدا بآن امر کند و خدا نیز ممکن نیست چنین امر کند زیرا که این دعوت بشرکست و مخالف عقلست و اگر بعنوان پرستش نباشد شرك نیست گرچه خدا نفرموده باشد و ثانیاً تواضع و احترام از دانشمندان و بزرگان محتاج بامر کردن نیست بلکه خود عقل که راهنمای انسانست باینطور چیزها پی میبرد از این جهت هیچکس از عقلاء دیندار دنیا برای احترامات هر سومه منتظر امر خدا نشدند آری اگر خدا از یکطور تواضعی نهی کرد باید اطاعت کرد گرچه شرك نباشد چنانچه ما سجده بغیر خدا را بعنوان احترام نیز جایز ندانیم و اگر کسی برای بزرگی سجده کرد بعنوان احترام او را گناهکار شماریم و از طاعت خدا بیرون دانیم گرچه او را مشرك و کافر ندانیم و ثالثاً ما که از مؤمنین و پیغمبران و امامان که مثل اعلای ایمان و کمال انسانیتند احترام و تواضع میکنیم بامر خدا است چنانچه در سورة مائده آیه (۵۹) وارد است

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ

ذلت که بالاترین مراتب تواضع و فروتنی است اوصاف کسانی است که خدا آنها را دوست میدارد و آنها خدا را دوست میدارند آنها کسانی هستند که برای مؤمنین و هم کیشان خود در نهایت فروتن و متواضعند و با اجانب و کفار با کمال عزت نفس و بزرگواری رفتار کنند

سگواه دیگری   اکنون آیه از قرآن کریم و گفته خدای عالم نشان میدهد
از گفته خدا   که راه سخن بکلی بسته شود و راه پس و پیش برای پاوه

سرایان نباشد.

سوره یوسف آیه (۱۰۱) وَرَفَعَ أَبُوهُ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا

این آیه درباره ملاقات یعقوب و اولادش از یوسف وارد شده میگوید و بالا برد پدر و مادر خود را بروی تخت و افتادند بروی زمین و سجده کردند برای یوسف و او گفت ای پدر این تعبیر خوابی است که پیش از این دیدم خدا او را دوست قرار داد اکنون یاباید یعقوب پیغمبر و اولاد او را مشرک بدانیم و خدا را که مشرکی را پیغمبری برگزید بر خطا دانیم و نکوهش کنیم یا سجده کردن را احترام متعارف در آن زمان بدانیم که خدا از آن نهی نکرده بوده تا پاکانرا بپاییدی و ناپاکی یاد نکرده باشیم و در آیات بسیار از تکبر که ضد تواضع است نهی شدید وارد شده چون (آیه ۳۹) سوره بنی اسرائیل وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا وَ (آیه ۱۷) از سوره لقمان وَلَا تُصِرْ خَدَّكَ لِلدَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ در ضمن بیان حکمتهای لقمانی که میفرماید یا بنی لا تُشْرِكْ بِإِلَهِائِ اللَّهِ الشِّرْكَ لَظْمٌ عَظِيمٌ ای پسر من شرک بخدا نیاور که شرک ظلم بزرگی است میگوید روی خود را از روی تکبر از مردم بر مگردان و روی زمین با تکبر راه مرو که خدا متکبران فخریه کن را دوست ندارد

اگر تواضع و فروتنی شرک بود لقمان حکیم در این وصیت راه خطا پیموده و متنافی و متناقض سخن گفته بود

یک حکمیت	اکنون حکمیت و داوری را از خوانندگان محترم تقاضا داریم
از خوانندگان	که کدام یکرا اختیار کنیم خطا کاری خدا را که دعوت بسجده آدم کرده و مشرکانرا که ملائکه اند مطیع خوانده و ابلیس را که از زیر بار سجود که شرک است شانه تهی کرده و توبیخ و تکفیر کرده و از قرب

خود دور کرده و یعقوب مشرک را پیغمبری برگزیده و مشرکان را که از مؤمنین تواضع کنند دوست خود شمرده ثابت بدانیم و نیز قائل بشرک ملائکه و پیمبران و تمام عقاید عالم شویم و فقط درین جمیع موجودات ابلیس را مؤحد بدانیم که فقط بخدا سجده کرده و سراغ نداریم از کسی دیگر تواضع و احترام کرده باشد

یا گفته ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب و یکمشت سیاه نجدی عاری از هر دانش و معرفت و علم و تقوی را که هشتی بیخرد مقاله نگار از آنها تقلید کرده قبول نکنیم و آنها را بر خطا دانیم

اینک ما برای تمام شدن کلام هر يك از سخنان بی پایه و هابیه و پیروان آنها را میآوریم و پاسخ آن میپردازیم

برش اول	برش اول این بود که (حاجت خواستن از پیغمبر و امام شرکست یانه) گمان میکنم خوانندگان پس از فهمیدن معنای شرک خود این سخنان را جواب دهند و محتاج بطول کلام نباشند ولی ما باز از جواب آن خودداری نمیکنیم تا حق گوئی از یافه سرائی خوب ممتاز و جدا شود
---------	---

گوئیم اگر حاجت از پیغمبر و امام و هر کس غیر خدا باشد بعنوان خدائی بخواهیم و او را مستقل در بر آوردن حاجت بدانیم شرک است چنانچه عقل و قرآن بر آن گواه است و اگر باین عنوان نباشد شرک نیست چنانچه نظام تمام دنیا بر قضای حاجت از یکدیگر است و پایه تمدن جهان بر روی تعاون از یکدیگر برپاست

اگر مطلق حاجت خواستن از کسی شرک بودی باید یکسره جهانیان مشرک و بنیاد جهان بر شرک ریخته شده باشد پیمبران نیز محتاج بزندگانی بودند و در نوبه خود از جهانیان حاجتها خواستند و با تعاون قافله حیوة و زندگانی را راه میانداختند

کارهای خدائی	شاید گفته شود هر خواستن حاجتی شرک نیست بلکه خواستن حاجتهائی که از طاقت بشری خارج است شرک است کدام است
--------------	---

و عبارت دیگر کارهای خدائی از غیر خدا خواستن کفر و شرک است

جواب این گفتار آنست که اول باید کار خدائی را از کارهای غیر خدائی جدا کنیم تا معلوم شود هر کار عادی غیر خدائی نیست و هر کار غیر عادی خدائی نیست پس گوئیم کار خدائی بحسب برهان و وجدان عبارت از کارهایی است که فاعل بی دخالت غیر خود و بدون استمداد از قوه دیگر انجام دهد و عبارت دیگر کار خدائی آنست که کننده آن در کردن آن مستقل تام بیهی حاجت بغير باشد و کارهای غیر خدائی نه اینچنانست مثلا خدای عالم که خلق میکند یا روزی دهد یا مرض و صحت دهد کارهای او بی استمداد از قوه دیگر است و هیچکس را در کارهای او دخالتی کلی یا جزئی نیست و قدرت و قوه او عاریت و مکتسب از غیر نیست و غیر خدا اگر کاری کند چه عادی و آسان و چه غیر عادی و مشکل قوه او از خود او نیست و با قدرت خود آن کار را انجام ندهد پس اگر کسی کار را هر چه کوچک باشد از غیر خدا هر کس باشد بعنوان اینکه او خدا است بخواهد مشرکست بحکم خرد و قرآن و اگر کسی از دیگری چیزی بخواهد بعنوان اینکه خداوند عالم باو این قوه را مرحمت کرده و او بنده محتاج بخدا است و در این عمل نیز مستقل نیست نه این کار خدائی است و نه این حاجت خواستن شرک است

شاید گفته شود که مطلق کارهای غیر عادی با هر عنوانی باشد گواه از صحت قرآن در این مقصود
از کسی خواستن شرک است در جواب این پندار گوئیم علاوه بر آنکه دلیلی بر این معنی نیست و عقل برخلاف آن حکم فرماست و جزانکار بیدلیل و ماجراجویی گواهی ندارید از گفتار قرآن گواه روشن بر گفتار ما است

سوره نمل (آیه ۳۸) قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ (۳۹) قَالَ عَفَرْتُ مِنَ الْجِنِّ أَنَا أَتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ أَقْوَىٰ آمِينَ (۴۰) قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا

اُنَيْكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِي رَبِّي
 یعنی سلیمان گفت ای جماعت کدامیک از شما تخت بلقیس را پیش من میآوردید
 پیش از آنکه ببینند پیش من در حال اسلام یکی از عفريتان جن گفت من پیش از آنکه
 از جای خود برخیزی حاضر میکنم تخت او را و من بر این کار قوت و امانت دارم گفت
 آنکس که علمی از کتاب نزد او بود من پیش از آنکه چشمش بهم بخورد تخت بلقیس
 را میآورم پس چون سلیمان تخت را پیش خود بر قرار دید گفت این از فضل خدای منست
 اکنون از خوانندگان سؤال میشود که تخت بلقیس را از چندین منزل طولانی
 قبل از چشم بهم خوردن حاضر کردن امری است برخلاف عادت یا امری است عادی
 اگر برخلاف عادت است و بقول اینان کاری است خدائی سلیمان که بگفته خدا از
 پیغمبر است و مورد ستایش خدا است این کار فوق العاده را از کسانی که در محضرش
 بودند بموجب آیه ۳۸ خواست و این حاجتی بود که پیغمبر عظیم الشان از عفريتان
 و دیگران خواست و آصف برخیا این حاجت را روا کرد اکنون یا سلیمان را مشرک
 بدانید و خدا را که چنین مشرکی را پیغمبری برگزیده نکوهش کنید و بر خطا بدانید
 یا خواستن اینطور راه و ر غیر عادی را شرک ندانید و گفتار مثنوی هرزه گرد یاوه سرا
 را هیچ و بوج شمارید

گواه دیگری
 از گفته خدا
 خدای عالم با تشریفات شایان و تقدیراتی نمایان حکایات
 عجیب عیسی بن مریم را در قرآن یاد میکند و کارهای بالاتر
 از قدرت انسانی را باونسبت میدهد و روا میدارد اینجایک

نمونه از آنها را ذکر میکنیم تا مشت تبه کاران باز شود
 سورة آل عمران (آیه ۴۸) وَهَلِمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْانْجِيلَ
 وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ
 الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَآيَةٌ لَّا أَكْمَهُ وَالْأَبْرَصُ

وَاجْتَنِبِ الْمَوْتِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَنْبِئَكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ

میگوید در شأن عیسی من از جانب خدای شما بانسانه آمدم من میآفرینم از برای شما از گل صورت مرغی و باو میدهم پس مرغ میشود باذن خدا و کور مادر زاد و برص را شفا میدهم و مردگان را زنده میکنم باذن خدا و شما را خبر میدهم با آنچه میخورید و ذخیره میکنید در خانه های خود

اینها که عیسی گفت کارهای غیر عادی و بگفته اینان خدائی است و درخواست بنی اسرائیل از او شرك و كفر است اینك باید عیسی را با این گفته ها مدعی خدائی بدانیم و خواننده بشرك بشناسیم و بنی اسرائیل را که شفای خواستند مشرك بخوانیم و خدا را که مثل این شخص مدعی خدائی و مشرك تراش را پیغمبری برگزیده بر خطا بدانیم تا گفته مستی سیاه نبودی و وحشیان بیابانی درست شود گوهر جا که خواهد خراب شود

و در اینجا گواه های دیگری از گفته قرآنست که از آنها صرف نظر کردیم
از مردمان
حاجت خواستن
شرك نیست
شاید گفته شود که از مردگان حاجت خواستن شرك است
و چون پیغمبر و امام مرد جمادی بیش نیست و از او نفع و ضرری حاصل نشود

جواب این پندار آنست که اولاً معنی شرك و كفر را در اختیار مان گذاشتند تا هر چه را خواستیم بپندار خود شرك خوانیم پس از آنکه معلوم شد که شرك چیزی از غیر خدای عالم خواستنست بعنوان اینکه او خدا است و اگر جز این شد شرك نیست، مرده و زنده در این معنی فرق نکند گرچه از سنگ و کلوخ حاجت کسی طلبد مشرك نشود هر چند کار او باطلی کرده باشد و ثانیاً ما از ارواح مقدسه انبیاء و ائمه که خداوند بآنها قدرت مرحمت نموده استمداد میکنیم و بپراهن قطعیه و ادله عقلیه محکمه در فلسفه اعلی ثابت و مقرر است که روح بعد از خلاصی از بدن که از آن تعبیر بموت شود باقی است و احاطه ارواح کامله پس از موت باین عالم

بیشتر و بالاتر است و فساد بر روح را فلاسفه محال میدانند

و این مسئله از مسلمات مسائل فلسفه است که از روزی که فلسفه پیدا شده پیش دانشمندان و اعظم از فلاسفه قبل از اسلام و بعد از اسلام ثابت بوده و جمیع ملل از یهود و نصاری و مسلمین این مطلب را از واضحیات و ضروریات دین خود می‌شمارند بلکه بقای روح و احاطه آن پیش فلاسفه روحی و الهی اروپا نیز مسلم و واضح است و چون این مختصر را گنجایش آن نیست که در یک چنین مسئله دنیاله داری که نوشتن یک کتاب لازم دارد وارد بحث و بررسی شویم بنقل آراء (۱) بعضی از فلاسفه بزرگ که رأیشان مورد اعتماد است اکتفاء می‌کنیم و کسیکه خود را اهل برهان میدانند بکتابهای آنان رجوع کند تا صحت مطلب را دریابد

آراء فلاسفه پیش از اسلام

رأی ثالیس ملطی فلاسفه قبل از اسلام گرچه بسیاری از قدماء آنها کلمات مرموزی دارند که متأخرین برای حل آن احتمالاتی دادند ولی در کلمات بسیاری از آنها مسئله بقای نفس و روحانی بودن آن که ملازم ببقاء است بتصریح مذکور است ثالیس ملطی که یکی از حکماء سبعة است که اساطین فلسفه اند پس از آنکه میگوید خدا عنصری ابداع کرد که در آن صور جمیع موجودات و معلومات است میگوید این عنصر یک صفو دارد و یک کدر آنچه از صفو آن پیدا شد جسم است و آنچه از کدر او است جرم است و جرم فانی میشود و جسم فانی نمیشود جرم کثیف و ظاهر است و جسم لطیف و باطن و در نشاء دیگر جسم ظاهر است و جرم زائل است و بر معلوم است از اوصافی که برای جسم میگوید مقصودش از جسم که باطنست و لطیف و باقیست جسم مثالی است که در عالم برزخ است او عقول و انفس را مشتاق بعوالمی دیگر میداند و میگوید بقاء در نشاء دیگر است (۲)

۱- بابل و نعل شهرستانی و کتاب اسفار رجوع شود

۲- بابل و نعل شهرستانی و کتاب نفس اسفار در این آراء رجوع شود

رای انکسیمایس
فیلسوف ملطی
در کلمات مرموزة این فیلسوف بزرگ نیز شواهد و
صراحتی است بر بقای نفس حتی نفوس خبیثة شریره می
گوید تمام آثار حیوتی از عالم عقل است و ثبات و بقاء اینجا بقدری است که از نور عقلی
در آنست و فساد که بر این عالم وارد شود برای جزء اسفل ثقیل آنست چون این
اجزاء قشر است و قشر را میاندازند و میگویند این عالم جسمانی کثافات او بسیار است
و هر کس بآن چسبید بعالم علوی نرسد و هر کس از آن اعراض کرد بالا میرود به
عالمی که بسیار لطیف است و سرورش دائمی است *

رای ابن دقلس
فیلسوف بزرگ
این فیلسوف بزرگ در زمان داود نبی بوده و حکمت
را از او و لقمان حکیم اتخاذ کرده و آراء او روشنتر است
از آنها که ذکر شد او تمام اختلافات و تضاد را از عالم ماده میداند و ائتلاف و محبت
را از روحانیات میداند او میگفت هر نفس سافلی قشر نفس عالی است نفس نامیه
قشر نفس بهیمیه است و آن قشر نفس ناطقه است و آن قشر عقل است و بواسطه لیب
نفس بعالم خود برگردد و نفوس جزئیة از اجزاء نفس گایه است و نفس جزئی از عالم
اعلی آمده و بآنجا بر میگردد *

رای فیثاغورث
حکیم
این فیلسوف در زمان سلیمان بود و حکمت را از او
اخذ کرده و آراء او جمله بر رمز است و آراء الهی را بصورت
ریاضی بنانهاده او میگوید انسان بحکم فطرت واقعست در مقابل همه عوالم و انسان
عالم صغیر است و عالم انسان کبیر است و نفس قبل از اتصال ببدن ابداع شده است از
تالیفات عددیه اولیه پس اگر تهذیب خلق بر تناسب فطرت کرد و از مناسبات خارجیه
تجرد پیدا کرد متصل میشود بعالم اصلی خود و منحرف میشود در سلك عوالم غیبیه
بر هیئتی جمیل تر و کاملتر از اول و خرنبوس و زنیون از فلاسفه بودند و تابع رای
فیثاغورث بودند مگر در بعضی امور آنها گفتند نفس اگر طاهر و پاکیزه از هر زشتی
باشد میرود بعالم اعلی بمسکنی که مناسب او است *

سقراط فیلسوف عظیم الشأن الهی حکمترا از فیثاغورث و
 رای سقراط
 ارسالادوس آموخت او از حکمت و فنون آن بالیات و
 فیلسوف بزرگ
 اخلاقیات پرداخت و بزهد و ریاضت نفس و تهذیب اخلاق

مشغول شد و اعراض از دنیا کرد و در کوهی و غاری با عزت و پر داخت و مردم را از
 بتان و شرک به خدا نهی کرد تا مردم سلطان را بقتل او مجبور کردند و او را مسموم
 کردند چنانچه معروف است قصدا و در باب الهیات و علم ما قبل الطبیعه و ما بعد الطبیعه
 آراء متقن خوب دارد

سقراط در باب نفوس انسانی میگفت قبل از ابدان موجود بودند بنحوی از
 انحاء وجود و اتصال نفوس با ابدان برای استکمال بود و ابدان قالبها و آلات نفوس
 است پس باطل میشود ابدان و بر میگردد نفوس بعالم کلی خود سقراط پیادشاهی که
 او را کشت گفت سقراط در حبی است و پادشاه قدرت ندارد مگر بر شکستن حب
 و چون خبرا شکست آب بدریا بر میگردد

رای افلاطن الهی
 فیلسوف عظیم
 این فیلسوف بزرگ از اساطین بزرگ حکمت الهی است
 و معروف بتوحید و حکمت است و در زمان اردشیر بن دارا
 متولد شد و پیش سقراط حکمت آموخت و چون سقراط مسموم شد و مرد جانشین
 او شد و از اسنادان او نیز طبعاً و س است و او در باب الهیات آراء متین محکم دارد که
 شیخ شهاب الدین حکیم اشراقی و صدر المثالین فیلسوف شهر اسلامی بعضی از آنها
 را مبرهن و مدلل کرده اند مثل قول بمثل افلاطونیه و مثل معلقه از گفته های این
 فیلسوف است که نفوس در عالم دیگر بودند و مبتهج بعالم خود و آنچه در آن بود
 از بهجت و سرور بودند پس از آن عالم نازل شدند در این عالم تاجزیمیات و چیز هائیرا
 که در ذات آنها نبود بواسطه آلات استفاده کنند پس پرهای آنها ساقط شد و در
 اینجا پرهای تحصیل کردند و بعالم خود پرواز کردند

رای ارسطاطالیس ارسطو بن نيقوماخوس از اهل اسطاجرا از بزرگان فلاسفه
فیلسوف بزرگ جهان بشمار میرود و تعلیمات منطقی و قواعد علم میزان که
پایه علمها است همین زحمتهای گرانبهای این مرد بزرگ است و از این سبب که
بنیان تعالیم منطقیه کرد بمعلم اول مشهور شد و شیخ الرئیس اعجوبه روزگار در
پیش تعالیم این بزرگ مرد زانو بر زمین زده و زمین ادب بوسپیده و بیگفته شیخ الرئیس
تا کنون بقواعد منطقیه که ارسطو بنانهاده احدی را یارای اشکال نبوده و آراء متین
او دستخوش نقض و ابرام نشده گو که دکارت فرانسوی پیندار خود و بعض نویسندگان
محترم ما انقلابی در منطق کرده ولی کسانی که از روی دانش و بینش وارد این میدان
شوند میدانند پایه معلومات دکارت در این باب و در الهیات بچه اندازه سست و بچه
کانه است فسوسا که ما از اروپائیان چنان وحشت کردیم که یکسره خود را باخته
و علمی که خود در او تخصص داریم و اروپائیان تا هزار سال دیگر نیز باور نرسند بسستی
تلقی میکنیم کسی که منطق الشفا و حکمة الاشراف و حکمت متعالیه صدرای شیرازی
دارد بمنطق و حکمت اروپائیان که باز در کلاس تهیه است چه احتیاج دارد اینها
گمان کرده اند که اگر مملکتی در سیر طبیعی پیشرفت کرد در سیر حکمت الهی نیز
پیش قدم است و این از اشتباهات بزرگ ما است و یکی از تبه کاریهای نویسندگان
مشرق اسلامی باید دانست

ارسطو در باره بقاء نفس میگوید نفوس انسانی پس از آنکه در قوه علم و عمل
کامل شد آیت خدائی شود و شبیه باو گردد و بکمال خود واصل گردد و این تشبیه
بقدر طاقت او است و یا بحسب استعداد و یا بحسب اجتهاد و چون از این بدن مفارقت
کرد متصل بروحانین و ملائکه مقربین گردد و التذاذات و ابتهاجات برای او کامل
شود و در نفوس خبیثه بضد این گفته است و در اینجا حکماء و فلاسفه بزرگ دیگر
مثل اسکندر و غیر آن هست که ما ذکر آنها را لازم ندیدیم اکنون بذکر کلام بعضی
از فلاسفه اسلام می پردازیم

همه میدانید که مسلمین یکسره از فلاسفه و غیر آنها روح را پس از مرگ
باقی میدانند و برای روح فساد و زوالی قائل نیستند لکن ما برای نمونه اسم چند
تن از بزرگان فلاسفه اسلام را میبریم

آراء فلاسفه اسلام

رای شیخ الرئيس شیخ الرئيس ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا از اهل بخاری
فیلسوف کبیر است پدرش بلخی بوده زندگانی او و چگونگی تحصیل و
تألیفاتش مشحون از عجایبی است که عقل را حیران میکند کتاب قانون را در شانزده
سالگی تصنیف کرده است چنانچه نقل شده و میگوید در سن بیست و چهار سالگی
که رسیدم فکر کردم که در جهان علمی نیست که من ندانم گویند الهیات و طبیعیات
شفار اهر روزی پنجاه ورق تصنیف کرد بی مراجعه هیچ کتابی این فیلسوف که تصنیفات
او مقام او را در علم ثابت میکند راجع به فساد نشدن نفس به فساد بدن و محال بودن
فساد نفس در بیشتر کتبش سخن میگوید و بابرهان ثابت میکند در اشارات قریب
باین معنی میگوید چون نفس ناطقه که موضوع صور معقوله است قائم و منطبع
در جسم نیست بلکه جسم آلات او است پس اگر بموت ممکن نشد جسم آلات او شود
ضرر بحال او ندارد بلکه او باقی است با استفاده از جواهر باقیه و نیز گوید چون نفس
ناطقه استفاده کرد ملکه اتصال بعقل فعال را ضرر نمیرساند با فقدان آلات زیرا که
او تعقل بذات خود میکند نه با آلات و در کتب دیگرش نیز سخن بدین مثابه رانده
و برهان بر این مقاله آورده

ولای شیخ شهاب الدین شیخ مقتول ابو الفتوح یحیی بن حبش معروف بشهاب الدین
حکیم بزرگ اشراقی سهروردی صاحب کتب نفیسه و مصنفات عزیزه و محیی
حکمت و طریقه افلاطون از جمله تصنیفاتش حکمة الاشراق است که مقام ارجعند
او را در فلسفه عالیّه ذوقیه اشراقیه ثابت میکند و بمقام خلوت و تجرد و صفای باطن

موصوف بوده است

این حکیم اشراقی در احوال نفوس بعد از موت و طبقات آنها تفصیل بسیار (۱) داده و برای هر طبقه حکمی معین کرده درباره نفوس کامله گوید انوار اسپیدی یعنی نفوس مجرد و وقتی که حاصل شود برای آنها ملکه اتصال بعالم نور محض و فاسد شود جسد آنها مجذوب شوند به ینبوع حیوة و خلاص شوند از اینجا بسوی عالم نور محض و قدسی شوند بعد تفصیلاتی در این باب میدهد و درباره متوسطین گوید و اهل سعادت از متوسطین و اهل زهد تخلص پیدا میکنند بعالم مثل معلقه

رای صدر المتألهین محمد بن ابراهیم شیرازی بزرگترین فلاسفه الهی و مؤسس فیلسوف شهر اسلامی قواعد الهیه و مجدد حکمت مابعدالطبیعه او اول کسی است که عباد و معاد را بر یک اصل بزرگ خلل ناپذیر بنانهاد و اثبات معاد جسمانی با برهان عقلی کرد و خلل های شیخ الرئيس را در علم الهی روشن کرد و شریعت مطهره و حکمت الهیه را با هم ایالت داد ما بابررسی کامل دیدیم هر کس درباره او چیزی گفته از قصور خود و نرسیدن بمطالب بلند پایه او است آری خود سرانه وارد مطالبی شدن که پایه های او بر اصولی بس بسیار و متفرق است موجب سوء ظن با ساطین دین و حکمت شود تا آنجا که طعن های صدر را که با شاعر و معتزله است از روی جهالت بمقصود او حمل بر حمله دین و مشایخ آئین کنند

این فیلسوف عظیم الشان درباره بقاء نفس و حالات ما بعد الموت شرح های طولانی دارد که باید بکتاب او مراجعه شود صدر المتألهین هم معاد روحانی قائل است و هم معاد جسمانی درباره معاد روحانی گوید (۲) چون نفوس ما کامل شود وقوت گیرد و علاقه آن بدن تمام شود و رجوع بذات حقیقی خود کند و رجوع بمبدع خود نماید از برای او بهجت و سعادت است که ممکن نیست توصیف شود یا

۱- حکمة الاشراق

۲- اسفار اربعه

مقایسه بلذات حسیه گردد و نیز در همین فصل گوید وجود جسمانی مصاحب موت و غفلت و هجران و فوت است و هر چه تعلق بماده بیشتر باشد حضور و ادراک ناقصتر است حتی اینکه ادراک ما خود را در وقت مفارقت از بدن شدید تر است و بیشتر مردم بواسطه استغراق در ابدان ماده و انتقال آنها خود را فراموش کردند و استشعار ذات خود نکنند اینست آراء فلاسفه قبل از اسلام چون آراء فلاسفه اروپا در نظر بسیاری از خوانندگان با اهمیت تلقی میشود برخی از آراء آنها را مختصراً ذکر میکنیم

رای دکارت   روحیون از فلاسفه اروپا از چند قرن پیش از این به فکر روان فیلسوف فرانسوی   شناسی افتادند در اول امر فلاسفه آنها چون یونانیین از روی برهان اثبات خلود روح و بقاء آنرا نمودند تا امروز که از روی تجارب حسیه و خوارق عادات محسوسه بقاء روح و تصرف آنرا در این عالم ثابت و محسوس میدانند دکارت فقط روح عاقله قائل بود و در اطراف چگونگی امتزاج روح و جسم اهتمام داشت اخص صفات روح را فکر و اخص صفات جسم را امتداد میدانست بر این دو را بکلی از هم ممتاز میدانست

از گفتار او است که چون روح چیزی است و جسد چیز دیگر پس تصور ندارد که روح تابع جسد شود در حال او و مصیر او بنا بر این جسد فانی شود و روح باقی بماند اشخاصیکه تبعیت از دکارت کردند بسیارند گرچه در خصوص امتزاج روح و عقلائی و جسم با او مخالفت کردند و اثبات واسطه نمودند با همه مقام شامخی که دکارت در فلسفه پیش اروپائیان دارد مسئله خلود روح را گویند از حد خیال و تفکر بحد حقیقت و وجود نیاورد تا آنکه علماء روحی عصر جدید وجود روح و تمیز آنرا با جسم و بقاء آنرا بعد از مرگ از روی علم احضار ارواح اثبات کردند و الان در اروپا و امریکا این رأی بقبول تلقی شده حتی آنها که در مادیت پافشاری داشتند روحی شدند و از طرفداران جدی بقاء روح شدند و قضایای عجیبه در باره ارواح معروف و منتشر است و از علماء بزرگ آنها منقولست

فرید وجدی صاحب دائرة المعارف که خود از معتقدان علم ننویم و احضار ارواحست اسم چهل و هفت نفر از رجال علمی انگلیس و فرانسه و امریکا و آلمان و ایتالیا را میبرد که آنها اعتقاد باین حکایات خارق عادت داشتند و میگویند ما در صدد استقصاء طرفداران و معتقدان این امر نبودیم والا عدد آنها هزاران نفر است و کسیکه بخواهد حکایات عجیب اینها را ببیند بکتابهایی که در این باب نوشته شده رجوع کند و قضایائی که فلاسفه اروپا نقل کردند ببیند تا زنده بودن روح را باور کند اینها شمه از آراء فیلسوفان قدیم و جدید یونانی و غیر آن اسلامی و غیر اسلامی است گواه از قرآن بر آنکه زنده بودن روح پس از مردن از امور مسلمه پیش زنده بودن روح جمیع دینداران و عقلا و فلاسفه بلکه تناسخیه است لکن ما در اینجا گواهائی از قرآن خدا برای روشن کردن این مقصود میآوریم تا جای شبهه برای کسی باقی نماند

سورة زمر (آیه ۴۳) اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فِيمِمْشَاتِهَا الْقُضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتُ وَرَسُولُ الْآخِرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّأَقْوِمٍ يَتَفَكَّرُونَ

خدا است آنکه روحها را وقت مردن و خواب رفتن میگیرد پس نگاه میدارد روح آنها که بر آنها مردن تقدیر شده و میفرستد روحهای دیگر را تا زمان مردن آنها معلوم شد روح تمام مردگان را خدا در عالمی که مخصوص بآنهاست نگاه میدارد سورة مؤمنون (آیه ۱۰۱) حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجُونِ عَلَيَّ أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمٍ يُبْعَثُونَ

چون مردن رسید یکی از آنها را گوید خدایا مرا بدنیا برگردان تا عمل خوب کنم هرگز این کار نشود این کلامه ایست که میگوید و از پشت سر آنها عالم

اورا که در جامعه دنیای عالم بی ارزش ترین هلهای جهانند از راه علم و خرد و دین داری گمراه و بیرون بدانیم و از حقوق مدنی و دینی خارج کنیم خدمت بدین اینها میگویند ما اگر بخواهیم راستی بدین خدمتی کنیم چاره جز آن نیست که اول این دروغها یا زبانه های هزار ساله را از جلو برداریم تا راه روشن شود

تا اینجا خوب معلوم شد که دروغ پرداز و عوام فریب و خیانت کار کیست مقصود این قلمهای خونین مسموم از خدمت بدین آنست که ما خدمتگذاران بدین و آئین چندین هزار ملیون جمعیت و بزرگان دین و آئین و فداکاران و شهیدان در راه خدا را که بحکم قطعی فلاسفه تمام دوره های جهان و صراحت قرآن خدا زنده و جاویدانند و پیش خدا در نعمت و عزتند و خدای عالم با کمال عظمت از آنها یاد بود کرده جماد و پوسیده بدانیم و با آنها با حقارت و کوچکی رفتار کنیم و آنها را در پس پرده فراموشی اندازیم و روح فداکاری و شهادت و شجاعت را در فداکاران جمعیت خفه کنیم و عقیده بگفتارهای صریح قرآن را که مطابق نظام کون و زندگی فردی و اجتماعی است زبانه های هزار ساله بدانیم و از آنها بدروغ و زبانه تعبیر کنیم تا بدین و آئین خدمت کرده باشیم آو خ از خیره سری تو ای آدمیزاده

پرسش دیگر و جواب آن یکی دیگر از پرسشهای اینان آنست که (شفا خواستن از تربت شرکست یا نه)

جواب این سخن باید در نظر گرفتن معنی شرک معلوم شود زیرا چنانچه دانستید شرک عبارت از آنست که یا کسی را خدا بدانیم یا عبادت کسی کنیم بعنوان اینکه او خدا است یا حاجت از کسی خواهیم بعنوان اینکه او مستقل در تأثیر است و خداست چنانچه طوایف مشرکین چنین بودند رجوع بآراء آنها کنید پس اگر کسی از تربت یا هر چه شفا خواهد بعنوان اینکه او خداست یا شریک خدا است یا دستگاهی در مقابل خدا دارد و مستقل در تأثیر است یا صاحب آن قبر خدا است شرکست بلکه

دیوانگی و جنون است و اگر با این عقیده باشد که خدای قادر بر هر چیز در این يك مشت خاك بواسطه قدردانی از يك فداكار که در راه دین او تمام هستی خود را از دست داد شفا قرار داده هیچ شرکی و کفری لازم نمیآید

يك گواه از قرآن اگر گفته شود: مطلق شفا خواستن از چیزی شرك است باهر خدا
عنوانی باشد گوئیم بنابگفته شما خدا نیز دعوت بشرك کرده

در سورة نحل (آیه ۷۸) يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ

شَفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

در باره زنبور عسل می فرماید خارج میشود از بدن آن شربتی بارنگهای گوناگون که در آن شفا میباشد برای مردم و در این آیتی است برای متفکران اینکه اگر ما از عسل شفا طلب کنیم برای اینکه خدا در آن شفا قرار داده ما مشرك می شویم و خدای عالم که پیمبران را برای نشر توحید فرستاده خود راه شرك باز کرده بروی آنها و آنانرا دعوت بشرك میکند یا آنکه شفا خواستن جز توسل و توجه بخدا نیست و ماجراجویان بیخرد آنرا پیش خود تفسیر کرده تادینداران را بخرافات نسبت دهند *

عوام فزایی و اینجا يك طراری عجیبی بیاد نویسندگان ماجراجو افتاده
طراری میگویند (شما میگوئید تربت امام شفای هر درد و امان از هر بلایی است پس بگوئید تمام بیمارستانها و داروخانه ها و دانشکده های طب و داروسازی را برچینند) جواب این مغالطه آنست که بنابگفته شما اگر قرآن راست میگوید خوبست هر کس يك خيك عسل در منزل گذارد و از شر طیب و دارو رها شود و خوبست اگر در عسل شفا هست در تمام بیمارستانها و دانشکده های طب و داروسازی بسته شود این بیهوده سرائی و یاده گوئی برای آنست که مورد استعمال این داروی الهی را شما نمیدانید تمام داروهای الهی و توسلات بامور غیبی وقتی

است که طبیعت و اسباب طبیعی که همه از کارخانهٔ خدائی هستند و عمال قدرت حق تعالی هستند از کار بایستند و راه چاره جوئی از اسباب ظاهریه کوتاه شود و معالجهٔ اطباء و داروهای آنها بی فایده شود آنگاه خدا يك راه اعیدی بروی بندگان خود باز کرده که یکسره از خدا و اسباب غیبی مأیوس نشوند و دل بطبیعت و آثار طبیعت یکسره نبندند و از خدای عالم و آفریدگار خود غافل نشوند آنگاه این شفا جوئی گاهی مورد قبول شود با شرایطی که در برداشتن تربت و استعمال آن بکار رود والا اینطور نیست که خدای عالم با این آیه شریفه بخواهد جریان طبیعت را فلج کند و سنت محکمه طبیعت را بهم زند و آنگاه هیچ منافاتی مابین بکار بستن اسباب طبیعت و رفتن پیش اطباء و کارمندان این جریان محکم طبیعت نیست با توسل بخدای عالم و طبیعت زیرا که جریان طبیعت نیز از مظاهر قدرت حق تعالی است و خداست که بهر داروئی خاصیتی داده مگر آناری که در داروی دارو خندها می بینیم از خود آنهاست این آثار است که خدای قادر عالم باین داروها داده اکنون اگر خدا پرستی بقوه توحیدی که دارد بگوید همان اثری را که خدا بداروها داده بعد از مأیوس شدن از کارخانهٔ طبیعت خدای طبیعت بهشتی خاک که خون مظلوم فداکاری در راه خدا بروی آن ریخته شده داده تا چشم آرزوی مردم را تادم مرك از خود نبرد و اگر خواست با آن داروی الهی شفا دهد و اگر نخواست مریض بایك دل بر محبت از خدای خود و يك چشم امیدوار بآینده جهان پیشگاه مقدس او رود (این شرکست یا عین توحید و خدا شناسی است) شما میگوئید این بهتر است یا دل بستن بطبیعت و چشم پوشیدن از آثار غیبی الهی و مأیوس شدن از قدرت و رحمت غیر متناهی آفریدگار

يك علاج	اطباء بزرگ قدیم از قبیل شیخ الرئیس (۱) ابوعلی سینا
روحانی	عقیده مند بودند بیکطور معالجات روحی که گاهی آن
	معالجات از علایم طبعی بهتر کار انجام میداده این نظریه را دانشمندان و دکتوران

بزرگ اروپائی تأیید کردند حتی از آنها نقل شده که اگر مریضی چندین مرتبه بگوید
 من خوب شدم این در خوب شدن مریض کمک میکند و اگر عقیده مند بخوب شدن
 خود کاملاً بشود چه بسا که همین اعتقاد روحی او را خوب کند اساس این عقیده
 قوت تأثیر روح است در بدن و تابع بودن بدن است از نفس چنانچه بعضی فلاسفه (۱)
 بزرگ را رأی چنینست که صحت و مرض هر دو از روحست این نظریه فرضاً که
 تأیید نشده باشد ولی نظریه اول که علاج روحی از روی تقویت روح مریضست در
 اروپای امروز تأیید شده و مقام بزرگی را حائز است کسیکه آشنا باشد بآراء عصر
 جدید تنویم مقناطیسی میداند که عقاید درباره روح و تأثیرات آن در این عالم تا چه
 اندازه است یکی از دانشمندان راست گفتار میگفت من در بیمارستان شهرری برای
 معالجه رفته بودم گاهی سرکشی به بیماران میکردم و بآنها دعا مینمودم دکتر بزرگ
 آنجا که اروپائی بود و با ما هم کیش نبود مخصوصاً مرا بر سرکشی بیماران وادار
 میکرد و میگفت شما کار خود را انجام دهید و ما کار خود را از این سخن اطباء قدیم
 و جدید چنین نتیجه میگیریم که فرضاً دینداری هم در جهان نباشد علاقه روحی و
 امیدواری نفس و دل بستگی باینکه شفای من در فلان چیز است سبب شفای طبیعی
 و کمک بجهازات طبیعت میکند و بکسره دل را از روحانیات بریدن و با اسباب
 طبیعی سروکار داشتن و مردم را از معنویات منصرف کردن خیانت بنوع انسانی و کمک
 کاری بجهازات مرکست

خاک پای زندگان اینجا گواهی از گفته های قرآن خدا می آوریم برای آنکه
 زندگی بخش است همه بدانند خدای عالم بمشتی خاک که زنده بر او عبور کرده
 باشد آثار حیوانی میدهد

سوره طه (آیه ۹۶) قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ

يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا

بعد از آنکه خدای عالم قصه گوساله ساختن سامری را وزنده شدن و صدا کردن آنرا در (آیه ۹۰) از همین سوره نقل میکند میرسد بآیه ۹۶ که موسی گفت بسامری چطور اینکار بزرگ یعنی زنده کردن گوساله را انجام دادی گفت من چیزی دیدم که اینها ندیدند من قبضه خاکی از زیر پای رسول یعنی جبرئیل برداشتم و به گوساله پاشیدم تا زنده شد این اثر بست که خدا بمشتی خاک از گذشتن يك زنده داده و کسی را نرسد که بگوید خدا را قدرت بر این امر نیست که خاک مرده را منشا زندگانی کند

اکنون اگر بخاکی که خون زندگان ابدی بروی آن ریخته اثری دهد این از قدرت او دور نیست البته با عقیده بخدای قادر بر هر چیز هیچ اشکال ندارد که بی اثری را دارای اثر کند یا اثر داری را از اثر خود بیندازد چنانچه بگفته قرآن از آتش نمرودی اثر را گرفت

در سوره انبیاء (آیه ۶۹) میگوید قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ اِبْرَاهِيمَ ما خدائی را مدیر این کارخانه بزرگ جهان میدانیم که تمام ذرات وجود خاضع در پیشگاه او هستند همانطور که بایک اراده نافذه آتش سوزان را از اثر می اندازد بایک اراده نافذه بخاک شهیدی اثر قرار میدهد

اینك اگر میزان نادرست بودن امری نارسا بودن آنست با عقل ما و شما خوب است بگوئید آتش سرد شدن وزنده شدن مردگان و سخن گفتن مورچه و آنچه از این قبیل در قرآن خدا وارد است از قرآن خارج کنند تا پندار ناشایست شما مشتی بیخورد بخورد مردمان ساده لوح بیچاره رود و مقاصد مسمومه خود را بادل گرم بتوانید بجامعه تحمیل کنید و اگر با قرآن و قدرت بی پایان خدای عالم حرفی دارید ما تا آخر امر حاضریم در بحث عاقلانه با موازین خردمندانه ولی نه با این حرفهای

کودکانه رسوا که دنیای خردو علم بر گوینده و شنونده و پاسخ دهنده ریشخند زنند
و حکم ضرورت گرفتار آن شدیم

نظری این ماجراجویان يك دستاویز دیگر پیدا کردند و بدون آنکه
بجز پیغمبران سروه را بسنجند ناگزیر بآب زدند و یکسره معجزه را
رسدند و آیه شریفه قرآنرا که میفرماید (قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا)
بیمطالع و برانداز صحیح برخ دینداران کشیدند و دلیل مضحک رسوائی هم باز
آوردند (که اگر معجزه درست بود پیغمبر این مکتوم را که کور بود شفا دهد و
امیر المؤمنین عقیل را شفا دهد

ما قبل از ورود در پاسخ این گفتاریك پرسش از عقل میکنیم که آیا پیغمبری
بی معجزه صورت میگیرد مقصود از معجزه نشانه ایست که بواسطه آن ما پی ببریم
که حرفهای این شخص مدعی پیغمبری از مغز بشری خود نیست و گفتار او پندارهای
از پیش خود نیست و آنچه میگوید گفته های خداست که آفریدگار ما و جهانیان است
و موافقت و اطاعت آن لازم است بحکم عقل و مخالفت آن موجب زیانهای دوجهان
است عقل فطری خداداد هر کس حکم میکند که قبول کردن هر دعوائی بیدلیل
و برهان روانیست و کسیکه بیدلیل چیزی را قبول کند از فطرت انسانیت خارجست
مثلا یکی آمده میگوید من از جانب خدای عالم آمدم و پیامهایی دارم که همه باید
آنها را بر سمیت شناخته و عملی کنید و از جان و مال خود در راه اجراء این مقاصد دریغ
نکنید و سرمایه حیات و زندگانی خود را بر ایگان فدای آن کنید و هر کس مخالفت
آن کند باید او را نابود کنید و آشیانه او را درهم و برهم کنید جوانهای نورس رشید
شما باید برای اجرای این احکام آسمانی خدائی در پیش گلوله های توپ و تفنگ و
در مقابل سر نیزه های دشمن من و گفتار من سینه سپر کنند و شما با میل و رغبت و
روی گشاده باید از این عملیات و کردار استقبال کنید میگوئید از او پرسیم شما با چه
دلیل و منطق میگوئی من از خدای شما پیام آوردم و این گفته های خدای جهان است

و این گفتار گفتار آسمانی الهی است و اگر پرسیدیم و او گفت این حرفها برهان و دلیل نمیخواهد باید خود بخود قبول کنید و در مقابل آن جان نثاری کنید آیا عقل ما میگوید از او قبول کنید یا بیدلیل قانع نمیشوید

گواههایی از اینها گویی قرآن کریم را ندیدند و بیخود لاف از دینداری گفته های قرآن میزنند و خود را بقرآن میچسبانند یادیده و برای فریب عوام از گفته های قرآن که باصراحت لهجه خلاف رأی آنان میگوید شانه خالی میکنند غافل از آنکه ممکنست کسی مشقت آنها را در جامعه باز کند و پیش کس و نا کس کار بر سوانی کشدا کنون چند گواه از گفتار قرآن میآوریم تا معلوم شود پیغمبران با اعجاز و خارق عادات دعوی خود را بتوده القاء کردند و هیچکس در هیچ عصری زیر بار اطاعت پیغمبری بیهوده نرفته و از جاده عقل قدم بیرون ننهاده

سوره قصص آیه (۳۱) **وَإِنَّا لَأَقْعَصَاكَ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ [۳۲] أَسَدَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوهِ وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ قَدْ أَنَاكَ بِرَهَانٍ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ**

خطاب شد بموسی که عصای خود را بیفکن چون دید آنرا بجولان در آمد چون تیره هاری فرار کرد خطاب شد برگرد تو ایمنی دست خود را در گریبان کن تا نورانی و درخشنده شود و دست خود را بر سینه خود نه تا ترست فرو ریزد و این دو یعنی عصا وید بیضاء نشانه پروردگار تواند بسوی فرعون و فرعونیان

اینک یا باید گفت اینها کارهای عادی است و معجزه نیست و یا باید گفت این پیشنهاد لغو بیجائی بود که خدا بموسی کرده با آنکه نبوت معجزه نمیخواسته تا آنکه پندار مشتی هرزه گردد درست شود

و در باره عیسی سوره آل عمران (آیه ۴۳) که سابق ذکر شد گریه

أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَآيَةٌ الْآكُمَةِ وَالْأَبْرَصِ وَآخِي الْمَوْتِ بِإِذْنِ اللَّهِ عیسی میگوید من بانسانه ازخدا نزد شما آمدم نشانه من آنست که صورت مرغ گلی را مرغ جاندار میکنم و کور مادرزاد را چشم میدهم و مرد گانرا ازندم میکنم خوبست بگوئید مرده زنده کردن و زندگی مرغ گلی دادن معجزه نیست یا عیسی خود سرانه بکار پیوده اقدام کرده تابگویند فکر شما تکان خورده و شمار روشن فکر شدید راستی معلومات شماها همینقدر است یا فشارهای فکری در میدان زندگانی مادی اعصاب شمارا لغزش داده رویه سخن را از دست دادید و باین روز سیاه تنگین تنفر آمیز خود را نشاندید

قرآن کریم خود در چند جا معجزه بودن خود را بتمام بشر در تمام دوره ها اعلان کرده است و عجز جمیع بشر را بلکه تمام جن و انس را از آوردن بمثل خود ابلاغ کرده امروز ملت اسلام همین نشانه خدا را در دست دارند و بتمام عائله بشری از روی کمال اطمینان اعلان میکنند که این نشانه پیغمبری نور پاک محمد است هر کس از دنیای پر آشوب علم و دانش مثل او را آورد ما تسلیم او میشویم و از گفته های خود بر میگیریم

در سوره بنی اسرائیل (آیه ۹۰) گوید قُلْ لِّیْنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ اَنْ یَاْتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا یَاْتُوْنَ بِمِثْلِهٖ وَاَوْ کَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِیْرًا در سوره هود (آیه ۱۶) اَمْ یَقُولُوْنَ افْتَرَا هٗ قُلْ فَاتَّوْا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهٖ مُفْتَرِیَاتٍ وَاَدْعُوْا مَنْ اَسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ کُنْتُمْ صَادِقِیْنَ [۱۷] فَاِنْ لَّمْ یَسْتَجِیْبُوْا لَکُمْ فَاعْلَمُوْا اَنَّهَا اَنْزَلَتْ بِعِلْمِ اللّٰهِ

اینها میگویند قرآنرا افترا بخدا بسته و این از خود او است بگو شما هم ده سوره از پیش خود بیاورید و هر کس را میتوانید بیاری بخوانید اگر راست میگوئید

و اگر قبول این سخن نکردند بدانید که این نشانه ایست که با علم خدا نازل شده پس خوبست نویسندگان این اوراق تنگین این آیات را از قرآن بردارند تا گفته های آنها راست شود

جواب مختار اکنون خوب روشن میشود که آیه قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا اَلْحَقُّ
ما جرای جویان نفعاً و لا ضرراً نمیخواهد خود را از معجزات که آیت نبوت
و راستگویی اوست بر کنار کند بلکه میخواهد یکی از آیات توحید و قدرتهای
آفریننده عالم را گوشزد جهانیان کند که هیچکس مالک مستقل هیچکار نیست و
کسی بخودی خود بی مددهای غیبی الهی از عهده چیزی بر نمی آید و بی پشتیبانی
خدای عالم پیمبران نیز که مثل اعلای انسانند در این عالم کاری انجام نخواهند داد
و توانند مالک نفع و ضرری بود و اگر بگفته شما میخواهد بگوید که من مالک نفع
و ضرر خود بهیچوجه نیستم باید او را جمادی هم فرض نکنیم در صورتی که مغز بشر
را چنان تکانی داده که تأقیامت آثارش باقی است زیرا جماد هم قوه تماسک که برای
او نفع دارد واجد است همه میدانیم که انسان هر که باشد و هر چه باشد بیک معنی
بخود میتواند نفع رساند بکارهای خوب و کردارهای نیک و افکار درست و آراء
محکم و میتواند بخود زیان رساند بکردار ناشایست و رفتار زشت و پندارهای نازیبا
و آراء فاسد شما میگوئید پیغمبر اسلام را خدا امر کرده که بگوید من هیچکار نمی
توانم بکنم نه کاری خوب و آراء رزین محکم و نه مقابل آنها دارم و یک چنین
دروغ و گزافه را که بچه های نارس بلکه دیوانگان نیز باور نمیکنند در محضر جمعیت
بگویند و بعالم ابلاغ کند یا آنکه مراد آنست که زیانها و سودهایی که عالمیان میبرند
با تقدیرات الهی است و یکدست قادر توانائی پشت این پرده است که مالک سود و
زیانها با استقلال و استحقاق او است موسی اگر عصای خود را ازدها کند و ید بیضا بعالم
نمایش دهد آثار قدرت خود او نیست و عیسی اگر مردگان را زنده کند و کوران را شفا
دهد از توانائی خود او نیست و حضرت محمد (ص) اگر بحکم آیه شریفه

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَالنَّشَقُ الْقَمَرُ ماه را دو نیمه کند با قدرت پنهانیت خدائی کرده و با قدرت خود او نیست همه بشری هستند که راه وحی الهی بروی آنها باز است و با اذن خدا و قدرت خداداده کارهای بزرگ فوق طاقت بشری کنند

و اینکه میگوید چرا این ام مکتوم و عقیل را شفا ندادند و چون چنین نشد پس معجزه دروغ است حرفی است که اطفال خردسال نیز باید بآن بخندند و دین داران خردمند باید از آن گریه کنند خنده آنها بستی کلام و گریه آنها باینکه روزگار تا چه پایه رسید که چنین اشخاصی با آئین خدائی بازی میکنند اکنون از کودکان کلاس اول سؤال کنید که از نشدن يك قضیه يك مطلب کلی استفاده میشود مثلاً اگر یک نفر رفت پیش طبیب برای علاج باید بگوئیم طب دروغ است والا اگر راست بود خوب بود فلان شخص هم رفته باشد پیش طبیب و خوب است بگوئیم مریضخانه ها و بیمارستانها در عالم دروغ است زیرا اگر راست بود خوب بود فلان مریض که در خیابان افتاده رفته باشد مریضخانه این بیخردان گمان کردند که اگر معجزه درست باشد باید پیغمبر و امام دور محله ها و برزنها بگردند و بگویند معجزه میکنیم کرامت میکنیم مثل اینکه دوره کردها میگویند آب حوض میکشیم فرش میتکانیم اف بر این منطق و برهان معجزه آیت و نشانه نبوت است و کرامت نشانه امامت و آشنائی با خداست نه بازیچه و ملعبه است و گاهی اگر خدای عالم بخواهد برای توجه دادن مردم را بیک عالمی و رای عالم دنیا و طبیعت يك خرق عادتى بوسیله پیغمبری یا امامی کند باید تمام کارها را درهم و برهم کند و تمام چرخهای عالم طبیعت را فلج کند و نظام زندگانی عالمه بشر را برهم زند و همه چیز را بواسطه معجزه و خرق عادت انجام دهد و الا شما اجم میکنند و قدرت خدا را یکسره منکر میشوید پس خدائیکه با قدرت کامل خود این آسمان و زمین را خلق کرده چرا روزی بشر را بی رحمت خود آنها خلق نمیکند تا بشر از این رحمت فراوان تهیه زندگانی راحت شود حالا که اینطور است خوبست بگوئیم اصلاً آسمان و زمین را

هم او خلق نکرده زیرا اگر کرده بود خوب بود این کار هم که من میگویم بطور غیر عادی انجام دهد آنوقت خدا باز چه آراء ما و شما است نه خدای بزرگ عالم

يك نظري
بغيب گوئي
این ماجرا جویان يك دست و پای دیگری کردند در مقابل
دینداران میگویند قرآن در چند جا میگوید خود پیغمبر

غیب نمیداند پس چرا دینداران غیب گوئی پیغمبر بلکه امام نسبت میدهند
شاید جواب این عوام فریبی از گفته های سابق معلوم شود لکن اینجا نیز
باید بهتر راه اشتباه کاری آنها را باز کرد تا رسوائی بیشتر شود

دینداران نمیگویند که پیغمبر یا امام از پیش خود بی تعلیمات خدائی غیب
میگویند آنها هم بشری هستند که اگر راه تعلیمات عالم غیب با آنها بسته شود از
غیب بی خبرند و این آیات شریفه که میگوید پیغمبر بشری است که غیب نمیگوید
همین معنی را گوشزد میکند و گرنه ما گواه داریم از قرآن خدا که با تعلیم خدائی
پیغمبران بلکه غیر آنها غیب گوئی میکردند و از امور پنهان و گذشته و آینده خبر میدادند
سواهای قرانی در قرآن برای غیب گوئی عمومی پیغمبران و غیب گوئی
خصوصی بعضی از آنها آیاتی نازل شده است که ما بعضی از آنها را از نظر خوانندگان
میکند انیم تا مطلب را خوب دریابند و عرض رانان و یاوه سرایان را خوب شناسند
سورة جن (آیه ۲۶) عَالَمُ الْغَيْبِ فَلَا يَظْهَرُ عَلَيْهِ أَحَدٌ إِلَّا مِنْ
أَرْسُولٍ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَمْلِكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا

یعنی خدا عالم بغیب است مطلع نمیکند بر غیب احدی را مگر آنها را که
برای پیغمبری برگزیده که راهی برای آنها باز کند که مطلع شوند بر پیشینیان و
کسانی که پس از آنها می آیند یعنی از گذشته و آینده آنها را خبر دهد کند

سورة آل عمران در دنیا له (آیه ۴۳) که معجزات عیسی را میگوید
وَإِنِّي لَكُم بِمَا تَكْفُرُونَ وَمَا تَدْعُونَ فِي يَوْمِكُمْ إِلَّا نَارُ كَلْبٍ لَكُمْ أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ
و آگاه میکنم شما را با آنچه میخورید و در خانه خود ذخیره میکنید و در

این نشانه ایست از برای شما و معجزه ایست اگر مؤمن هستید

سورة تحریم (آیه ۳) وَإِذَا سَأَلَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بِعَقِبِهِ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضِ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مِّنْ أَمْرٍ هَذَا قَالِ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ

پیغمبر در پنهانی بعض زنهاى خود مطلبی را فرمود آن زن در خفیه برای کسی دیگر اظهار کرد خداوند پیغمبر خبر داد که آن زن سر تو را افش کرد پیغمبر از او مؤاخذه کرد او گفت که تو را خبر دار کرد پیغمبر گفت خدای دانا بمن خبر داد بلکه در قرآن برای مریم مادر عیسی غیب گوئی ثابت کرده است که پس از این ذکر آنرا میکنیم اینک میگوئید این قبیل آیات را از قرآن برداریم تا پندارهای شما درست شود یا بخطای خود اعتراف میکنید تا خلاف برداشته شود

صواہ از گفته
فلاسة جهان
این گفتار مختصر و اوراق معدود را جای آن نیست که در اینگونه مسائل که پایه اش بر فلسفه اعلای الهی و طبیعی گذاشته شده سخنرانی شود و تحقیق چگونگی خارق عادات و اسرار آیات و ریشه حقیقی غیب گوئی ها گفته شود تا مسئله بتحلیل علمی و تحقیق فلسفی روشن و واضح گردد از این جهت ما بگفته چند نفر از معتبرین فلاسفه و بزرگان علم الروح قدیم و جدید شرقی و عربی اکتفاء میکنیم و هر کس بخواهد آراء آنها را و براهین عقلیه فلسفیه یا حسیه طبیعیہ را بطور کافی ببیند رجوع بکتب قدیم و جدید که در این باب نوشته شده کند تا پایه علم و اطلاع نویسنده های این اوراق ننکین و ماجر اجوئی و غرض رانی آنان معلوم شود و اگر رسوائی در جهان راست باشد مثل اعلاء او را بشناسید اینک گفته های پر قیمت فلاسفه بزرگ جهان

رای شیخ الرئیس
فیلسوف بزرگ
رئیس فلاسفه اسلام ابوعلی بن سینا که شهرتش و پایه علمش بالاتر از آنست که محتاج بشرح باشد در نمط دهم از کتاب

اشارات که از کتب متفنه معتبره او است چنین گوید اگر بتو خبر رسید از عارفی که از غیب سخنی گفت و درست بود تصدیق کن او را و بر تو مشکل نباشد ایمان با وزیرا که برای این امر در جاده های طبیعت اسبابی است معلوم پس از آن در شانزده فصل بیان این رأی را باقامه برهان کرده و در یکی از تنبیها ت گوید چون اشتغالات حس کم شد بعید نیست که از برای نفس ناگهان فرصتهائی حاصل شود که از شغل تخیل خلاص شود و بجانب قدس پرواز کند پس از نقشهای عالم غیب در آن نقشه هائی حاصل آید و اینها در حال خواب و در حال مرض هم حاصل شود پس از آن گوید پس اگر نفس بحسب جوهر قوی شد که احاطه باطراف متجاذبه کند بعید نیست که این فرصت در حال بیداری برای او دست دهد پس از آن اقسامی ذکر میکند شیخ الرئيس در باب کرامات و معجزات نیز بیاناتی دارد که يك جمله آنرا ذکر میکنیم میگوید اگر بتو خبر رسید از عارفی که بقوت خود طاقت دارد که کاری کند باحرکتی بچیزی دهد یا خود حرکتی کند که از طاقت دیگران خارج است تلقی بانکار مکن که اگر جاده های طبیعت را به پیمائی راهی بر آن پیدا میکنی

رای شیخ شهاب الدین ابن حکیم بزرگ اشراقی که جمع بین فلسفه و ریاضات فیلسوف بزرگ اشراقی نفسانیه کرده و از علماء بزرگ روح بشمار میرود در مقاله پنجم از کتاب حکمة الاشراق میگوید انسان وقتی که کم شد شواغل حواس ظاهره اش گاهی تخلص پیدا میکند از شغل تخیل پس اطلاع پیدا میکند بر امور غیبیه پس از آن وارد میشود در بیان این دعوی بوجه برهانی و در چندی بعد میگوید و آنچه که کاملین از غیب میگیرند و آنچه انبیاء و اولیاء و غیر آنها میگیرند گاهی بطور نوشته هائی است و گاهی بشنیدن صوتی است که بسا لذیذ باشد آن صوت و بسا هولناک باشد و گاهی مشاهده میکنند صورت موجودی را و گاهی صورت جمیل انسانی می بینند که بانهایت خوبی با آنها مخاطبه میکند و از غیب بآنها خبر میدهد و این حکیم نورانی درباره کرامات و معجزات چنین میگوید برای اخوان تجرید یعنی کسانی که کامل

شدند در علم و عمل و ریاضات نفسانیه مقام خامی است که در آن مقام قدرت داده
بر موجود کردن موجوداتی که بنفس خود قائم باشند بهر صورتیکه آنها اراده کنند
و نیز در فصلی چنین گوید بدانکه چون اشراقات عالم علوی بر نفوس پیوسته
تایید ماده عالم مطیع او شود و در عالم اعلا دعای او مستجاب شود و نوری که افاضه
شود از عالم اعلی بر بعض نفوس اکسیر قدرت و علمست و بواسطه آن عالم مطیع او
او شود و نفوس مجرده بواسطه آن نور قدرت بر خلق کردن پیدا کنند

رای صدر المتالیهین این فیلسوف بزرگ اسلامی و حکیم عظیم الهی که افق
فیلسوف شهیر اسلامی شرق را بنور حکمت قرآن روشن کرد در تعلیقه بر حکمت
الاشراق چنین میگوید پایه معجزات و کرامات بر سه چیز بنا نهاده شده که همه در
پیغمبر جمع است اول خاصیتی است در نفس که اجسام پیش او خاضع شوند و مواد
عنصریه مطیع او گردند که صورتی را بگیرد و دیگر صورت موجود کند و این امری
است ممکن و آنگاه وارد برهان بر این مطلب میشود پس میگوید خاصیت دوم قوه
ایست در نفس که قوه نظریه است و آن چنانست که يك صفائی نفس پیدا میکند که
بواسطه آن شدید شود اتصال آن بعقل فعال تا اینکه افاضه شود بر آن علوم عقلیه و
آنگاه وارد بیان آن میشود و اقسام آنرا بیان میکند پس میگوید خاصیت سوم آنست
که قوه متخیله قوت پیدا کند و بعالم غیب مثالی در بیداری متصل شود و آنگاه وارد
اقسام اتصال بعالم غیب و کیفیت آن میشود بکلامی طولانی

رای فلاسفه روحی (مینیاتیزم) یا (نوم مغناطیسی) تکان بزرگی بجهان داده
اروپا

نفسهای آخر مادیین بشماره افتاده در آئیه نزدیک علم پرده
از روی کار بکلی بر میدارد و عالم ارواح و زندگانی جاوید آنها و آثار غریبه آنها را از
قبیل عدم حساسیت خفتگان مغناطیسی و غیب گوئیهای آنها و صدها اسرار شکفت
آمیز را بروی دایره ریخته اساس مادیت را برای همیشه از جهان بر میچیند قدمهای بزرگی
علم امروز برای آشکار کردن اسرار نهان جهان برداشته خوارق عادات معجزات

کرامات اطلاع بمغیبات که در نظر مادیین جزء افسانه‌ها بشمار میرفت در جهان علم امروز نزدیک بوضاحت و فردای علم آنرا از بدیهیات میکند چیزهایی را که امروز علماء روح اروپا بدان با کمال وجد و سرافرازی بخود می‌بالند اموری است که در هزار و سیصد سال قبل از این پیغمبر اسلام و امامان شیعیان با صراحت لهجه بی‌تردید و شبهه بجهان اعلان کردند در روزیکه تاریکی سرتاسر عالم و بخصوص جزیره العرب را فرا گرفته بود و از اینگونه سخنان در جهان آنروز سابقه نداشت فردای علم که تکان دیگری جهان بخود دهد حقایق دقیق تری که قرآن گوشزد جامعه کرده خواهد بشر راه بار پیدا کرد ما ملت قرآن تسبیح و نطق همه ذرات عالم جمادات نباتات حیوانات را بجهان امروز اعلان میکنیم و منتظریم قدم دوم را علم بردارد و جهان به خود تکان دیگری دهد تا پرده از روی این حقیقت برداشته شود دیروز ما می‌گفتیم خدا علم غیب را بر سولان خود نصیب میکند و بالهام غیبی برگزیدگان خود را بمغیبات آگاه میکند امروز شما در جریان طبیعت آنرا یافتید و چیزی را که پیمبران بیواسطه های طبیعی و اسباب ظاهری در مییافتند و خدا بواسطه وحی و الهام بآنها میرساند از غیب گوئید شما يك كوره راه ضعیفی بر آن پیدا کردید از روی اسباب طبیعت و همین یکی از فرقهای میان معجزه و غیر آنست که صاحبان معجزه و کرامت کارهایی بدون وسائل طبیعی انجام میدهند که دیگران یا اصلا نمیتوانند بکنند یا بی وسیله و آلات طبیعی نمیتوانند انجام دهند شما با هواپیما اگر روزی دوماه راه بروید سلیمان بن داود با همه بساط که داشت دوماه راه را بی وسیله های ظاهری میرفت

کلام فرید و جدی در کتاب دائرة المعارف و بسیاری از کتب دیگر که برای همین **دائرة المعارف** موضوع بالخصوص نوشته شده مملو است از حکایات بسیار عجیبی که یکی از آنها غیبگوئی است بتوسط (تنویم مغناطیسی) خواب کردن فرید و جدی پس از آنکه چیزهای عجیبی نقل میکند میگوید تمام این مشاهدات و ملیونها از امثال آن در کتب طب نوشته شده و این اختصاص ندارد بر بی حس شدن شخص

خواب شده بلکه امور دیگر مهمه نیز هست مثل غیب گوئی ها و دیدن چیزهای دور و واقف شدن با سرار نزدیکان و دوران از چیزهایی که انسان ممکن نیست قبول کند اگر نبود محقق و ثابت بودن آنها بواسطه مشاهدات حسیه بسیار و تواتر نقلهای علمی که شك در آنها خوب نیست و از چیزهایی که در دائرة المعارف نقل میکند آنست که (لویس) که یکی از خواب کنندگان معروفست يك زن را در حضور جمعی خواب کرد و باو گفت برو بمنزلت بین اهل منزل چه میکنند زن خواب گفت رفتم دو نفر آنجا مشغول کارهای خانه هستند (لویس) باو گفت دست بیدن یکی از آنها بگذار در این هنگام زن خواب خندید و گفت یکی از آنها دست گذاشتم چنانچه امر کردی آنها خیلی ترسیدند (لویس) از حاضرین پرسید کسی منزل این زن را میداند یکی از آنها اظهار اطلاع کرد از آنها خواهرش کرد که بروند منزل آن زن ببینند قضیه درست است یا نه رفتند دیدند اهل منزل در ترس و هول هستند از سبب سؤال کردند گفتند در مطبخ يك هيكلی دیدند حرکت می کند و دست گذاشت بکسی که در آنجا بود از این قبیل قضایا در کتابهای این فن بسیار است و امروز ملل غربی و فلاسفه روحی بزرگ آنها این قضیه را جزء واضحات می شمارند

داوری از خوانندگان شما خوانندگان محترم چه داوری میکنید ما از گفته های صریح قرآن درباره معجزات و غیب گوئی ها و از گفتار فلاسفه بزرگ جهان با برهان های منطقی آنان و از آراء فلاسفه اروپائی عصر حاضر و تجربیات آنها و از نقل ملیونها ملیون جمعیت مسلمین و نصاری و یهود معجزات انبیاء خود را بطریق تواتر و تسلیم دست برداریم و آیات قرآن را پشت سر اندازیم و گفته بزرگان جهان و براهین روشن آنها را زیر پا گذاریم و از مثنوی کودک بیخرد خیابان گرد پیروی کنیم یا گفته های باغرض آمیخته اینان را بسوء نیت تلقی کرده ریشه کن کردن جرمه های فساد را که موجب تشمت و خند است و اخوت قرآنی و همکاری ملی و وطنی است بر خود فرض شماریم و با پنجه انتقام مردانه گلوی این بیخردان را فشار

دهیم تا عاده اینگونه یاوه سرایی ها نکنند و دست ناپاک خود را بگفته های خدا و پیغمبران و اولیاء او دراز نکنند و روح وحدت و احساسات ملی و نه اجتماعیت را خفه نکنند
ریشه انکار معجزه میرزا ابوالفضل گلپایگانی صاحب کتاب فرامد که آنرا برای
نکته اصلی آن ترویج مذهب باب و بهاء نوشته منکر معجزه شده و کلام
 این یاوه سرایان بی کم و کاست و استدلالشان از آن کتاب است و نکته انکار کردن
 ابوالفضل گلپایگانی کرامات و معجزات را این بود که چون دست باب و بهاء از آن
 کوتاه بود و آنها مردمی بودند که از اشخاص عادی هم کمتر بودند چنانچه کتاب آنها
 و کلمات آنها که در دست است و مباحثه باب با نظام العلماء تبریزی که در تواریخ
 محفوظ است (۱) مطلب را روشن کند از اینجهت چاره ندیدند مگر آنکه معجزات
 را یکسره انکار کنند تا کسی از آنها مطالبه معجزه نکند این مقاله نگاران که خود
 را از زیر بار تقلید میخواستند خارج کنند از این جهت بزرگان آئین و اولیاء دین
 هر چه بقلمشان میآید مینویسند گاهی از این تیمیه و وحشیهای نجد تقلید میکنند
 و گاهی از بابیهها و ابوالفضل گلپایگانی بهائی پیروی میکنند هر کس میخواست بفرامد
 میرزا ابوالفضل بهائی و کتاب منهج الرشاد که در رد و هابیه نوشته شده یا کتابهای
 دیگر که کم و بیش یاوه های اینهارا نوشتند رجوع کند تا مطلب را خوب دریابد و
 ریشه و پایه سخنان اینهارا پیدا کند آنگاه قدر و ارج این سخنان و نویسندگان آن
 در جامعه معلوم شود

پرسش دیگر و جواب یکی از پرسشها این است که (سجده کردن به تربت
 آن شرکست یا نه)

جواب این سخن تا حال معلوم شده و محتاج باعاده و طول نیست از این جهت به خلاصه
 گوئی اکتفا می کنیم

بعد از آنکه معنی شرك و عبادت را دانستید می گوئیم اگر کسی سجده به تربت

یا خاک دیگر و یا هر چه بکند بعنوان اینکه آن یا صاحب آن خدا است و پرستش
 عبادت قبر یا صاحب قبر کند مشرک و کافر است ولی اگر بخاک قبر یا غیر قبر سجده
 برای خدا کند و امر خدا را اطاعت کند مشرک که نیست هیچ عین توحید و خدا پرستیست
 اکنون شما از صد ملیون جمعیت شیعه و بیش از ده ملیون پارسی زبان ایرانی
 شیعه باز پرس کنید که سجده به تربت کربلا برای چه میکنید آیا حسین بن علی را
 خدا می دانید یا پسر خدا میدانید یا دستگاه او را مقابل دستگاه خدا میدانید و او
 را مستقل در تأثیر می دانید او را عبادت میکنید و او را می پرستید اگر بچه های نارس
 و زنهای عوام شیعه اثنی عشری جواب مثبت بشما دادند و در تمام جمعیت شیعه یکی
 پیدا شد که چنین دعوائی کرد ما دست از گفته های خود بر میداریم و یکسره بقول
 شما استعفا می دهیم و اگر چنانچه خود شما هم که مدتها هم کیش باشیعیان بودید
 و در جمعیت شیعه بزرگ شدید تصدیق دارید که سجده کردن شیعه به تربت حسینی
 سجده برای خدا است همانطور که تمام مسلمین سجده بر خاک میکنند بی کم و کاست
 منتهی آنکه اینها ثواب سجده به تربت را بیشتر می دانند سجده را برای خدا میکنند
 و از خدا مزد می خواهند آنوقت باید کلام خودتان را پس بگیرد و از این تهمت که
 بجامعه شیعه پیروی سنیان و وهابیان زدید و خود را در محکمه عدل و انصاف و شرف
 و انسانیت محکوم و رسوا کردید توبه کنید خداوند بازگشت توبه کاران را قبول
 می کند و راه توبه آنستکه بایک قلم روشن خطای خود را توسط روزنامه ها یا کتانی
 جداگانه اعلان کنید تا ما شمارا با آزادی عقیده و روشنی فکر بشناسیم. آزاد مرد
 آنستکه چون خطای خود را دید از پافشاری خودداری کند و ما آن شخصیت را به
 روشن فکری معین می کنیم که از اجاج و فساد دوری کند و از گفته خود اگر باطل
 بود برگردد

شریعت سنگالچی بگفته خود او برای تعقیب بعضی از اهل منبر لج کرد و
 بر سر حرفی که معتقد نبود تا آخر عمر پافشاری کرد و یادگارهای ننگین بجای خود

گذاشت که دانشمندان (نه دیگران) خوب می دانند و مشت او در جامعه علمی و دینی باز است ما اینطور اشخاص را با آزادی فکر و شخصیت درست نمی شناسیم و در پیشگاه محکمه انسانیت و حریت محکوم می دانیم

مواجه از قرآن شاید بگوئید سجده کردن بتربت هر طور باشد شرك است بر هفتۀ خود جواب این سخن آنست اولاً پس از آنکه معنی شرك پیش

همۀ دانشمندان جهان معلومست و چیزی نیست که از پیش خود توان تراشید و همه می دانید که سجده بر هر چیز برای پیروی از فرمان خدای عالم شرك نیست بلکه توحید و اطاعت است این اشکال را پیش کسی پایه و قدری نیست و ثانیاً بگفته شما باید تمام مسلمین جهان مشرك باشند زیرا که همۀ آنان برای خدا سجده برخاک و سنگ و چوب و بسیاری از آنان سجده بر فرش و معدن و چیزهای دیگر را جائز می دانند ابوحنیفه امام بزرگ سنیان سجده بر قاذورات را جایز می داند پس تمام مسلمانان جز آنها که هیچ نماز نخواندند و گرد این عبادت نگردیدند باید مشرك باشند و فقط بی نمازان خدا پرست باشند و ثالثاً در آیات بسیاری از قرآن خدا مردم را امر بسجده کرده

از آنجمله سوره حج (آیه ۷۶) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

یسنی ای کسانی که ایمان آوردید رکوع و سجده کنید و عبادت خدا نمائید و کار خوب کنید شاید رستگار شوید

بنابگفته شما خداوند مؤمنین را امر کرده که از ایمان بیرون روید و مشرك شوید تا برستگاری رسید حالا باید بعقل کی خندید و رابعاً ما بیشتر آیاتی که حکایت می کرد فرمان خدا را بملائکه برای سجده بآدم و آیه که باصراحت ایهجه میگفت یعقوب و اولادش یوسف سجده کردند ذکر کردیم بگفته شما تمام ملائکه و یعقوب و اولادش بلکه تمام انبیاء و اولیاء مشركند زیرا همه با امر خدا بیک چیزی

از اجزاء این عالم از خاک و سنگ و چوب سجده کردند پس خوبست کلمه توحید را
از سوس عالم برداریم و یکسره قلم شرک بر جریده عمل جهانیان کشیم تا حمله شما
بر میان درست شود و پیروان علی و اولادش در زمرة مشرکان در آیند
دروغ پردازی و ما همه میدانیم که شما میدانید که سجده بر تربت حسین
عوام فریبی پرستی و شرک نیست پس اگر شما بگفته خود مردکار
هستید و در صدد اصلاح و چاره جوئی هستید و راست میگوئید که برای دین و اصلاح
جامعه کوشش میکنید قدمی بالاتر از این نبود که برای اصلاح کشور و صلاح ملت
بردارید يك چنین امر ساده که برای خدا مردم بخاك یا سنگ یا تربت سجده میکنند
مورد حمله و اعتراض قرار دادید و از آن همه فجایع که بخلاف صلاح کشور و آئین در
مرکز مملکت و محل پخش کالای صلاح و فساد هر روز دارد واقع میشود و موجهای
اوراق روزنامه ها بتمام کشور پخش میکند ساکت هستید بلکه دامن باتش میزنید
شما یکتا پرست خدا خواه دشمن شرک در مقابل آن کتاب تنگین با آن اسم شرم
آور که گوئی بالغت جن نوشته شده و آمیغ و آخشیج ها و صدها کلمات و حشی
دور از فهم را برخ مردم کشیده و زردشت مجوس شرک آتش پرست را که آتشکده
های ایرانرا تجدید کرد و حالا هم پیروان از آتش پرستند مرد پاك خدا پرست
خوانده چه شد که هیچ قدی علم نکرده و یاوه های او را جواب نگفتید شما که
بگفته خود برای خیر مایه و نهار مردم می کوشید تا بندهای گرانی که مردم ندانسته بدست
و پای خود بسته اند پاره کنید و میگوئید هیچ نظری جز دل سوزی و حق پرستی در
در کار نیست چه شد که پیروی از بیهوده های پلیدی میکنید که میگوید خدا هیچ
تکلیف مردم را معین نکرده و ملیونها جمعیت شهوت پرست آدم خوار را با ابزار
نوبین و چرخهای هولناك آدم کشی و آلات سهمناك مرگ بار بجان هم ریخته و
برای آنها هیچ تکلیفی معین نکرده و راه سعادت بشر و خیر و شر آنها را نگفته و قانون
عدلی در میان آنها نگذاشته آو خ از این آدمیزاده که خدای جهان را که تمام

کارهایش بر اساس عدل و داد است به زشتکاری و هوسناکی نسبت داده و کارهایی
 باو نسبت داده که از هیچ خیانتکاری صادر نمیشود تفو بر تو ای آدم برزاده

رئیس يك کارخانه که پنجاه نفر عماله دارد و يك اداره که سی نفر کارمند دارد
 و يك خانه که پنج شش نفر عائله دارد دستور زندگانی کارگری وقت کار و مقدار آن
 را میدهد و هر کس را برای کاری خود تعیین میکند و قانون برای آنها میگذارد خدای
 شما این گروه گروه جمعیت افسار گسیخته را بهم ریخته و بیکدیگر آمیخته و این
 همه معالک پناور را با گروه گروه شهوت پرست ریاست طلب خونخوار آدم کش
 خلق کرده و قانون برای آنها نهاده هر کس هر کاری میخواهد بکند و بگفته شما
 هر کس اینجا خوشتر است آن جهان خوشتر است آفرین بر این هوش سرشار شما
 که چنین خدائی بمردم معرفی میکنید دانشمندان جهان ببینند مادی گری بهتر است
 یا چنین خدائی قائل شدن

ای خدا دوست که میگوئی خدا با ما است اگر راست میگوئی چرا پیروی
 از آراء چنین دیوانه ابلهی میکنی که مشروبات مسکره و دود تاریك افیون مغز
 ناپاک او را افسرده کرده و چرا عوام فریبی میکنی و بنام خدا و قرآن میخواهی دسته
 بندی کنی پس آن حرف آخر را که اگر بشما مجال دادند خواهید گفت از اول بگوئید
 پرشش دیگر و دیگر از گفته اینان آنست که (ساختن این گنبد و بارگاهها
 جواب آن شرکست یانه)

جواب این سؤال نیز از گفته های سابق که میزان شرک را تعیین کردیم بخوبی روشن
 و واضح شد که اگر ساختن گنبد و بارگاه برای بت پرستی و امام پرستی و پیغمبر
 پرستی باشد همانطور که بت پرستها میکردند شك نیست که شرکست و کسانی که
 در آنجا برای پرستش و عبادت پیغمبر یا امام یا امامزاده میروند مشرک و کافرند ولی
 اگر برای احترام آنها باشد یا برای استراحت اشخاصی که آنجا میآیند باشد یا برای
 عبادت خدا در آنجا باشد شرک که نیست هیچ عین خدا پرستی و فرمانبرداری از

خداست شما می دانید که در هر سال چند صدهزار جمعیت شیعه زیارت میکنند قبر پیغمبر و امام و امامزاده و مؤمن را ما شما و همه عالم اجازه دادیم که از بزرگ و کوچک مرد و زن شهری و صحرا نشین شیعه اثنی عشری (ما ضامن طوائف دیگر شیعه نیستیم) برسید و آنها را با هر طوریکه میخواهید استنطاق کنید اگر آنها یا یکی از آنها گفتند که ما برای پرستیدن و عبادت کردن امام و پیغمبر بمدینه یا کربلا میرویم و ما آنها را خدا یا خدای زمین میدانیم ما گفته های خود را پس میگیریم و از راه تعلیمات استاد شما وارد دین میشویم و اگر چنانچه خود شما و همه خوانندگان ایرانی پارسی زبان که شیعه پاک امامانند مطلب را غیر از این میبینند و میدانند ما باشما چه بگوئیم آنوقت حق داریم که بگوئیم شما خواستید عوام فریبی کنید یا در میان همسران خود اسم و رسمی پیدا کنید شما دیدید هر کاری بکنید یا هر حقه بزنید دیگران کردند و زدند خودتان هم کله ابتکار و هوش از خود تراشی نداشتید پیش خود گفتید این حرفها سر و صدایش در ایران کمتر است ممکنست بخورد مردم داد که از هوش سرشار خود ما است و این فکر تازه ایست که بیاد ما تنها افتاده بنا کردید بمیدان داری کردن که کسی جوابی از این اشکالات بزرگ ندارد اگر جوابی هست بیایید و بگوئید گمان نمی کردید یکی پیدا شود ریشه و پایه سخنان شما را بجامعه نشان دهد که اینها را از کتاب پاره های زمانهای سابق جفت بهم کردید پاره از آنها را از وهابیه و پاره از آنها را از بهائیه و پاره از آنها را که فحش و بدگویی بزرگان دینست از روزنامه ملا نصرالدین قفقاز و مانند آن دزدیدید منتهی در آن روزنامه بدگویی و بی آبرویی را باشیوه خوش مزه دلربائی نوشته از شما آن مزه را هم ندارد ریشه گفته های ارباب بیمزه گوی امیغ و اخشیج تراش شما را پیدا کردیم گروهی از اهل اهواء و نحل بودند که در مقابل همه دیانات بودند آنها میگفتند خدا و معاد هست دیگر چیز دیگری از شرایع و حدود و احکام نیست اینها با اینکه این یهود را از اصحاب اهواء و نحل اخذ کردند و با آن دسته زردشت هم مخالف

بوده با این وصف طرفدار زردشت هم هستند و این از بیخردی آنها است که خودشان هم نمیدانند چه میگویند و چه میکنند اگر زردشتی هستند این چه مسلکی است و اگر نیستند با او آراء او چه کار دارند

خواه گفته ما اینطور از امور گرچه گواهی و شاهی لازم ندارد همینکه خدا از قرآن و قرآن از آنهاهی نکرد کفایت میکند در روا بودن و مانع نداشتن از این جهت هیچکس برای ساختمان خانه خود و طرح ریزی عمارت و و پارک خود نرفته بیند چه دستوری در قرآن رسیده و قرآن هم در این باب دستوری نداده بمجرد آنکه در دین از ساختمان جلوگیری نشده هر کس میتواند برای خود با هر نقشی که بخواهد ساختمانی درست کند با این وصف در این موضوع سفارش فرموده و ما آیه را با نشانی آن ذکر میکنیم تا راه گفتگو بسته شود

سوره حج (آیه ۲۳) وَمَنْ يُعْظِمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ
یعنی کسیکه شعارهای خدائی را که عبادت است احترام کند از پرهیزکاری قلب او است دل نورانی پاکیزه که خدا را بزرگ میشمارد شعار خدائیرا بزرگ میشمارد و بزرگترین تعظیم شعار الهی آنست که جایگاه او با عظمت و دستگاه باشد و محل عبادت خدا مورد رغبت و آردین و جلب قلوب آنها باشد در این محلهای محترم همه میدانیم و میدانید که در هر روزی صدها هزار مسلم پاك بعبادت خدا و مدح و ستایش او و نماز و نیاز بدرگاه مقدس او اشتغال دارند چه بهتر از اینکه برای تعظیم عبادت خدا و شعار الهی يك قبة عالی مقام سربلندی و با مسجد با عظمت و جلالی بنا شود که مردم بوارد شدن آن میل کنند و بزرگان عالم که عادی بورود بارگاههای با ابهت و عظمت هستند نیز با مردم در عبادت و نماز شرکت کنند و این هیچ مربوط بشرك نیست

و در سوره نور (آیه ۳۶) میگوید فِي ثُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ

پس از آنکه آیه نور را بیان میکند میفرماید آن قندیل در خانه‌هایی است که خدا اذن داده آنها را مرتفع کنند و ذکر شود در آنها اسم خدا و تسبیح شود خدا در آنها هر صبح و شام شك نیست که در این خانه‌ها صبح و شب تسبیح و تهلیل خدا شود و واردین بذكر خدا در آن اشتغال دارند و خدا اجازه داده است که این خانه‌ها مرتفع و عالی‌قدر باشند و با عظمت و شکوه بنانهاده شوند و همه میدانند که شکوه و عظمت ظاهری در قلب چه آثاری دارد يك منزل باشکوه و عظمت يك مملکت با عظمت بینندگان را در مقابل صاحب آن خاضع و فروتن میکند گرچه عظمت اسلام و قرآن و بزرگی بزرگان اسلام بقانونهای راست و درست و معارف و حقایق بلند پایه آنها و تربیتها و تعلیمهای خردمندان آنهاست که گفیل سعادت ابدی و نورانیت همیشه‌گی هستند و عهده دارندگی این جهان و آن جهان میباشد لکن چون چشمهای تنگ ظاهرین ما از عظمت‌های صوری یادگارهایی بقلب تحویل میدهد و از عظمت بنیان عظمت صاحب آثار در مییابد اسلام تعظیم خانه‌هایی که در آن عبادت میشود و عظمت شعار دینی را مهم شمرده و جزو دستورات قرآنی قرار داده تا در مقابل دنیای اروپا که سرتاسر زور و زور ظاهر است گو که از فضایل انسانی دست نهی باشند اسلام نیز عرض اندام کند از این جهت بناهایی که مسلمین و اسلام با کمال شکوه و عظمت تحویل دنیا داده چشم غریبه‌ها را خیره کرده و دنیای پر شکوه اروپا را بخود جلب کرده هر کس میخواهد شمه از آن را رجوع بکتاب (تمدن اسلام) کند تا عظمت بناهای اسلامی را که در ممالك متفرقه دنیا بیادگار گذاشته بفهمد

گنبد و بارگاه را این بیخبران ماجراجو پنداشتند که گنبد و بارگاه ساختن تنها ما ساختیم برای بزرگان دین از اختصاصات شیعه است از این جهت ما را مورد حمله قرار دادند باینکه این پنداری است نادرست و گمانی است باطل تمام ملل اسلامی و تمام فرقه‌های دیندار این بناها و گنبدهای باشکوه و عظمت را دارند پس باید تمام مسلمین از شیعه و سنی و تمام فرقه‌های دیندار را مشرك خواند

و توحید را مخصوص نمود بگروهی شترچران بیخرد از تمدن دور و مشتی هرزه گرد
خیابانی که بتقلید و پیروی آنها برخاستند کم و بیش در هر سالی صد هزار ایرانی
بمملکت عراق و حجاز میروند همه دیدند که قبر محترم پیغمبر اسلام در وسط
مملکت سنیان با گنبد و بارگاه و ضریح و تشریفات آبرومندانه دیگر برپاست و سالی
کم و بیش سی هزار گروه مصری و هندی و یمنی و عراقی و ایرانی و افغانی و دیگر ممالک
اسلامی که بیشتر آنها سنی هستند و شیعیان کمی از بسیارند بزیارت قبر پیغمبر میروند
و با همان آداب که شیعیان احترام از آن و قبور ائمه دین میکنند آنها نیز رفتار میکنند
و همینطور در مملکت عراق قبه بزرگ با عظمت شیخ عبدالقادر و ابوحنیفه را در بغداد
همه دیدند و احترامات سنیان را نسبت بآنها دیده یا شنیده اند پس باید گفت تمام
ملل اسلامی از هر گروه و مذهب کافر و مشرک و بت پرستند و اینها که ساخته اند بت
پرستی است و بتخانه است تاییه و ده مشتی زباله درست شود گوهر خرابی پیدا شود
از همه اینها گذشتیم خانه کعبه جز چهار دیوار سنگی و حجر الاسود جز يك سنگ سیاه
و صفا و مروه جز دو کوه كوچك نیستند چه شد که در هر سالی کم و بیش صد هزار جمعیت
مسلمین دور آن سنگها طواف میکنند و آن سنگ سیاه را میبوسند و استلام میکنند
و بین صفا و مروه سرو پای برهنه میدوند و سعی میکنند و هیچکس بواسطه این اعمال
خانه پرست و سنگ و کوه پرست نشد و همه آنرا عبادت خدا میدانند آیا مسلمانان
خدا را در آن خانه و پیرامون آن سنگها و کوهها پیدا میکنند یا آنکه چون خدا
گفته اطاعت او است و عین توحید است پس خوبست کار را یکبارہ کنید و بگوئید
خانه کعبه را هم باید خراب کرد و با خدا بی وسیله خانه و سنگ سیاه و کوه پیراست
راستی من روزی که کتاب توحید در عبادت سنگلجی را خواندم رسیدم به
آنجا که می گوید چون انگشتر عقیق در دست کردن شرك است آنرا بیرون آورده
در راه حج بدور انداختم بمغز تهی از ادراک او خندیدم که این مرد پس مکه می رود
چکند و دور آن سنگها چرا می گردد معلوم میشود آنها را خدا می داند یا خدا را

در آنخانه و سنك سراغ دارد اگر بگویند ان اطاعت فرمان خدا است اینها همه نیز اطاعت فرمان خداست و گرنه هیچکس نه سنك سیاه بی قیمتی را می پرستد و نه از انگشت یاقوت و عقیق حاجت می طلبد

دست آویز مهر که يك دست آویز مضعك این مهر که گیرها آنست که در اختیار گهران وارد شده که چهار انگشت قبر ما را از زمین بلند کنید

می گوید این چهار انگشت بلند کردن و آب پاشیدن هم برای آن است که مساوی زمین شود

جواب این گفته اموری است

۱- این همه جوش و خروش شما و یخه پاره کردن و مهر که گرفتن برای اینست که چرا مردم امر امام را که گفته چهار انگشت قبر بلند باشد اطاعت نکردند خوب اگر شما همچو مسلمان پاك دینداری هستید که برای يك امر امام سینه چاك می زنید چرا برای اینهمه معصیتها که در مرکز شیعه طهران می شود هیچ کلمه ای نمی گوئید خوب بود يك کلمه هم از کشف حجاب ننکین مجلسهای رقص استغفر های شما دخترها و پسرهای جوان شرب مسکرات معاملات ربوی بانگها و شرکتها بنویسید اینها که علاوه بر اخبار قرآن هم حکم خود را درباره آنها کرده پس معلوم میشود منظور دیگری در کار است علاوه بطوریکه از رویه و اخلاق شما در قم و تهران اطلاع داریم دینداری شما را بنوشتن این اوراق و ادا نکرده

۲- بنا بود شما باخبار یکسره اعتنا نکنید و دور همه آنها قلم بگیرید ما پس از این باشما در اینباب سخن طولانی داریم (چه شد که حالا سنك اخبار را بسینه میزنید شاید آنها که این گنبد ها را درست کردند مثل شما باخبار کار نداشته اند از روی دستور قرآن و برای شمار زینی این بنا را ساخته اند

۳- مگر مخالفت امر امام اسباب شرك میشود فرضاً که ما مخالفت کردیم پس چرا مشرك باشیم و کافر شویم ما هم مثل معصیت کاران دیگر

۴- فرضاً که ساختن خود قبر کراهت داشته باشد چه ربط دارد بساختن گنبد و مسجد های اطراف و صحن و رواق همه میدانیم صحن و رواق و مسجد و گنبد و ضریح هیچکدام قبر نیست چنانکه اگر یکی بشما بگوید دست روی قبر پیغمبر بگذار و فلان دعا را بخوان شما هرگز دست بدیوار صحن یا زمین رواق یا روی گنبد نمیگذارید پس بلند کردن قبر چهار انگشت با ساختمانهای اطراف و بلند کردن گنبد هیچ بهم مربوط نیست اگر بگوئید من اینطور میفهمم که نباید هیچ ساخته شود میگوئیم ما اینطور نفهمیدیم و مقلد شما هم نیستیم علاوه شما از کجا میفهمید از این اخبار که نمیتوان فهمید راه دیگری هم که ندارید

۵- اکنون که همه جوش و جلالی شما برگشت بفهم این حکم از اخبار راه فهمیدن حکم از اخبار و قرآن باین ساده نیست که مثل شما دخالت در آن کند این تخصص فنی لازم دارد پنجاه سال زحمت میخواهد عیناً دخالت شما در اجتهاد مثل دخالت حمای و سلمانی است در میکانیکی برق یا سورچی و مکاری است در علم الاجتماع و مینیا تیزم و همه اشتباه شما از همینجا پیدا شده که گمان کردید صحافی که مدتی شغل شما بود با فن اجتهاد تناسب دارد و با اصطلاح (شما هم اهل بخیه هستید)

۶- روایتی (۱) از طریق سنی و شیعه در ترغیب بتعمیر و ساختمان قبور امامان وارد شده که یکی از آنها را اینجا مینگاریم تا معلوم شود اینها مثل بهائی ها يك جمله را ذکر میکنند و یکی دیگر که بخلاف گفته آنها است صرف نظر میکنند تا واضح شود که عوام فریب کیست

شیخ طوسی بسند خود از ابی عامر و اعظ اهل حجاز نقل میکند که گفت رفتم پیش حضرت صادق (ع) گفتم پاداش کسیکه زیارت کند امیر المؤمنین را و بسازد قبر او را چیست گفت ای ابو عامر روایت کرد پدرم از جدش حسین بن علی که پیغمبر فرمود پدرم که تو وارد زمین عراق میشوی و در آنجا مدفون میشوی گفت ای پیغمبر

خدا چیست پاداش کسیکه زیارت کند قبرهای ماهارا و بسازد آنها را و تجدید عهد کند با آنها فرمود ای ابوالحسن خدا قرارداد قبر تو و اولاد تو را بقعه از بقعه های بهشت و صحنی از صحن های آنجا و خداوند قرارداد دل نجبا و برگزیده های خلق خود را که میل کنند بسوی شما و برای شما آزار و خواری کشند پس قبرهای شما را تعمیر کنند و زیارت شما زیاد بیایند برای تقرب بخدا و دوستی پیغمبر خدا این جماعت مخصوص بشفاعت منند و وارد شوند پیش من نزد حوض و اینها زیارت کنندگان منند فردا در بهشت یا علی کسیکه تعمیر کند قبرهای شما را و زیارت آنها بیاید مثل آنستکه همراهی کرده با سلیمان بن داود در بناء بیت المقدس و کسیکه زیارت کند قبرهای شما را ثواب هفتاد حج غیر از حجة الاسلام میبرد و از گناهان پاک میشود مثل روزیکه مادر او را زانیده بشارت باد تو را و بشارت ده دوستان خود را باین نعمت که هیچ چشم ندیده و هیچ گوش نشنیده و بقلب هیچکس خطور نکرده لکن زبانهائی از مردم سرزنش میکنند زیارت کنندگان قبرهای شما را بواسطه زیارت کردن آنها همانطور که سرزنش میشود زن زنا کار بزرنا کردن آنها اشرار امت من هستند خداوند شفاعت مرا نصیب آنها نمیکند و بحوض آنها وارد نمیکند) این حدیث طولانی را ذکر کردیم برای دو نکته یکی آنکه جمع مابین این روایت و امثال آن با روایتی که وصیت کردند چهار انگشت بلند کنند قبر را آنست که اولاد در اول امر که میخواهند قبر بسازند خوبست چهار انگشت بلند کنند ولی در تعمیرهای بعدی هر طوری مناسب دیدند مانع ندارد و ثانیاً بقعه و صحن ساختن بحسب این روایت مانع ندارد و بهیچوجه مربوط بساختن قبر نیست بلکه ثواب ساختن بیت المقدس را دارد نکته دیگر آنکه در این حدیث از اشخاصی که باین دستگاه و زیارت سرزنش میکنند زبانه تعبیر کرده زیرا عبارت حدیث این است (وَلَئِنْ حُثِّلَتْ مِنَ النَّاسِ يَهُيرُونَ زُؤَارَ قُبُورِكُمْ الْخ) و حثاله در لغت زبانه از جو و گندم است یعنی پوستهاییکه بدرد نمیخورد و آنها را باید دور ریخت عیناً

تعبیری که این نویسنده باده گوازان اساس کرده که اول باید زباله های هزار ساله را از جلو برداریم پیغمبر اسلام از خود او و امثال او کرده که اینها که این اساس را زباله میگویند خود زباله هستند که بادم جاروب باید آنها را از سر راه مسلمانان برداشت و اما آن روایت که اشاره بآن کرده که علی گفت هر قبری را دیدی که از زمین بلند است او را مساوی زمین کن و هر تمثالی دیدی آنرا محو کن نویسنده اشتباه کرده در فهم آن زیرا که عبارت خبر اینست (وَلَا قَبْرًا مَّشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ) آنها قبرهای گرده ماهی میساختند و این مکروه بوده و تسویه قبر یعنی صاف بودن روی آن مقابل گرده ماهی مانع نداشته پس تسویه مقابل تسنیم است والا باید بگوید محو نه سوخته و این نویسنده تقصیر ندارد زیرا عربی فهم نیست اینرا هم از کتابهای دیگر دزدیده علاوه آنکه در آن زمان بقیه از بت پرستیها باقی بوده آنها بطوری که اهل تاریخ میگویند صورتهائی و تمثالهای روی قبرها می گذاشتند و آنها را می پرستیدند بنابراین فرضاً اگر تسویه بمعنی خراب کردن باشد آنطور قبرها بوده بمناسبت صورت که در همین روایت است زیرا که در همان وقت که این فرمان شده قبور مسلمین در حجاز و عراق بوده و امر بخرابی آنها نکرده پیغمبر اسلام از اول امر در بقعه و حجره مدفون شد ابوبکر و عمر نیز در همان بقعه مدفون شدند پس خوب بود اول حجره را خراب کنند تا اشکال شما بر آنها وارد نشود

مایش از این در اطراف این مطلب سخن نمیگوئیم و خوانندگان محترم هر چه باید بفهمند تا اینجا فهمیدند

فقرات زیارت یکی از چیزهایی که اینها برخ دینداران میکشند زیارت جامعه کبیره
جامعه کبیره است میگویند شما میخوانید مَنْ أَرَادَ اللَّهَ بَدَهُ بِكُمْ
وَهُنَّ قَصْدُهُ تَوَجَّهَ إِلَيْكُمْ بِكُمْ فَتَحَ اللَّهُ وَبِكُمْ يَخْتِمُ وَبِكُمْ يَنْزِلُ الْفَيْثُ
این شرك نیست پس دیگر شرکی در دنیا نخواهد بود (من نمیدانم این شخص چه

معنی برای این فقرات ساده تراشیده از پیش خود تاشرك از آن پیدا شده خوب بود
اول میگفت معنی این عبارات چیست تا معلوم میشد از کجای آن شرك در آمده ها
پیش بیان کردیم که شرك یاد خدا قائل شدن یا عبادت دو خدا کردن یا عبادت بتی
و ستاره بعنوان آنکه آن خدا یا صورت خدا است کردن یا حاجت خواستن باین
عنوانست اکنون ببینیم این عبارت ها کدام يك از این معانی شرك را میپردازد تا
ما زیارت جامعه را کنار گذاریم پس گوئیم معنی فقره اول (من اراد الله بده بكم)
يك امر عادی ساده ایست و آن آنست که کسیکه بخواهد خدا را بشناسد یا اطاعت و
عبادت خدا را بکند اول باید پیش شما بیاید تعلیمات دینی و ترتیب عبادت را یاد
گیرد از پیش خود بی دستورات خدائی که پیغمبر اسلام بشما تعلیم کرده نباید قیام
بعبادت کند تشریفات عبادت خدا و برنامه نماز و روزه و حج و دیگر چیزها پیش شما
است شما میگوئید ما از پیش خود هر طور خواستیم عبادت خدا را بتراشیم نماز را
ده رکعت خواندیم مانع ندارد از هر چیز خواستیم در ماه رمضان امساك کنیم کردیم
فرق نمیکند و اگر تعلیمات دین و تشریفات دینداری را اول پیش کسی برویم یاد
بگیریم شرك میشود مثلاً اگر بشما گفتند اگر اراده صحت دارید باید اول پیش طیب
بروید از این عبارت چه می فهمید جز این است که میفهمید اگر صحت خواستید باید
از طیب اول دستور بگیرید شما چرا اینکلام ساده را پیش خود معنی میکنید تا آنکه
مطلب را مثل حاکم شهر و دربان فرس کنید یا مثل شاه و وزیر گمان کنید آنوقت افترا
و دروغ بیندید که می گوئید (اگر کسی بحاکم شهر کار داشته باشد اول باید
دربان را ببینید) کی میگوید شما با کی مذاکره کردید و جواب و سؤال نمودید که
او بشما چنین گفته باشد از شیرین کاری ها و طراری های شما در این اوراق آنست
که جوابهای بی خردانه از پیش خود بدینداران میبندید و از آن دفاع میکنید کی
اینهارا گفته معلوم نیست ما می گوئیم اگر کسی بخواهد خدا را بشناسد باندازه
استعداد خود و احکام او را بفهمد و تشریفات عبادت او را یاد بگیرد باید پیش عالمی

برود که از پیغمبر اسلام این تعلیمات را بی واسطه یا بواسطه گرفته شما اینرا شرك میدانید و ما را در این سخن بر باطل میدانید پس خوبست اول راه را باز کنید که هر کس باید خودش را نه هر کاری میخواهد بکند چنانچه از باب خنك باف شما باصراحت لهجه چنین می گوید

سواء گفتار ما   سورة حج (آیه ۲۲)   وَ اِذْنُ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ
از قرآن خدا   رَجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ

یعنی اعلان کن مردم برای حج کردن که بیایند پیش تو ای ابراهیم با پای پیاده و سواره از راههای دور و دراز شما می گوئید حاجیان پیش ابراهیم اگر بروند مشرك می شوند پس خدای عالم در این دعوت مردم را بشرك خوانده و امر کرده ابراهیم مردم را در عبادت خدا که حج است اول پیش خود بخواند و این شرکست ولی ما میگوئیم تکلیف مردم در آن روز که دعوت خدا را میخواستند اجابت کنند این بود که اول پیش ابراهیم بروند که پیغمبر عصرشان بود و آداب و تشریفات حج را یاد بگیرند آنگاه حج کنند پس کسیکه در آن روز خدا را میخواست یعنی میخواست عبادت کند یا معرفت باو پیدا کند باید اول پیش ابراهیم برود در زمان پیغمبر اسلام هم باید پیش پیغمبر رفت در زمان امامان هم اول باید پیش آنان رفت و از این جهت پشت سر عبارت زیارت بلافاصله این جمله است (وَمَنْ وَحْدَهُ قَبْلَ عَنَّاكُمْ) یعنی توحید خدا را از شما بدرستی ما یاد گرفتیم

خیانت نویسنده در   چون این عبارت معنی را خوب واضح میکرد و توحید خدا نقل زیارت جامعه را هم می پروراند نویسنده خیانتکار عمداً و از روی عناد ذکر نکرده اکنون کی جنایتکار و خیانتکار است آنکمه را که بصراحت لهجه می گوید کسی که بخواند توحید را یاد گیرد و از شرك خارج شود باید از شما تعلیم بگیرد بکلی ساقط میکنید و يك كلمه روشن معاوم را بخواند خود معنی میکنید

و گردن دینداران يك امر مجهول را می گذارید و آنها را مشرك میخوانید شما با این رسوائی در جامعه شرف و علم چه خواهید کرد از اینجا معنی (من قصده توجه الیکم) روشن شد زیرا آنهم همین معنی را می پروراند با عبارت دیگر چیز دیگری که برخ ما میکشند (بکم فتح الله و بکم یختم) است اینجا دیگر بکلی پای انسان با وجدان بگل می رود زیرا که با هر سریشمی بخواهیم برای این عبارت معنی مشرك بسازیم ممکن نیست زیرا که در این کلام سه احتمال است که هیچ کدام با مشرك کمتر مناسبتی ندارد اول که ظاهر تر است آنستکه خداوند شما فتح باب امامت کرده و با شما ختم آن کرده یعنی امامت از خانواده شما بهیچوجه خارج نیست اول امامان علی است او از شما هست آخر امامان حجة بن الحسن است او هم از شما است کجای این احتمال مشرك یا نزدیک بشر گشت مگر بگوئید آنها را با امامت هم نباید شناخت احتمال دوم آنستکه اول خداوند نور شمارا خلق کرده و آخر کسی هم که جهان باو ختم میشود شما هستید این احتمال با آنکه شاید خلاف ظاهر هم باشد بشرک مربوط نیست لابد خدا يك موجودی را اول خلق کرده آن هر کس باشد مخلوق خداست و مخلوق خدا غیر از مشربك خداست لکن شما چطور این عبارت را فشار دلدید و از آن مشرك چکاندید ما نمی دانیم خوب بود بیان کنید احتمال سوم آنستکه خداوند بواسطه شما ابتدا بخلق کرد و بواسطه شما ختم میکند خلقت را این احتمال نیز بعید است ولی فرضاً درست باشد بشرک چه ربط دارد

این بوجدان ثابت است که همه موجودات جهان از خورشید عالم تاب گرفته تا جمادات و نباتات و حیوانات و دیگر اجزاء این کارخانه برای نفع انسان و خاضع در تحت فرمان او است چنانچه دنیای امروز ثابت کرد بعضی از آنها پس اگر کسی بمثل اعلی انسان بگوید خدا برای شما ابتدا و انتهای خلقت را کرده با مشرك چه تناسب دارد و از اینجا آن عبارت دیگر هم که میگوید (و بکم ينزل الغيث من السماء) معلوم شود زیرا که واضح است که آمدن باران برای انسان و بنفع او است پس اگر خدا

باران را برای مثل اعلای انسان نازل کند چه تناسب با شرك دارد تا گفته شود که (اگر این شرك نیست هیچ چیز شرك نیست) و در این عبارت نزول باران را بخدا نسبت داده نه بکسی دیگر شاید خود نویسندہ يك معنائی از این عبارتهای شیرین ساده کرده باشند که از آن شرك تولید شده باشد آنوقت ما چه تقصیر داریم ممکنست شما بگوئید شیعیان که میگویند لا اله الا الله این الله اینجا بمعنی علی است پس اینها مشرك و کافر هستند

يك نظر بزیارت خوانندگان محترم خوبست بادقت يك نظری بزیارت جامعۀ جامعه کبیره کبیره که نویسندۀ یاوه گو اینقدر آنرا مورد نکوهش قرار داده بکنند تا انگاره گفتار اینها درست بدست آید و بدانند دینداران باچه اشخاصی بحکم ضرورت و ناچارى باید سخن بگویند و طرف سؤال و جواب شوند مگر ما در همین زیارت نمیخوانیم این کلمات را (اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له كما شهد الله لنفسه وشهدت له ملائكتہ واولو العلم من خلقه لا اله الا هو العزيز الحكيم واشهد ان محمداً عبده المنتجب ورسوله المرتضى تا آنکه در وصف ائمه میگوئیم واشهد انکم الائمة الراشدون المهديون المعصومون)

اکنون این زیارت را با این اقرارهای صریح بتوحید خدا و رسالت پیغمبر و امامت امامان باید گفت مندرجاتش شرکست و آیا در کدام محکمه و دادگاه انصاف و وجدان و انسانیت باید این دروغ بندها و هرزه گوئیها محاکمه شود آری این کلمات را هم باید خیال مالدخولیا میتوان معنی شرك از آنها کرد مثلاً بگوئیم اشهد انکم الائمة یعنی شماها خدا هستید و امام را بمعنی خدا بگیریم آنوقت ختم مذاکرات میشود.

دروغ پردازی و بعضی از این پیدادگران دروغی روشن بدین داران می بندد و افتراء روشن میگوید (پس از آنکه پیمبران مردم را بمنظور اصلی یعنی توحید راهنمایی کردند چیزی نگذشت که پیادهندوستان افتادند و گفتند ما که نمی

توانیم خدای پیمبران را نه بچشم و نه بدست و نه در خیال بیاوریم از آن طرف سخن آنها را هم نمیتوان نشنیده گرفت پس میگوئیم خدای پیمبران مال آنها و خود آنها هم مال ما تا بتوانیم دور قبرشان پنجره گذاریم و در پنجه بگیریم باری اگر نشد خود را بآن رسانیم میتوانیم آنها را در ذهن خود حاضر کنیم)

پس شروع میکند پاسخ این گفتار خوبست که خوانندگان محترم پارسی زبان ما همه در مرکز تشیع و در ناف مملکت شیعه بزرگ شده و عقاید شیعیان را خوب میدانند و نمیتوان آنها را اسباب دست کرد و عقل و هوش آنها را دزدید اکنون شما در خیابانها و برزنها از هر يك از افراد پیروان این مذهب میخواهید پرسش کنید که آیا شما خدا را کار ندارید و برای پیغمبران گذاشتید فقط پرستش و ستایش پیغمبران میکنید و این نماز و روزه و حج و دیگر عبادات همه برای پیغمبر است یا امام اگر يك پیره زن شیعه باشد در این سخن موافقت کرد یا يك پشت کوهی سخن شمارا پذیرفت این سخنان راست است و ما از همان راه که آمدیم بر میگردیم و گرنه ارج گفتار شما و بایه پندارهای بیخردانه شما در جامعه شرافتمندانه دانشمندان ایران زمین برباد و بنیاد این یهوده ها که از گفتار بیخردانه آن تهی مغز مدعی پیغمبری برخاسته یکسره بر آب است آراء هر طایفه و گروهی را باید یا از کتابها و منشورات خردمندان آنها بدست آورد یا از گفتار و سخنرانی گویندگان آنها یا از مقالات روزنامه ها و مجله های آنها یا از گفتگوهای توده و کردار جامعه آنها شما در این همه کتابهای دینداران که از هزاران هزار بالاتر است و در مجله های دینی آنها یا گفتگوهای بازاری و کردار های اینان اگر گواهی کوچک بسخنان باوه خود آوردید و از کتابی گرچه بکنفر نویسندة بیسواد نوشته این گفتار نادرست را بدست آوردید و نشان دادید که همه ببینند ما شمارا در این موضوع خیانتکار نمیخوانیم و گفته شمارا پیروی میکنیم و گرنه حق داریم شمارا از مختاری ها و احمدی ها و دیگر بازیگران عصر طلایی زیانکارتر بتوده معرفی کنیم زیرا که آنان در پنهانی خون چند نفری را مکیده و در زندگی

تاریک محبس زندگانی مادی محدودی را خاتمه دادند و شما یاوه گویان بازندگانی
معنوی و حیوة و سعادت اجتماعی یک گروه انبوه صدها هزار ملیونی بازی میکنید
و شالوده بدبختی یک ملت آبرومند را میریزید آو خ آو خ از این حبله گریها، افسوس
افسوس از این ناپاکیها !

همکیشان دیندار ما ، برادران پاک ما ، دوستان پارسی زبان ما ، جوانان
غیرتمند ما ، هموطنان آبرومند ما ، این اوراق ننگین ، این مظاهر جنایت ، این
شالوده های نفاق ، این جرثومه های فساد ، این دعوتهای بزرگدستی گری ، این برگرداندن
بمجموسیت ، این ناسزاهای بمقدسات مذهبی را بخوانید و در صدد چاره جوئی بر آئید
بایک جوشش ملی ، بایک جنبش دینی ، بایک غیرت ناموسی ، بایک عصیت وطنی ، بایک
اراده قوی ، بایک مشت آهنین ، باید این تخم ناپاکان بی آبرو را از زمین بر اندازید
اینها یادگارهای باستانی شمارا بباد فنا میدهند اینها ودیعه های خدائرا دستخوش
هوی و هوس خود میکنند ، اینها کتابهای دینی شمارا که باخونهای پاک شهداء فضیلت
بدست شما رسیده آتش میزنند ، اینها عید آتش زدن کتاب دارند ، کدام کتابها همانها
که از فداکاری حسین بن علی (ع) و رنجهای فراوان پیغمبر و پیغمبرزاده ها بدست
شما افتاده آری ما و شما رنج دین را نکشیدیم ، جوانهای رشید را همراه آن ندادیم
خونهای گرانها در قدم آن نریختیم از اینجهت قدر آنرا نمی دانیم مادر پیشگاه داری
خدا جواب نداریم ، ما در پای میز محکمه دین محکومیم ، ما در حضور پیغمبر اسلام
بی آبرویم ، هان آبرومندان از جای برخیزید تا بدان بر شما چیره نشوند

خیانت در نقل روایت یکی از دست آویزهای این ماجراجویان آنستکه (در کافی
کافی

آفرید و اختیار آنرا بامحمد و علی و فاطمه گذاشت) ولی بعد هم چنانکه میدانید باین
شماره افزوده شده تا امروز که در کمتر شهر و دهی است یک یا چند بتخانه برپا باشد
این بیخرد لجام گسیخته هیچ گمان نکرده که شاید کسی پیدا شود و این

روایت را بانام و نشان بمردم نشان دهد و مشت او را پیش توده باز کند و خیانت و عوام فریبی او را وانمود کند دل خوش کرده به دروغ چند روزه با کمال پروائی (۱) يك روایت را سر و ته بریده و اول و آخر انداخته برخ دینداران می کشد و آنها را بواسطه آن مشرك میخواند اينك ما عين روایت را باننشانی مینویسیم و برای پاریسی زبانان ترجمه میکنیم و حکمیت را بوجدان پاک خوانندگان محترم واکذار میکنیم کتاب مرآة العقول شرح کافی جلد اول صفحه ۳۵۴ حدیث پنجم الحسین بن محمد الاشعری عن معلى بن محمد عن ابی الفضل عبدالله بن ادریس عن محمد بن سنان قال كنت عند ابي جعفر الثاني فاجريت اختلاف الشيعة فقال يا محمد ان الله تعالى لم يزل متفرداً بوحده نيته ثم خلق محمداً وعلياً وفاطمة فمكثوا الف درهم ثم خلق جميع الاشياء فاشهدهم خلقها واجرى طاعتهم عليها وفوض امورها اليهم فهم يحلون ما يشاؤون و يحرمون ما يشاؤون ولن يشاؤوا الا ان يشاء الله تبارك وتعالى ثم قال يا محمد هذه الديانة التي من تقدمها مرق ومن تخلف عنها محق ومن ازمها لحق خذها اليك يا محمد.

یعنی محمد بن سنان گفت من پیش حضرت جواد بودم و از اختلاف شیعه سخن راندم فرمود ای محمد همانا خدای تعالی همیشه فرد بوده در یکتائی پس خلق کرد محمد و علی و فاطمه را آنها هزار درهم مکث کردند پس خلق کرد همه اشیاء را و آنها را مطلع کرد بر خلق اشیاء و واجب کرد اطاعت ایشان را بر آنها و تفویض کرد امر آنها را بایشان پس ایشان حلال میکنند هر چه را که میخواهند و حرام میکنند هر چه را که میخواهند و هرگز نمیکشند مگر آنچه را که خدا میخواهد پس حضرت جواد گفت ای محمد اینست آن دینی که هر کس زیاده روی کند از اسلام خارج می شود و هر کس تخلف از آن کند دینش باطل میشود و هر کس ملازم آن باشد ملحق میشود به دین داران تو نیز ای محمد بگیر این را

اینست حدیثی که این یادم سرا بدین داران نسبت شرک را بواسطه آن میدهد

(۱) ما در گفتار حدیث در پیرامون اینگونه احادیث بیاناتی کردیم با آنجا رجوع شود

آیا برای توحید بهتر از این عبارت که خدا همیشه متفرد و یکتا است چه بگوئیم آیا کسی بگوید نور پیغمبر و علی و فاطمه را خدا قبل از هر چیز خلق کرده مشرکست لابد خدا يك چیزی را اول خلق کرده آن چیز آب باشد یا خاک باشد یا انسان باشد چه فرق میکند هیچکدام شرک نیست آیا اطاعت پیغمبر و علی و فاطمه واجب بودن شرکست آیا ازین تفویض امر اشیاء پس از آنکه ذکر میکند خدا طاعت آنها را واجب کرد و پشت سر آن میگوید هر چه را حلال و حرام میخواهند بکنند میتوانند مقصود جز اختیار احکامست اکنون میبایم سراغ اینکه آنها چطور حلال میکنند و حرام میکنند خود امام فرموده هر گز آنها از پیش خود چیزی را حلال و حرام نمیکند آنچه را خدا حرام کرده آنها هم حرام میکنند و آنچه را خدا حلال کرده آنها هم حلال می کنند روی هم رفته این کلام سرتاپا راستی و درستی جز این معلوم می شود که اینها تابع خدا هستند و هیچ اراده نمیکند مگر آنکه خداوند اراده کند و آنها تحلیل حلال خدا و تحریم حرام خدا را میکنند و جمله کلام آنکه نشر احکام خدا تفویض بآنها شده و این با شرک کمتر ربطی ندارد شما میگوئید نشر احکام و بیان حلال و حرام را بآنها واگذار نکرده پس کی باید نشر احکام کند

مضمون این روایت همان مضمون آیه ۶۲ از سوره نساء **أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَطِيعُوا الْأَئِمَّةَ مِنْكُمْ** بیشتر نیست کسی که در نقل يك روایت با آنکه شاید احتمال بدهد که رسوائی بار میآید اینطور خیانت میکند این چطور خود را دلسوز و خدا پرست معرفی میکند و بزرگان دین از هیچ افترا و ناسزائی مضایقه نمیکند اکنون خوانندگان اجازه می دهند باین سفاک بیخرد بگوئیم تو از حقوق انسانیت محروم و از صف شرافتمندان بیرونی

اسفا که عمر گرانبهای خوانندگان دانشمندان که باید صرف دانشهای پر قیمت خردمندانه شود و وقت عزیز آنها که باید برای رشد و هدایت مصروف شود درجه سخنان پیهوده و دروغ پردازی های بی سرو پا بحکم ناچاری تلف میشود اینها

زبانهای جبران ناپذیر است اینها فکر جوان روشنفکران ما را خسته و فرسوده میکند
ما را بیزرکان دین و دانشمندان جهان که سرمایه‌های آبروی ما و عضو سر بلند
عهده هستند بدین میکنند اینها توده جوان ما را از صدها هزار کتب نفیسه که یادگار
عظمت و شرف ما است میرنجاند، اینها روح دانشجوئی و سرافرازی را در
جوانهای نورس ما خفه می‌کند آو خ از زبانهای تو ای بشر

بحث در اطراف از چیزهایی که در این اوراق بیسرو پای خود مینویسد آنست که
شفاعت
خدای مکرمانند آخوند مکتب است که وقتی شاگرد را بفلك
بست خیلی میزند مگر اینکه دیگری بیاید و میانجیگری بکند تعالی الله عما یقول
الظالمون علواً کبیراً

ریشه این سخن از وهابیه است آنهم گویا راجع بشفاعت جستن از مرد گانست
پس از آن بعضی نویسندگان مصر این سخن را بطور دیگری بیان کرده و شفاعت را بطور
کلی انکار کرده معنی شفاعت را پیش خود عبارت از تعلیمات انبیاء دانسته پس از آن
شیخ طنطاوی این سخنرا پسند کرد و باسم خود تمام کرد و خود را فاتح این سنگر
بزرگ قلمداد کرد نیم خورد مصریها بایران آمد اول شریعت سنگلجی بایک جارو
جنجالی که مخصوص خودش بود آنرا بقوة ابتکار خود نسبت داد و شاهنامه‌ها در
اینباب خواند سپس این یلوه سرای بیهوش نیمخورد و هاییپارا که هر يك از اینها
که ذکر شد خورده و بیرون دادند بعنوان زباله‌های هزار ساله با این تعبیر خنك برخ
دینداران کشیده او نیز در اینسخن و دیگر سخنان تقلید ارباب بیخرد خود را کرده
ما اشکالاتی که در باب شفاعت میباشد کرد یکن یکن می‌شماریم و پاسخ از
از آنها میدهم

۱ - طلب شفاعت کردن از مردگان شرکست

جواب این اشکال سابقاً مفصل گذشت و ما روشن کردیم که شفیعان بمدار
رفتن از این دنیا مرده نیستید بلکه زندگی مردگان یعنی ارواح آنان و خلود آنها

در آن عالم و احاطه آنها با عالم از امور مسلمه است هم در فلسفه قدیم و هم پیش فلاسفه روحی اروپا بر فرض بقول اینها پیغمبر و امام بعد از مردن چون چوب و سنگ و دیگر جمادات است شفاعت خواستن از آنها چرا شرك باشد منتهی آنکه کاری به خود لغوی است ۲- شفاعت خواستن دخالت دادن غیر است در کارهای خدائی و این شرکست

جواب این سخن آنست که شفاعت کار خدائی نیست زیرا شفاعت در حقیقت دعا کردن پیغمبر و امامست که خداوند گناه کسی را ببخشد و این کار بنده است نه خدا و ما بیشتر میزان کار خدائی را و فرق بین کار خدائی و خلقی را روشن کردیم و گفتیم کارهای است که بی قوه مکنسبه از دیگری انجام گیرد و معلومست که شفاعت امری است که باذن خدا واقع میشود و رتبه ایست که خدا بشفیع میدهد

۳- که اشکال این انجام کسیختگان است آنست که شفاعت و میانجی گری کردن بامقام خدائی منافات دارد و بگفته دینداران خدا مثل آخوند مکتبی است که تا میانجی پیدا نشود دست از کار خود برندارد جواب آنست که این اشکال تا این اندازه باشد حرفی بیدلیل و گفتاری بی حاصل است و بنا بگفته شما باید بندگان را تعلیم هم نکند زیرا تعلیم شغل آخوند مکتبی است پس تمام شرایع و ادیان را باید بیهوده بدانیم و دست از دستورات پیغمبران برداریم بلکه خدا را باید موجود هم ندانیم زیرا آخوند مکتبی نیز موجود است دینداران میگویند شما هم خدا را يك آخوند مکتبی لجوجی میدانید که هر کس را بچوب بست تا آخر باید بزند و رحمت و بخشایش در کار نباید باشد سخن درست آنست که این سخن تا اینجاست سخنی نادر است و اشکالی بجه گانه است از این جهت ما آنرا بیان دیگر ذکر میکنیم

۴- آنکه شفاعت منافی با اراده ازل خدائی است و لازم آن برگشتن خدا

است از تصمیم خود و این منافی بامقام خداست

جواب آنست که این سخنی است که در کتابهای فلسفه از قبیل کتابهای

شیخ الرئيس ابوعلی و محقق عظیم الشان داماد و فیلسوف بزرگ اسلام صدر المتألهین

ذکر شده و جواب آن بتفصیل در آن کتب است و این اشکال نه پس بشفاعت شده بلکه باستجابت دعاها و پذیرفتن توبه که هر يك از توضیحات تمام آئین ها و قرآن همه آنها را ذکر کرده است شده و جمله کلام آنکه این امور مستلزم بداء است و آن منافی مقام خدا است و جان جواب آنستکه تصمیم ازلی پذیرفتن شفاعت و دعا و توبه است پس تغییر نمیکند تصمیم و چون این سخنی است علمی بآپایه های فراوان که از انگاره فهم بیشتر مردم بیرون است ما بتفصیل آن نمیپردازیم و جواب سخن ایشان را با سخنان عامیانه مثل خود آنها میدهیم و گرنه بیشتر این بحث ها تحلیل علمی دقیق دارد که دست این کودکان بیخرد از دامن آن کوتاه است

اینك مامیكوتیم بگفته شما خدا توبه را هم باید نپذیرد و دعا را هم قبول نکند يك چنین خدای لجوجی که از مختاریها و احمدی ها و مقلها بدتر و خونخوارتر است بمردم معرفی باید کرد که هر كس يك قدم مخالف او برداشت باولج کند و تا آخر قوه که دارد در آزار او بکوشد که مبادا مثل آخوند مکتبی بشود تفو برای این بدان که باین بیخردی در کارهای خدائی وارد میشوند آوخ از این پیدادگری ها که بخدای مهربان نسبت میدهند

پاره از گفته های این یاره گوها دست کم يك مرتبه قرآن نخواندند که ببینند قرآن برای گواهی خدای جهان در باره شفاعت چقدر آیه فرستاده و باصراحت لهجه آنرا گوشزد مردم کرده تا با کمال جرئت نگویند (تعالی الله عما یقول الظالمون علواً کبیراً) ما اینك چند آیه از گفته های خدا میآوریم و از شما حکمت میطلبیم
سوره بقره (آیه ۳۵۶) مَنْ ذَا الَّذِی یَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ سوره انبیاء (آیه ۳۸) وَلَا یَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ خَشِیَّتِهِ مُشْفِقُونَ سوره النجم (آیه ۲۶) وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِی السَّمَوَاتِ لَا تَفْنِی شَفَاعَتُهُمْ شِیْئاً إِلَّا مَنِ بَعْدَ أَنْ یَاذَنَ اللَّهُ لِمَنْ یَشَاءُ وَیَرْضِی

معنی آیه اول آنست که کیست آنکه شفاعت کند پیش خدا مگر آنکه با اذن او باشد (آیه دوم) و شفاعت نمیکند مگر برای کسی که خدا راضی باشد (آیه سوم) و چقدر از ملائکه ها در آسمانند که سود نکند شفاعت آنها به پیچوجی مگر پس از آنکه خدا اذن بدهد برای کسی که بخواهد و راضی باشد

اکنون خوانندگان محترم این آیات را بخوانند و عبرت بگیرند از بیخردی اینان که با آنکه خدای جهان بصراحت لهجه شفاعت را با اذن خود برای گروهی روا داشته این نادانان یکسره آنرا منکر میشوند و گوینده آنرا ظالم میخوانند مامر کز اصلی این آراء مسمومه را خوب میدانیم و یاوه گوئیهای آنانرا خوب دیدیم هدف اصلی اینان قرآنست و ملایان و گفته آنان و کتابها و خبرها را جلو انداخته اند که دل توده را از آن برنجانند و قوه دفاع ملت را از کار بیندازند و گفته های آنانرا در جامعه بی ارج کنند از آن پس هدف اصلی خود را نشانه کنند ما شمارا بیدار کردیم و فریبها و دروغ پردازیهای آنرا بشما فرو خواندیم و از گفته های قرآن بر سخنان یاوه اینان خط باطل کشیدیم تا در نزد وجدان خود و پیشگاه با عظمت خدای جهان بی آبرو و محکوم نباشیم

هان ای ملت غیور قرآن دست این تبه کارانرا کوتاه کنید و قلم این جنایت کارانرا بشکنید تا تاج کرامت و شرف شما که قرآنست برقرار ماند ای قرآن عزیز ای تحفه آسمانی ای قانون بزرگ خدائی ای راهنمای سعادت بشر ای خورشید تابان از افق غیب ای مایه سربلندی ملت اسلام ای درهم شکن اساس نادرستیها تو ملت ما را بیدار کن تو جوانان وطن ما را هشیار کن تو روح وحدت و برادری با آنان بده تو قوه سلحشوری و حس فداکاری را در آنها زنده کن تو پشت و پناه جوانان ما باش

این نویسنده يك دست آویز دیگری کرده و بخيال خود	يك ظراری
زرنگی بخرج داده و از يك مقدمه معلومه نتیجه مخالف آنرا	شگفت آور

گرفته است

میگوید (دین امروز ما میگوید دوم از اصول دین عدلست ولی مانند گندم نمایان جو فروش خدائی را که در عمل بهمانشان میدهد میبینیم خیلی ستمکار و کارهایش خیلی کودکانه است زیرا این خدا کاهی را بکوهی میبخشد و کوهی را بکاهی این خدا بیهان میدهد ولی بیهانه میدهد)

آفرین بر این طراری و حق بازی که کاهی را بکوهی و کوهی را به کاهی پیوند میکند این مطلب درست است که خدای جهان عادل است و ستمکار نیست و ظلم و جور بکسی نمیکند و روا نمیدارد لکن بخشیدن گناه بندگان و بخشش رحمت بر زیردستان و با اصطلاح شما کوهی را بکاهی بخشیدن یا کجای عدالت منافات دارد معنی عادل آنست که اگر کسی يك قدم بخلاف گفته او برداشت با هر قیمت نشده او را نیست و نابود کند و از هستی ساقط کند و اگر بیچارگان و درماندگان و زیردستان که از روی جهالت يك خلاف کردند ببخشاید و بیامرزد خطای آنها را ستمکاری کرده و ظلم نموده آری اگر خدا حق دیگران را ببخشد و از ظلم و ستمکاری مردمان بیکدیگر صرف نظر کند خلاف عدل است و دینداران چنین حرفی نزده اند و خدا را اینطور معرفی بمردم نکردند آنها میگویند خدا از حق مردم نمیکند مگر خود صاحب حق بکند ولی از حق خود اگر بخواهد میگذرد و در رحمت را بکسره بروی بندگان خود بسته و مثل ستمکاران جهان و زورمندان عالم نیست که بمردم لجاجت کند و دمار از روزگار زیردستان برآورد اگر شما اسم این را ستمکاری میگذارید بالغتی غیر از لغت آدم زاده است و با اصطلاحی جز اصطلاح بشر است گمان ندارم جز شما کسی بخشایش را ستمکاری و رافت را کار کودکانه خوانده باشد

یکی از طراری های شما آنست که گاهی عقائد دین داران را از يك شعر درویش برمی دارید و میگوئید اینها یعنی دینداران میگویند (جهان اگر فنا شود علی فناش میکند) و گاهی از کنار معرفت درویشان يك سطر عبارت بی پایه میگیرید و بکسره

به بزرگان دین نسبت می دهید میگویند اینها میگویند (خدا بهشت را بپا نمی دهد و بیپا می دهد) و کاهی را به کوهی و کوهی را بکاهی ببخشد پس خوبست شما کتاب قآنی را بدست بیاورید و بگویند اینها یعنی علماء اسلام و دین داران علیقلی میرزا و محمد شاه قاجار را خدا می داند زیرا که در اشعار آنهاست که گردش چرخ و فلک و برقرار بودن عالم از اراده اینهاست معر که گیرها و درویشهای دوره گرد که معلومات شما نیز کمی از آنها ندارد خیلی از این حرفها دارند خوب بود در این کتاب تفسیر که از یادگارهای اصلاحی شماست مقدار زیادی از آنها هم اضافه میگردید که استفاده کامل شود

قرآن سواه این بیخردان یا قرآن را ندیده و نخوانده اند یادیده و گفته گفته های ماست های آن را پشت گوش انداخته اند و از رسوائی و باز شدن مشیت خود پروا نکردند و بخشایش و رحمت خدا را کار کودکانه نام نهاده اند غافل از آنکه شاید یکی از این میان برخیزد و گفته های آنها را یکان یکان آفتابی کند و دروغ پردازی های آنان را که مخالف صریح قرآن و تعلیمات اسلامست موبموروی دایره بریزد و میتوان بود که اینان از رسوائی پروائی نداشته باشند و آبرو و شرف را یکباره بیهوده و از گفته های دین داران و زبانه های هزار ساله بدارند ما با اینان سخنی نداریم و چشم داشت آنکه سخن ما را بپذیرند هم نداریم و بآنها ارجی نمی گذاریم ما از آن باک داریم که اینان دل پاک جوانان نورس ما را آلوده کنند ما پروای آن نداریم که مبادا سخنان مسموم اینها نونهالان محبوب ما را از پا در آورد ما از آن میترسیم که گفته های غرض آلوده اینان که جابجا با قرآن و تعلیمات دینی مخالفست در دل ساده نورسهای ما رخنه کند این است که تنها برای نگاه داری آنها باین امر قیام کردیم اینك گفته های قرآن خدا که آنها آنرا گفتار کودکانه خواندند

سوره زمر (آیه ۵۴) قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا

مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

یعنی بگو ای بندگان من که زیاد روی کردید در گناهان و بخود زیان زدید مأیوس نشوید از رحمت خدا زیرا خدا میامرزد همه گناهانرا همانا او آمرزنده مهربانست
سوره نساء (آیه ۱۱۶) إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونِ ذَلِكَ

لِمَنْ يَشَاءُ خدا شرکرا نمی‌آمرزد و غیر از آنرا می‌آمرزد از هر کس که بخواهد
سوره آل عمران (آیه ۱۲۴) وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ

لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

از خداست آنچه در زمین و آسمانست هر کس را بخواهد میامرزد و هر کس را بخواهد عذاب میکند و خدا آمرزنده و مهربانست هر کس قرآن خوانده باشد می‌داند که خدا در هر صفحه یا چند صفحه بندگان ضعیف خود وعده رحمت و بخشایش داده و آنها را بواسطه گناه از درگاه رحمت و لطف خود نرانده اینان خدا را یکدیگه تاور بی عاطفه عاری از هروتنی بر مردم معرفی میکنند این بیدادگران دشمن علم عالم محسوسات را ندانسته از عالم غیب خبر میدهند و در معقولات با این بیخردی گفتگو میکنند و با این بیخبری از دستورات دینی و بی اطلاعی از کتاب دینی مسلمانان دخالت کودکان در آن میکنند شما از تعلیمات قرآن چه خبر دارید اشتهار از راههای دیگر هم ممکن بود چرا با دروغ پردازی و افتراء بدین و دینداران خود را میخواهید مشهور کنید درست است که طهران هر متاعی خریدار دارد و اگر کسی ادعای خدائی هم بکند کم کرده است ولی پیغمبری و خدائی دروغی هم يك آبروی بیشتری و يك ظاهر بهتری لازم دارد و آن در شما نیست

يك سخن در پیرامون این نویسنده میگوید در کافی باسند صحیح رسیده که خدا
بداء قیام قائم را سال هفتاد هجری معین کرده بود ولی چون مردم

امام حسین را کشتند خدا اهل زمین را غضب کرد و آنرا سال صد و چهل هجری پس

انداخت ولی چون ما این را بشما گفتیم و شما هم بمردم گفتید دیگر خدا برای این کار وقتی پیش ما نگذاشت و در جای دیگر است که امام جعفر صادق (ع) اسمعیل را جانشین خود کرد پس چون از اسمعیل کاری سر زد جانشین خود را موسی کرد چون از علت این تغییر پرسیدند گفت درباره اسمعیل بداء شد راستی اگر خدائی اینطور است پس هر بی سر و پائی حق دارد ادعای خدائی کند

سالهایی است بس طولانی که سنیان و شیعیان در پیرامون بداء که یکی از مسائل فلسفه است سخنها رانده و گفتگوها کرده اند این تازه بدوران رسیده ها این سخن را کم و بیش شنیده و ادراک آن نداشته که بموارد این گفتگوها در کتب کلام و فلسفه یا دست کم بکتابهای شرح احادیث رجوع کنند و جواب آنرا بیینند و بخود افکار ما و دیگران را بآن متوجه نکنند چه باید کرد آدمیزاده در دوران زندگانی خواهی نخواهی مواجه بایش آمدهائی میشود که خود نمیدانست و نمی خواست در بندهار ما هرگز نیامده بود که روزی بایکی دوتن کودک نادان بحث از فلسفه اعلی پیش آوریم و مباحثی را که میبایست بامیزانهای بسیار دقیق و نازک کاری های شکفت آور تحلیل شود بازاری کرده کودکانه از آن بحث کنیم تا نزد يك بفهم آنها شود اکنون ما در پیرامون این مطلب تا آن اندازه که درخور این اوراقست بحث میکنیم و تحلیل علمی فلسفی آن موکول بکتابهایی است که اینگونه گفتگوها باید در آنها حل شود از قبیل شفا تألیف شیخ الرئیس و اسفار تألیف صدر المتألهین و نبراس الضیاء (۱) تألیف محقق داماد و دیگر کتابهای مؤلفه در این باب همه میدانیم و در کتابهای علمای امامیه و بزرگان شیعه از زمان امامان تاکنون هر يك بنوبه خود این مطلب با کمال اهمیت نوشته شده که بداء بمعنی اینکه خدای عالم تصمیمی بگیرد برای کاری پس از آن از آن تصمیم برگردد محال و نارواست و دانشمندان ما گفته اند کسیکه درباره خدا چنین پنداری داشته باشد کافر است و در تمام شیعه کسی نیست

که درباره خدا همچو گمانی کند و ما با کمال سرافرازی و اطمینان میگوئیم که در تمام ملل اسلامی و همه عائله بشری کسی مانند مذهب شیعه خدا را تقدیس و تنزیه نکرده و از چیزهای ناروا او را تبرئه ننموده هر کس منکر است کتابهای علماء بزرگ ما از زمان غیبت تا کنون در دست است مثل کتب سید مرتضی و شیخ مفید و شیخ طوسی و خواجه نصیرالدین طوسی و صدوق و از طبقه متأخرین محقق داماد و صدر المتألهین و فیض کاشانی و مجلسی اول و دوم و دیگر علماء و دانشمندان این طایفه و تمام این محققان و دانشمندان ما عقیده حتمی دارند که خدای عالم ممکن نیست تصمیمی بگیرد و از آن برگردد

باید چه کرد که این یاوه سرایان بما نسبت می دهند که شما خدا را معرفی میکنید باینکه يك امری را تصمیم میگیرد و از آن برگردد و يك روایت را با خیال خود معنی میکند و بدین داران خیال واهی خود را نسبت میدهد این خیانت نیست این عوام فریبی و غرض رانی نیست اینك باید گفت غرض اینها بدین کردن جامعه است بزرگان آئین

معنی روایت و از برای بداء يك معنی روشن درستی است که با آن هم معنی حقیقت بداء بسیاری روایات باب بداء روشن میشود و هم آیاتی که

دلالت بر بداء دارد واضح میشود

بداء در لغت عرب بمعنی ظاهر شدن است خدای تعالی گاهی يك چیزی را بواسطه يك مصالحی که علم بشر از فهمیدن آنها کوتاه است ظاهر میکند و نمایش میدهد بطوری که انسان گمان میکند خدا میخواهد این کار را بکند ولی نه آنکارا میکند و نه از اول میخواسته آنکارا بکند روزهای فروردین است رعد و برقی میشود ابری تیره روی خورشید را می پوشد آثار باران آمدن بهمه معنی پیدا میشود مردم می گویند خدای جهان باران فرستاد ما را مورد رحمت بارانی قرار داد طولی نمیکشد که اثرها متفرق میشود و خورشید روی خود را از شکاف ابرها نمایش میدهد نه بارانی

آمد و نه بشا بود بیاید چرا ابر آمد و آنهمه غرش کرد و رعد و برق از خود ظاهر کرد که مردم را باین اشتباه انداخت اسرار جهان بسیار است که ما نمی دانیم این هم یکی از آنها باشد

شما پسری دارید عزیز بازی گوشی میکند میخواهید او را بترسانید چوب و فلک حاضر میکنید و امر میکنید او را بفلاک ببندند خود اشاره میکنید میانجیگری کنند بامیانجی دیگران از کتک زدن دست میکشید نه از اول تصمیم زدن داشتید و نه از تصمیم اولی که همینقدر اظهار زدن بود برگشتید امام از روی فرمان خدا اسمعیل را معرفی بامامت میکند برای مصلحتهای پنهانی که ما نمیدانیم پس از آن موسی بن جعفر را معرفی میکند جاهل گمان میکند خدا از رأی خود برگشت ولی خدا از اول صلاح را در معرفی چند روز می دید پس از آن امری را که از اول در فرمان حتمی خدائی و تصمیم خلل ناپذیر الهی بود اظهار میکند

این یکی از معانی بداء است که هیچ اشکالی ندارد و معنی بسیاری از آیات و اخبار بآن ظاهر میشود

علاوه بر آنکه حدیث بداء راجع با اسمعیل نزد علماء مردود است زیرا از زمان پیغمبر خدا تا زمان حضرت صادق (ع) پیش اصحاب ائمه این دوازده نفر امام با اسم و رسم مشهور و معروف بوده اند چنانچه هر کس احادیث کتب اصحاب را ببیند شك نمیکند در اینکه این حدیث مردود است و منافی باتمام احادیث است

معنی دیگر بداء معنی دیگر از بداء آنستکه بعضی امور یا بعضی دیگر بهم پیوسته هستند که بانبودن یکی از آنها برای دیگری حکمی ثابتست و با بودن آن حکمی دیگر اگر جنگ مرگبار اروپا برپا نمیشد خواربار ایران فراوان و ارزان بود و چون جنگ برپا است گرانی و نایابی است ایندو بهم پیوسته است اگر فرزندان شما از فرمان سرپیچی کند او را تأدیب میکنید لکن سرپیچی نمیکند شما هم او را تأدیب نمیکند اکنون اگر شما گفتید در ایران بحسب طبع خود فراوانی و ارزانی

است چون جنگ برپا شد فراوانی از میان برخاست با آنکه شما هم میدانستید که جنگ برپا میشود خطا نگفتید

در اینجا نیز گوئیم اگر فتنه کربلا برپا نمیشد حسین بن علی قیام میکرد و عالم را مسخر میکرد لکن چون آن فتنه واقع شد کار عقب افتاد و اگر مردم سر امامان را فاش نمیکردند یکی دیگر از امامان در سال صد و چهل نهضت میکرد و عالم را میگرفت لکن آنها سر را فاش کردند مطلب تعویق افتاد تا وقت ظهور خدای عالم از اول امر میدانست که واقعه کربلا واقع میشود و مردم اسرار را فاش میکنند و تصمیم این بود که اگر واقعه کربلا پیش نیاید چنین شود لکن میدانست که پیش آمد میکند پس تصمیم از اول نگرفت

مثال دیگر یاد میکنیم شما دارید که اگر بن قم و اصفهان ریل باشد مسافرت با قطار با اصفهان کنید ولی چون ریل نیست با اتومبیل رفتید اکنون شما از تصمیم اول برگشتید یا آن تصمیم بجای خود هست ولی پیوسته بامری است که تا آن نشود این محقق نمیشود و شمار اوقتی میگویند از تصمیم برگشتید که اول تصمیم داشته باشید که اگر ریل باشد بروید و بعد رأی شما برگردد که اگر ریل هم باشد نروید خدای عالم از ازل تصمیم داشت که اگر واقعه کربلا واقع نشود امام آن زمان را قائم بامر کند ولی از ازل میدانست که میشود پس در تصمیم او هیچ خللی وارد نیامد و نقصانی بعلم او نیز وارد نشد

مثل این حدیث در این بیخردان چنین پنداشتند که تنها این روایت کافی مورد قرآن فراوان است این سخن است که با هیاهوئی آنرا نقل کرده و پنداشتند اشکال بزرگی نموده اند غافل از آنکه در قرآن مانند این حدیث که همین اشکال بی کم و کاست بصورت بر او وارد است آیات بسیاری است که دانشمندان بزرگ اسلام از آن جوابها دادند مادر اینجا بعضی از آن آیات را بانثانی میآوریم تا خوانندگان محترم ببینند هدف اصلی اینها از اشکال با حدیث قرآنست

سورة رعد (آیه ۳۹) يَمْحُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَ يَثْبُتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ

یعنی خدا هر چه را میخواید محو میکند و هر چه را میخواهد اثبات میکند و پیش او است ام الكتاب که کتاب محفوظ است

سورة بقره (آیه ۱۰۰) مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا

یعنی ما منسوخ نمیکنیم و از یادها نمیبیریم هیچ آیه را مگر آنکه مثل آن یا بهتر از آن را میآوریم پس خوبست بگوئید این خدائی است هر دم خیال امروز تصمیم میگیرد فردا از تصمیم خود بر میگردد امروز يك چیزی را اثبات میکند و آیه را میآورد فردا همان را محو میکند و نسخ میکند و یکی دیگر میآورد شماها درباره استجاب دعا و قبول توبه که اینهمه آیات خدائی وارد است چه میگوئید

مثلا در سورة مؤمن (آیه ۶۲) میگوید وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

گفت خدای شما دعا کنید و بخوانید مرا تا استجاب کنم دعای شما را بگوئید این آیات را از قرآن بردارند و گرنه تا این آیات هست اشکال بآن حدیث و مثل آن هیچ و بوج است اینجا هم شما باید بگوئید این چه خدای هر دم خیالیست امروز تصمیم میگیرد يك کاری بکند و یکیرا تصمیم میگیرد بیمار کند و بمیراند دعا میکند از تصمیمش بر میگردد بالاتر بروید بگوئید این چه خدای هر دم خیالیست يك روز دین موسی را این مردم منتشر میکنند و تورات را کتاب دینی بشر قرار میدهد یکروز هم از تصمیم بر میگردد دین اسلام را منتشر میکند خوب است لج کنید و همه دینهارا از خدا ندانید

مايك قدم بالاتر میگذاریم میگوئیم يك گروه را خلق میکند فردا از آن بشیمان میشود يك گروه دیگری خلق میکند و اینهارا میبرد این چه خدای هر دم خیالیست گاهی مرض میدهد گاهی صحت میدهد گناهکارانرا تصمیم میگیرد عذاب

کند توبه میکنند بیست میبرد یکبار چند روزی پادشاه میکند و بمردم چیره میکند پس از آن بخاک ذلت او را مینشانند ابراهیم خلیل را امر میکند اسمعیل را باید سر ببری وقتی تصمیم میگیرد فدائی برای او میفرستد بموسی بن عمران وعده سی روزه میدهد چون سی روز تمام نشد ده روز دیگر اضافه میکند تمام پایه عالم به این تغییرات و تبدیلات برقرار است روزگار دائماً دستخوش حوادث روزانه است

میگوئید خدای جهان باین کارها کار ندارد و برای خودش خواب رفته یا استراحت کرده یا آنکه تصرف در همه امور حق او است و سنگی از جامی حرکت نمیکند مگر با اراده او پس شما خوبست از فدائی این خدای هر دم خیال استغناء دهید تا یک حدیث صحیح کافی اشکال شما وارد شود و کینه های دیرینه را از عرب و اولاد پیغمبر عرب بگیری

اینک ماحق داریم بگوئیم خوب بود بهمان سیکار فروشی و شاگرد صحافی قناعت میکردی و با این هوش سرشار دخالت در کارهای خدائی و دخالت در مقولات نمیکردی بیکاری و خیابان گردی این عیبها را دارد

و خوانندگان محترم ما بدانند که این اشکالات و مثالهاییکه یاد کردیم یکان یکان در فلسفه اعلی مورد بررسی فراوان شده و از همه جوابهای کافی با دلیلهای روشن داده شده اینان که اینطور اشکالات را میکنند بکلی افق فهمشان از این مطالب عالیه دور است و از قرآن و حدیث بیخبرند

سؤال دوم   آیا ما میتوانیم بوسیله استخاره یا غیر آن با خدا راه پیدا کنیم
و جواب آن   و از نیک و بد آینده با خبر شویم یا نه اگر میتوانیم پس باید

از این راه سودهای خیلی بزرگ مالی و سیاسی و جنگی ببریم و از همه دنیا جلو باشیم پس چرا مطلب بعکس شده (قل لو كنت اعلم الغیب لاستكثرت من الخیر و مامسنی السوء) و اگر نمیدانیم پس چرا بانام خدا و جان و مال مردم بازی میکنید جواب این سؤال معلوم شود پس از آنکه مامورد استخاره و معنی آنرا روشن

کنیم و پس از روشن شدن آن واضح شود که اینها یا یک همچو موضوع روشن ساده رانداسته بادینداران بنبرد برخاسته و بزرگان دین را هدف ناسزاها قرار دادند یا دانسته و از روی تعمد برای بدین کردن توده را بزرگان آئین چنین دروغها بآنها بسته و نتیجه هائی کودکانه از پیش خود از آن گرفته اند و آنچه آنها میگویند علماء از آن برکنارند

معنی استخاره چیست از برای استخاره دو معنی است که یکی از آنها معنی حقیقی استخاره است و در اخبار (۱) ما از آن بیشتر نام برده شده و پیش خواص متعارفست و آن طلب خیر نمودن از خدا است و آن در تمام کارهائی که انسان میکند خوب و مستحب است و این از رشته دعا است که در قرآن خدا بآن اهمیت شایان داده حتی در سوره فرقان (آیه ۷۷) فرماید قُلْ مَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا بگویم مردم که شما چه ارج دارید پیش خدا اگر دعای شما نباشد شما با دعا باید پیش خدا قدر و قیمت پیدا کنید حالات تکذیب میکنید دعا را زود است که پاداش آن دامن گیر شما شود خدای عالم از حال افسار گسیختگان خبر میدهد که اینها بدعا ارجی نمیدهند و از آن تکذیب میکنند در صورتیکه خود آنان بی ارج و قدرند اگر دعا در کار نباشد جمله کلام آنکه اینقسم از استخاره که اخبار بیشتر در اطراف و آداب آن دستور دادند صرف دعا و از خدا طلب خیر کردن است شاید نویسنده این یاوه ها اینطور استخاره را ندیده یا نشنیده باشد چون این پیش عامه مردم بعنوان استخاره معروف نیست تا بگوش مثل اینها برسند

یک معنی دیگر استخاره آنست که پس از آنکه انسان بکلی در امری متحیر و امانده شده عقل او را بخوبی و بدی آن راهنمایی کرد و نه عاقل دیگر راه خیر و شر را با و فهماند و نه خدای جهان درباره آنکار تکلیفی و فرمانی داشت که رهنمای او باشد در اینصورت که هیچ راهی برای پیدا کردن خوب و بد در کار نیست و دینداران یا بیدینان

ناچار و از روی بیچارگی بکطرف اختیار میکنند و از یکسو میروند کور کورانه و
 راه و دودل در اینحال بیچارگی و دودلی که از بدترین حالات بشر باید و را شمرد
 و همه میدانیم در اینحال اگر یکی پیدا شود و انسان را بیکسوی کار دل گرم کند و
 دل گرم و اراده راسخ و نور امید بکار وادار کند چه منت بزرگی بانسان دارد
 اینجا دینداران میگویند خدای عالم که پناه بیچارگان و دادرس افتادگانست و این
 حالست که انسان از همه حالات بیشتر محتاج بدستگیری است بکراه امید و بروی
 انسان از عالم رحمت و رأفت و مهربانیش باز کرده و اگر باین حال اضطرار انسان
 باو پناه ببرد و از او راهنمایی جوید و عرض کند یا اله این وقتی است که عقل ما و دیگران
 در پیدا کردن راه خوب و بد و امانده است و راه چاره برای ما نیست تو چاره ساز
 بیچارگان و عالم با سرار پنهانی ما را بیکسوی مطلب راهنمایی کن و اراده ما را بیک
 طرف قوی کن تو بماند لگرمی ده و از ما دستگیری کن ناچار خدای جهان که قادر بر پیدا
 و نهان است یاد دل او را بیکسو میکشاند و راهنمای قلب او میشود و او خود مقلب القلوب
 است و این يك گونه استخاره است یا از او دستگیری کرده دست او را بیکطرف سبجه
 میاندازد و یا بوسیله قرآن بیکسو او را دلگرم میکند اکنون جواب دینداران را
 بنوه سرایان میدین بگویند آیا برای انسان در ایام زندگانی و روزگار پر آشوب جهان
 که با هر چیز برخورد میکند يك همچو حالی پیش نیاید ناچار باید جواب مثبت دهید
 زیرا که تمام دانشمندان عالم هم بکروز راه تاریکی بر آنها پیش میاید که نور عقل و
 چراغ خرد آنها پیش پای آنها را روشن نمیکند آیا در اینحال دودلی و تحیر انسان
 و امانده متحیر که از عقل دیگران نیز استمداد و راهی پیش پای او نگذاشته اند نیازمند
 بیک راهنمایی نیست که راه چاره برای او باز نماید در اینجا نیز چاره ندارید مگر اقرار
 بنیازمندی و احتیاج شدید آ بایس از خاموشی چراغ عقلها و و اماندن تدبیر عاقلانه
 خردمندان غیر از خدای جهان که همه پیدا و نهان پیش او آشکار است کسی راهی
 بمقصود خود دارد و آیا اینحال را باید حال بیچارگی و اضطرار شخص انسانی شمرد

ناچار جواب اینجاهم مساعد است آیا خدای عالم میتواند در اینحال بیچارگی و پریشانی از او دستگیری کند و او را راهنمایی بخیر او کند ناچار قدرت انکار قدرتهای خدای جهانرا ندارید در اینجا يك پرسش دیگر گفتار ما و شما را پایان میرساند و آن اینست که آیا خداوندیکه خود را بجهان معرفی بر رحمت و رأفت و مهربانی کرده و سفره رحمت و خوان نعمت او بر جهانیان باز است و شیوه او راهنمایی و سنت او دستگیری است در چنین حالی اگر بنده بیچاره او باروی نیازمندی و دست گدائی در خانه او رود او را محروم میکند دینداران میگویند ما آن خدائرا شناختیم که دستگیر بیچارگانست و راهنمای و اماند گانست شما در اینجا چه جواب دارید من میگویم در آن محبس تاریك مختاری هم اگر چنین حال را از انسان ببیند و به قلب انسان آگاه باشد که امیدش بغیر او بکسی دیگر نیست او هم از انسان دستگیری میکند شما خدا را دست کم بقدر مختاری بدانید آنگاه دینداران آشتی خواهید کرد و از آنراه که رفتید بر میگردید خدا هم بپوشش شمارا خواهد قبول کرد گرچه اهل دنیا قبول نکنند ما برای این امر روشن ساده که عقل هر خردمندی بآن ایمان دارد و هر کس کوچکترا ایمانی بخدای جهان داشته باشد در قبول ناگزیر است خود را نیازمند بدلیل دیگری جز راهنمایی عقل نمیدانیم ولی برای آنکه خوانندگان بدانند در این گفتار دینداران گواه از آیات قرآن خدا دارند ما بذا قرآن خود را نیازمند دیدیم اینك گواه از قرآن مجید بگفتار دینداران

سوره نمل (آیه ۶۳) اَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَ يُكَشِفُ السُّوءَ

در ضمن آیاتیکه خدا قدرتها و نعمتهای خود را شماره میکند میگوید آیا غیر خدای جهان کیست که جواب بیچارگانرا بدهد و اجابت دعا و خواهش آنانرا بکند و بدینار از آنها بردارد و دور کند مگر خدای دیگری در کار است که مردم باو پناه ببرند و جواب از او بگیرند و کشف بدیهار او بکنند یعنی در حال اضطرار و بیچارگی جز خدای جهان کسی نمیتواند اجابت خواهش بیچارگان متعجیر کند و

بدی را از آنها دور کند مثلاً بیمار جوانی است مورد امیدهای دور و دراز مادر و پدر
پیر شورای عالی طبی تشکیل شده از درجه اول دکترهای دانشمند نظریه آنان در
عمل کردن این جوان توافق نکرد و یا همه بطور تردید جواب دادند که در عمل خطر
است و در عمل نکردن هم خطر است اینجا نور دانش دکترها پیش پای آنها را روشن
نکرد و تکلیف قطعی برای بیمار معلوم نکردند آیا این حال اضطرار و بیچارگی مادر
و پدر مهربان که تنهایی جوان در جهان دلخوش کرده بودند هست در این صورت
اگر خدای جهان بوسیله دعا و توجه و توسل پیشگاه او یک راه امیدی بروی شما
باز کند و خوب و بد عمل کردن را بشما و د کتران نشان دهد کجای عالم بهم میخورد
آیا در این حال جز خدای جهان دادرسی هست

اینجا را دینداران میگویند بوسیله استخاره و توجه بخدای مهربان میتوان
راهی بدست آورد و این هم نگفته نماند که اخباریکه درباره استخاره است وعده
نکرده اند که همیشه شمارا بمقصود پی کم و کاست برسانند بلکه آنچه وعده شده
است اینست که خدای عالم بکسیکه از او خیر بخواهد خیر میدهد اگر در این جهان
صلاح باشد اینجا میدهد و گرنه برای او ذخیره میکند

قوت اراده   دانشمندان جهان و علماء معرفه الروح و روان شناسان قدیم
کارکن است   وجد و شرقی و غربی این سخنرا بخوبی پذیرفته اند و در
محافل علمی تلقی بقبول شده است که انسان با قوت اراده کارهایی از پیش میبرد که
بدون آن ده يك آنرا نمیتواند بکند بلکه اراده قوی گاهی در خود انسان یادگیری
کارهای فوق العاده انجام میدهد مریضی که باید با بکار برکن داروها علاج کرد اراده
قوی خود مریض یاد کتر علاج میکند و همینطور پیش همه ما روشنیست که دلگرمی
بکاری و امید پیشرفت امری يك آثار روشن خارق العاده دارد چه بسا دو نفر يك
کاری مشغول شوند یکی از آنها مأیوس باشد از انجام آن یا با دودلی و تردید وارد
کار شود و دیگری با خاطر جمعی و اطمینان نفس دومی بهمان قوت اراده و دلچسپی بکار آنرا

از پیش میبرد و اولی با تردید و دودلی وقت را گذرانده یا اگر داخل کار شده با سردی و سستی با انجام آن موفق نشود ما میگوئیم فرضاً که شما با سخنان سابق ما که از روشن ترین احکام خرد بود موافقت نکنید و خدای جهان را از حال زندگان خود غافل بدانید یا بگوئید بکارهای مردم کاری ندارد اگر برای استخاره همین يك نتیجه بیشتر نباشد که مردم دودل را گاهی قوی الاراده میکند و سردی ها و سستیها را مبدل بگرمی و پشت کار میکند برای خوبی آن پس بود شما میگوئید ما اشخاصیکه متحیر و دو دلند دلگرم بکار کنیم و آنها را از دودلی و تحیر بیرون بیاوریم یا بترك آن عمل و رفتن دنبال کار دیگر که عمرشان و وقتشان با تردید و دودلی تلف نشود یا با انجام آن بادل گرم که خدای عالم با آنها در آنکار همراه است که این خود پشت کار میآورد و سبب پیشرفت میشود چنانچه خدای عالم مؤمنین صدر اول را دلگرمی داد و بر دیگران چیره کرد و با جمعیت کم گروه های فراوان را از پا درآوردند

در سورة انفال (آیه ۶۶) میگوید **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا**

همین پشت گرمی اراده آنها را قوی کرد و بر کفار چیره گرد آنها را یا میگوئید آنها را بگذاریم در همان حال تحیر و دودلی بمانند و روزگار را با سستی و سردی بگذرانند اگر ترك مقصود خود کنند دل آنها باز پیش آن باشد و قوای روحی آنها تجزیه شود و در اثر آن از کار بمانند و اگر دنبال آن کنند با ضعف اراده و سردی و سستی باشد حکمیت این با وجدان **ياك** خوانندگان محترم

غلط اندازی	این ماجرا جویان بیخرد اشتباه کاری و عوام فریبی را از دست
ماجرای جویان	نمیدهند و مردم چنین وانمود میکنند که مالاها یکسره حکم
خرد و فرمان عقل را کنار گذاشته تمام کارها را با استخاره انجام میدهند از این جهت	
میگویند خوب بود ما عالم را با استخاره بگیریم بیچاره بیخرد غافل از آنست که این	

کتاب را که پیارسی نوشته و بین توده بخش نموده بیشتر آنها که سروکار باملاها دارند می دانند که مورد استخاره کجا است يك کار روشن که عقل خود انسان یا دانای دیگر بآن راه داشت نه مردم در آنکار پیش ملا رفته و استخاره می خواهند و نه اگر رفتند و بملاها کار را گفتند آنها چنگ بتسبیح میزنند مریض بحکم خرد محتاج بمعالجه و نیازمند بطیب است در این شهر دکتر دانشمندی که مردم او را بایک دلیل روشن باستانی شناختند پیدا میشود و منحصر بیکی است اینها هیچکدام مورد استخاره نیست مردم پیش ملاها نمیروند و آنها هم در این امور با استخاره نمیردازند ولی در همین حال دو طبیب دانشمند است که یکی را از دیگری بهتر نمیدانیم و راه ترجیح نداریم پای خرد در گل است دینداران در این مورد یا از خدای عالم طلب خیر میکنند و بادل گرمی یکی از آنها رجوع میکنند و این يك قسم استخاره است و یا با حال بیچارگی با خدای جهان مشورت میکنند و قرآنرا باز کرده يك راه امیدی پیدای کنند خدای مهربان نیز آنها را محروم نمیکند و از در خانه رحمت بیروال نمیراند این دل گرمی بعلاج و چشم داشت بلطف خدای مهربان در مریض چه قوه روحانی تزریق میکند و پرستار آنها با چه دل گرمی و ادا کار میکند و طبیب را با چه اطمینان بمعالجه و امیدارد اینها خود يك راههای معالجه ایست که علماء روان شناسی حالا پس از سالهای طولانی بآن برخورد دارند و ما بانور نبوت بیش از هزار سال است آنها دریافتیم پس گفتار یهوده شما که خوبست با چنگ زدن با استخاره با چند نفر پیاده و سواره حمله کنیم بمملکت انگلستان و همه عالم را بزیر پرچم بیاوریم غلط اندازی بیخردانه ای است که اگر در عالم رسوائی معنی درستی داشته باشد گمان ندارم از گوینده این یهوده تجاوز کند و اما اینکه گفتید (موسیلینی) بجای اینکه چند سال چنگ کند و پس از آنهمه خسارت های جانی و مالی بفهمد شکست می خورد خوب بود چنگ میانداخت بتسبیح حرف عامیانه بیخردانه ایست ما میگوئیم اگر موسیلینی هم نیروی خود را حریف میدان بهتاور چنگ جهان نمیدید بی استخاره باید از آن

دوری کند زیرا که عقل در اینجا راه دارد بواقع و اگر حقیقتاً متحیر بود و خدا هم فرضاً برای او وظیفه تعیین نکرده بود و در حال اضطرار و بیچاره در خانه خدا میرفت خدا باو اجازه نمیداد که وارد چنین جنگ خانمانسوزی شود لکن مانعی دانیم شما از موسیلمانی پرسیدید و او گفته است بخاره من خوب آمده تا این نقض شما بدینداران وارد شود یا آنکه بیخود مثلی بی مورد ذکر میکنید و وقت ما و خود را بجهة تلف میکنید و اما جنگ قفقاز اگر از روی ضرورت و دفاع از مملکت وارد جنگ شدند از موضوع سخن ما خارج است و الا همان سخن ها در کار است و تکرار نمیخواهد و اما مثالهایی که زده اید که دختری را برای جوانی پسندیده اند پس از گفتگو باید آمدن استخاره از هم جدا میشوند و خانه برای خرید مناسب دید بابتی استخاره منصرف میشود جواب اینها و هزاران مثال دیگر بمراجعة باین گفتار و بدست آوردن مورد استخاره روشنست و جز به بیخردی یا ماجراجوئی حمل نتوان کرد در مورد زناشوئی چون انسان غالباً از خصوصیات اخلاق خانوادگی زن و شوهر بیخبر است آنهم مورد تردید و تحیر میشود و خدای عالم در یک همچو وقت تاریک بر خطری انسانرا راهنمایی میکند

و اما اینکه میگوئید خدا میداند چه ضررها و خسارتهائی از همین استخاره بهار رسیده و اینها از زرنگی مخصوص بخود بر روی همه روپوش گذاشته اند کاش يك مثال روشن بانسانه میزدید که همان مورد که دینداران برای استخاره تعیین کردند زیانی وارد شد تا مورد قبول شود و گرنه باصرف ادعا میشود یکی بگوید خدا میداند از همین استخاره چه سودهای بزرگی بهار رسیده و اینها بروی آن پرده میپوشاند ولی در بازار دانش گفتار بیدلیل ارجی ندارد

اکنون دانشمندان با در نظر گرفتن گفتار هر دو دسته خود مطلب را

میفهمند و نیازمند به تعقیب نیست

اشتباه کاری این بیخردان برای بدین کرده تودمرا بمالاهایك غلط اندازی
و دروغ پردازی دیگری کرده و يك دروغ روشنی بآنها بسته اند میگویند
(اما غیبگوئی یا هر کار دیگری مانند آن اگر از راه دینست که هیچکس بخدا نزدیک
تراز پیمبران نیست و شما می بینید که پیغمبر اسلام در چند جای قرآن خود را ازین
کار برکنار میداند و اگر از راه علم و آئین طبیعت است که هیچکس مانند ارو پائیان
در این زمینه پیش نرفته اند و شما می بینید که آنها چنین ادعائی ندارند ولی ما از اینها
چشم میپوشیم و میگوئیم هیچ دلیلی بهتر از وقوع نیست شما اگر غیبگوئی یا هر چه
که از آئین طبیعت خارجست پیش خود یا کس دیگر سراغ دارید بیایید بخرج می
دانشمندان را بخوانید و مجلسی برپا کنید تا در برابر آنان اینکار خود را نشان دهید
ما هم آنرا بدینا اعلان میکنیم تا بدانند ایران جای مردان خداست می گوئید

هر که را اسرار حق آموختند مهر کردند و دهانش دوختند
میگوئیم این چه اسرار است که بمردم زودباور بیسواد می گوئید ولی پای
مردم دقیق که پیش می آید آنگاه جزء اسرار می شود

آفرین بر این پشت هم اندازی و طراری که در چند سطر چیزهایی را بهم پیوند
کردید که هیچ بهم مربوط نیست و با چند دروغ و گزافه تحویل توده داده ملاحظه
نکردید که شاید یکی از شما باز پرس کند اکنون ما از شما و کسانی که کم و بیش
با علماء سروکار دارند پرسش می کنیم که کدام يك از آنها مدعی غیبگوئی و معجزه
و کرامت شدند شما دیدید که استخاره غیب گوئی نیست بلکه تشبیه بدعا است
که خدا فقط خوبی برای انسان بیچاره پیش بیاورد یا نتیجه آن از اضطراب و دودلی
بیرون آمدنست که سودهای فراوان در اثر آن بما عاید میشود کی گفته و کجا گفته
ما غیبگو هستیم و اسرار حق پیش ما است

آری گاهی در طهران يك طراری پیدا میشود از سادگی توده استفاده میکند
و اعلان منتشر میکند که رمالی میکنم جعفر میدانم و جن گیری و غیب گوئی میکنم

خوبست اینها که این ادعاها را میکنند بروید آنها را امتحان کنید اگر آنها از مالاها در آمدند و اصل اسوادی که علماء را بآن ملامی گویند داشتند حق دارید بآنها این نسبت را بدهید شما بیکروز پیش این رمالها و شیادها بروید ببینید یکنفر از آنها که با علماء بیشتر تماس دارند و مسائل دین و آداب دینداری را از آنها فرا گرفتند پیش اینها می آید و از آنها طلب پرسش میکند که بارمل و جفر و استخاره غیبگوئیهای کنند یا آنکه اشخاصی که پیش اینها میروند باز از اشخاصی هستند که با علماء هیچ رابطه نداشته و از آنها هیچ استفاده نکردند اگر آن رمالها و فالگیرها دفتری داشتند که شغل رجوع کنندگان بآنها را با اسم و نمره شناسنامه تعیین میکرد آنوقت معلوم میشد که دیندارانی که با علماء معاشرت میکنند بیشتر بآنها مراجعه میکنند یا دیگران که امثال شما افسار گسیخته اند علماء جفاری و رمالی و غیبگوئی و جن گیری و امثال اینها را حرام میدانند کتابهای آنها (۱) درست است

اکنون شما هر کس از این کارها میکند بتوده با اسم علماء معرفی می کنید و زود بارها هم گول میخورند چاره چیست یا آنکه يك شعر درویشی را میخوانید و میگوئید مالاها می گویند هر که را اسرار حق آموختند تکلیف مالاهاى بیچاره که همیشه با این چرندها مخالف بودند چیست حالا که بناسد بربط هر چیز را بمالاها نسبت بدهید چرا نمی گوئید آخوندها بازور سر نیزه زنهارا مجبور بکشف حجاب کردند آخوندها استخرشنا درست کردند و از این قبیل ها اینکه مالاها میگویند دین داری خوب و لکام گسیختگی بد است برای همین است که دیندار در تمام دوره زندگانی خود بمردم دروغ نمی بندد تهمت که بدترین گناهان و بالاترین بی آبروئی ها است است نمیزند خدا قلم و زبان او را محدود کرده بعکس لجام گسیختگان که هر چه پیش آمد برای آنها مانعی ندارد چه عیب دارد برای يك دسته که عضویت بزرگ با شرف توده را تشکیل می دهند با هر دروغی و تهمتی است بی آبروئی فراهم کنند اینها

زبانهای بی دینی و لجام گسیختگی است که پیمبران و امامان بنوبه خود و علمای و دانشمندان بنوبه خود با آن نبرد کردند و میکنند و بایاوه گوئی چند نفر بیخرد دست از هدایت توده که وظیفه خاص آنهاست و خدا آنها را عهده دار آن کرده بر نمیدارند و اما اینکه گفتید پیمبران غیبگوئی ها و کارهایی را که برخلاف آئین و طبیعت است نمیکند و اروپائیهام دعوی این امر را نکردند پیش از این (۱) روشن کردیم که انبیاء بحسب صریح قرآن غیبگوئی و کارهای برخلاف آئین طبیعت می کردند و شما با قرآن را نخواندید یا خوانده و آنرا هم تکذیب میکنید چنانچه بصراحت لهجه و با کمال بی آبرویی میگوئید هر کس ادعای هر کاری که از توانائی بشر بیرونست بکند دروغگو و بدتر از کلاه بردار و راه زن است و باید او را اعدام کرد پس موسی کلیم الله و عیسی بن مریم و محمد بن عبدالله (ص) پیمبران بزرگ با کرا بگفته شما باید دروغگو و کلاه بردار و راه زن بدانیم و آنها را در حضور مردم اعدام کنیم تا گفته شما گبران زردشتی مسلك و مجوسان آتش پرست درست شود (تقویر تو ای چرخ گردون تقویر).

اروپائیان (۲) نیز کم و بیش کورمراهی بعالم غیب پیدا کرده اند و با خواب (مقاطیسی) یا (مینیاتیزم) غیبگوئی میکنند و علمای روحی انگلستان و آلمان و امریکا و فرانسه و روسیه و دیگر ممالك آنجا این ادعای از حد گفتار بوجودات و حس رسانند و اینکه گفتید اروپائی ها همچو ادعائی نکردند باید معلومات شمارا بپیچهای خورد سال دبستان هم روشن می کند زیرا بچه های کلاس چهار و پنج هم این مطلب را شنیده اند که اروپائی ها توسط خواب کردن کشف حقایقی میکنند و با حضار ارواح نیز معتقدند که کشف مغیبات می کنند

پاسخهای کودکان گانه یکی از شاهکارهای این لجام گسیختگان آنست که از پیش از پیش خود خود جوابهایی می تراشند و بدین داران نسبت میدهند

آنگاه خودشان بجواب آن می پردازند ایشرا يك زرنگی و عوام فریبی تشخیص دادند که بمردم حالی کنند که این پرسشها پاسخ صحیح و منطقی ندارد و گره هائی است که گشوده نخواهد شد و هیچ پروای آنرا ندارند که شاید یکروز یکی از دین داران ازجا برخیزد و رسوائی آنها را در جامعه روشن کند و آبروی آنها را بریزد اینان بقدری از تقوی و دانش بری هستند که گاهی سخنهای میگویند که درخور اطفال خوردسال هم نیست و گاهی دروغهای می پردازند که لوطی های سر محله از آن برهیز میکنند و باین علم و دانش و دامن پاک و روح بیغرض خود را اصلاح طلب و کوششهای خود را بعنوان خداپرستی و دلسوزی بتوده وانمود می کنند

خوانندگان محترم پارسی زبان ما و جوانان تحصیل کرده آئین دوست ما و روشنفکران دانشسراها و دانشکده ها و دبیرستانهای ما تا اینجا که گفتار اینان و پاسخهای ما را دیدند بخوبی دریافتند پایه معلومات اینان و درجه تقوی و درستی و دلسوزی و خداپرستی آنها را در دنبال گفتار یکم نه پاسخ از پیش خود تراشیده و با اسم بهانه ها بدین داران نسبت داده در صورتی که اینها که او میگوید هیچ يك مربوط بدینداران نیست و جوابهای کافی دینداران از این پرسشهای درهم و برهم که بادو دلی و اضطراب و سوء نیت پرست شده دارند مثلا می گوید (می گویند بهتر است بجای این حرفها برای مردم فکر خوار بار کنید)

این نویسنده خائن دروغی این حرفها میزند که وانمود کند عجز دینداران را از پاسخ در صورتیکه هر کس هویت او را می شناسد میدانند فکر کردن او برای خوار بار مثل فکر جامعه دار حمام میماند برای تأسیس دانشکده عالی طب یا مثل فکر دلاک است برای ایجاد روابط سیاسی بین دول اروپا و آسیا هر کز دینداران نمیگویند شما فکر خوار بار باشید آنها میگویند شما فکر شرف و ناموس باشید

باز میگوید (میگویند ۲ - این حرفها باعث نفاق میشود ۳ - این حرفها برای شهرت است ۴ - اینها تحریک اجانبست)

میگویم گرچه شما این حرفها را برای اینطور مقصودهای پست و نظرهای نا
بالک نوشتید ولی نه جواب دینداران اینست و نه شما بمقصود خود میرسید زیرا شما
کوچکتر از آنید که بتوانید ایجاد نفاق هم بکنید آری شهرت کم و بیش پیدا کردید
اما بچه تعیین آن با خوانندگان است

اما اینکه میگوئی میگویند تحریک اجانب است آنهم دروغست که از روی
سوء نیت و ناپاکی نوشتید گمان کردید اجانب مثل شماهایی عقل و ادراکند که باین
دروغهای روشن ارج بگذارند شما خواستید با این کلمه تحریک اجانب کنید غافل
از آنکه شماها بی ارج تر از آنید که در نظر کسی بیایید

باز میگوید (اینها میگویند ۵ - چطور ایشمه علماء و بزرگان نمیفهمیدند و شما
فهمیدید ۶ - حال گرفتیم اینها غلط است و ما کنار گذاشتیم عوض اینها چه بگذاریم)
گرچه اینها جواب دینداران نیست آنها جواب دندان شکن از روی میزانهای
علمی دارند که شما قابل فهم آن نیستید و تا اندازه که میشد بشما فهماندیم و درخور
ادراک کودکان شما بود در این ورقها ذکر شد لکن جواب پنجم را اگر کسی از روی
انصاف دقت کند جواب اجمالی درستی است اینک ما بایک مثال مطلب را روشن میکنیم
در ایران و اروپا و آمریکا و آلمان و سایر ممالک عالم صدها هزار دکترهای دانشمند
است که بسیاری از آنها شصت هفتاد سال عمر خود را صرف فکر در اطراف طب و شعبه های
آن کرده اند و کتابهایی از خود با بر اهین و تجربیات طبی تحویل جامعه داده و مردم
جهان نیز بنوبه خود از آنها عملیات طبی خوب دیدند این دکترهای جهان درده مسئله
طبی مثلاً متفق الکلمه و بی تردید اظهار نظری کردند و در کتابهای خود نوشته یا ب مردم
گفتند در این میان یک نفر که چند روز جامعه دار حمام بود یکی دو سال هم بشغل دوره
کردی مشغول بود دوسه سال هم عطاری سر محله داشت یکوقت دنیا مساعد شد که
توانست یک اوراقی بنویسد و منتشر کند در آن اوراق هم غلطهای روشنی از او دیدیم
این شخص با این هویت و تحصیلات در یک روزنامه رسمی راجع بآن مسائل طبی اظهار

نظری مخالف اطباء جهان کرد و همه را بخطا و غلط نسبت داد عقل شما و همه بشر در باره این امر چه میگوید از صدر اسلام تا کنون بیش از ده ملیون مجتهد و متخصص در علوم دینی در ممالک اسلام پیدا شده و چند ملیون مجتهد و متخصص در علوم مذهبی پیدا شده و صدها ملیون جمعیت دیندار در جهان بوده این علماء بزرگ و دینداران باتفاق کلمه چیز هائیرا گفتند و از شعار دینی یا مذهبی دانسته اند ناگهان يك جوانی که چند سال سیکار فروش و شاگرد صحاف بوده و چند وقت هم برای ارتزاق منبر زفته و اوضاع زندگانی و پایة معلومات او را همه دیده اند و اکنون يك شغل پست اداری مشغول است قد علم کرده میگوید تمام علماء اسلام بخطا رفته و تمام دینداران مشرکند و من یکی راه درست رفتم و دین اسلام را فهمیدم اینهمه مآلهای دیندار که مردم آنها را بزه و تقوی شناخته و علم و دانش آنها را سنجیده اند برای ریاست و دکانداری کار میکنند ولی من یکی علم از آنها همه بیشتر و هم در زهد و تقوی از آنها جلوهستم و کارهایم برای خدا است و هیچ نظری در کار جز خدا پرستی و دلسوزی نیست اکنون ما این کلام را با عقل خدا داده میسنجیم و از آن حکمیت میخواهیم با در نظر گرفتن هویت نویسنده و شغل او

باز مینویسد (میگویند عقل بشر ناقص است باین دلیل که میبینیم اینهمه دینهای بیشمار که در دنیا بوده و هست همه میگویند دلیل عقل داریم و حال آنکه واقع یکی نیست پس از آن طول و تفصیلی میدهد و جوابهایی میدهد که از خود کتاب بخوانید ما میگوئیم این بیخرد گمان کرده که دینداران حکم خرد را زیر پا گذاشتند و بآن هیچ اعتناء نمیکنند و این از جهل و بی اطلاعی او است مگر همین دینداران نیستند که این همه کتابهای فلسفه و کلام نوشته اند و در تمام مسائل فلسفی و کلامی که از هزاران فروست از روی نور خرد و روشنی چراغ عقل سیر کرده اند مگر همین بزرگان آئین نیستند که حتی در فقه هم یکی از دلیلهار عقل میدانید تمام مسائل فلسفه و بیشتر مسائل کلام و بسیاری از مسائل اصول پایه اش بروی خرد است و اینها همه از دینداران که

بحث در این مسائل میکنند لکن شعاعمداً و از روی دشمنی و ماجراجویی یانداشته
 از روی پیدانشی و بیخردی يك چنین دروغ روشنی را مانند سایر تهمت‌ها بملاهامیندی
 چاره چیست اینجا است که پای خردمندان در گل میماند پیمبران نیز امثال شماها را
 نتوانستند هدایت کنند آری دینداران يك فرقی باشما دارند آنها میگویند پس از
 آنکه ما با عقل خود خدا را شناختیم و با عقل خود پیغمبر و قرآن خدا را دریافتیم در
 چیزهایی که عقل صلاح و فساد آنها نفهمد رجوع پیغمبر و قرآن میکنیم و تسلیم
 آنها می شویم و از آنها می پذیریم دینداران میگویند ما زندگانی ابدی روح را برهان
 دریافتیم و هر زنده ساز و برک زندگانی میخواهد و سعادت و شقاوت دارد و ما ساز و
 برک زندگانی آنجهانرا نمی دانیم و خصوصیات عالم غیب را ادراک نکردیم خدای
 عالم که اسرار جهان پیش اوست پیمبرانی فرستاده که ساز و برک زندگانی آنجهانرا
 بآنها تعلیم کرده که آنها بمان تعلیم کنند

شما می گوئید عالمی غیر از همین عالم ماده نیست یا آنکه ارواح در آن عالم مبعوث
 نمی شوند یا در آنجا زندگانی نمی کنند یا ساز و برک زندگانی لازم ندارند یا ما خود
 از عالم غیب اطلاع داریم هر کدام را می خواهید اختیار کنید تا دینداران از عقل و قرآن
 بشما اثبات کنند خطای شما را آری ما هم می گوئیم اگر چیزی بخدا یا پیغمبر نسبت
 دادند که برخلاف برهان عقلی شد آنها نمی پذیریم و این مطلب در کتابهای ما مسطور
 است ولی شما که ندیدید و همه عیب اینجا است که انسان بی خرد تحصیل نکرده
 دخالت در امر دین کند که پایه اش بر عقل و دانش گذاشته شده انصاف دهید دخالت
 شما با این معلومات کودکانه از نقصان عقل نیست حالا باید گفت عقل ناقص نیست
 هیچ چیز بهتر از وقوع نیست

و اما اینکه زیارت سنگرادر مشهد و چسبیدن دو نفر آدم را بهم برخ دینداران
 می کشید اینهم از بی خردی شما است اشخاصی که اینطور امور را دیرتر از همه باور
 می کنند ملایها و کسانی که با آنها رفت و آمد دارند هستند و غالباً امثال شماها بیشتر

خرافی هستند دورمهر که نشین‌ها و دخیل بندها و زیارت سم دلدل و امثال آن از طبقه تشکیل میشود که باملاها رفت و آمد ندارند اگر در تمام عمر يك ملاپیدا کردید که اینطور چیزها را معتقد باشد یا خود و اطرافیهای او چنین عمل کنند سخنان شما درست است آری يك سخن دیگر است که شما از روی بیخردی و جهل گفتید و آن اینست که تمام معجزه‌ها مثل همینها میماند و لازم این کلام بیخردانه انکار قرآن و همه کتب آسمانی و تکذیب خدای عالم است قرآن معجزه بسیاری از پیمبران را نقل نموده پس اگر سنگ بزیارت رفتن دروغ شد عصای موسی مار شدن و عیسی بن مریم مرده زنده کردن هم دروغست اینها دلیل بر نقصان عقل شماست باینکه مدعی هستید عقل ناقص نیست

باز دروغ پردازی در اینجا و دروغ دیگر بدینداران میبندد که آنها از آن بیخبر و تهمت بدینداران هستند یکی آنکه مینویسد (می‌گویند این خرافات در همه جای دنیا است و بجائی هم ضرری ندارد ما چرا مردم را برنجانییم دیگر آنکه می‌گویند خرافات بهتر از لجام گسیختگی است) پس از آن جوابهایی دنبال هم می‌اندازد و جواب این گوینده دروغ را می‌دهد و این تهمت برای آن است که بمردم بفهماند که دینداران خودشان هم معترفند بخرافای بودن این امورا کنون باید پرسید که کدام دیندار شما میگوید که معجزه انبیاء که در قرآن بآن تصریح شده و تعظیم و احترام پیمبران و پیمبر زادگان که از روی عقل و قرآن ثابتست و امثال این امورا از خرافات است

نویسنده باز سخن شرك و مبارزه قرآن را با مشرکین بمیان می‌آورد که جواب آنها و اشتباهات اینها روشن شد باز عقب افتادن شرق را از غرب بگردن دینداری ثابت می‌کند در صورتی که معلوم شد پیشرفت مسلمانان دوره اول در اثر دینداری بوده نه لجام گسیختگی و اما مثالهایی که زده است مثل دیگر حرفهایش باملاها ربط ندارد بلکه آنانکه باملاها مربوط هستند از این کارها دورند و ماتعقیب گفتار اول را **بیش از این لازم نمیدانیم دانشمندان** که مندرجات آن جوابهایی ما را دیدند

خودداری کرده و فتنه انگیزی و سوء نیت آنان را درمی یابند و اگر خود را عهده دار
نگاهداری دین و قرآن و مقدسات مذهبی میدانند خود آنها بامت آهین دستان
این بیخردان را خورد و سر آنها را زیر پای شهادت خود پایمال میکنند و ما انتظار داریم
که دولت اسلام با مقررات دینی و مذهبی همیشه همراه و این تشریفات را که برخلاف
قانون و دینست جلو گیری کند و اشخاصیکه این یاوه سرانی ها را میکنند در حضور
هواخواهان دین اعدام کنند و این فتنه جو یا نرا که مفسد فی الارض هستند از زمین بر
اندازد تا فتنه انگیزان هوس ران دیگر دامن با تش فتنه گری و تفرق کلمه نزنند و دست
خیانت بمقدسات دینی دراز نکنند والسلام

گفتار دوم - در امامت

اگر امامت اصل چهارم از اصول مذهب است و اگر چنانچه
پرسش سوم و جواب آن مفسرین گفته اند بیشتر آیات قرآن ناظر بامامت است چرا
خدا چنین اصل مهم را يك بار هم در قرآن صریح نگفت که اینهمه نزاع و خونریزی
بر سر اینکار پیدا نشود این بیخردان گاهی در دعوی خردمندی خویش کار را بجائی
میرسانند که خود را بایم مبران هم سر میکنند و میگویند عقل فرستاده نزدیک خدا
است و برای آدمی همچون چشم است که بی دستور و حق ندارد قدمی بردارد و گاهی
کار بیخردی را بجائی میرسانند که در يك همچو چیزی که از روشن ترین دستورهای
عقل است اظهار تردید میکنند یا یکسره بانکار بر میخیزند

اینك ما قبل از جواب اساسی از این پرسش خود را نیازمند میدانیم بیک نظر
بطور کلی درباره امامت و از خردداری می خواهیم تا ببینیم امامت را عقل که فرستاده
نزدیک خدا است یکی از اصول مسلمة دین بشمار می آورد و لازم میدانند که خدای
جهان که کارهایش همه بر اساس خرد بنا نهاده شده این اصل را گوشزد بشر کند یا نه
شاید همینجاست سخن ما و شما ختم شود و نیازمند بدنباله دادن آن نباشیم همه میدانیم

که خدای جهان در آن زمان که بشر در هر جا زندگی میکرد بزرگی و سرافرازی خود را بآن میدانست که یا تشکده اش از همه آتشکده ها بزرگ تر و افروخته تر باشد و یا بتخانه اش سر فراتر و بتهاش بزرگتر و از فلزات پر قیمت تر باشد آنهاست که خدایشان طلب بود و عرض و طولش بیشتر بود البته اهمیت و سر بلندیشان بیشتر بود حتی خدایان را در جنگها با اربابه های بزرگ حمل میکردند چنانچه اهل مکه هبل را که بت بزرگ بود برای جنگ با مسلمین آوردند در چنین روزی پیغمبر اسلام را از جانب خود بر سالت مبعوث کرد اول پیشنهادی که پیشتر آنروز کرد این بود که این خدایان که ساختید باید درهم شکنید و با توحید خدای جهان برستگاری رسید (قولوا لا اله الا الله تفلحوا) پس از آن کم کم قانونهای آسمانی که همه پایه اش بر اساس عقل استوار بود برای بشر آورد و آراء و پندارهای جاهلانه و سر خودیهای آنها را بر انداخت و تشکیل يك حکومت عادلانه که پایه اش بر قوانین آسمانی استوار بود داد و پس از بیست و چند سال کوششهای طاقت فرسا با گفتارهای منطقی الهی و سیره و کردار عادلانه و اخلاق بزرگ جالب قلوب و نیروهای شگرف آسمانی و زمینی و جانبازی فداکاران در راه آئین مقدس خدائی موفق بیک تشکیلات با اساسی شد که پایه اش با عدالت و توحید بر قرار بود و پیغمبر اسلام چنانچه میدانید و در تواریخ جهان خواندید تا آخرین روز زندگانش از کوشش در راه انداختن چرخهای توحید خدا و توحید کلمه و توحید آراء و عقاید خود داری نکرد تا پایه دین و آئین و نظام مدینه فاضله استوار و بر قرار شد اينك ما از خردمندان جهان و از زمامداران ممالك دنیا پرسش میکنیم که آیا باقی ماندن این اساس محکم و آئین بزرگ آسمانی در محافل عقلا از امور با اهمیت تلقی میشود و بر پا کننده این اساس که خدا است بوسیله پیغمبر اسلام پایدار بودن این اساس را لازم میدانند یا آنکه باید بسهل انگاری و سردی تلقی شود ماندن این اساس و نماندن آن در نظر او یکسانست مردم بی دینی برگردند یا دیندار باشند فرقی نمیکند در این صورت دانشمندان میتوانند با اعتراض برخیزند و بخدای دانا بگویند

اگر این حکومت و آئین بود و نبودش یکسان بود چرا پیغمبر فرستادی و يك كُتُفَه
 با آنهمه تشریفات نازل کردی البته خدای جهان را از بی ارج شمردن عدالت و توحید
 بری میدانید در اینصورت برای بعد از پیغمبر باید دستوری برای استوار بودن این
 اساس بدهد و مردم را بلا تکلیف و مملکت و آئین را دستخوش اغراض يك مشت
 هوا پرست و ریاست طلب نکند پیغمبری که برای رفتن مستراح و خلوت کردن با
 زن و شیر دادن يك طفل چندین حکم خدائی و فرمان آسمانی آورده و برای هیچ
 چیز كوچك و بزرگ نیست مگر اینکه تکلیف معین کرده اگر برای يك همچو موضوعی
 که بقاء اساس دعوت و نبوت بر او است و استوار ماندن پایه های توحید و عدالت پیوند
 باو است هیچ کلمه در تمام عمر نگوید و دین و آئین الهی را دستخوش اغراض مشتی
 چپاولچی هرزه کند که پس از مردنش برای ریاست چند روزه خود آنهمه کارها که
 همه میدانید و در کتابهای سنی و شیعه و تواریخ جهان ذکر شده کنند چنین پیغمبری
 را دانشمندان جهان مورد اعتراض و نکوهش قرار دهند و او را پیغمبری و عدل و
 داد شناسند پیغمبری که میگوید کسی که بدون وصیت بمیرد مثل کسی است که در
 زمان جاهلیت مرده یعنی مثل کافر مرده و برای وصیت خدا باو امر میکند و آیات
 قرآن فرو میفرستد در يك همچو کاری که مهمترین امور است و برای وصیت از هر
 چیز اولی و نیازمند تر است اگر هیچ کلمه نگوید و خود بقول خدا و خود عمل نکند
 برای چنین پیغمبر چه ارج میتوان قائل شد ما خدائیرا پرستش میکنیم و میشناسیم
 که کارهایش بر اساس خرد پایدار و بخلاف گفته های عقل هیچ کاری نکند نه آن خدائی
 که بنائی مرتفع از خدا پرستی و عدالت و دینداری بنا کند و خود بخوابی آن بکوشد
 و یزید و معاویه و عثمان و از این قبیل چپاولچی های دیگر را بمردم اعانت دهد و
 تکلیف ملت را پس از پیغمبر خود برای همیشه معین نکند تا در تأسیس بنای جوهر و
 ستمکاری كمك کار نباشد

يك رئیس خانه که پنجاه نفر کارمند دارد يك سرپرست عائله که ده نفر افراد

دارد اگر بخواهد دوماه مسافرت کند نه آن کارخانه را بی تکلیف میاندازد و نه این عائله خود را بی سرپرست میگذارد اینک پیغمبر اسلام که هزاران قانونهای بزرگ آسمانی و دستورات محکم الهی آورده و بیک نظام بزرگ خردمندان و بیک حکومت خدائی عادلانه برپا کرده میخواهد از میان آنها برای همیشه برود و خیانتکاران و منافقان را که درسی چهل سال با آنها معاشرت کرده و میشناسد و خدای او بر حکومتهای جائزانه که پس از او تشکیل میشود و دین را دستخواش اغراض مسمومه خود می کنند مطلع و عالم است اکنون خرد میگوید باید اینکار آخر را که بزرگتر بن کارها است برای بقاء اساس توحید و عدالت بکند یا آئین خود را بدست یکمشت معلوم الحال که در وقت مردن او بسر و کله هم میزدند برای ریاست و حکومت و از همان وقت آشوب پیاپی کردند و اگذار کند و از هدایت و راهنمایی بصالح امت که بیست و چند سال خود را بآن معرفی کرده و خدای جهان (إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ) در قرآن برای او نازل کرده دست بردارد و در بیک همچو حال که حال بحران اساس توحید و عدالت است و ملت قرآن از هر چیز نیازمند تر بر نص تکلیف خود بعد از پیغمبر بودند آنها را سرگردان و متعجب بگذارد عقل شما و همه خردمندان در اینجا چه حکم دارد این فرستاده نزدیک خدا که برای آدمی همچون چشم است در اینجا هیچ حکم ندارد و پیش پای خودش را نمیبیند با حکم میکند که خدا و پیغمبر لازم نیست روی میزان خرد رفتار کنند ممکن است کارهای بیهوده بچه گانه هم بکنند یک دستگاه با عظمت بادست خود بسازند و فوراً خراب کنند یا میگوید امامت بیک اصل مسلمی است در اسلام که خدا تعیین آنرا خود کرده چه در قرآن اسم برده باشد یا فرضاً نبرده باشد

گواه از قرآن این ماجرا جوین گوئی از صحرای افریقا نازه آمدند و
بر امامت کوچکتر تعاسی با اصول و فروع اسلام ندارند و از تاریخ اسلام
و کوششهایی که پیغمبر اسلام درباره امامت کرده بکلی بیخبرند بحث در امامت بیک

دریای بی پایانست که تنها برای اسم کتابهایی که از صدر اسلام تا کنون درباره این
موضوع نوشته شده نوشتن يك كتاب لازم است تنها علامه شیخ آقا بزرگ طهرانی
میریکصد و دو کتاب از کتابهایی که بلفظ امامت معروف بوده یا اسم آنها مجهول
بود در کتاب (الذریعه) ذکر کرده و آن کتاب هائیکه در این موضوع از بعد از رحلت
پیغمبر اسلام تا کنون نوشته شده بقلم شیعه یا سنی بیش از آنست که کسی بتواند بشمار
در آورد و ما پس از این اسم بعضی از آنها را میبریم تا باینکه معلومات این بیخردان روشن
و هیچگاه باز گلیم خود بیرون نکنند

اینك بذکر بعضی از آیات که در موضوع امامت وارد شده میپردازیم و از خرد
که فرستاده نزدیک خدا است داوری میخواهیم

آیه اولی الامر   سورة نساء (آیه ۶۲)   یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله
درمات است   و اطیعوا الرسول واولی الامر منکم

خدایتعالی بتمام مؤمنین واجب نموده اطاعت خود و اطاعت پیغمبر خود و
اطاعت صاحبان امر را خدایتعالی در این آیه تشکیل حکومت اسلام را داده است
تا روز قیامت و بر روشنیست که فرمان برداری کسی دیگر جز این سه واجب نکرده
بر تمام امت و چون بر تمام امت واجب کرده اطاعت از اولوا الامر را ناچار باید
حکومت اسلامی يك حکومت بیشتر نباشد و بیش از يك تشکیلات در کار نباشد و
گرنه هرج و مرج لازم آید ما اکنون اطاعت خدا و پیغمبر را میدانیم آنچه باید مورد
بررسی خرد که فرستاده نزدیک خدا است قرار دهیم آنست که این اولوا الامر چه
کسانی هستند و باید چگونه اشخاصی باشند بعضی میگویند که آنها پادشاهان و امرا
هستند خدا واجب کرده بر مردم که اطاعت و پیروی کنند از سلاطین و پادشاهان خود
چنانچه در زمان مصطفی کمال پاشا رئیس جمهور ترکیه و رضاخان شاه ایران آنها
را اولوا الامر میدانستند و میگفتند خدا واجب کرده اطاعت آنها را و سنیان با خلفای
اسلام که از جمله آنها معاویه بن ابی سفیان و یزید بن معاویه و دیگر خلفاء اموی و

و عباسی است تطبیق میکنند

اینك ما از عقل خدا داده ذاوری میخواستیم خدای جهان پیغمبر اسلام را فرستاد
 با هزاران احکام آسمانی و پایه حکومت خود را بر اصل توحید و عدالت بنا نهاد و
 مردم را بچیزهایی امر کرد و از چیزهایی نهی کرد و پس از کوششهای فراوان و تعلیم
 کردن و اجرا کردن دستورات خدائی همین خدا که پایه عدل را در جهان بافداکاری
 های مسلمانان استوار نمود و از ستمکاریها و بی عفتیها آنطور جلو گیری کرده بمردم
 امر کند که باید همه اطاعت کنید از اناترك که میگوید دین در مملکت رسمیت ندارد
 و همه میدانند که باید بداران چکارها کرد و بامردم چه ستمکاریها نمود چه بی عفتیها
 در ترکیه بجریان انداخت و چه مخالفتهای باین خدا کرد یا بگوید باید از پهلوی اطاعت
 کنید که همه دیدید چه کرد و برای ریشه کن نمودن دین اسلام چه کوششها کرد که
 اگر کسی بخواهد مخالفتهای صریح او را باقرآن خدا بشمارد نیازمند بیک کتاب
 شاید گردد چنین خدائی را که خود اساس دین و عدل را پیا کرده و خود بدست خود
 بخراب آن امر نموده دانشمندان او را بخدائی و عدل و داد نمیپذیرند و مقام خدای
 عالم از چنین بیهوده کاری منزّه است میگوئید از طرز حکومت این ستمکاران بیخبر
 بود و گمان میکرد اینها همه با گفتههای او موافقند این از حکم خرد بیرون است
 خدائی که بندگان خود را شناسد ما او را بخدائی نمیشناسیم یا میگوئید خدا از گفتههای
 خود پشیمان شد چند روزی توحید و تقوی و عدالت میخواست بین مردم پس از آن
 خود مردم را بشرك و ستمکاری و خلاف عفت دعوت کرده این نیز از حکم خرد بیرونست
 و چنین خدائیرا ما بخدائی نمیشناسیم پس ناچار باید بگوئید اولوا الامر باد شاهان و
 امرانیستند و بایک نظر بحال خلفاء و مراجع بکتب حدیث و تاریخ خود سنیان معلوم
 شود تکلیف آنها نیز اکنون ما باشیخین کار نداریم و مخالفتهای آنها (۱) باقرآن و
 باز بچه قرار دادن احکام خدا و جلال و حرام کردن از پیش خود و ستمهایی که بقاطعه

۱- در کتب کلامیه از طرق عامه همه ثابت شده رجوع بفصول الهیه و شرح تجرید شود

دختر پیغمبر (ص) و اولاد او کردند و جهل آنها بدستورات خدا و احکام دین حتی آنکه ابوبکر دست چپ دزد را برید و یکنفر را با آتش سوزاند یا آنکه حرام بود و حکم کلاله و میراث جده را ندانست و اجراء حد خدائیرا در باره خالد بن ولید نکرد یا آنکه مالک بن نویره را کشت و در همان شب زن او را گرفت و عمر کارهایش بیش از آنست که گفته شود مثل امر کردن بسنگ سار کردن زن حامله و زن دیوانه و امیر المؤمنین او را نهی کرد و اشتباه گفتن در حکم مهریه و یکن زن از پشت پرده خطای او را گفت آنگاه عمر گفت همه مردم حتی زنهای پشت پرده احکام خدا را از من بهتر میدانند و برخلاف حکم خدا و پیغمبر متعه حج و زنها را حرام کرد و در خانه پیغمبر را آتش زد لکن عثمان و معویه و یزید را که همه عالم میشناسند اینها میگویند خدا اطاعت معویه و یزید را واجب کرده پس قتل و غارتهای معویه و کشتن یزید حسین بن علی را و غارت کردن و قتل عام کردن مدینه را حکم خدائی باید دانست و کسانی که برای کشتن حسین بن علی حاضر نشدند مخالف خدا باید تشخیص داد

اینجا خرد چه میگوید این فرستاده نزدیک خدا باز میگوید اولی الامر اینها هستند آیا خدای حکیم را باید باین بیهوده کاری و ستمگری بمردم معرفی کرد یا آنکه میگوید امامت يك اصل مسلمی است که خدا آنرا در قرآن ذکر کرده و این طور اشخاص جاهل بیخرد چپاولچی ستمگر لایق امامت و اولوا الامر نیستند

اکنون از همه اینها گذشتیم خدا در قرآن و پیغمبر اسلام در حدیث کشف حجاب زنها و تصرف در اوقاف امثال حرم دانسته پادشاه یا خلیفه مردم را امر بآن کند تکلیف مردم در اینحال چیست خدا گفته هم اطاعت امر خدا و پیغمبر را باید بکنید پس کشف حجاب نکنید و تصرف در اوقاف نشمائید و هم اطاعت امر سلطانرا بکنید و اوقاف را بفروش برسانید

اف بر این بیدادگران که خدای عادل را باین بیهوده ها نسبت میدهند اینجا خرد که فرستاده نزدیک خدا است نمیگوید که اولوا الامر باید کسی

باشد که در تمام از اول امارتش تا آخر کارهایش يك كلمه برخلاف دستورات خدا و پیغمبر نگوید و عمل نکند و حکومت او همان حکومت الهی که پیغمبر داشت باشد چنانچه از مقارن نمودن اطاعت این سه بهم معلوم شود که از يك سر چشمه آب میخورند

مقتار شیعه شیعیان بعد از گذشتن پیغمبر اسلام با سنیان در این دو موضوع در باب امامت که حکم هر دور را از خرد گرفتیم مخالفت داشتند در روزهای اول بزرگان از اصحاب پیغمبر که تمام اسلامیان آنها را بزرگی یاد کردند و احدی درباره آنها چیزی نگفته که دامن يك آنها را آلوده کند چون امیر المؤمنین علی بن ابیطالب و حسن و حسین و سامان و ابی ذر و مقداد و عمار و عباس و ابن عباس و امثال آنها برخلاف برخاستند و خواستند گفته خدا و پیغمبر را در باب اولو الامر اجرا کنند لکن دسته بندیها که از اول پیدایش بشر تا کنون حکم خردمندان را فلج کرده و طمع و هوسها که در هر زمان حق و حقیقت را پایمال کرده آن روز نیز کار خود را کرد و بشهادت تواریخ معتبره ایشان بکار دهن پیغمبر مشغول بودند که جلسه سقیفه ابو بکر را بحکومت انتخاب کرد و این خشت کج بنانهاده شد پس از دوره اول اسلام باز این گفتگو در بین این دو دسته بود شیعیان که پیروان علی هستند میگویند که امامت را باید خدا تعیین کند بحکم خرد و خلفا و سلاطین لایق آن نیستند و علی و اولاد معصومین او اولو الامرند که خلاف گفته های خدا هیچگاه نگفته و نگویند و این نیز بتعین پیغمبر اسلام است چنانکه پس از این ذکر آن میشود و ثابت میکنیم که پیغمبر اسلام تعیین امام کرده و آن علی بن ابیطالب است

چرا قرآن صریحاً پس از آنکه بحکم خرد و قرآن روشن شد که امامت یکی اسم امام را نبرده از اصول مشهور اسلام است و خدا این اصل مسلم را در چند جای قرآن ذکر کرده اينك ما بجواب این گفتار میپردازیم که چرا خدا اسم امام را با نمره شناسنامه ذکر نکرده تا خلاف برداشته شود و این همه خونریزی نشود جواب این بنده را چند چیز است

۱- آنکه همین اشکال بی کم کاست بر شما وارد است زیرا که دینداران هم میتوانند بگویند اگر امامت يك امر دروغی است چرا خدا دروغ بودن آنرا اعلان نکرد تا خلاف بین مسلمانان برداشته شود و اینهمه خونریزی سراینکار نشود خوب بود خدا یکسوره نازل میکرد که علی بن ابیطالب و اولاد او در اسلام امامت پس از پیغمبر ندارند در اینصورت یقیناً خلاف برداشته میشد زیرا علی بن ابیطالب چنانچه او را همه عالم شناخته اند از امر خدا يك لحظه تخلف نمیکرد و همه میدانند که او ریاست طلب نبود لکن ما ثابت میکنیم که اگر خدا اسم هم از او برده بود خلاف برداشته نمیشد بلکه فسادهای خیلی بدتری واقع میشد

۲- آنکه چنانچه میدانیم قرآن کتاب دعوت بدینداری در مقابل یدینی است و در حقیقت این کتاب بزرگ آسمانی برای در هم شکستن آراء و عقاید فاسده جاهلیت آمده و چنین کتابی نباید بجزئیات بپردازد بلکه باید همان کلیات را بگوید و جزئیات و خصوصیات را در عهده بیان پیغمبر و اگذار کرده چنانچه معرفی خود را که از معرفی علی بن ابیطالب بالاتر است بطوری نکرده که خلاف بین مسلمانان برداشته شود مثلاً راجع باینکه خدا اصلاً صفت دارد یا ندارد و بر فرض داشتن با ذات متحد است یا نیست و آیا خدا ممکن است جسم باشد و مکان داشته باشد یا نه در همه اینها خلاف است بین مسلمانها و هم اینطور راجع بکلام خدا و اراده خدا که حادث است یا قدیم بلکه راجع بحادث بودن و قدیم بودن صفات خدا نیز بین آنها خلافت و راجع بصفات پیغمبر و خلیفه و جمله کلام آنکه در کمتر فرع و اصلی است که بین مسلمانها خلاف نباشد اکنون خوبست این اشکال را همه بکنند که چرا اینها را در قرآن واضح ننوشت تا مردم خلاف نکنند و ما پس از این روشن میکنیم که تمام این خلافها که بین مسلمانان در همه شئون واقع شده از اثر روز سقیفه است و اگر آن نبود بین مسلمانان در قانونهای آسمانی این خلافها نبود

۳- آنکه فرضاً در قرآن اسم امام را هم تعیین میکرد از کجا که خلاف بین

مسلمانها واقع نمیشد آنها تیکه سالها در طمع ریاست خود را بدین پیغمبر چسبانده بودند و دسته بندیها میکردند ممکن نبود بگفته قرآن از کار خود دست بردارند با هر حيلة بود کار خود را انجام میدادند بلکه شاید در اینصورت خلاف بین مسلمانها طوری میشد که بانهدام اصل اساس اسلام منتهی میشد زیرا ممکن بود آنها که در صدد ریاست بودند چون دیدند با اسم اسلام نمیشود بمقصود خود برسند یکسره حزبی بر ضد اسلام تشکیل میدادند و در اینصورت مسلمانها هم قیام میکردند و ناچار علی بن ابیطالب و دیگر دینداران سکوت را روانمیداشتند و با آن نارس بودن نهال اسلام يك چنین خلاف بزرگی بین مسلمانها ریشه اسلام را برلی همیشه از بین میکند و آن نیمه اسلام را هم بیاد فنا میداد پس نام بردن از علی بن ابیطالب بر خلاف صلاح اصل امامت که هیچ بر خلاف صلاح دین هم تمام میشد

۴. آنکه ممکن بود در صورتیکه امام را در قرآن ثبت میکردند آنها تیکه جز برای دنیا و ریاست با اسلام و قرآن سروکار نداشتند و قرآن را وسیله اجراء نیات فاسده خود کرده بودند آن آیات را از قرآن بردارند و کتاب آسمانی را تحریف کنند و برای همیشه قرآن را از نظر جهانیان پیندازند و تا روز قیامت این تنگ برای مسلمانها و قرآن آنها بماند و همان عیبی را که مسلمانان بکتاب یهود و نصاری می گرفتند عیناً برای خود اینها ثابت شود

۵. فرضاً که هیچیک از این امور نمیشد باز خلاف از بین مسلمانها بر نمیخواست زیرا ممکن بود آن حزب ریاست خواه که از کار خود ممکن نبود دست بردارند فوراً يك حدیث پیغمبر اسلام نسبت دهند که نزدیک رتلت گفت امر شما با شوری باشد علی بن ابیطالب را خدا از این منصب خلع کرد

مخالفتهای ابوبکر شاید بگویند اگر در قرآن امامت تصریح میشد شیخین مخالفت با نص قرآن نمیکردند و فرضاً آنها مخالفت میخواستند بکنند مسلمانها را آنها تمیز یافتند ناچار ما در این مختصر چند ماده از مخالفتهای آنها با صریح قرآن

ذکر میکنیم تا روشن شود که آنها مخالفت میکردند و مردم هم میپذیرفتند
اینک مخالفت‌های ابوبکر با صریح قرآن بحسب نقل تواریخ معتبره و اخبار
کثیره بلکه متواتره از اهل سنت

۱- در تواریخ معتبره و کتاب‌های (۱) صحیح سنن نقل شده که فاطمه دختر
پیغمبر آمد پیش ابوبکر و مطالبه ارث پدرش را کرد ابوبکر گفت پیغمبر گفت (انا
معه الانبیاء لا نورث ما ترکناه صدقة) یعنی از ما گروه پیغمبران کسی ارث نمیبرد
هر چه ما بجا بگذاریم صدقه باید داده شود

و در صحیح بخاری و مسلم قریب باین معنی ذکر کرده و گوید که فاطمه از
ابوبکر دوری کرد و با او تا مرد يك کلمه حرف نزد و صحیح بخاری و مسلم بزرگترین
کتب اهل سنت است و این کلام ابوبکر که پیغمبر اسلام نسبت داده مخالف آیات
صریح است که پیغمبران ارث میبرند و ما بعض از آنها را ذکر میکنیم

سوره نمل (آیه ۱۶) وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ یعنی ارث برد سلیمان از داود
که پدرش بود - سوره مریم (آیه ۵) فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا يَرْثُنِي وَيَرْثِ
مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا زکریای پیغمبر میگوید خدایا بمن يك فرزند
بده که از من و از آل یعقوب ارث ببرد

اینک شما میگوئید خدا را تکذیب کنیم یا بگوئیم پیغمبر اسلام برخلاف گفته‌های
خدا سخن گفته یا بگوئیم این حدیث از پیغمبر نیست و برای استیصال اولاد پیغمبر
پیدا شده از اینها گذشتیم آیا این حکم برخلاف عقل نیست که خدا اولاد پیغمبرانرا
از ارث پدرشان ممنوع کند و اموال آنها را صدقه قرار بدهد آنگاه خرج آنها را با
بیت المال قرار دهد اینرا جز يك کار بیخردانه میتوان دانست

---

۱ - او اخبار اب غزو غیر در صفحه ۴۶ از جزء ۳ صحیح بخاری و اول کتاب الفرائض در صفحه
۱۰۵ از جزء ۴ صحیح بخاری و در کتاب جهاد صفحه ۷۲ از جزء ۱ صحیح مسلم و صفحه ۶ از
جزء اول مستدرک احمد و در شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید و دیگر کتب تواریخ و اخبار این قضایا مذکور است

۲- تمام اهل مذاهب از سنی و شیعه متفقند در اینکه پیغمبر يك سهم از خمس را میبرد و خویشاوندان او يك سهم میبردند و این حکم تغییر نکرد تا ابوبکر خلیفه شد او سهم پیغمبر و سهم خویشاوندان او را اسقاط کرد و خمس را از صاحبش منع کرد چنانچه بخاری در صحیحش در باب غزوه خیبر نقل میکند که فاطمه مابقی از خمس خیبر را از ابوبکر مطالبه کرد و او ابا کرد که چیزی باو بدهد فاطمه هم از او اعراض کرد و تا آخر عمر با او تکلم نکرد و بعد از مردن فاطمه شوهرش شب دفنش کرد و خود بر او نماز کرد و در جای دیگر از صحیح بخاری و در صحیح مسلم نیز این معنی است و در تفسیر کشاف و غیر آن نیز موجود است که ابوبکر خمس را از بنی هاشم منع کرد و این مطلب پیش عامه و خاصه معلوم و واضح است و آن مخالف است با صریح قرآن.

سورة انفال (آیه ۴۲) وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ
لِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنتُمْ أُمَّتَهُ
بِاللَّهِ وَمَا آتَاَنَا عَلَىٰ عِبْدِي

یعنی بدانید که از هر چه غنیمت و فایده ببرید پس خمس آن از خدا و پیغمبر و خویشاوندان او و یتیمان و ابن سبیل از آنها است اگر ایمان بخدا و قرآن دارید ابوبکر با صریح این آیه مخالفت کرد و کسی باو اعتراض نکرد از مسلمانان

۳- جمیع طوایف مسلمانان اتفاق دارند در اینکه یکی از مصرفهای زکوة (المؤلفة قلوبهم) است یعنی برای جلب قلوب کفار یکسهم از زکوة را میتوان با آنها داد و همه اتفاق دارند که این حکم در اسلام بود تا پیغمبر از دنیا رفت و پیغمبر این سهم را میداد و این حکم را ابوبکر با عمر اسقاط کرد و تا کنون حکم اسقاط بین سنیان برقرار است که میگویند اگر کسی زکوة را باین مصرف رساند دمه اش بری نمیشود صاحب کتاب (۱) (الجوهرة النيرة) بر مختصر قدوری که در فقه حنفی است

و از مشهورترین کتابهای آنها است و ستیان بآن تبرک میجویند در صفحه (۱۶۴) از
جزء اولش گفته است که بعد از پیغمبر المؤلفه قلوبهم آمدند پیش ابوبکر تا بعد از همیشه
برای آنها کاغذ بنویسد او نوشت بردند پیش عمر که او هم امضاء کند عمر کاغذ را پاره
کرد آمدند پیش ابوبکر گفتند تو خلیفه هستی یا عمر ^{گفت} او حکمی که او کرده بود امضاء
نمود و المؤلفه قلوبهم را از سهم زکوة اسقاط کرد و این مخالف صریح قرآنست
سورة توبه (آیه ۶۰) اِنَّمَا الْمَصَدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا
وَالْمَوْأَلَةُ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَ الْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ
قَرِيبَةً مِنَ اللَّهِ - یعنی همانا صدقات که زکوة است از فقراء و مسکینها و کارکنان
زکوة و (المؤلفه قلوبهم) یعنی آنانکه جلب قلوبشان را میکنند و در راه آزاد نمودن
بندگان و کسانی که غرامت بردند و در راه خدا و ابن سبیل است خدا هشت طایفه را
ذکر کرده که سهم از زکوة میبرند ابوبکر بحکم عمر یک طایفه را اسقاط کرد و مسلمانان
چیزی نگفتند موارد بسیار دیگر است خوانندگان بکتاب فصول المهمه رجوع کنند
مخالفت عمر اینجانبه از مخالفتهای عمر را با قرآن ذکر میکنیم تا معلوم
باقرآن خدا شود مخالفت باقرآن پیش آنها چیز مهمی نبوده و اگر فرضاً
در قرآن تصریح باسم امام هم شده بود مخالفت میکردند این اشکال بیخردانه بر
خدای عالم نیست

۱- متعه زنانست که باجماع تمام مسلمانان در زمان پیغمبر اسلام تشریع شد
و تا رحلت آن جناب ناسخی از برای آن نیامد بحکم اخبار متواتره از اهل بیت و اخبار
صحاح (۱) خود ستیان از جابر بن عبدالله در صحیح مسلم به چند طریق نقل میکند
که مادر عهد رسول خدا و ابوبکر و عمر متعه میکردیم تا آنگاه که عمر نهی از آن کرد
و اینکلام بطور تسلیم و استفاضه از عمر نقل شده که رفت منبر و گفت (منعتان کانتا علی
عهد رسول الله و انا انهي عنهما و اعاقب عليهما متعة الحج و متعة النساء) یعنی دو متعه

در زمان پیغمبر خدا بود و من از آن دونهی میکنم و کسی که مرتکب شود عقاب میکنم
اورا یکی متعه حج و یکی متعه زنها است این حکم مخالف با قرآنست

سوره نساء (آیه ۲۸) قَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ طَبَرِی (۱)

از ابی بن کعب و ابن عباس و سعید بن جبیر و سدی و بسیاری از معتبرین از این جماعت
و ابن مسعود نقل کرده اند که این آیه در متعه زنهاست علاوه آنکه عمر خود اقرار کرد
در منبر که این حکم در زمان پیغمبر بود و من خود از آن نهی میکنم و عقوبت میکنم
کسی را که مرتکب آن شود

۲. متعه حج است که بضرورت بین مسلمین و اخبار متواتره از فریقین در زمان
پیغمبر تشریع شد و باقی بود تا زمان عمر و او از آن نهی کرد چنانچه معلوم شد حتی
اجماع (۲) سنیان در این حکم پس از عمر منعقد شد بر باقی بودن حکم اصلی اسلام
و این حکم قاچاقی را برداشتند و حکم عمر مخالف قرآنست

سوره بقره (آیه ۱۹۲) فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْهَمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ تَأْخِرَ اجْمَاعِ تَعَام
مسلمانانست باینکه این آیه در متعه حج است علاوه خود اقرار عمر کفایت میکند
۳. در باب طلاق ثلث که در زمان پیغمبر و ابوبکر متفرق از هم بوده و عمر آنرا
تغییر داد در صحیح مسلم که از کتب صحیحه آنهاست در صفحه ۱۷۴ از جزء اول
بطریقهای مختلف از ابن عباس نقل میکند که در عهد پیغمبر و ابوبکر و دو سال از خلافت
عمر طلاق ثلث یکی بود عمر گفت مردم استعجال دارند خوبست سه طلاق را همان
سه قرار دهیم پس انت طالق ثلثا را سه طلاق قرار داد و این مخالف قرآنست

سوره بقره (آیه ۲۳۹) الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمَّا سَاكُ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحُ
بِإِحْسَانٍ تَأْخِرَ اجْمَاعِ كَوَيْدُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ
و معلومست که مفاد این آیه آنست که این طلاقها باید متفرق از هم باشد و اما

مخالفت‌های اینها با گفته‌های پیغمبر اسلام محتاج بیک کتابست هر کس بخواند مجملی از آنرا بیند بکتاب فصول المهمه تألیف علامه بزرگوار السید شرف‌الدین العاملی رجوع کند

۴. در آن موقع که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله در حال احتضار و مرض موت بود جمع کثیری در محضر مبارکش حاضر بودند پیغمبر فرمود بیائید برای شما یک چیزی بنویسم که هرگز بضالت نیفتید عمر بن الخطاب گفت (هجر رسول الله) و این روایت را مورخین و اصحاب حدیث از قبیل بخاری و مسلم و احمد با اختلافی در لفظ نقل کردند و جمله کلام آنکه این کلام یاوه از این خطاب یاوه سرا صادر شده است و تأقیامت برای مسلم غیور کفایت میکند الحق خوب قدر دانی کردند از پیغمبر خدا که برای ارشاد و هدایت آنها آنهمه خون دل خورد و زحمت کشید انسان با شرف دیندار غرور میداند روح مقدس این نور پاک با چه حالی پس از شنیدن این کلام از این خطاب از این دنیارفت و این کلام یاوه که از اصل کفر و زندقه ظاهر شده مخالف است با آیاتی از قرآن کریم - سورة نجم (آیه ۳) وَ مَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ عَلَيْهِ شَدِيدُ الْقُوَى - پیغمبر نطق نمیکند از روی هوای نفس کلام او نیست مگر وحی خدائی که جبرئیل یا خدا باو تعلیم میکند و مخالف است با آیه اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و با آیه و ما آتیکم الرسول فخذوه و آیه و ما صاحبکم بمجنون و غیر آن از آیات دیگر

نتیجه سخن ما از مجموع این ماده‌ها معلوم شد مخالفت کردن شیخین از قرآن در این باره در حضور مسلمانان یک امر خیالی مهمی نبوده و مسلمانان نیز یاد اخل در حزب خود آنها بوده و در مقصود با آنها همراه بودند و یا اگر همراه نبودند جرئت حرف زدن در مقابل آنها که با پیغمبر خدا و دختر او اینطور سلوک میکردند نداشتند و یا اگر گاهی یکی از آنها یک حرفی میزد بسخن او ارجی نمیگذاشتند و جمله کلام آنکه اگر در قرآن هم این امر با صراحت لهجه ذکر میشد باز آنها دست از مقصود خود برنمیداشتند و

ترك رياست برای گفته خدا نمیکردند منتها چون ابو بکر ظاهر سازیش بیشتر بود با يك حدیث ساختگی کار را تمام میکرد چنانچه راجع بآیات ارث دیدید و از عمر هم استبعادی نداشت که آخر امر بگوید خدا یا جبرئیل یا پیغمبر در فرستادن یا آوردن این آیه اشتباه کردند و مهجور شدند آنگاه سنیان نیز از جای بر میخواستند و متابعت او را میکردند چنانچه در اینهمه تغییرات که در دین اسلام داد متابعت از او کردند و قول او را بآیات قرآنی و گفته های پیغمبر اسلام مقدم داشتند

يک نظر بگفتار پس از آنکه معلوم کردیم امامت از اصول مسلمة اسلام است

یاوه گویان و آنانکه این مقام را باز و را اشغال کردند لایق آن نبودند و

روشن شد جهت آنکه اسم امام را خدا در قرآن نبرده یاوه های دیگری که در گفتار دوم راجع بامامت ذکر کرده قابل اعتناء نیست ولی ما برای روشن شدن پایه معلومات اینان و واضح ساختن اینکه دانشمندان و علماء که بجواب اینها نمیپردازند برای آنست که اینان را لایق جواب نمیدانند و وقت آنان عزیزتر است از اینکه صرف این حرفهای کودکانه شود ناچاریم جمله از کلمات آنها را ذکر کنیم و بجواب آن پردازیم تا رسوائی بیشتری برای آنان فراهم شود

گفتار دوم میگوید دین امروز ما امامت را پس از نبوت همیشه دارد ولی

امامت

در عمل آنرا خیلی بالاتر همیشه دارد زیرا ما را شما هیچ نشنیده ایم

که پیغمبر کوری داشا یا بیماری را خوب کرده باشد و ندیده ایم که کسی بنام پیغمبر ندی کند ولی اینها و مانند اینها را در باره امام و امامزاده بسیار شنیده و دیده ایم پیغمبر میگوید من مالك سود و زیان خود نیستم ولی اینها میگویند (جهان اگر فنا شود علی فناش میکند)

این بیخردان گویی هیچگونه بادی ندارند از سر و کاری نداشته و از کتابهای آنها که پارسى و عربى درین مسلمانان بخش است و حتی زنهای پیرو دختر بیچه ها هم که کوره سوادى دارند شاید از آنها باخبر باشند بکلی بیخبرند یا آنکه برای گول زدن

مردم و عوام فریبی دروغی فاش و تهمتی روشن با کمال پرومپی بدینداران میبندند اکنون ما گذشتیم که در کتابهای علمی ماحتی شرح تجرید علامه بآن مختصری آنهمه معجزات پیغمبر را نقل کرده شاید شما ها معذور باشید از فهم آنها دست کم خوب بود کتابهای فارسی را که مرحوم مجلسی برای مردم پارسی زبان نوشته بخوانید تا خود را مبتلا بیک همچو رسوائی بیخردانه نکنید درست است که توده باینگونه کتابها بیعیل شدند و تادروغها و یاوه سرائی رمانها که اروپائیان با استادی خاص بخودشان و غرضهای فاسد مسموم در بین جوانهای ما پخش کردند و روح شهامت و شجاعت و جوانمردی را از آنها ربوده و در عوض روح عشق بازی و بی عفتی و تقلب بآنها دمیده اند مانده باین کتابها اعتنائی ندارند لکن در بین آنها کم بیش از قدیمیها مانده که از این کتابها بیخبر نیستند و شاید در منزل خیلی از آنها از آثار عهد دینداری پیدا شود مادر اینجابهایی از عبارتهای کتاب حق البقین مرحوم مجلسی را مینویسیم تا بایه معلومات و ادراک این بیخردان و یا ماجر اجومی و دروغ پردازی آنها پیش همه روشن شود و اگر میخواهند اسم و رسمی پیدا کنند در این راه که خوب پیدا کردند اکنون از راه وارد شوند

مجلسی در صفحه (۱۲) از کتاب حق البقین میگوید (قسم اول در بیان معجزاتی است از سایر معجزات آن حضرت) بدانکه حقتعالی هیچ پیغمبری را معجزه عطا نکرد مگر آنکه مثل آنرا و زیاده بر آن حضرت عطا کرده است و معجزات آن حضرت را احصا نمیتوان کرد و زیاده از هزار معجزه در سایر کتب ایراد کرده ام

بس از آن وارد میشود در بیان معجزات آن حضرت بطور تفصیل و اقسام آن تا آنجا که میگوید قسم چهارم مستجاب شدن دعای آن حضرت تست در زنده شدن مردگان و بیناشدن کوران و شفا یافتن بیماران و این نوع زیاده از آنست که حصر توان نکرد و اگر کسی کتابهای علماء اسلام و اخبار از طریق شیعہ و سنی را فی الجمله ببیند دروغ پردازی اینها را خوب میفهمد گمان ندارم در تمام مسلمانان و در بسیاری از

مال یهود و نصاری و دیگر طوایف کسی پیدا شود که بگوید ما و شما هیچ نشنیدیم که پیغمبر کوری را شفای بیماری را خوب کرده باشد پس اینها را نمیتوان گفت جاهل باین امرند بلکه باید گفت از روی تعمد دروغ میگویند و خیانتکارند

شاید هم مراد آن باشد که از قبر پیغمبر چیزی ندیدیم ولی از قبور ائمه خیلی شنیده ایم نکته این هم خیلی روشن است زیرا ما در جوار آن قبر شریف نیستیم تا ببینیم از این جهت از قبور ائمه بقیع هم چیزی ندیدیم اما قبرهای امامان دیگر در هر سال صدها هزار نفر زیارت میروند شاید در هر چند سال یک نفر پیدا شود که خدا بخواهد در نزد قبر آنها او را شفادهد شاید اگر شما هم بآن قبور پناه ببرید و از خدای عالم درخواست کنید که این مرض جهل و لجاجت را که بدترین مرضها است شفا دهد پذیرفته شود از رحمت خدای مهربان نباید مأیوس شد

و اینهم نگفته نمائند دینداران نمیگویند هر کرامتی بامام و امامزاده نسبت دادند درست است آنها از دیگران کنجکاو ترند و دانشمندان آنها از همه دیر باور ترند آری اگر از روی موازین ثابت شد چون عقیده مند بخدای قادر هستند باور میکنند و بی جهت هم چیزی را رد نمیکنند چنانچه بیدلیل اثبات نمیکنند و این میزان دینداری و خرد مندی است کسیکه چیزی را بیدلیل روشن رد کند یا قبول کند از گروه خرده مندان و دینداران بیرونست

و اما اشکال باینکه چرا برای پیغمبر نذر نمیکنند حرف عامیانه ایست زیرا اینها که نذر میکنند در جوار امام یا امامزاده هستند نذر میکنند سر قبر آنها شمع روشن کنند یا برای آنها فلان خیرات را بکنند و این جهت کسی نشنیده برای امامان که در بقیع هستند کسی نذری بکند پس این برای این نیست که دینداران امامان یا امامزادگان را از پیغمبر بالاتر میدانند و اگر این گفته شما درست باشد باید بگوئید امامزاده دارد را از امام حسن و امام باقر و امام صادق هم بالاتر میدانند و این کلامی است که خودتان هم نمیپذیرید

و این نیز نگفته نماند که نذر برای پیغمبر یا امام و یا هر کس در صورتی شرعی
ست است که در يك امر راجحی نذر برای خدا بکند و صیغه نذر هم جاری کند
باب آنرا پیغمبر و امام دهد و گرنه لغو و باطل است و يك امر عامیانه ایست بلکه
ی تشریع و حرامست

يك اشتباهکاری این ماجراجویان از کینه خود نسبت با امامان دست بردار
و دروغ پردازی نیستند از این جهت يك امر واضحی را با صورت بدی تحویل
توده میدهند میگویند (چه شده است که برای فضائل ائمه و سادات اینهمه مجلسها
بر پا و کتابها نوشته شده و درباره پیغمبر معمول نیست علت این همچشمی و لجبازیست)
معلوم نیست که ما با کی لجبازی میکنیم مگر پیغمبر اسلام پیغمبر مانیت و
پیغمبر سنیانست تا ما سر پیغمبر و امام با هم همچشمی کنیم بهتر این بود که گفته شود
چرا برای ابوبکر و عمر فضائل نمیتویند و مجلس بر پا نمیکند تا قضیه همچشمی
درست شود و در هر صورت این یاوه گوئی اشتباهکاری است زیرا فضایل حضرت
رسول را مانیز چندین مقابل تمام ائمه نوشتیم چنانچه معجزاتی که برای او بتنهائی
وارد شده برای همه امامان نیست و کتابهایی که در غزوات و سیره و سایر جهات آن
حضرت است درباره دیگران نصف آنها نیست آری کتابهایی در مصیبت نوشته شده
و آن بیشترش در مصیبت امام حسین است خوبست این اشکال را بکسانی که در صدر
اول بودند بکنید که چرا پیغمبر را مثل امام حسین نکشتند و آن همه ظلم با او نکردند
تا کتاب درباره او نوشته شود و مجالسی که ما بر پا میکنیم با اسم روضه خوانی همهاش
اخلاق و احکام و عقاید است آخر منبر هم مظلومیت آن شهیدی که در راه دینداری
فداکاری کرد گوشزد مردم میکنند و این یکی از برکات است که تاکنون مذهب شیعه
و احکام آنها را نگهداری کرده در صورتیکه اینها کاملاً در اقلیت بودند و بر ملت و
دولتست که کاملاً از آن نگهداری کنند که اساس مملکت داری و دینداری شیعه استوار
بر آنست زیرا که حفظ حکومت از وحدت ملی است و این شعار مذهبی بهترین شالوده

برای حفظ وحدت ملی است و با وحدت ملی هیچ حکومتی ترازل پیدا نمیکند
 يك دروغ بستن میگوید (دینداران چیزهایی بد را از خدا و خوب را از ائمه
 بدینداران میدانند و پیغمبر را هم بیکاره میدانند بدلیل آنکه عایلماری
 داشتیم هر وقت تب میکرد پرستارش میگفت چکنیم خدا خواسته و چون خوب
 میشد میگفت از برکت ائمه اطهار راحت شد)

این نویسنده فکر نکرده که این اوراق را بین همین توده شیعه بخش کرده
 که خود آنها بی تأمل میدانند دروغ بودن این سخن را و محتاج بتوضیح نیست
 لکن من میگویم این نویسنده سخن آن پرستار پیرزن را هم نفهمیده و اگر بفهمید
 شاید اشکال یخزدانه نمیکرد اما اینکه گفته تب و مرض را خدا خواسته درست
 است و کسی نمیتواند اراده خدا را از بدی ها هم معزول کند چنانچه خدا فرماید
 قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِندِ اللَّهِ و اما اینکه گفته از برکت ائمه اطهار (ع) خوب شد خوب بود
 از او میپرسیدید که خدا بیکاره است و ائمه اطهار بجای او کار میکنند تا جواب خود
 را از دهان پیرزن میشنیدید اکنون هم دیر نشده ما از تمام شیعه بزرگ و کوچک پیر
 و برنا پرسش میکنیم که شما خوبیهارا از خدا نمیدانید و فقط بدیهارا از خدا میدانید
 یا آنکه همه را از خدا میدانید منتهی آنکه خوب شدن مریض چون باتوسلی بوده
 گفته از برکت آنهاست لابد آن زن در آن حال شفیع امامان را قرار داده بود والا
 همان زن پیغمبر را از امامان بالاتر و شفاعتش را پیش خدا مقبولتر میدانسته و شما
 حرف او را نفهمیدید بسیاری مریض میشوند میگویند خدا خواسته پیش طیبی
 میروند آنها را خوب میکند میگویند فلان دکتر ما را خوب کرد باید گفت این مریضها
 بدیهارا از خدا میدانند و خوبیهارا از طبیعت و پیغمبران و امامان را بیکاره اینجا حق
 داریم بگوئیم از پستیهای دنیا است که دینداران بایک چنین بی خردانی بحث میکنند
 این نویسنده جرم عوام را این دانسته که عقیده آنان از
 عقیده عوام از کجا است احادیث صحیحه آب میخورد پس از آن چند حدیث نقل

کرده و بخیال خود سنگ بزرگی را فتح کرده ناچار ما بقدر فهم او وارد بحث در این احادیث (۱) میشویم تا بخردی اینان روشن شود یکی حدیث ابنی همزه است که از حضرت علی بن الحسین نقل میکند که خورده بر ملائکه را جمع میکرد یکی احادیث دیگر است که جبرئیل پس از فوت پیغمبر (ص) میآمد و اخبار قرعیه برای فاطمه میآورد و امیر المؤمنین آنها را مینوشت و آن مصحف فاطمه است و در این احادیث سه اشکال میکند یکی آنکه در قرآن میگوید وحی را روح الامین بر قلب تو میفرستد و هیچ نامی از وحی آوردن جبرئیل در میان نبوده دوم آنکه ملائکه بر و پشم ندارند و در قرآن نامی از آن نیست سوم آنکه اگر این احادیث درست باشد باید اسلام چهارده پیغمبر داشته باشد بجای یکی

جواب اشکال اول آنستکه خوب بود آنکه میخواهد باین سرفرازی بدین و دینداران اشکال کند دست کم یکبار قرآن میخواند تا این رسوائی را بار نمی آورد ما در اینجا آیه را که نام جبرئیل و وحی آوردن او را ذکر کرده نشان میدهم تا معلوم شود این بیخردان سر و کاری با قرآن ندارند یا بتعمد میخواهند يك دروغی بگویند شاید بکنفریسواد بابی خبر از قرآن از آنها پذیرد و بمقصود خودشان که بیرون کردن مردم است از دین برسند گرچه بایرون رفتن دو نفر باشد

اینك آیتی از قرآن کریم سوره بقره آیه (۹۱) قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ ، بگوهر کس دشمن است با جبرئیل همان جبرئیل نازل کرده قرآن را بر قلب تو باذن خدا و جواب اشکال دوم نیز بار جوع کردن قرآن کریم معلوم شود

سوره فاطر (آیه ۱) الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَى أَجْنَحَةٍ مِّثْنَى وَثُلُثٍ وَرُبَاعٍ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ یعنی حمد خدا بر است که خلق آسمانها و زمین کرده و ملائکه را

فرستادگان و رسولان قرار داده در صورتیکه صاحب بالهائی هستند دو تا دو تا سه تا سه تا چهار تا چهار تا زیاد میکنند در خلقت هر چه میخواهد همانا خدا بر هر چیزی قادر است اینک میگوئید باید این رسوائی را چه کرد یا باید بر رسوائی و بیخبری و بی خردی خود اعتراف کنید و یا این آیات را از قرآن بردارید تا ببوده شما صورت درستی بخود بگیرد ولی باز هم ببوده های شما درست نمیشود فرضا که در قرآن نام جبرئیل نباشد و از بر های ملک که نامی نباشد این چه دلیل میشود بر اینکه جبرئیل نام ملکی نیست و یا ملائکه پرندارند بنا بر گفته شما که هر چه در قرآن اسم آن نیست موجود نیست باید بیشتر موجودات عالم دروغ باشند و موجود نباشند و این ببوده ها برای آنست که منطق پارسی هم نتواندید از منطقهای خداداد هم غفلت کردید زیرا بچه های خورد سال هم میدانند نبودن نام کسی در قرآن دلیل نیست بر اینکه آن شخص موجود نیست یا اسم او چنین نیست

معنی پیغمبری چیست اما شکل سوم که نموده اند که باید در صورت مرادده ملائکه با امام چهارده پیغمبر داشته باشیم ناشی از آنست که اینها معنی پیغمبری را نمیدانند از این جهت گمان میکنند هر کس ملائکه را دید یا چیزی از او آموخت پیغمبر میشود و این خطای بزرگی است زیرا معنی پیغمبری که در پارسی پیام بری است و در عربی رسالت یا نبوت است عبارت از آنست که خداوند عالم یا توسط ملائکه و یا بی واسطه کسیر ابرانگیزد برای تأسیس شریعت و احکام و قانون گذاری در بین مردم هر کس چنین شد پیغمبر یعنی پیام آور است چه ملائکه بر او نازل شود یا نشود و هر کس این سمت را نداشت و مأمور این کار نبود پیغمبر نیست چه ملائکه را بیند یا نبیند بر پیغمبری با ملائکه دیدن هیچ وجه پیوند بهم نیست

همواره از قرآن در قرآن کریم آیاتی هست که دلالت کند بر آنکه اشخاصیکه بر گفته ما پیغمبر نبودند ملائکه بلکه جبرئیل را دیدند و با او سخن گفتند مانع از آنرا اینجایاد میکنیم که رسوائی این یاوه گویان روشن شود

سورة آل عمران (آیه ۳۷) وَادِّقَالِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفٰكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ - یعنی چون ملائکه گفتند بمریم که خدا ترا بر گزیده و پاکیزه کرده و فضیلت داده بر زنهای جهان پس از آن خدای تعالی حکایت مریم را نقل میکند از (آیه ۴۰) بسیاری از حالات عیسی مسیح و معجزات او را ملائکه برای مریم نقل میکنند و از غیب با او اخبار میدهند - و در سورة مریم (آیه ۷۱) میگویند فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا وَقَضِيَّةً مَرَّادَةً ملائکه و جبرئیل با مریم در بسیاری از آیات قرآن مذکور است و خبرهاییکه از غیب باو دادند خداوند نقل میکند و در سورة هود آیه ۷۴ قصه دیدن زن ابراهیم ملائکه را و حرف زدن آنها با او و از غیب باو خبر دادن را ذکر میکند و در سورة بقره آیه ۹۶ حکایت آمدن دو فرشته که یکی اسمش هاروت و دیگری ماروت بود بشهر بابل و تعلیم دادن سحر را بمرطّم ذکر میکند اکنون یا این آیات و امثال آنرا از قرآن خدا بدزدید تا کلام شما دست کم یک صورت عوام فریبی پیدا کند و یا بگوئید مریم وزن ابراهیم و تمام اهل بابل پیغمبر هستند

نتیجه سخنان ما و جمله سخن آنکه پیغمبری که شغل قانون گذاری است از رسوائی یا وه گوها جانب خدا با امامت که شغل حفظ قانون و بیان آن و تعلیم مردم است و دیدن و مرآوده با ملائکه و یاد گرفتن چیزی از علم غیب یا غیر آن هیچیک پیوسته بهم نیست ممکن است یکی از ملائکه خبرهایی یاد گیرد از آینده و گذشته و علمهایی فرا گیرد و پیغمبر و امام نباشد مثل مریم که خبرهای عیسی و نبوت او و گفته ها و معجزه های او را از ملائکه فرا گرفت در صورتیکه نه پیغمبر بود و نه امام پس اگر بکرامت پیغمبر اسلام که بزرگترین پیغمبران جهان است و اشرف موجودات عالم امکان است خدای عالم ملائکه بفرستد و دختر او را تسلیم از مردن پدر و آنهمه رنجها که امت پدرش باو وارد کردند بدهند و از اخبار عالم و غیبها باو اطلاع دهند کجای عالم بهم میخورد و چرا لازم میآید که پیغمبر چهارده نفر شود

که شما باین معلومات سرشار و خرد بی پایان گاهی کارهای خدائی را تعیین میکنید و خداتراش میشوید و گاهی شغل پیغمبری را معین میکنید و پیغمبر تراش میشوید بهتر این نبود که با از گلیم خود دراز نکرده بیخود مارا بزحمت نمایانداختید .

یکنظری باخبار تقیه این بیخردان بعبادت همیشه دست و پائی کرده از هر گوشه سخنی بگوششان خورده فهمیده و نفهمیده برخ دینداران میکشند از این جهت دست و پای خود را در سخن گم کرده و از این شاخه بآن شاخه پریده مراعات تناسب و آداب سخن رانی را نمیکند از این رو پای اخبار تقیه را پیش کشیده میگوید (زراره گفت از امام چیزی پرسیدم جوابی داد و دیگری آمد و همان را پرسید جواب دیگری داد و باز دیگری آمد و همان را پرسید جواب دیگری داد گفتم در جواب سه نفر از شیعیان که يك چیز پرسیدند سه جواب دادید گفت برای آنستکه اختلاف بین آنها افتد و شناخته نشوند پس از آن میگوید اگر این احادیث هم صحیح باشد دیگر چه عرض کنم) مانمیدانیم اینها چطور از حکم خرد یکبار دور افتاده و هر چه پیش قلمشان میآید مینگارند هر چه میخواهد از کار درآید و گرنه روا بودن بلکه واجب بودن تقیه از روشنترین احکام عقلست معنی تقیه آنستکه انسان حکمی را برخلاف واقع بگوید یا عملی برخلاف میزان شریعت بکند برای حفظ کردن خون یا ناموس یا مال خود یا دیگری مثلا وضوء بحسب حکم خدا واجبست از هرق آب بریزند و بارا باید مسح بکشند بعضی سنیان را رأی اینست که باید از سرانگشتان تا مرقع بکس بشویند و بارا نیز باید شستشو دهند در این صورت یکنفر میخواهد وضوء بگیرد در بلاد سنیان اگر مثل شیعیان وضوء بگیرد جان خود یا مسلم دیگر در خطر است در اینجا حکم خدا اینست که باید مثل آنان وضوء بگیرد و خود را در خطر نیندازد و این حکم مطابقست با حکم قطعی خرد هیچ عقلی نمی گوید در این صورت وضوء را مثل شیعیان بگیرد گرچه جان خود یا مسلمان دیگر در خطر باشد در زمان ائمه دین هر کس از تاریخ مطالعه میداند که زمانی بوده که برای امامان و شیعیان آنها

در کمال سختی و تقیه بوده که اگر سلاطین و خلفاء آنوقت اطلاع از شیعیان آنها پیدا میکردند جان و مال و عرض آنها بیاد فنا می رفت امامان از طرف پیغمبر از جانب خدای عالم مأمور بودند که هر طور شده است حفظ کنند جان و ناموس و عرض شیعیان را از این جهت گاهی يك حکم را بطور تقیه برخلاف دستور اولی خدا میدادند برای اینکه درین خود شیعیان هم اختلاف شود و مخالفین نفهمند اینها احکامشان از يك سر چشمه آب میخورد و اسباب رحمت مسلمانان را فراهم نیاورند اکنون این چیزی که با حکم خرد مطابقت و از دستورات خصوصی پیغمبر اسلامست باید گفت اگر اینها هم صحیح است دیگر چه عرض کنم میخواهید چه بگوئید می گوئید برای اینکه چند روزی یک نفر مثلاً در وضوء و غیر آن برخلاف دستور اولی خدا رفتار نکند يك جمعیت برباد بروند و جان و ناموسشان دستخوش فنا بشود

گواه از قرآن **بگفته** گرچه این امر نیازمندی به چیزی ندارد جز حکم روشن **لما** عقل و هر کس جزئی خردی داشته باشد می فهمد که حکم تقیه از احکام قطعیه خداست چنانچه وارد شده که هر کس تقیه ندارد دین ندارد لکن ما برای این مطلب گواه از قرآن نیز داریم

سوره نحل (آیه ۱۰۸) مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيْمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهُ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيْمَانِ - یعنی غضب خدا بر کسی است که کافر بخدا شد پس از ایمان آوردن مگر کسانی که از روی اکراه اظهار کفر کردند و قلب آنها با ایمان بخدا مطمئن باشد این آیه درباره عمار یاسر آمد کفار او را اکراه کردند که کافر شود او هم اظهار کفر کرد و هر چه آنها خواستند از ناسزاها گفت سپس گریان پیش پیغمبر آمد این آیه نازل شد و اجازه تقیه داده شد

نظر دیگری با امامت ما پس از آنکه روشن کردیم که امامت یکی از اصول مساعده اسلامست و در قرآن تا آن اندازه که باید بیان شود شده است و بیشتر از آنهم صلاح اسلام و مسلمانان نبوده خود را نیازمند نمیدانیم بدنبال دادن این سخن لکن چون

حق کشیهائی در این باب شده ناچاریم از تعقیب این مطلب تا درست بودن گفتار ما واضح و روشن شود و جای شبهه برای کسی نماند این پیغمبر میگوید (میگویند پیغمبر میترسید از اینکه راجع بامامت چیزی بگوید و مردم نپذیرند و حال آنکه خود قرآن و تاریخ پیغمبر گواه است که هیچ محافظه کاری در کار او نبوده)

ما در اوایل این گفتار ثابت کردیم که پیغمبر از اینکه امام را با اسم و رسم در قرآن ذکر کند می ترسید که مبادا پس از خودش قرآن را دست بزنند یا اختلاف بین مسلمانها شدید شود و یکسره کار اسلام تمام شود و اینجا گواهی از قرآن میآوریم که در اظهار امامت با اسم و رسم محافظه کاری میکرده و از منافقان ترس داشته

گواه از قرآن خدا سورة مائده (آیه ۷۸) **يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ -**

این آیه باعتراف اهل سنت و نقل آنها بطرق معتبره از ابی سعید و ابی رافع و ابی هریره و اتفاق شیعه روز غدیر خم در باره تبلیغ امامت علی بن ابیطالب نازل شده و سورة مائده آخرین سورة ایست که نازل شده این آیه و آیه شریفه **الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ** در حجة الوداع که آخرین حج پیغمبر بود نازل شده و بین نزول این آیه و وفات پیغمبر دو ماه و ده روز فاصله بیش نبوده و معلوم است پیغمبر تا آنوقت تبلیغ همه احکام را فرموده بوده چنانچه خود آنحضرت در خطبه روز غدیر خم می گوید پس معلوم می شود این تبلیغ راجع بامامت است و وعده کردن اینکه خدا تو را نگهداری میکند دلیل بر آنست که يك همچو چیزی را میخواهد تبلیغ کند و گرنه در سایر احکام ترسی و محافظه کاری در کار نبود جمله کلام آنکه از این آیه بواسطه این قرائن و نقل اجادیت کثیره معلوم شود که پیغمبر در تبلیغ امامت خوف از مردم داشته و اگر کسی رجوع بتواریخ و اخبار کند میفهمد که ترس پیغمبر بجا بوده و ای خداوند او را امر کرد که باید تبلیغ کنی و وعده کرد که او را حفظ کند

او نیز تبلیغ کرد و در باره آن کوششها کرد تا آخرین نفس ولی حزب مخالف نگذاشت کار انجام گیرد

باز جواب تراشی خوب بود این بیخردان می گفتند که باکی در این گفتار از پیش خود بحث کردند و این جوابهای بیخردانه را از طرف چه اشخاصی نقل میکنند تا معلوم شود چنین شخصی وجود خارجی ندارد و اینان برای اینکه دینداران را کوچک کنند در نظر توده پاسخهایی از خود می تراشیدند و بدینداران نسبت میدهند. در اینجا باز جواب بیهوده از قول دینداران اختراع کرده میگوید (و نیز می گویند امامت در قرآن بسیار تصریح شده ولی آنها را انداخته اند)

شما باکی در این باره سخن گفتید و جواب شنیدید شاید پیش خودی رجوع کردید ببعضی کتابها یا بعضی اخبار که در اول نظر و بانظر عامیانه چنین می نماید که از قرآن چیزی افتاده و این خود یکی از عیبهائی است که شماها دارید که با این خرد و دانش رجوع باخبار می کنید و مطالعه کتابهای علمی می نمائید فهم اخبار و کتاب دانشمندان زحمتهای طاقت فرسا دارد آنها کتاب قصه و زمان نیست که سر خود بشود بآنها رجوع کرد و از آنها چیزی فهمید عیناً رجوع شما بآن کتابها مثل رجوع کشاورز است بفرسۀ عالیۀ یا مطالعه حمای است از ریاضیت عالیۀ فهمیدن کتب علمی تخصص میخواهد چون کور کورانه وارد اخبار و کتب شدی نتیجه این می دهد که می گویند در قرآن امامت بوده و انداخته اند آن اخبار را جمع بتفسیر و تأویل است ما می گوئیم اولوا الامر در قرآن و اهل الذکر در آیات بسیار و اهل البیت در آیه تطهیر و صادقین در آیه کونوا مع الصادقین و حبل الله در آیه اعتصام بحبل الله و صراط الله و صراط مستقیم و مؤمنون در آیه انما ولیکم الله و امانت در آیه انما عرضنا الامانة و صدقها غیر این آیات درباره امامت و امام است نه آنکه اسم امام به خصوص در قرآن ذکر شده است و آنچه ما می گوئیم فقط از اخبار شیعه نمیگوئیم

اهل سنت نیز اینها را نقل کردند و در کتابها شان مذکور است هر کس میخواند رجوع کند بکتابهاییکه در این باب نوشته شده است و بسیاری از آن در کتاب غایة المرام و اجمالی در کتاب مراجعات علامه بزرگوار سید شرف الدین عاملی معاصر مذکور است بآنجا رجوع کنید

آری در اینجا يك چیزی هست و آن اینست که بعضی از اخباریین و محدثین شیعه و سنی که گفتارشان پیش دانشمندان و علماء مورد اعتناء نیست گول ظاهر بعضی اختیار را خورده و چنین رأی اظهار کرده ولی دانشمندان و علماء او را رد کردند و برای کتاب او قدر در جامعه علمی نیست پس نباید يك حرف بیخردانه را انسجیده بدینداران نسبت داد در حالیکه آنها خود چنین سخنی نگفته اند و نخواهند گفت ما چنانچه دانستید گفتیم نام بردن از امام در قرآن بهیچوجه صلاح دین نبود

يك دزدی   میرزا ابوالفضل گلپایگانی بهائی پس از آنکه معجزه انبیاء از بها ئیها را بکلی منکر شده و اینها نیز از او تبعیت کردند چنانچه ذکر کردیم برای آنکه بتواند برای باب و بهاء دست و پائی کند نفوذ (۱) کلمه را که عبارت از اثر کردن گفتار است در مردم دلیل پیغمبری گفته این یاده گویان گوئی سخنی در عالم از این پیروده تر پیدا نمیشده اینجا نیز از میرزا ابوالفضل بهائی این سخن را دزدیدند و برخ دینداران کشیدند

میگوید يك دلیل بزرگ بر راستگوئی پیغمبر قرآنست و دلیل دیگر اثر گفته های او است در همراهانش آنرا میگویند تفسیر کرده و این را هم میگویند (ارتد الناس بعد رسول الله الاثثة) قرآن از معجزات بزرگ پیغمبر است و معلوم شد که راجع بتفسیر قرآن پیروده میگوید لکن اثر کردن گفته پیغمبر دلیل پیغمبری بهیچوجه نیست زیرا ممکنست اشخاصی ضعیف النفس پیدا شوند که بمجرد اظهار یکی با

۱ - در قرائت میرزا ابوالفضل گلپایگانی نفوذ کلمه را دلیل گرفته و منکر شده بکتاب الهدایة الیهویه مجد العلماء اردکانی رجوع شود

قدری بخرج دادن رندی و طراری حرف او را قبول کنند چنانچه در تمام مذاهب باطله کم و بیش عده همراهان پیدا میشود که حرف آنها را بپذیرد پس باید ذریک حال همه مذاهب درست باشد الان پیروان مذهب بودا از پیروان ادیان و مذاهب دیگر بیشترند با آنکه همه میدانند باطل بودن آنرا و امام معنی ارتدالناس بعد رسول الله هم آنستکه از بیعتی که کرده بودند در حجة الوداع با امیر المؤمنین برگشتند نه از دین اسلام بکلی برگشتند و برگشتن آنها از بیعت بعدکم تاریخ و اخبار متواتره از طریق سنی و شیعه ثابت است و اینان هم که سه نفر یا هفت نفر بودند هیچوجه برگشتند یعنی نه قلباً برگشتند و نه صورتاً اظهار همراهی با مخالفان علی کردند و گرنه کسانی که از بیعت علی واقعاً برگشتند بیشتر از اینها هستند تقریباً دویست و بیست نفر از آنها را سید بزرگوار سید شرف الدین در کتاب فصول المهمة بانام و نشانی اسم میبرد که آنها را در کتاب استیعاب و اصابه و اسد الغابه و دیگر کتب معتبره اهل سنت از پیروان علی شمرند و شیعه بودن این عده از اصحاب را تصدیق کردند

يك تقليد بعضی از دشمنان امیر المؤمنین علی بن ابیطالب سخنی سرایا
کور کورانه دروغ گفته و این بیخردان کور کورانه از آن پیروی کردند

ما اینك سخن اینان را میآوریم و خطا کاری و دروغ پردازی آنها را روشن میکنیم تا رسوائی بیشتر از پیش شود میگوید (در صدر اسلام امامت يك امر ساده یا سیاسی بوده که قرآن و مسلمین درباره آن ساکت بودند ولی بعدها زمامداران ایران برای بیرون رفتن از حکم خلفاء عرب یا ترك امامت را باین رنگ درآوردند و دلیل آنرا چنین میآورند که کتابهای زمان قبل از صفویه و بعد از آنها فرق کرده درباره امامت بعد از صفویه کتابها بزرگتر و غلو شان بیشتر شده است حاصل کلامش آنستکه مذهب تشیع را صفویه از پیش خود شاخ و برگ دادند برای پیشرفت کار خود و پس از آن باین رنگ مانده و آنمرد افیونی بیخرد در کتاب شیعیگری میگوید شیعه از زمان بنی امیه پیدا شدند و بعدها در زمان جعفر بن محمد و دیگران رنگهایی پیدا کرد و

ما در اینجا مختصری تاریخ شیعیگری را میآوریم با گفته تاریخ و اخبار سنیان تا
معلومات یا خیانت گری آن مرد بیخرد افیونی روشن شود و ارج گفتار ماجراجویان
را همه بدانند

جواب این گفتار ما پیش از این با حکم خرد ثابت نمودیم که باید امامت که
با حکم خرد معنیش تعیین نگهبان از برای دین است در دین اسلام مسلم
و ثابت باشد و اگر قانون گذار اسلام يك شخص خردمند عادی هم بود باید تکلیف
دینداران را پس از خود معین کند اینك هم باز می گوئیم خدای عالم که قانونهایی
گذاشته برای زندگی بشر و احکامی آورده برای سعادت اینجهان و آنجهان ناچار
بحکم خرد قانونها و احکامی است که جریان خود آنها را خدا و پیغمبر میخواستند
نهض و نقیض آنها و این محتاج بدلیل نیست خود از احکام روشن عقلست که هر
قانونگذاری در عالم قانون را برای جریان و عملی کردن میگذارد نه برای نوشتن و
گفتن و ناچار جریان قانونها و احکام خدائی فقط منحصر بزمان خود پیغمبر نبوده
پس از او هم بایستی آن قانونها جریان داشته باشد چنانکه واضحست و ما پس از این
تابتمی کنیم ناچار در اینصورت باید کسی را خدای عالم تعیین کند که گفته او و پیغمبر
او را یکن یکن بی کم و کاست بداند و در جریان انداختن قانونهای خدائی نه خطا کار
و غلطانداز باشد و نه خیانتکار و دروغ پرداز و ستمکار و نفع طلب و طماع و نه ریاست
خواه و جلمپرست باشد و نه خود از قانون تخلف کند و مرد را بتخلف وادارد و نه
در راه دین و خدا از خود و منافع خود دریغ کند و این معنی امامت و دارای این
اوصاف امام و در تمام امت بشهادت تواریخ معتبره و اخبار متواتره از سنی و شیعه
غیر از علی بن ابیطالب (۱) بعد از پیغمبر کسی چنین اوصاف را نداشت اکنون میگوئید
خرد چه حکم میکند می گوید قانونگذاری کرد برای نوشتن و گفتن قرآن آورد

(۱) پیش از این شما از مخالفت های ابو بکر و عمر را با قرآن آوردیم هر کس بیشتر میخواهد
بفصول الهیه رجوع کند.

فقط برای خواندن یا جریان قانونها و احکام موضوعه را می خواست اگر میخواست تنها برای زمان پیغمبر میخواست یا پس از پیغمبر دین و حکم بود ناچار باید بگوئید بود اگر جریان پس از پیغمبر را هم میخواست باید کسی را برای راه انداختن قانون برقرار کند یا هر کس هر چه خواست و فهمید بکند ناچار باید بگوئید هر چه و مرج را نمی خواسته و غلط اندازی و غلط فهمی را دشمن داشته زیرا جریان خود قانون در نظر قانون گذار است نه هر کس هر چه فهمید و خواست پس خدا باید خود دراهی برای فهماندن قانون که بالضروره آراء اشخاص در آن مختلف میشود معین کند که همه با و رجوع کنند تا قانون جریان پیدا کند و آن شخص باید آن اوصاف را که گفتیم داشته باشد تا منظور حاصل شود از این جهت بحکم خرد همانطور که دین و قرآن در پیشگاه خدا و پیغمبر با اهمیت تلقی میشود امامت هم باید در آن پیشگاه بهمان اهمیت شناخته شود زیرا که امامت قوه جریان قانونست که مقصود اصلی از دین و قانون گذاری است از این جهت بی امامت قانون گذاری لغو و بیهوده است و امری بسیار کودکانه و از قانون خرد بیرون است و با امامت دین کامل و تبلیغ تمام می شود حالا معلوم میشود معنی يك آیه از آیات قرآن که در حجة الوداع پس از نصب امیر المؤمنین با امامت نازل شد بشهادت سنیان و اتفاق شیعیان و آن (آیه ۵) از سوره مائده است **الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضْتُ لَكُمْ الْأِسْلَامَ دِينًا** امروز کامل کردم دین شما را و نعمت خود را بر شما تمام کردم و خشنود شدم که اسلام دین شما باشد و پر روشن و واضح است که اگر امر امامت بآنطور که خدا دستور داده بود و پیغمبر تبلیغ کرده و دو کوشش درباره آن کرده بود جریان پیدا کرده بود اینهمه اختلافات در مملکت اسلامی و جنگها و خونریزیها اتفاق نمی افتاد و این همه اختلافات در دین خدا از اصول گرفته تا فروع پیدا نمی شد حتی اختلاف بین مجتهدین مذهب شیعه را باید از روز سقیفه دانست زیرا اختلاف آراء از اختلاف اخبار است و اختلاف آن بیشتر از صدور اخبار تقیه است که بیشتر

ذکری از آن شد و اگر امامت با اهلش رسیده بود تقیه پیش نمی آمد پس آنچه تا کنون به مسلمانها رسیده آثار روز سقیفه باید شعرد

جواب این گفتار بیشتر بعضی از آیات قرآن را در باب امامت ذکر نمودیم و با گفته های خدا روشن کردیم که امامت از اصول اسلامست و چه کسی باید امام باشد اینجا نیز اجمالاً به معنی آیات اشاره می کنیم و از اخبار سنیان که با ما در این موضوع طرف هستند شاهد می آوریم (۱) تا معلوم شود که خدا هم در قرآن باین موضوع اهمیت داده و امامت بگفته این پیخردان بکامر خیلی ساده یا سیاسی نبوده که قرآن و مسلمین درباره آن ساکت باشند بلکه از خدا گرفته تا معذرات (۲) پشت پرده از طبقه دیندار حرف خود را درباره آن زده و کوشش خود را کرده اند لکن حزب دنیا خواه و ریاست طلب همیشه اکثریت را تشکیل داده و نگذاشتند دینداری که پایه اش بر عدالت و ترک شهوات و از خود گذشتن است روزگاری بخود بیند اکنون آیاتی از قرآن کریم که بشهادت سنیان که مخالف با امامت علی هستند درباره علی و امامت او وارد شده

۱- سورة مائده (آیه ۵) الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ اَنْمَتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيْتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا - در غایة المرام در باب ۳۹ شش حدیث از احادیث اهل سنت نقل شده است که این آیه در روز غدیر خم که پیغمبر خدا علی را با امامت معرفی کرد درباره علی نازل شده و در بیشتر آنهاست که پیغمبر گفت اللّٰه اکبر علی اکمال الدین و تمام النعمة و رضا الرب رسالتی و الولاية لعلی (۳)

۲- سورة معارج (آیه ۱) سَتَلِّ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ نعمان بن حریث چون شنید که پیغمبر امیر المؤمنین را روز غدیر با امامت نصب کرد آمد پیش پیغمبر گفت

۱- بکتاب غایة المرام باب ۳۹ و ۴۰ رجوع شود ۲- اشاره باحتجاج فاطمة زهرا دختر پیغمبر اسلام است در دو خطبه معروفه که اهل سنت نیز آنها را نقل کردند بمراجعات صفحه ۴۷۵ رجوع شود ۳- غایة المرام رجوع شود

تو ما را از جانب خدا امر کردی که شهادت بوحدانیت خدا و رسالت تودهمیم و امر کردی بجهاد و حج و صیام و صلوٰه ما نیز قبول کردیم بعد از اینها راضی نشدی تا آنکه این بچه را نصب کردی برای امامت و گفتی هر کس که من مولای او هستم علی هم هست این گفته را از خود آوردی یا از طرف خداست پیغمبر سو کند خورد که از طرف خداست نعمان بن حرث رو بر گرداند و گفت خدایا اگر این راست است از آسمان بر ما سنگ ببار تا گمان خدا سنگی بر سر او زد و او را کشت و این آیه نازل شد امام تعلبی در تفسیر کبیر خود و علامه مصری شیلنجی در کتاب نور الابصار و حلبی در جزء سوم از سیر خود در حجة الوداع و حاکم در مستدرک در صفحه ۵۰۲ از جزء ثانی این قضیه را نقل نمودند و اینها از معتبرین اهل سنت هستند

۳- سوره مائده (آیه ۶۰) اِنَّمَا وَلِيكُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا

الَّذِينَ يُتِمُّونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ یعنی جز این نیست که مولی و منصرف در شما خدا و پیغمبر است و آنانکه ایمان دارند و نماز میپا کنند و زکوة در حال رکوع می دهند (۱) بیست و چهار حدیث از اهل سنت نقل شده که این آیه درباره علی بن ابی طالب نازل شده و ما اینجا يك حدیث از آن احادیث را که شیخان ذکر کردند می آوریم

حموینی که از بزرگان علماء اهل سنت است و تعلبی باسناد خود از عبایه بن ربیع نقل کنند که ابن عباس بر سر چاه زمزم نشسته بود و از پیغمبر حدیث نقل می کرد تا گمان شخصی آمد که عمامه خود را بر روی خود پیچیده بود و هر حدیثی که ابن عباس نقل می کرد او هم يك حدیث نقل می کرد ابن عباس گفت تو را بخدا کی هستی عمامه را از روی خود باز کرد و گفت هر کس مرا می شناسد بشناسد و هر کس نمی شناسد من ابوذر غفاری هستم شنیدم از پیغمبر با این دو گوش والا کر شوند و دیدم با این دو چشم والا کور شوند که می گفت علی پیشوای خوبان است و

کشته کفار است یاری شود هر که او را یاری کند و مخدول شود هر کس او را
 مخدول کند آگاه باشید که من یکروز با پیغمبر نماز ظهر میخواندم سائلی چیزی
 در مسجد خواست کسی باو نداد آن سائل دست با آسمان برداشت و گفت خدایا
 شاهد باش که در مسجد پیغمبر خدا سؤال کردم هیچکس بمن چیزی نداد و علی بن
 ابيطالب در حال رکوع بود باو اشاره کرد که انگشتری که در انگشت کوچک دست
 راست داشت بیرون آورد سائل رفت و بیرون آورد و این در مقابل چشم پیغمبر بود
 چون پیغمبر از نماز فارغ شد سر بسوی آسمان بلند کرد و گفت خدایا موسی سؤال
 کرد از تو و گفت خدایا بمن شرح صدر بده و کار مرا آسان کن و گره از زبان
 من بگشا تا سخن مرا بفهمند و وزیر مرا از اهل من قرار ده هاروت برادر
 من است پشت مرا باو محکم کن و او را شریک من قرار ده پس تو قرآن
 گوینده بر او نازل کردی که زود است محکم کنم بازوی تو را برادرت و قرار
 بدهم شمارا مسلط بر فرعونیان و آنها بشما دست نیابند خدایا من محمد هستم
 پیغمبر و برگزیده تو خدایا شرح صدر بمن بده و کار مرا آسان کن و از
 برای من وزیری از اهل من قرار بده که آن علی باشد پشت مرا باو محکم کن
 ابوذر گفت هنوز تمام نشده بود کلام پیغمبر که جبرئیل آمد از پیش خدای تعالی
 و گفت ای محمد بخوان گفت چه بخوانم گفت بخوان **إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ**
وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ
 موفق بن احمد که از علماء سنیان است نقل میکند که عمرو بن عاص بمعویه نوشت
 چیزهایی در قرآن نازل شده در شأن علی بن ابیطالب که هیچکس باو شریک نیست
 و از آن جمله این آیه را شمرده و این شهر آشوب گوید باجماع امت این آیه درباره
 امیر المؤمنین نازل شده و قوشچی که از بزرگان سنیان است در شرح تجرید گوید
 باجماع مفسرین این آیه درباره علی است

۴ - سورة آل عمران (آیه ۹۷) وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ وَلَا تَقَرُّقُوا

از طریق اهل سنت (۱) چهار حدیث نقل شده است که حبل الله که مردم مأمورند باو متمسک شوند علی بن ایطالب است

۵ - سورة توبه (آیه ۱۲۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا

مَعَ الصَّادِقِينَ هفت حدیث از اهل سنت وارد شده است که این آیه درباره علی بن ایطالب است این شهر آشوب از طریق سنیان از تفسیر ابویوسف یعقوب بن سفیان نقل کند که گفت مالک بن انس از نافع از ابن عمر حدیث کرده که خداوند اصحاب پیغمبر را امر کرده که از خدا بترسید و با صادقین باشید یعنی محمد و اهلبیت او

۶ - سورة صافات (آیه ۲۴) وَفَهُوهُمْ أَنَّهُمْ مَسْئُولُونَ - هشت حدیث

از طریق سنیان وارد است که مرد مرا نگاه میدارند روز قیامت و از ولایت علی بن ایطالب از آنها سؤال میکنند و در بعضی از آن روایات است که از همان ولایتی را که پیغمبر برای علی ثابت کرد و گفت (من كنت مولاه فعلي مولاه) در روز قیامت سؤال می شود

۷ - سورة بقره (آیه ۱۱۸) إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي

قَالَ لَا يَنْأَلُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ - از طریق سنیان در این آیه دو حدیث وارد است که یکی را بطور اجمال ذکر میکنیم

ابن مغازلی شافعی بسند خود از ابن مسعود نقل میکند که پیغمبر گفت من جزء دعای ابراهیم هستم که گفت خدایا مرا و اولاد مرا از بت پرستی دور کن آنها که خدا گفت عهد امامت بظالمین نمیرسد و دعای ابراهیم مرا و علی را شامل شد هیچیک مابت پرستی هرگز نکردیم پس خدا مرا پیغمبر و علی را وصی کرد

۸ - سورة نحل (آیه ۴۵) فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

از طریق سنیان سه حدیث وارد شده که اهل ذکر علی بن ایطالب است

۹. سورة بقره (آیه ۴۰) وَارْتَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ - از طریق اهل سنت

چهار روایت وارد است که این آیه درباره پیغمبر و علی است خاصه

۱۰. سورة رعد (آیه ۸) اِنَّمَا اَنْتَ مُنْذِرٌ وَاَكِلٌ قَوْمٍ هَادٍ - هفت حدیث

از اهل سنت وارد شده است که منذر پیغمبر و هادی علی بن ابی طالب است از آن جمله
ابراهیم حموی که از بزرگان علمای اهل سنت است بسند خود از ابوهریره نقل
کند که پیغمبر میگفت انما انت منذر و دست بر سینه خود نهاد پس دست بدست
علی گذاشت و گفت لكل قوم هاد و ما اینجا برای اختصار ترك کردیم آیاتی را که از
از طریق اهل سنت وارد شده که درباره علی و اولاد او است هر کس میخواهد تا
اندازه ای اطلاع بر این مطلب پیدا کند بکتاب غایة المرام تألیف سید جلیل سید هاشم
بحرانی رجوع کند که در آنجا یکصد و چهل آیه از آیات قرآنی را ذکر کرده است
که از طریق شیعه و سنی درباره امیر المؤمنین وارد است تا معلوم شود که امامت را
خدا با چه اهمیت تلقی کرده و آن يك امر ساده یا سیاسی نیست که در صدر اسلام از
آن ساکت بودند آنگاه پایه و مایه این بیخردان ماجراجو دست می آید

جواب این گفتار خوانندگان محترم باید بدانند که بحث در امامت و خصوصاً
با احادیث پیغمبر از وجهه احادیث پیغمبر که از طریق شیعه و سنی وارد شده
است از نطق بیان و عهده این اوراق خارج است لکن مابرای رسوائی این بیخردان
چند حدیث از طریق سنیان که با اصل امامت با ما خلاف دارند در اینجا ذکر میکنیم
بطور اجمال و اشاره و هر کس اطلاع بیشتری بخواهد پیدا کند بکتابهایی که درباره
امامت از صدر اسلام تا کنون نوشته شده و ما اسم بعضی از آنها را پس از این ذکر
میکنیم رجوع کند تا بداند این خیانت کاران عوام فریب چه چیزی را میگویند در
صدر اسلام از آن اسمی نبوده و سیاست شاهان صفوی یا غیر آنها آنرا اسم و رسم
داده اینك احادیثی میآوریم از کتابهایی که تألیف آنها قبل از پیدا شدن صفویه و
امثال صفویه است

۱. حدیث غدیر خم است و آنچه که صاحب غایة المرام بر آن اطلاع پیدا کرد هشتاد و نه حدیث است از طریق اهل سنت که بسیاری از آنرا از کتاب مسند احمد بن حنبل که امام بزرگ سنیان است و در سال ۲۴۱ در بغداد فوت شده نقل کرده و کتاب مسند از بزرگترین کتابهای اهل سنت است و بسیاری از آنها را از ابن مغازلی شافعی متوفی در سال ۴۸۳ و از سمعانی متوفی در سال ۵۲۲ و از ابن ابی الحدید معتزلی متوفی در سال ۶۵۵ و از ثعالبی متوفی در حدود سال ۴۲۹ و بعضی از آنرا از صحیح مسلم متوفی در سال ۲۶۱ و صحیح ترمذی متوفی در سال ۲۷۹ و صحیح ابی داود متوفی در سال ۲۷۵ نقل نموده و هر کس بخواهد اطلاع از چگونگی حدیث غدیر پیدا کند باید رجوع کند بکتاب عبقات الانوار سید بزرگوار حامد حسین هندی که چهار جلد بزرگ در حدیث غدیر تصنیف کرده و چنین کتابی تا کنون نوشته نشده و عبقات الانوار در امامت از قراری که شنیده شده سی جلد است و آنچه که ما دیدیم هفت و هشت جلد است و در ایران شاید تا پانزده جلد آن پیدا شود و اهل سنت در صدد جمع این کتاب و تزیین آن هستند و امامت شیعه در خواب هستیم تا آنوقت که يك چنین گنج پر قیمت و گوهر گرانبهائی از دست برود و اکنون قریب دو سال است که بملت شیعه راجع بنجدید طبع این کتاب پیشنهاد شده و بخونسردی تلقی شده است باین وصف با خواست خدا جلد غدیر در تحت طبع است لکن بر علماء شیعه بالخصوص و دیگر طبقات لازم است که این کتاب بزرگرا که بزرگترین حجة مذهب است نگذارند از بین برود و بطبع آن اقدام کنند و ما در اینجا بعضی از طرق حدیث غدیر را ذکر میکنیم تا این بیخردان خالی از دانش و بینش نگویند امری بوده که در صدر اسلام مسلمانان از آن ساکت بودند

نقل ابن مغازلی (۱) ابوالحسن علی بن محمد معروف باین مغازلی که از حدیث غدیر را بزرگان محدثین و اعظم معتبرین اهل سنت است بسند خود

نقل نموده که امیرالمؤمنین در منبر اصحاب پیغمبر را قسم داد که هر کس روز غدیر خم حاضر بود شهادت بدهد پس دوازده نفر برخاستند و شهادت دادند که پیغمبر گفت من کنت مولاه فطی مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه و از جمله آن دوازده نفر ابوسعید خدری و ابوهریره و انس بن مالک بودند پس ابن مغازلی گفته در کتاب منتخب که ابوالقاسم بن محمد گفت این حدیث صحیح است و صد نفر از پیغمبر خدا این حدیث را نقل کردند و علی بن ایطالاب منفرد است در این فضیلت

تصنیف ابن عقده ابوالعباس احمد بن محمد بن سعید معروف بابن عقده متولد کتابی در حدیث غدیر در سال ۲۴۴ که از اعجوبه های زمان و بزرگان اهل سنت است و دارقطنی درباره او گفته اهل کوفه اتفاق دارند در اینکه از زمان عبدالله بن مسعود تا زمان ابن عقده کسی حافظ تر از او نبوده يك کتاب در سند حدیث غدیر نوشته و از یکصد نفر از اصحاب نقل نموده که از جمله آنها است علی بن ایطالاب و حسن بن علی و حسین بن علی و ابوبکر و عمر و عثمان و سلمان و ابوذر و عمار و مقداد و ابن عباس و ابن مسعود و طلحه و زبیر و عبدالرحمن بن عوف و سعید بن مالک و ابویوب و عبدالله بن عمرو و عدی بن حاتم و حذیفه و غیر اینها و از چندین نفر زن که از جمله آنها است فاطمه (ع) و عایشه و ام سلمه و ام هانی و اسماء بنت عمیس پس ابن عقده بیست و هشت نفر دیگر را بی اسم ذکر کرده که آنها هم حدیث غدیر را نقل کردند

تصنیف طبری کتابی محمد بن جریر طبری متولد در سال ۲۲۴ که از بزرگان در حدیث غدیر محدثین و اعظم مورخین اهل سنت است و گویند آنقدر کامل در جمیع علوم بود که کسی شریک او نبود کتابی تصنیف کرده در طریق حدیث غدیر که دارای دو جلد ضخیم است و نام آن کتاب الولاية است ذهبی گوید من آن کتاب را دیدم و از بسیاری طرق آن دهشت کردم و اسمعیل بن عمر بن کثیر که از اجله علماء و بزرگان اهل سنت است گفته من يك کتاب از طبری دیدم که جمع کرده در آن احادیث غدیر خم را در دو مجلد ضخیم و سید بزرگوار سید بن طاوس کتاب

طبری را درباره حدیث غدیر در اقبال ذکر میکند

تصنیف حکانی کتابی ابوالقاسم عبدالله الحکانی که در حدود ۴۷۰ فوت شده و در حدیث غدیر مورد توثیق و تجلیل بزرگان اهل سنت است کتابی در سند حدیث غدیر نوشته است و اسم آن دعاء الهداة الی اداء حق الموالاة است و سیوطی که از بزرگترین علماء اهل سنت است از حکانی تجلیل و تمجید مینماید

تصنیف سجستانی کتابی ابوسعید محمد بن ناصر سجستانی متوفی در سال ۵۷۷ که از در حدیث غدیر بزرگان محدثین و حافظان اهل سنت و ابوعبدالله محمد بن عبد الواحد معروف بدقاق که از اعظم حفاظ است درباره او گفته من کسی که بهتر باشد از او از حیث اتقان و حفظ ندیدم يك کتاب در جمع طرق حدیث غدیر تألیف کرده و آنرا بکتاب درایة حدیث الولاية موسوم کرده و از صد و بیست نفر از اصحاب یغمیر با هزار و سیصد سند آن حدیث را نقل میکند

تصنیف ذهبی کتابی (۱) شمس الدین محمد بن احمد شافعی متولد در سال ۲۶۳ در حدیث غدیر که از دانشمندان بزرگ و محدثین عالیه است و سبکی در طبقات الشافعیه در حق او گفته محدث عصر و خاتم حفاظ و قائم بامر حدیث و حامل رایت اهل سنت و جماعت و امام اهل عصر است از حیث حفظ و اتقان و او شیخ و سید و معتمد من است او نیز کتابی در حدیث غدیر نوشته است

کلام جوینی درباره محمد بن علی بن شهر آشوب متوفی در سال ۵۸۸ که فعول علماء بیست و هشت جلد غدیر اهل سنت و جماعت و بزرگان علماء و محدثین آنها مثل صفدی دروافی بالوافیات و فیروز آبادی در بلغة و سیوطی در بقیة الوعاة و ابن ابی جلوده در تاریخش از او مدح بلیغ و ثناء جمیل کردند و او را بصدق لهجه و خشوع و عبادت و تهجد و کثرت علم توصیف کردند در کتاب مناقب چنانچه حسین بن غیر در نخب المناقب از او نقل کرده گفته است که ابوالمعالی جوینی تعجب میکرد و میگفت من در بغداد

يك كتابی دیدم در دست صحاف در روایات حدیث غدیر در آن نوشته بود این مجلد
بیست و هشتم است از طریق حدیث (من كنت مولاه فعلى مولاه) و بعد از این کتاب
بیست و نهم است و از این کثیر فقیه شافعی دمشقی نیز منقول است که ابوالمعالی جرینی
از دیدن آن کتاب نزد صحاف تعجب میکرده و جوینی از اعظام و فحول اهل سنت است
که علامه یافعی در مرآت الجنان چند صفحه در مدح و ثنای او نوشته و او را استاد
فقهاء و متکلمین خوانده و جامعیت و امامت او را در اصول و فروع و فنون ادب و علم
مورد اتفاق دانسته و فات او در سال ۴۷۸ در نیشابور بوده پس از فوتش منبرش را
شکستند و شاگردان او که چهارصد تن بودند دوات و قلم خود را شکستند و یکسال
در این حال بودند

و تواتر حدیث غدیر پیش اهل سنت و جماعت تاجه رسد بشیعه جای هیچ شک
و تردید نیست و اشخاصیکه از بزرگان و معتبرین اهل سنت هستند و دعوی تواتر این
حدیث را کردند اگر بخواهیم شماره کنیم بطول می انجامد و با اختصار که بنای این
اوراق بر آنست منافی است

فکر حدیث منزلت (۱) یکی از احادیثی که درباره امامت امیر المؤمنین از پیغمبر
در امامت علی (ع) اسلام وارد شده حدیث منزلت است و آن حدیثی است که
بطور تواتر از سنی و شیعه نقل شده که پیغمبر بعلی گفت (انت منی بمنزلة هارون من
من موسى الا انه لا نبي بعدي) یعنی نسبت تو بمن مثل نسبت هارون بموسی است مگر
در پیغمبری که کسی بعد از من پیغمبر نیست و هارون تمام شئون خلافت و وراثت را
نسبت بموسی داشت سید بزرگوار سید هاشم بحرانی این حدیث را بایکصد سند از
از طریق اهل سنت نقل میکند که بسیاری از آن از صحاح سته سنیان است که بزرگ
ترین کتب آنها است

مادر اینجا از هر يك صحاح که حدیث در آن است اسمی میبریم تا معلوم شود

نام امامت تازه نیست و این تخمی است که پیغمبر افشانده بامر خدای عالم
 نقل حدیث منزات ابو عبدالله محمد بن اسمعیل البخاری متولد در سال ۱۹۴ بسند
 از صحیح بخاری خود در صحیح بخاری حدیث کند (انه قال النبی لعلی اما
 ترضی ان تكون منی بمنزلة هارون من موسی) و در بعضی احادیث دیگرش دنباله
 آن این عبارت است (الا انه لانی بعدی) و این محمد بن اسمعیل بخاری (۱) را پیشوای
 اهل حدیث و مقتدای آنان دانند و او را امیر المؤمنین در حدیث و ناصر احادیث نبویه
 و ناشر موارث نبویه لقب دادند و مسلم صاحب صحیح چون پیش او میآمد میگفت
 بگذار تا بوسه زخم دو پای تو را ای سید محدثین و ای استاد استادان و ترمذی گفته
 ندیدم کسی را مانند او خدا او را زیست این امت قرار داده این خزیمه گفته زیر آسمان
 کبود دانان بر حدیث و حافظ تر از او نیست بالجمله اهل سنت او را مقدم بر همه محدثین
 میشمردند و کتاب صحیح بخاری بزرگتر از تمام کتب است و بخاری گفته من این کتاب
 را از شصت هزار حدیث بیرون آوردم و این حجة ما بین من و خدا است و ذکر نکردم
 در این کتاب مگر احادیث صحیحه را و علماء سنت در مدح این کتاب چیزها گفته اند
 و آنرا بعد از قرآن صحیح ترا همه کتب دانسته اند و بر همه کتب مقدم شمرده اند و
 بحمد الله در چنین کتاب باین اعتبار احادیث دال بر مذهب شیعه و حقانیت آن فراوان
 است با کمال دشمنی که بخاری بامذهب حق داشته از آن جمله این حدیث را از سه
 طریق آنچه که میدانیم نقل کرده

نقل حدیث منزات ابو الحسن مسلم بن الحجاج القشیری متولد در سال ۲۰۴ یا
 از صحیح مسلم ۲۰۶ حدیث منزلت را بهفت طریق نقل میکند و مسلم (۲)
 یکی از علماء بزرگست و از حفاظ ملت است و در نزد اهل حدیث پیشوای مقتدا است
 از این عقده پرسیدند که بخاری و مسلم کدام اعلم هستند گفت هر دو عالمند اصرار

۱- اشعة اللمعات شیخ عبدالحق دهلوی رجوع شود

۲- اشعة اللمعات رجوع شود شرح حالات این مشایخ

کردند گفت بخاری گاهی غلط میکند ولی مسلم کمتر غلط دارد خطیب بغدادی گفته که مسلم پیروی از بخاری کرده و در علم او نظر کرده و راست برابر با وی می رود و در هشتاد و چند حدیث مابین او و پیغمبر خدایش از چهار واسطه نیست بالجمله اهل سنت او را در طراز بخاری و مقدم بر محدثین میدانند و صحیح مسلم را اکابر اهل سنت هم دوش صحیح بخاری و اصح کتب بعد از قرآن میدانند چنانچه ابن حجر در صواعق گفته (روی الشيخان البخاری و مسلم فی صحیحیهما الذین هما اصح الکتاب بعد القرآن باجماع من یعتقد به) و دعوی اجماع و اتفاق کردند بر صحت و وجوب قبول آنچه در این دو کتاب است

نقل حدیث از صحیح ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی یکی از علماء اعلام و محدثین ترمذی و ابی داود بزرگ اهل سنت و جماعت است و بابخاری در اخذ از بعضی مشایخ شرکت دارد و ضرب المثل در حفظ و ضبط است فوت او در سال ۲۷۹ است و کتاب صحیح او یکی از کتب سته اهل سنت است که از بزرگترین کتب آنها است و ترمذی درباره کتابش گفته من این کتاب را تصنیف کردم و بر علماء حجاز و عراق و خراسان عرضه داشتم و آنها از آن خشنود شدند و هر کس این کتاب در خانه اش باشد مثل آن است که پیغمبر در خانه او است و با او سخن میگوید

و اما ابوداود سلیمان بن اشعث سجستانی از بزرگان مشایخ اهل سنت و پیشوا و مقدم در عصر خود و بصفت ورع و زهد و بصیرت و مهارت در فن حدیث نزد آنان موصوف و ولادت او در سال ۲۰۲ بوده و کتاب سنن او یکی از صحاح سته اهل سنت است و از او منقول است که پانصد هزار حدیث در حیطه ضبط و قید کتابت در آوردم و سنن خود را که چهار هزار و ششصد حدیث صحیح است از آن انتخاب کردم و حدیث منزلت و حدیث من کنت مولاه فعلی مولاه را این دو نفر در صحیح خود حدیث کردند

نقل حدیث منزلت ابو عبدالله احمد بن محمد بن حنبل متوفی در سال ۲۴۱ یکی در مسند احمد از ائمه سنیان و مقتدا و پیشوای آنهاست در حدیث و فقه او

را بعبادت و زهد و ورع توصیف نموده و گویند که بواسطه او صحیح از سقیم و مجروح از معطل شناخته شد و از او روایت کنند مثل بخاری و مسلم و ابوداود سجستانی و ابودرعه و اسحق بن راهویه در حق او گفته احمد بن حنبل حجة است میان خداوند و بندگان او در روی زمین و شافعی گفته از بغداد بیرون آمدم در حالیکه نگذاشتم آنجا اورع و اتقی را علم از احمد بن حنبل و کتاب مسند او ^(۱) از کتب مشهوره معتبره اهل سنت است و در آن سی هزار حدیث است از قرار مذکور و از او نقل شده که این کتاب را از هفتصد و پنجاه هزار حدیث زیاده تر انتخاب کردم و بحمد الله از این کتاب (۱) از نوزده طریق حدیث منزلت را نقل کردند

نقل ابن ماجه و نسائی ابو عبدالله محمد بن یزید بن ماجه متوفی در سال ۲۷۳ یکی حدیث منزلت را از پیشوایان و مشایخ اهل سنت است و کتاب او که سنن ابن ماجه گویند یکی از صحاح ششگانه اهل سنت است که بزرگترین کتب آنهاست و ابو عبد الرحمن احمد بن علی بن شعیب النسائی از بزرگان عصر خود و به بسیاری تهجد و عبادت و صوم و موصوف و حاکم گفته نسائی ائمه اهل عصر در عصر خود بود و ذهبی گفته او از مسلم حافظ تر بود و کتاب او که سنن نسائی معروفست یکی از شش کتاب صحیحست پیش اهل سنت نسائی در مصر کتاب خصائص را در مناقب امیر المؤمنین تصنیف کرد و وفات نسائی در سال ۳۰۳ بود و حدیث منزلت را ابن ماجه و نسائی بنابه نقل از محمد بن یوسف شافعی در کفایة الطالب فی مناقب علی بن ابیطالب در سنن خود حدیث کنند پس معلوم شد که این حدیث در جمیع کتب صحیحه اهل سنت منقول است و دیگر ناقلین این حدیث از بزرگان و معتبرین و مشایخ اهل سنت و جماعتند که ما برای اختصار ترك ذکر آنها را کردیم

تو! تر حدیث شریف بسیاری از محققین و معتبرین علماء عامه حدیث منزلت را منزلت بگفته سنیان (۲) بتوانر موصوف کردند یا چیزی درباره آن گفته اند که

لازمه اش پیش آنها تواتر آنست چنانچه حافظ ابو عبدالله محمد بن یوسف گنجی شافعی متوفی در سال ۳۵۸ بعد از ذکر حدیث منزلت در کفایة الطالب گفته و این حدیثی است که اتفاقست بر صحت او و ائمه اعلام حفاظ آنرا روایت کردند مثل بخاری در صحیح خود و مسلم در صحیح خود و ابوداود در سنن خود و ترمذی در جامع خود و نسائی و ابن ماجه در سنن خویش و همه متفق هستند در صحتش و صحت آن اجماعی است و حاکم نیشابوری گفته که این حدیث داخل در حد تواتر است و علامه سیوطی که فضایل و جلالش پیش اهل سنت مستغنی از بیانست این حدیث را از متواترات شمرده و ابن حجر حدیثی را که هشت نفر از صحابه نقل کردند متواتر شمرده در حالی که ابوالقاسم علی بن محسن التتوخی که از بزرگان اهل سنت است و بوناقت و فضل موصوفست و وفات او در سال ۴۴۷ است يك كتابی مخصوص در اثبات این حدیث نوشته و از بیست و چند نفر از اصحاب پیغمبر آنرا حدیث کرده که از جمله آنهاست امیر المؤمنین علی بن ابیطالب و عمر بن خطاب و سعد بن ابی وقاص و عبدالله ابن عباس و جابر بن عبدالله و ابو هریره و ابوسعید خدری و زید بن ارقم و ابو رافع و حذیفه بن اسید و انس بن مالک و غیر اینها

حدیث ثقلین در از جمله احادیثی که از طرق سنی و شیعه متواتر است و نص امامت ائمه (۱) بر امامت علی و فرزندان معصومین اوست حدیث ثقلین است و آن حدیثی است که از بیست و چند نفر از اصحاب پیغمبر نقل و بسی و نه حدیث از طریق اهل سنت منقولست که از جمله آنهاست صحیح مسلم و صحیح ابوداود و صحیح ترمذی و مسند احمد بن حنبل و مستدرک حاکم و دیگر از جمله اثبات و مهره ثقات اهل سنت و جماعت و ما يك حدیث از صحیح ترمذی و ابی داود در اینجا ذکر میکنیم هر کس تفصیل این مطلب را بخواهد بکتاب غایة المرام و کتاب عبقات رجوع کند این دو کتاب که از شش کتاب صحیح سنیاست بسند خود از زید بن ارقم

نقل کنند (قال قال رسول الله (ص) اني تارك فيكم ما ان تمسكتم به لن تضلوا بعدى احدهما اعظم من الآخر وهو كتاب الله حبل ممدود من السماء الى الارض وعترتي اهل بيتي لن يفترقا حتى يردها علي الحوض فانظروا كيف تخلفوني في عترتي) زيد بن ارقم گفت پیغمبر گفت من در بین شما چیزی هستی میگذارم که اگر تمسک بآن کنید بضلالت و گمراهی هرگز نمیافتنید بعد از من و آن دو چیز است که یکی از آنها از دیگری بالاتر است و آن کتاب خداست که ربسمانی است که از آسمان بر زمین کشیده شده و دیگر عترت من که اهل بیت من هستند و آیندو از هم جدا نمیشوند تا روز قیامت ببینید چه جور سلوک میکنید بعد از من با اهل بیت من و این حدیث امامت را در اهلیت رسوا بخدا قرار داده تا روز قیامت و در روایت احمد بن حنبل است از زید بن ثابت که پیغمبر گفت من در بین شما دو خلیفه و جانشین میگذارم یکی کتاب خدا و یکی اهل بیت من و آیندو از هم هرگز جدا نمیشوند تا بمن وارد شوند بر حوض یعنی تا قیامت با هم هستند و باید آیندو جانشین من باشند

حدیث سفینه در باره و از احادیث مسلمة متواتره حدیث تشبیه اهل بیت بکشتی امامت نوح است که از طریق اهل سنت یازده حدیث (۱) در این موضوع وارد شده است که ما يك حدیث آنرا ذکر میکنیم

ابوالحسن علی بن محمد خطیب فقیه شافعی متوفی در سال ۴۸۳ در کتاب مناقب بسند خود از ابن عباس نقل میکند (قال قال رسول الله مثل اهل بيتي مثل سفينة نوح من ركبها نجي ومن تأخر عنها هلك) یعنی پیغمبر گفت مثل اهلیت من مثل کشتی نوح است که هر کس سوار آن کشتی شد نجات پیدا کرد و هر کس تأخیر انداخت هلاک شد احادیث صریحه در و احادیث بسیاری که شاید از پنجاه تجاوز کند از طریق خلافت علی عامه وارد است که پیغمبر فرموده در علی خلافت است چنانچه در من نبوت است یا فرموده علی خلیفه من است بعد از من از آن جمله حدیثی است که

ابن مغازلی شافعی در کتاب مناقب بسند خود از ابی ذر غفاری نقل کرده (قال قال رسول الله (ص) من ناصب علياً بالخلافة بعدى فهو كافر وقد حارب الله ورسوله ومن شك فى علي فهو كافر)

و از مسند احمد بن حنبل امام اهل سنت حدیثی طولانی منقول است که پس از آنکه ابن عباس شنید درباره امیر المؤمنین مناقبین چیزی میگویند برخاست و گفت اف وقف باد بر آنها که بدگوئی کسیرا میکنند که ده صفت دارد یکان یکان می شمارد تا آنکه میگوید پیغمبر گفت درباره او (اما ترضى ان تكون منى بمنزلة هرون من موسى الا انك ليس بنبي انه لا ينبغي ان اذهب الا وانت خليفتي) یعنی سزاوار نیست که من از میان مردم بروم مگر اینکه تو خلیفه و جانشین من باشی احادیث صریحه در واحادیثی بسیار از طرق عامه است که شاید پنجاه شصت تا وصی بودن علی باشد که پیغمبر فرموده علی وصی منست از آن جمله حدیثی است که امام عالی مقام سنیان احمد بن حنبل در مسند خود سند بانس بن مالك رساند که گفت ما سلمان فارسی گفتیم از پیغمبر پرس کیست وصی تو سلمان سؤال کرد فرمود ای سلمان کیست وصی موسی گفت یوشع بن نون گفت وصی من و وارث من که قضاء دین من میکند و تنجیز مواعید مرا میکند علی بن ابیطالب است و ابن مغازلی شافعی در مناقب احادیثی ذکر کرده که از جمله سند بعبدالله بن بریده رساند (قال قال رسول الله لكل نبي وصي و وارث وان وصيي و وارثي علي بن ابي طالب)

امامت همدوش هر کس جزئی اطلاع از ابتداء ظهور اسلام و اولین روز نبوت بوده دعوت پیغمبر اسلام داشته باشد یقین میکند که امامت در

اسلام از روز اول تا آخرین نفس پیغمبر اسلام بانبوت همدوش بودند در آن روزی که از اسلام خبری نبود خدای عالم امر کرد پیغمبر خود را که عشیره نزدیک خود را دعوت کن و اَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْاَقْرَبِينَ پیغمبر خویشاوندان نزدیک خود را که قریب چهل نفر مرد بودند و عموهای آنحضرت نیز جزء آنها بودند دعوت کرد و بآنها

فرمود ای فرزندان عبدالمطلب بخدا سوگند که من در عرب نمیدانم جوانی را که برای قوم خود بهتر از آنچه من برای شما آوردم آورده باشد من برای شما خیر دنیا و آخرت را آوردم و همانا خدا مرا امر کرده که شمارا دعوت بآن کنم کدامیک از شما وزیر من میشوید در این امر امیرالمؤمنین علی که از همه کوچکتر بود گفت ای پیغمبر خدا من وزیر تو میشوم بر این امر آنگاه پیغمبر گردن علی بن ابیطالب را گرفت و گفت همانا این برادر من و وصی من و جانشین منست در شما پس همگی از او حرف شنوی کنید و اطاعت فرمان او نمائید در این هنگام خویشاوندان پیغمبر از جای برخاستند و خندیدند و بابوطالب گفتند تورا فرمانداد که از پسر خود حرف شنوی کنی و اطاعت او نمایی

ذکر مورخین این پیش ازین ذکر کردیم که ابن جریر طبری متوفی در سال ۳۱۰ یک کتاب که دارای دو جلد ضخیم بوده در طرق حدیث غدیر نوشته و باید دانست که در جمع طریق حدیث طبر که در اثبات امامت است طبری نیز یک کتاب نوشته و همین قضیه را که ذکر کردیم طبری دو جزء ثانی از کتاب تاریخ الامم والملوک بطرق مختلفه مذکور داشته و تاریخ طبری از تواریخی است که علماء فن تواریخ و سیر از آن مدحها کردند مسعودی در مروج الذهب گفته تاریخ ابی جعفر محمد بن جریر طبری برتری دارد بر مؤلفات و زیادت دارد بر کتب مصنفه و کتابیست که فائده اش زیاد است و چطور اینگونه نباشد در حالیکه مؤلف او فقیه عصر خود و عابد زمان خویشست و علوم فقهاء شهرها و اهل سنن و آثار باو منتهی میشود و این خلکان نیز درباره او مدحی بسزا گفته و علاوه بر طبری جمع کثیری از بزرگان محدثین و مورخین و اهل سیر این قضیه را نقل کردند مثل (۱) ابن اسحق و ابن ابی حاتم و ابن مردویه و ابی نعیم و بیهقی در سنن و دلائل خود و تعلی در تفسیر کبیر و طبری در تفسیر کبیر و ابن اثیر در جزء ثانی اینقضیه را از مسلمات

دانسته و ابوالفداء در جز اول از تاریخش نقل نموده و تصریح بصحت آن کرده و اسکافی معتزلی در کتاب نقض العثمانیه نقل نموده و تصریح بصحت آن کرده و حلی در سیره خود نقل کرده و قریب باین مضمون را بسیاری از بزرگان محدثین اهل سنت نقل کردند مثل طحاوی و ضیاء المقدسی و سعید بن منصور و از همه گذشته احمد بن حنبل امام عظیم الشأن سنیان در مسند خود در چند جا آنرا نقل کرده و نسائی نیز از ابن عباس در خصایص علویه و حاکم در مستدرک و ذهبی در تاریخ ص آن با اعتراف بصحت نقل نموده و از همه گذشته اینقضیه را دکتر هیکل مصری در جریده (السیاسة) که در تاریخ ۱۲ ذی القعدة (۱۳۵۰) منتشر شده مفصلاً ذکر میکند و در ستون چهارم از صفحه ششم از ملحقات شماره ۲۷۸۵ از همان جریده این حدیث را از مسلم در صحیح و احمد در مسند و عبدالله بن احمد در زیادات مسند و ابن حجر میثمی در جمع الفوائد و ابن قتیبه در عیون الاخبار و احمد بن عبدربه در عقد الفرید و عمر و بن بحر الجاحظ در رساله خود نقل میکند و جرجس انگلیسی در کتابیکه باسم (مقاله فی الاسلام) نوشته و هاشم عربی آنرا به عربی ترجمه کرده اینقضیه را مینویسد و عده اروپائیان در کتاب های فرانسوی و انگلیسی و آلمانی اینقضیه را مذکور داشتند و توماس کارلیل در کتاب الابطال مختصر آن را ذکر میکند

آخرین کلام پیغمبر پس از آنکه معلوم شد اولین ساعتی که پیغمبر اسلام اعلان راجع بامامت بود پیغمبری خود را کرد همان ساعت هم اعلان خلافت و امامت علی بن ابیطالب را نمود و خویشاوندان او آن کلام را باخنده و مسخره تلقی کردند و در خلال رسالت خصوصاً سالهای آخر از عمر شریفش برای تثبیت این امر کوششها کرد که تمام توارین اسلام و کتب احادیث سنی و شیعه بزرگتر شاهد است و هر کس مراجعه بآنها کند خواهد دانست که در اسلام هیچ موضوعی مانند امامت اهمیت داده نشده و برای هیچ امری چندین هزار حدیث وارد نشده چنانچه در امامت وارد شده است اکنون باید دانست که آخرین کلام پیغمبر اسلام نیز راجع بامامت بوده

چنانچه در کتابهای احادیث و تواریخ معتبره این قضیه نقل شده بلکه این از قصایای مشهوره متواتره است در (۱) صحیح بخاری در موارد متعدده و در صحیح مسلم و مسند احمد و دیگر کتب حدیث است که ابن عباس گریه میکرد و میگفت روز پنجشنبه و چهار روزی بود روز پنجشنبه پیغمبر گفت کت گوسفند و دوات یا کاغذ و دوات بیاورید تا برای شما چیزی بنویسم که هرگز گمراه نشوید گفتند پیغمبر (بهجر) هذیان میگوید و چنانچه از مراجعه بکتابهای حدیث و تاریخ معلوم میشود گویند این سخن کفر آمیز عمر بن الخطاب بوده و بعضی دیگر از او متابعت کردند و نگذاشتند آن کتابت را پیغمبر بنویسد و باقرار عمر بن الخطاب آن امر را که میخواست پیغمبر بنویسد انکار می نمود بن ابیطالب بود چنانچه در مجلد سوم شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید معتزلی و در تاریخ بغداد ابوالفضل احمد بن ابی طاهر مذکور است که ابن عباس با عمر درباره خلافت علی بن ابیطالب احتجاج کرد و عمر باو گفت پیغمبر میخواست در حال مرض تصریح کند باسم علی بن ابیطالب و من مانع شدم و ابن ابی الحدید از ابن عباس روایت کند که با عمر بشام رفتم در یکی از سفرهای بکرو زتنها میرفت من دنبال او رفتم شروع کرد شکایت از علی بن ابیطالب تا سخن باینجا رسید که ابن عباس گفت او عقیده دارد که پیغمبر خلافت را برای او میخواست عمر گفت ای پسر عباس پیغمبر میخواست این امر را برای او بگوید چه باید کرد که خدا نخواست

يك حکمت از خوانندگان محترم بدانند که اگر فهرست آیات و اخباری که خوانندگان محترم درباره امامت وارد شده و فهرست کلمات مورخین را کسی بخواند بنویسد محتاج بیک کتاب بزرگ شود و ما در اینجا برای اختصار بیش از این چند کلمه را ننوشتیم اینک از خوانندگان حکمت میخواهیم که بایک نظر منصفانه بی غرض نظر کنند که امامت که بحکم خرد باید از اصول مسلمة اسلام باشد و بحکم آیات قرآن و حکم اخبار پیغمبر که از چند هزار تجاوز میکند مسلم و ثابت است و بحکم

تواریخ معتبره که از اول بعثت پیغمبر اسلام تا روز حلتش کوششهای خود را در باره آن کرده باز باید گفت که يك امر ساده بوده یا يك امر سیاسی بوده که مسلمین از آن ساکت بودند و سلاطین ایران آنرا باین رنگ در آوردند مانعیدانیم کدام تواریخ یا کدام کتاب افسانه این یهوده را گفته تا اینان با جرئت تمام چنین دروغ روشنی را در حضور مردم میگویند اینها هیچ گمان نکردند آنهاییکه این کتابها را در میان آنها پخش می شود خیلی هاشان از اهل تاریخ و سیر و اخبار و آثارند گو که چند نفر ساده لوح هم ممکنست متغیر آید دلیل بمحض ادعای پذیرند و ناچار این ماجرا جویان بیخرد بهمینقدر هم قانع هستند

کتابهاییکه در اینجاباز بحکم ضرورت و ناچاری باید يك در دیگر از رسوائی امامت قبل از اینان بروی خوانندگان باز کنیم که قدر آنان در میان جامعه صفویه نوشته شده روشن شود و همه بدانند که دینداران با چه جانورهائی باید طرف شوند و وقت خود و خوانندگان عزیز را در چه بیهوده هائی صرف و تلف کنند می گوید (آب يك جواگر از يك سر چشمه باشد هر چه پائینتر آید اگر کمتر نشود زیاد تر نخواهد شد حالا شما کتاییرا که در باره امامت نوشته شده بترتیب تاریخ با هم بسنجید و یا يك کتاب از پیش از دوره صفویه و يك کتاب هم از بعد از آن بپلوی هم بگذارید آنگاه می بینید که هر چه پائینتر می آید غلو آنها بیشتر و حجمشان بزرگتر میشود)

جواب اینسخن آنست که اولاً این نویسنده گویی از وضع کتاب نوشتن بکلی بی اطلاعست و دست کم يك مطالعه سرسری هم از کتبی که در باره امامت نوشته شده نموده آنگاه بایک مثال پیتناسب مطلبی باین روشنی را میخواید روپوشی کند و مردم را اغفال نماید ما اینک ثابت میکنیم که کتابهایی که در صدر اسلام نوشته شده حتماً باید از کتابهای بعد کوچکتر باشد حتی اگر کسی بخواید امروز کتابی در باره امامت بنویسد باید کتابش ده ها مقابل کتابهای متقدمین باشد اکنون ما بایک مثال مطلبی را روشن میکنیم تا راه اشتباهکاری معلوم شود مثلاً آنروزی که پیغمبر اسلام در غدیر خم گفت (من کنت مولاه فعلی مولاه) اگر کسی میخواست از حاضرین در غدیر خم این حدیث را که در

امامت بنویسد محتاج بیک سطر عبارت بیشتر نبود و آن این بود که (شنیدم پیغمبر
 هر کس من مولای اویم ملی هم مولای او است) در این حال اگر کسی که در آن
 حاضر نبود میخواست درباره امامت از پیغمبر آن حدیث را نقل کند نیازمند بود
 بیکه چند صفحه نام اشخاصیکه آن حدیث را نقل کردند بنویسد فرض میکنیم صد
 نفر آن روز این حدیث را از پیغمبر شنیده و هر یک برای چند نفر هم نقل کردند کسیکه ده
 سال بعد از غدیر خم بخواند این حدیث را از هر کس شنیده بنویسد محتاج بیک کتاب چند
 جزوی است که اشخاصیکه این حدیث را نقل کردند ذکر کنند امر و زرا اگر ما بخوانیم درست
 حدیث غدیر را که بیش از یک حدیث نیست بنویسیم بطوری که ثابت کنیم این حدیث را
 پیغمبر فرموده نیازمندیم بنوشتن چندین جلد کتاب برای اینکه میانه ما و روز غدیر هزار
 و سیصد و چهل سال تقریباً فاصله شده است و این حدیث را مثلاً صد نفر از پیغمبر شنیدند
 و در دوره بعد صد نفر هزار نفر شده است و در دوره بعد ده هزار نفر شده و الان حدیث
 غدیر را ما بواسطه ده ها هزار نفر از پیغمبر خدا باید نقل کنیم و اگر نخواهیم ایر همه
 رجال و نقل کنندگان این حدیث را اسم ببریم و حالات آنها و تاریخ زندگانی آنها و جرح
 و تعدیل آنها را ذکر کنیم چندین جلد کتاب باید بنویسیم تا یک حدیث بدرستی بدست
 بیاید همه شنیدید که طبری مورخ معروف دو کتاب بزرگ در سند حدیث غدیر نوشته
 و ابوالمعالی جوینی متوفی در سال (۴۷۸) از بزرگان علماء اهل سنت و جماعت است بیست
 و هشتمین مجلد کتاب غدیر را در بغداد نزد صحاف دیده که جلد بیست و نهم هم داشته
 و شاید چند جلد دیگر هم داشته است در صورتیکه حدیث غدیر بیش از یک حدیث
 نیست کتاب عیقات که بزرگترین کتابی است که مادر امامت دیدیم چهار جلد بزرگش
 در سند و دلالت همین حدیث غدیر است خوبست خوانندگان آن کتاب را ببینند تا معلوم
 شود بزرگ شدن کتاب برای این نیست که دروغ در آن نوشته شده یا حدیثی اضافه
 شده است امروز اگر کسی بخواند تمام احادیثیکه در امامت وارد شده بطوریکه
 صاحب عیقات نوشته بنویسد نیازمند بنوشتن چند صد مجلد کتاب است که تمام رجال را

باجمه خصوصیات بنویسد

وثانیاً کتابهایی که درباره امامت نوشته شده است از زمان صفویه تا کنون اگر کسی ببیند میفهمد که هیچ مربوط به صفویه و سیاست آنها نیست و مادر اینجا چند کتاب را اسم میبریم تا خوانندگان خود مراجعه کنند و مطلب را بدست بیاورند

(۱) یکی از کتابهایی که در امامت نوشته شده است و از کتب نفیسه بر قیمت است کتاب احقاق الحق قاضی نور الله است او چندین کتاب غیر از احقاق الحق در باره امامت و رد اهل سنت نوشته این بزرگ مرد معاصر شیخ بهائی و معاصر صفویه است (۱) ولی در اکبر آباد دهند میزیسته و با کمال تقیه رفتار میکرده تا آنکه سلطان اکبر شاه عقیده مند باو شد و او را از سنیان پنداشت و قاضی القضاة کرد او در خفیه و پنهانی مشغول تصنیف شد تا آنکه اکبر شاه مرد و پسرش جهانگیر شاه سلطان شد و قاضی شغل قضاوت را داشت تا مخالفین پی بردند که او شیعه است و او را بحکم قضات و اجازه سلطان آنقدر تازیانه زدند تا مرد

(۲) کتاب غایة المرام تألیف سید جلیل سید هاشم بحرانی است (۲) که آن اکتفاء کرد بصرف نقل حدیث بی کم و کاست و هر کتابی که آن حدیث را از طریق سنی و شیعه نقل میکند اسم میبرد و آن کتابها در میانه مردم منتشر است هر کس میخواهد مراجعه کند و کتب را که سید از آنها نقل میکند کتب است که از بزرگترین کتب عامه یا از کتب معتبره پیش آنان است مثل صحیح مسلم و صحیح بخاری و صحیح ترمذی و صحیح ابوداود و صحیح نسائی و مسند احمد بن حنبل و جمع بین صحیحین حمیدی و جمع بین صحاح سته اندلسی و امثال آن از کتب معروفه متداوله این سید جلیل در توبل از بحرین ریاست داشته و چنانکه در احوال او مذکور است دارای تقوی و ورع بسیار بوده و با سلاطین از روی بی اعتنائی رفتار میکرده و تحت نفوذ آنان نبوده است

۱- بکتاب الکنی و الالقب رجوع شود

۲- بلواؤة البحرین و مستدرک حاجی اوری و سفینه البحار رجوع شود

(۳) کتاب عقبات الانوار که در امامت مثل آن تا کنون نوشته نشده است مصنف آن سید بزرگوار و علامه روزگار میر حامد حسین هندی است که در هر حدیثی از احادیث امامت یک یا چند جلد کتاب نوشته و هر کس آن کتاب را ببیند پایه اطلاع و احاطه آن بزرگوار را میفهمد و نیز هر کس مطالعه آن کند مطلع میشود که سیاست سلاطین کتب امامت را طولانی نکرده است و صاحبان این کتب معضله در امامت در تحت نفوذ سلاطین صفویه و غیر آنها نبوده اند بلکه در بلادی بودند که یا نام صفویه و امثال آنها در آنجا نبوده و یا آنها در تحت نفوذ آنان نبودند از اینها گذشته احادیثی که در این کتب و دیگر کتب امامت منقول است از کتبی است که صدها سال قبل از صفویه تصنیف شده چنانکه بمراجعه بآنها معلوم شود

نام بعضی کتابهای اینک ما نام بعضی کتابهای امامت را که قبل از صفویه نوشته قبل از صفویه شده ذکر میکنیم تا معلوم شود از زمان صفویه بعد کتابهای در این موضوع رو به تنزل رفته و تصنیفات درباره امامت قبل از آنها خیلی بیشتر بوده و صفویه و سیاست آنها کوچکتر از آنست که امامت را که یکی از اصول بزرگ اسلام است بشراشد

و باید دانست که امامت یکی از مسائلی است که در هیچ موضوعی مثل آن علما و دانشمندان بحث نکردند و ممکن نیست کسی بتواند اطلاع بر جمیع کتبی که در این باب نوشته شده پیدا کند و کسیکه بخواهد اندکی از بسیار و معدودی از این شمار کتب اصحاب را مطلع شود بکتاب (الذریعه) شیخ متبحر آقا شیخ آقا بزرگ تهرانی معاصر رجوع کند که چهار جلد آن طبع شده و امید است بقیه آن نیز طبع گردد تا چگونگی مطلب را بفهمد و ما بذکر چند کتاب در اینجا می پردازیم

بیشتر ذکر شد که یکصد و دو کتاب در این کتاب ذکر میکند که بلفظ الامامه معروفست و یابی اسمست و از بلفظ الامامه آنرا معرفی کرده است و این غیر از کتاب هائیکست که در این موضوع نوشته شده و اسم خاصی دارد که البته آنها خیلی بیشتر

است اینک بعضی از کتابهای قبل از صفویه درباره امامت که بلفظ الامامه معرفی شده
(۱) الامامة از عیسی بن روضة تابعی مولی بنی هاشم و حاجب منصور که در
سال (۱۵۸) فوت کرده

(۲) الامامة تألیف خلیل بن احمد بصری لغوی عروضی که از اصحاب حضرت
صادق (ع) بود و در سال ۱۶۰ یا ۱۷۰ یا ۱۷۵ وفات کرده

(۳) الامامة تألیف ابی جعفر احمد بن الحسین بن عمر بن یزید الصیقل الکوفی
ثقه که از اصحاب حضرت صادق و کاظم است

(۴) الامامة از بعض قدماء اصحابست که سید بن طاوس گفته تاریخ تحریر
نخستین سال (۲۲۹) است

(۵) الامامة الصغیر ۶- الامامة الکبیر) تألیف ابرهیم بن محمد بن سعید النقی
متوفی در سال (۲۸۳)

(۷) الامامة تألیف منصور بالله اسمعیل بن محمد بن مهدی متوفی در سال ۳۴۱

(۸) الامامة تألیف ابی محمد حکم بن هشام بن حکم و هشام در سال (۱۹۹) یا

(۱۷۹) فوت شده

(۹) الامامة الصغیر ۱۰- الامامة الکبیر) تألیف ناصر الحق الحسن بن علی متوفی

در سال (۳۰۴)

(۱۱) الامامة تألیف ابی محمد عبدالله بن مسکان که از اصحاب حضرت کاظم

بوده وفات او در سال (۱۸۳) است

(۱۲) الامامة تألیف ابی محمد عبدالله بن هارون زبیری است که وفات او در

سال (۲۱۸) است

(۱۳) الامامة تألیف عبدالله بن عبدالرحمن زبیری است چنانچه نجاشی ذکر کرده

(۱۴) الامامة تألیف ابوالعباس عبدالله بن جعفر الحمیری صاحب قرب الاسناد

است که در سال (۲۹۲) میزیسته

- (۱۵ الامامة الكبير) تأليف شريف ابوالقاسم علي بن احمد العلوي الكوفي
متوفى در سال (۳۵۲)
- (۱۶ الامامة) تأليف ابوالحسن علي بن وصيف شاعر متكلم كه او را شاعر
اهل بيت ميگفتند در سال (۳۶۶) شهيد شد
- (۱۷ الامامة) تأليف ابو محمد فضل بن شاذان بن خليل نيشابوري متوفى
در سال (۲۶۰)
- (۱۸ الامامة) تأليف شيخ متكلم فضل بن عبدالرحمن بغدادى نجاشى از استادش
نقل کرده كه آن كتاب بزرگى است
- (۱۹ الامامة) تأليف ابو احمد محمد بن ابي عمير كه از اصحاب اجماع و ادراك
موسى بن جعفر و علي بن موسى كرده در سال (۴۱۷) وفات كرده
- (۲۰ الامامة) تأليف محمد بن احمد صفوانى از تلامذه شيخ كلينى و استاد
شيخ طوسى و نجاشى است
- (۲۱ الامامة) تأليف ابوالحسن محمد بن احمد الحارثى كه نجاشى از او به
واسطه نقل ميكند
- (۲۲ الامامة) تأليف محمد بن بشر الحمدونى السوسنجردى شيخ و نجاشى از
او اين كتاب را نقل كردند
- (۲۳ الامامة) تأليف محمد بن حسين بن ابي الخطاب الزيات الهمداني ثقة جليل
متوفى در سال (۲۶۲)
- (۲۴ الامامة) تأليف ابوبكر محمد بن خلف الرازى متكلم جليل نجاشى و اين
نديم ذكر نمودند آنرا
- (۲۵ الامامة) تأليف ابو جعفر السكاك محمد بن خليل بغدادى تلميذ هشام بن
الحكم كه در سال (۱۷۹) وفات كرده
- (۲۶ الامامة) تأليف محمد بن عبدالرحمن بن قهر رازى متكلم معاصر شيخ

کلبی تقریباً که در سال (۳۱۲) میزیسته

(۲۷ الامامة) تألیف متکلم جلیل محمد بن عبدالله بن مملک اصفهانی معاصر

جانبی متوفی در سال (۳۰۳)

(۲۸ الامامة) تألیف شیخ عالیمقام صدوق الطایفه محمد بن علی بن حسین بن

بابویه متوفی در سال (۳۸۱)

(۲۹ الامامة) تألیف متکلم جلیل ثقه محمد بن علی بن نعمان بن ابی طریقه

البجلی الکوفی ملقب بمؤمن طاق

(۳۰ الامامة) الکبیر والصغیر تألیف محمد بن علی شلمغانی که در سال (۳۲۲)

مصلوب شد

(۳۱ الامامة) تألیف ابو جعفر محمد بن عیسی بن عبید بن یقطین که از اصحاب

حضرت جواد است

(۳۲ الامامة) تألیف شیخ متکلم جلیل مظفر بن محمد بلخی استاد شیخ مفید

و در سال (۳۶۷) وفات کرده

(۳۳ الامامة) تألیف ابو عیسی وراق محمد بن هارون که نجاشی ذکر آنرا کرده

(۳۴ الامامة) تألیف ابو الحسن مهملی بن محمد البصری که نجاشی از او سه

واحد نقل میکند

(۳۵ الامامة) تألیف قاضی نعمان بن محمد مصری صاحب دعائم الاسلام متوفی

در سال (۳۶۷)

(۳۶ الامامة) تألیف متکلم ثقه جلیل هشام بن حکم کوفی متوفی در سال (۱۹۹)

یا (۱۷۹)

(۳۷ الامامة) در اثبات نبوت و وصیت تألیف هادی یحیی از ائمه زیدیه متوفی

در سال (۲۹۸)

(۳۸ الامامة) تألیف ابو محمد یونس بن عبدالرحمن مولی آل یقطین از اصحاب

حضرت رضا و متوفی در سال (۲۰۸)

(۳۹ الامامة) تالیف ابو محمد یحیی بن محمد متکلم فقیه ساکن نیشابور قبل

از سال (۴۷۸) میزیسته

(۴۰ الامامة) تالیف ابی شداخ چنانچه نجاشی از احمد بن الحسین نقل کرده

شافی علم الهدی ایجا نام چهل کتاب در امامت که همه در زمان ائمه یا نزدیک
در امامت بزمان آنها تالیف شده ذکر کردیم و نویسنده این بیهوده

هارا از اینکه نام این کتابها را یا مؤلف آنها را شنیده باشد معذور میداریم زیرا از
پایه اطلاعات او آگاهیم لکن کتاب شافی سید مرتضی علم الهدی متوفی در سال ۴۳۶
که بهترین کتب و مشهورترین مصنفات در این بابست در دسترس همه است خوبست
هر کس میگوید امامت را صفویه رنگ و رو دادند آن کتاب را بهیئت مطلب را
خوب بفهمد که هر چه متأخرین درباره امامت نوشتند کمتر از آنست که در شافی
سید مرتضی تحقیق کرده است از آن گذشته کتابهای مفید و شیخ الطایفه و خواجه نصیر
و صدوق و علامه و دیگر از محققین و مصنفین معتبر که همه قبل از آنکه اسم از صفویه
در جهان باشد تالیف شده پایه معلومات یا عوام فریبی ایشانرا بدست میدهد.

الفین علامه در تنها آیه الله جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلی

امامت معروف بعلامه متوفی در سال ۷۲۶ هجری خواهری سرار جمندش

فخر المحققین یک کتاب در امامت نوشته مشتمل بدو هزار دلیل که هزار دلیل آن

بر امامت امیر المؤمنین و هزار دلیل بر ابطال شبهات مخالفین است و در سنه (۷۰۹) (۱)

از تالیف جزء اول در سال (۷۱۲) از تالیف جزء ثانی فارغ شده و آن را مرتب کرده

پسرش فخر المحققین لکن در نسخه هائیکه در دست است از هزار دلیل دوم بیش از

سی و چند دلیل باقی نمانده و بقیه کتاب از دست رفته و این کتاب در سال (۱۲۹۸)

در ایران طبع شده

نتیجه سخن ما در پس از مراجعه بکتابهایی که درباره امامت نوشته شده و این باب توجه بآنکه مؤلفین آن کتابها در چه سالها بوده و در چه مملکت زیست داشتند خوب بدست میآید که قبل از دوره صفویه کتابهایی که در اینموضوع نوشته شده بیشتر و مفصلتر بوده و اگر کتاب خیلی مفصلی در زمان آنها بپس از آنها نوشته شده مثل عیقات و احقاق الحق در هندوستان نوشته شده که از صفویه و سیاست آنها در آنجا اسم و رسمی نبوده پس کتب امامت را سیاست صفویه منسوب کردن از نهایت جهل و بی اطلاعی از کتب و احوال رجال است آری علامه محدثین مجلسی در زمان صفویه زیست میکرده و کتب او در آن زمان تألیف شده و بحار الانوار که مفصلترین کتابهای اوست البته با عنایت و کمکهائی از سلاطین صفویه تألیف شده لکن باید دید که بحار (۱) چه کتابیست و مدارك آن چیست بحار يك کتابخانه مهمی است که جمع شده و این کتاب را تشکیل داده و مدارك بحار در خود او بتفصیل با اسم و رسم مؤلفین آنست

اینك مدارك بحار غالباً در دست است کسیکه میخواهد سیاست صفویه کتاب هارا بزرگ کرده خوبست اول بحار را ببیند و روایات آنرا نظر کند آنگاه مدارك آنرا بدست بیاورد اگر زیادی در کار دید اشکال کند لکن با صرف ادعای بیجا و حرف بی دلیل نباید انسان گول خورده کلام بیهوده را بپذیرد

سبب دیگر بزرگ شدن این بیخردان نسنجیده و مراجعه بکتابها نکرده بزرگ شدن کتاب کتاب را دلیل بر دروغ بودن آن و ساختگی قرار میدهند از اینجهت کتابهای مقتل را که در قدیم نوشته شده از قبیل ملفوف سید با کتابهای متأخرین مقایسه کرده می گویند چه شده اینها بزرگتر شده است اینجاست که باید گفت نویسنده اینمقاله با اینکه مدتی روضه خوان بوده از کتابهای در اینموضوع هم بکلی بی اطلاع است کتابهاییکه متأخرین نوشته اند با اسم روضه مجلسی ترتیب دادند

که مشتمل بر تفسیر آیه و مواعظ بسیار و اشعار بسیار است و در آخر آن چند سطری هم مرثیه است مثل منابر اهل منبر که بابیه‌انه روضه مدتی تفسیر یا مواعظه یا تاریخ یا مسائل برای مستمعین می‌گویند پس از آن چند دقیقه هم مرثیه می‌خوانند اکنون باید بجرم بزرگی کتاب که بمرثیه هیچ مربوط نیست گفت اینها دروغست و يك جهت بزرگی کتاب نیز آنست که كتب متأخرین جمع چندین کتاب از قبیل کتاب مفید و سید و مجلسی است البته چنین کتابی بزرگ‌تر می‌شود و نگفته نماند که ما نمی‌خواهیم بگوئیم هر چه در این موضوع نوشته شده درست است لکن می‌گوئیم فقط بزرگ بودن حجم کتاب دلیل بر ساختگی و دروغ بردازی آن نیست البته انسان باید بکتابی که از آن می‌خواهد چیزی نقل کند نظر کند و مدارک آنرا ببیند اگر دارای مدارك تاریخی یا روایتی درستی است آنرا بپذیرد و گرنه آنرا کنار بگذارد بکسره چیزی را پذیرفتن از کار خرد بیرونست و یکسره بیجهت چیزی را رد کردن بمجرد آنکه با سلیقه من جور نمی‌آید نیز از کار خرد بیرونست .

يك اشتباه کاری و غلط اندازی این نویسنده غالباً در سخنهای خود سراسیمه شده دست و پای خود را گم می‌کند و پشت هم اندازی کرده چیزهای غیر مربوط بهم را می‌نویسد اینجا نیز يك سخن بیجا آورده می‌گوید (امام هر که باشد تنها برای زمان خود امام است نه زمانهای دیگر) چنانکه در کتاب کافی رسیده * کل امام هاد للقرن الذی هو فيه * ما چشم‌پوشی میکنیم از اینکه این روایت که در تفسیر (اِنَّمَا اَنْتَ صَانِدٌ وَاِكْلٌ قَوْمِ هَادٍ) وارد شده مضمونش اینست که در هر عصری امامی است از آل بیت محمد و این در مقام بیان آنست که اثبات کند امامت را در هر زمانی برای امام. نه آنکه امامت را نفی کند در زمانهای بعد چنانچه از مراجعه بهمان روایات ظاهر شود چنانکه در آن روایاتست که در هر زمانی از ما یک نفر راهنماست که مردم را راهنمایی میکند بآنچه پیغمبر آورده و هادیان پس از پیغمبر علی و پس از او اوصیاء او هستند یکی پس از دیگری و ما فرض می‌کنیم که هر امامی هادی همان

قرنی که در او است باشد چه نتیجه از آن حاصل میشود می گوئید احترام امام پس از مردنش تمام میشود یا آنکه اگر حدیثی راجع بحکمی از احکام خدا گفت تا امام زنده است آن حدیث را باید عمل کرد پس از مردن او دیگر آن حکم را نباید عمل کرد اگر مراد شما آنست که نتیجه اول را بپذیرید ما احترام میکنیم امام را برای اینکه در همان زمان امام وهادی و برگزیده از نزد خداست و خدا او را مورد اعتناء و احترام قرار داده و اگر میخواهید نتیجه دوم را بپذیرید باید ثابت کنید که پس از امام خدا هم مرده است و گرنه امام حکم از خود ندارد تا برفتنش آن حکم برود امام تمام احکامش از پیغمبر است و پیغمبر هم از خدا است بی کم و کاست پس برفتن امام از دنیا حکم خدا نمیمیرد

نامه امیر المؤمنین ابن نویسنده باز بی تناسب يك كلمه از كتاب نهج البلاغه را بمعوية بن ابی سفیان آورده و برخ دینداران میکشد می گوید اگر كتاب نهج البلاغه را هم مدرک قرار دهیم خود امام علی بن ابیطالب در نامه که بمعاویه می نویسد میگوید شورای مهاجر و انصار اگر کسی را امام گردانید همان رضای خداست ما اینجا باید چند جمله از همان کتاب نهج البلاغه بیاوریم تا معلوم شود که علی بن ابیطالب که این سخن را بمعویه نوشت برای احتجاج با او است بطوریکه خود آنها قبول داشته و مدتها بآن در زمان خلفا عمل کردند نه آنکه میخواهد واقعاً بگوید رضای خدا همان است

اینك ما چشم پوشی میکنیم از آنهمه روایات و آیات و احتجاجات علی و حسن و حسین و زهرا و سلمان و مقداد و ابن عباس و ابوذر و عمار و بریده الاسلمی و ابی الهیثم ابن التیهان و سهل و عثمان پسران حنیف و ذوالشهادتین خزیمه بن ثابت و ابی ابن کعب و ابویوب انصاری و غیر آنها که در کتاب احتجاج موجود و از طرق عامه و خاصه ثابت است اینك جملائی از نهج البلاغه می آوریم تا بدانید علی بن ابی طالب حق خود را مقصوب میدانسته و خلفا را بیاطل و ناحق میدانسته

(۱) اگر کسی خطبه شفشقیه را درست مطالعه کند می بیند که علی علیه السلام با خلفاء چه نظری داشته و آنها را چگونه برده رجوع شود بخود خطبه تا مطلب معلوم شود
(۲) در خطبه (۱۶۷) میگوید اللهم انی استعینک علی قریش و من اعانهم فانهم قطعوا رحمی و صغروا عظیم منزلتی و اجمعوا علی منازعتی امرأ هولی پس یکی در آن میان گفت انک علی هذا الامر یا ابن ابی طالب لحریر یقال بل انتم والله لا حرص و انما طلبت حقائی و انتم تحولون بینی و بینہ یعنی خدایا من از تو یاری میجویم بر ضد قریش و یاران آنها که آنها قطع رحم کردند و مقام بزرگ مرا کوچک شمردند و اجتماع کردند بر گرفتن امری که حق من بود. در آن میان یکی گفت ای پسر ابوطالب تو برای خلافت حریر هستی علی علیه السلام گفت بخدا قسم شماها حریر تر هستید من حق خود را طلب می کنم و شماها میانه من و حق من جدائی می اندازید

(۳) در خطبه پنجم میگوید (فوالله ما زلت مدفوعاً عن حقی مستائراً علی منذ قبض الله نبيه صلى الله عليه وآله حتى يوم الناس هذا) یعنی بخدا قسم که من همیشه از آنروز که پیغمبر را خدا قبض روح کرد تا امروز از حق خود ممنوع شدم و دیگری را بر من اختیار کردند

(۴) در خطبه (۱۴۶) میگوید (حتی اذا قبض رسول الله صلى الله عليه وآله رجع قوم علی الاعقاب و غالتهم السبل و اتكلوا علی الولائج و وصلوا غیر الرحم و هجروا السبب الذی امروا به و نكلوا البناء عن رص اساسه فبنوه فی غیر موضعه معادن کل خطیئة و ابواب کل ضارب فی غمرة قدما و افی الحيرة و ذهلوا فی السكرة علی سنة من آل فرعون من منقطع الی الدنیا را کن او مفارق للدين مباین) یعنی چون پیغمبر رحلت کرد برگشتند قومی بعقب در گرفت آنها را راه های هلاکت و اعتماد کردند بناها را و صله غیر رحم کردند و از رشته که خدا بمودت آن امر کرده بود رو برگردانند و منقلب کردند بناها را از اساس بهم پیوند خود و بنا کردند بغیر موضعش که معدن تمام خطاها و دره های هر گمراهی بودند با سرعت تمام در سرگردانی فرو رفتند و غفلت نمودند در حال مستی

بر طریقه آل فرعون یا اینها کسانی بودند که بدنیا پیوسته شده و رکون و اعتماد کردند
یا جدائی از دین نموده و مباحثت کردند

(۵) در خطبه که بعد از بیعت با او ایراد میکند میگوید (لایقاس بآل محمد
صلی الله علیه و آله من هذه الامة احدنا آنکه میگوید ولهم خصائص الولاية وفيهم الوصية
والوراثة الان اذ رجع الحق الى اهله ونقل الى منتقله) یعنی مقایسه بآل محمد نمیشود
کرد احدی را از این امت برای آنهاست اختصاصات حق امامت و در باره آنها وصیت
و وراثت است الان برگشت حق باهله و نقل شد بمورد خودش

اینها شمه ایست از کلمات امیر المؤمنین در نهج البلاغه راجع بقصب حق او اکنون
خوانندگان از کسیکه اینهمه از بردن حقش تظلم میکند آن کلام را که بمعویه نوشته
بینند جز باین میتوانند حمل کنند که یا بفرض تسلیم و احتجاج از روی عقیده خود
آنها گفته یا آنکه خوف اینرا داشته که معویه کاغذ را سبب دست قرار دهد و آلت اغراض
فاسده خود کند و مردم را باو بدین کند اینها همانها بودند که چون خواست یکی (۱)
از بدعتهای آنها را بردارد صدای واعمر راه بلند کردند تا عاقبت علی علیه السلام
از حرف خود برگشت

پرسش چهارم   مزد هر کاری بسته است بکوششی که برای آن میشود و سودی
و جواب آن   که از آن بدست میآید پس این احادیثی که میگوید ثواب يك
زیارت یا عزاداری یا همانند آنها را بر است با ثواب هزار پیغمبر یا شهید (آنها شهید بدر)
آیا درست است یا نه

ما اینک قبل از اینکه وارد در اصل جواب شویم يك پرسش از این نویسنده و از
خوانندگان محترم میکنیم شاید همان جوابی را که شما برای این پرسش تهیه میکنید

[۱] نافله ماه رمضان در زمان رسول خدا [ص] و ابوبکر و اوائل خلافت عمر فرادی خوانده
میشد عمر اسر کرد که بجماعت بخوانند و گفت این خوب بدعتی است چنانکه در صحاح سنیان است
رجوع بفصول الهیه شود و علی بن ابیطالب خواست آنرا تغییر دهد و این بدعت را بردارد صدای
مردم بواعمر راه بلند شد چنانکه در وسائل است

جواب این سؤال هم باشد یک نظری بیاندازید بانواع نعمتهائی که خدای عالم بماداده از هزاران سال قبل از اینکه مادر این دنیا ییائیم تا وقتی که از این جهان میرویم تا پس از این حساب نعمتهای آنجهان را که آخر ندارد بکنیم می بینید که از خورشید تابان و ماه فروزان و انجم درخشان گرفته تا گردشهای شبانه روز و پیدایش بهار و زمستان و ذرات کائنات و عناصر و معادن و نباتات و حیوانات و هوای صاف و آب گوار و زمین پهناور و دریاها و موج و صحرای بی پایان و قوای زمینی و آسمانی و ابرهای باران ریز و زمینهای زراعت خیز و کوههای سخت و دشتهای سهل و ماکولات گوناگون و ملبوسات رنگارنگ و صدها هزار نعمتهائی که ما بآن پی نبردیم همه را در دست رس ما بوسی نوع انسان قرار داده و برای نفع و راحت ما خلق کرده است و پس از آن یک نظری بیدن خود و تشریح آن نمائید از آلات و ادوات ظاهری که هر يك با کمال حکمت بجای خود بکار برده شده و جهازات باطنی از قبیل جهاز هضم و جذب و دفع و آنچه در علم تشریح و طب تا کنون ثابت شده که شاید عشری از آنچه را که بعد از آن ثابت میشود نباشد آنگاه یک نظر نمائید بقوای روحیه که علماء روان شناسی بیان کردند و بسیاری از آن باز پی نبردند آنگاه یک نظری کنید بنعمتهای معنوی که فرستادن پیغمبران و کتابهای آسمانی و قانونهای خدائی و معلمهای الهی از آنهاست آنگاه یک نظری کنید بنعمتهای بخدا که بحسب اختلافات سال از زمان طفولیت و بچه گی تا زمان پیری و افتادگی بمناسبت فراهم کرده است جمله کلام آنکه اگر تمام حساب گران بخواهند نعمتهای بحسب انواع احصاء کنند عاجزند آنگاه از خود پرسید که این همه نعمتهای بی پایان در مقابل کدام خدمت بوده شما و ما قبل از اینکه در این عالم بیاییم و از ما خبری باشد چه خدمتی بخدای جهان کردیم که در مقابل آن این نعمتهای ادا داده آری شما و ما با چشم تنگ خود موافق فکر ضعیف خود چون باین عالم نظر میکنیم بکارهای خدائی مثل کارهای خود که همه برای منفعت بردن است نظر میکنیم آنوقت بنظر می آید که لیره را بجای ده شاهی نباید خرج کرد چنانچه این نویسنده میگوید ولی بایک نظر به کارخانه خدائی

معلوم میشود که خدای عالم همه نعمتهای بی عوض و غرض داده بلکه بکسانی که در مقابل احکام او بر پا خاسته و گردن فرازی کردند و دعوی خدائی نمودند و انبیاء او را کشته و قتل و غارت کردند باز خوان نعمت خود را گشوده و بآنها سلطنت ها و مملکت ها داده و آنها را عزیز دنیا قرار داده خوبست شما با این نظر خورده گیری و تنگ که دارید بگوئید این کارها را هیچ کد کبی نمیکند که لیره را بجای ریال خرج کند آری آنها که برای لیره و ریال ارجی قایلند و در نظر آنها بزرگ میآید خرج آنرا بی مزد صحیح کد کانه میدانند ولی آفریننده زمین و آسمان که همه عالمهای پیدا و نهان را بایک کلمه (کن) موجود میکند بکسی بخیال اجر و مزد چیزی نمیدهد تمام نعمتهای او بی سابقه خدمت و بی نظر با جر و مزد است چنانچه دانستید که نعمتهائی که بماتا کنون داده در مقابل خدمتی نداده ما و همه عالم چه هستیم که برای آن ذات مقدس خدمتی کنیم و کاری انجام دهیم ای بیچاره بشر چقدر از معرفت خدای جهان دوری و از عظمت دستگاه الهی مهجور

بامدعی مگوئید اسرار عشق و مستی بگذار تا بمیرد در عین خود پرستی این خدائی که این همه نعمت را بی نظر بخدمت بفرعون و فرعونیان داده چه ضرر دارد که بکرامت یک مجاهد فی سبیل الله هزاران نعمتهائی دهد که کس مقدار آنرا نتواند احصاء کرد

یک حساب از عمر اینک خوبست یک نظری بعالم آخرت و نعمتهائی که قرآن بشر و جزای خدا در بیشتر از دویست آیه وعده کرده است بکنید و مقایسه کنید میان اعمالی که یک انسان در مدت چند ساله زندگانی خود میکند و جزاهائی که در کتابهای آسمانی خصوصاً قرآن کریم خدای جهان بآن وعده کرده به بیند آیا آنها لیره بجای ریال خرج کردن است و بقول این نویسنده کوتاه نظر که نظر خود را میزان نظر خدا قرار داده این اعمال کد کانه است و از میزان عدل بیرون است یا آنکه باید اعتراف کرد باینکه خدا با ترازوی عدالت با مردم رفتار نمیکند و

بخشش های خدائی در مقابل این اعمال پوسیده بیمقدار بشر نیست مافرض میکنیم يك انسان پنجاه سال در این دنیا عمر کند و از اول بلوغ اعمال مقررۀ كه خدا فرموده عمل کند از نماز و روزه و حج و زکوة و خمس و غیر آن و از قانونهای خدائی هیچ تخلف نکند شما این چنین انسانی را اهل بهشت موعود میدانید بانه چاره نیست جز اینکه اعتراف کنید كه اهل همان بهشت موعود است اينك ما حساب عمل اين شخص را در بازار دنیا میکنيم از اول بلوغ تا تمام شدن پنجاه سال سی و پنج سال است و نماز و روزه امروز كه گرانی است سالی پنجاه و شصت تومان است ما يكصد تومان حساب میکنيم میشود هزار و پانصد تومان فرض میکنيم يك سفر هم حج رفته پنج هزار تومان خرج کرده این هشت هزار و پانصد تومان میشود در هر سالی فرض میکنيم زکوة و خمس هم دو هزار تومان داده است این هفتاد و هشت هزار و پانصد تومان خیرات دیگری هم کرده است در تمام عمر اعمال او در بازار دنیا يكصد هزار تومان میشود با این وجه در طهران يك عمارت متوسط و در شهرهای دیگر يك عمارت عالی باو میدهند و اگر بخواند با این وجه يك ده شش دانگی بخرد در بازار امروز باو نمیدهند اکنون مافرض میکنيم يك عمارت عالی در طهران باو دادند نسبت این عمارت را با این آیات كه یکی از آنها برای نمونه ذکر می شود بسنجید آنگاه نسبت ریال و لیره را هم بسنجید ببینیم لیره بجای ریال خرج کردن بالاتر است یا اینکه خدا در قرآن وعده کرده آنگاه بگوئید نصف قرآن را اسقاط کنیم تا نظر تنك گدامنش این سفله ها تأمین شود - اينك يك آیه از آیات كتاب خدا

سورة حديد آیه (۲۱) سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ - پیشی بگیرید بسوی مغفرتی كه از پروردگار شماست و بهشتی كه وسعت آن مثل وسعت آسمان و زمین است كه مهیاء شده است برای کسانی كه ایمان آوردند بخدا و پیغمبران او و این كرمی است كه خدا بهر كس میخواهد میكند و

خدا دارای کرامت‌های بزرگست

آیا میتوان مقایسه کرد چند سال اعمال پوسیده ما را با نعمت‌های بی پایان خدا در زمانهای غیرمتناهی از ضروریات همه ادیان و صریح آیات بسیاری از قرآنست که انسان در بهشت همیشه هست و مخلد در نعمت است آیا میشود قیاس کرد عملهای چند ساله را با نعمت‌های همیشه گی آنها با آن کیفیت

یکنظری با آیات توبه فرض میکنیم یک شخص در تمام عمر بمعصیتها و نافرمانیهای خدا اشتغال داشته نه بکرکعت نماز خوانده و نه يك حبه زکوة داده و نه حج رفته و نه بکروز و روزه گرفته و انواع معصیتها را مرتکب شده است آنگاه روزهای آخر عمرش بیاد توبه افتاده و توبه کرد و از گناهان عذر خواست حق مردم را اداء کرد یا وصیت کرد اداء کنند و با معذرت و توبه از دنیا رفت عمل این شخص جز يك توبه چه بود بحسب ضرورت عقل و شرایع و صراحت آیات قرآنی این شخص از اهل سعادت است و همان بهشت موعود را خدا با و بر ایگان میدهد خوبست نظر تنگان آیات توبه را نیز از قرآن بیندازند تا لیره بجای ریال خرج نشود اينك يك آیه از آیات قرآن

سورة توبه (آیه ۱۰۵) اَلَمْ يَعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَ يَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ اتَّوَابٌ رَّحِيمٌ - آیا نمیدانند که خدا خود قبول میکند توبه را از بندگان خود و میگیرد صدقات را و همانا خدا است زیاد توبه قبول کن و مهربان

يك آیه از قرآن کریم سورة نساء (آیه ۷۱) وَ مَن يُطِيعِ اللّٰهَ وَ الرَّسُولَ فَاُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِم مِّنَ النَّبِيِّينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ الشَّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسَنَ أَوَّلَتِكَ رَفِيقًا - یعنی آنانکه پیروی خدا و پیغمبر را کردند آنها اشخاصی هستند که با آنان هستند که خدا با آنها نعمت داده از پیغمبران و صدیقان و شهیدان و صالحان خوبست پیغمبران و شهیدان احد و بدر همین اشکال عامیانه را بکنند و از دست خدا

در یکی از دادگاهها عرض حال بدهند که ما که در راه تو آنهمه رنج کشیدیم و خون خود را در راه تو در موقع ضعف اسلام ریختیم و بنای اسلام را با خون خود بالا بردیم پس چطور شد که ما را هم درجه کردی باینکه نفر که در سن هفده سالگی مثلا از دسترفت و خدمتی بدین تو نکرد فقط اطاعت تو پیغمبر تو را در نماز و روزه و امثال آن یکی دو سال کرد خوبست ما چرا جوابان سفله این آیه را نیز از قرآن بردارند تا اعتراض شهداء و پیغمبران بخدا وارد نشود

بیک نظر بسوره مفسرین از ابن عباس نقل کردند که ذکر بنی اسرائیل شد نزد **مبارک که قدر** پیغمبر که مردان آنها هزار ماه در راه خدا بیکار میگذاشتند گفت خدا یا امت مرا از سایر امم عمرشان را کوتاه تر و عملشان را کمتر قرار دادی خداوند با و و امت او شب قدر را داد که بنص قرآن بهتر از هزار ماه است **لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ** - خوبست بنی اسرائیل از جابر خمیزند و بخدا اعتراض کنند که ما در راه تو هزار ماه جنگ میکردیم چطور شد که عبادت یکشب از امت پیغمبر را بهتر از هزار ماه خون ریزی ما قرار دادی اینك بیائید این سوره را هم از قرآن برداریم تا اعتراض بنی اسرائیل وارد نشود

جواب این اینك که دانستید مانند این روایات در قرآن هم وارد شده **اعتراض بیخردانه** است باید دانست که این اعتراض بهیچوجه وارد نیست و اشتباهکاری اینان در اینست که عدالت را با تفضل و کرم بهم خلط کردند و از آن این اشکال بیسر و بار اتراشیدند مزد عمل يك چیزی است که ما روشن کردیم که اعمال بشر اینقدرها مزد ندارد و اینجا نیز میگوئیم که بشر بهیچوجه عامل کار از خدا نمیشود در کارهایی که میکند زیرا تمام قوه ها و قدرتها و حرکات و سکانات و آلات و ادوات از خود خدا است و بشر از خود چیزی ندارد اگر سر در راه خدا بدهد یا مال را صرف کند با قوه و قدرت را خرج کند هیچيك از خود او نیست و همه از نعمتهائی است که

خدا با او مرحمت کرده آیا کدام موجود از خود چیزی دارد که در راه خدا بدهد و از او مزدی طلبکار شود همه از خود او است و در راه او خرج میشود باقوه که خود او داده لکن خداوند از بسیاری فضل و کرمش بتفضل خود اسم مزد و اجر گذاشته است تا بندگان گمان کنند از خود چیزی دارند و مزد عمل خود میبرند و گرنه مزد یعنی چه و سود کدام است عمل از کیست تا قابل داشته باشد

ای بیچاره بشر که مقدار خود را ندانستی و عظمت خدا را فراموش کردی و خود را طلبکار و صاحب عقل پنداشتی تا بآن نجار رسیدی که بکارهای خدا اشکال جاهلانه کردی اکنون که معلوم شد چیزهایی که خدای دهد همه تفضل است و مزد عمل نیست بکجای عدالت بر می خورد که بیک نفر برای خاطر پیغمبر خود و یا فرزند پیغمبر خود تفضلی بیشتر از دیگران کند آری اگر عملگی و مزد عملگی بود این اعتراض ممکن بود وارد باشد لکن پرواضح شد که چنین نیست و کسی از خدا چیزی طلبکار نیست جواب دیگر از اعتراض چنانچه فلاسفه بزرگ گفته اند و از قرآن کریم نیز ظاهر میشود غیر از بهشت جسمانی که بیشتر آیات قرآن در توصیف آن وارد شده و آن منزلگاه ثواب بهشتیان است مقامات و مراتب دیگری از برای بهشت است که از مقام ثواب بیرون است و آن از مقامات معنویه و لذات روحیه است و بسته بکمالات روحیه و معارف الهیه است که از مقامات نفس است و پس ازین مقام نیز مقامات دیگری است که شهرهای ولایت و محبت از آن تعبیر کنند و کسانی که باین مقامات معنویه رسیده اند بهشت جسمانی که مقام ثواب الهیه است نظر ندارند و از آن اعراض میکنند و بمقامات معنویه سرگرم شوند باین جهت و جهات دیگر که ذکرش مناسب باین رساله نیست چه بسا شود که صاحبان این مقامات معنویه از منزل ثواب که بهشت جسمانی است اعراض کنند ولی کسانی که باین مقام نرسیدند و دلخوشی آنها بهمان ثواب و بهشت جسمانی است درجات این بهشتیان هزار از هزار مقابل بیشتر از آنها باشد در صورتیکه از مقامات معنویه و لذات روحانیه صاحبان آن مقامات

روحشان اطلاع نخواهد داشت و باین بیان حل اشکال از آیه (۷۱) از سوره نساء که پیش از این ذکر شد میشود زیرا که آیه بیان ثواب کسانی را میکند که اطاعت خدا و پیغمبر را کردند و میگویند آنها با پیغمبران و شهیدان هستند و منافات ندارد که آنها در منزل ثواب با پیغمبران و شهیدان باشند ولی از برای اینان مقامات معنویه و روحیه باشد که آنها در خواب هم ندیده و نخواهند دید و پیغمبران بنعمتهائی که بمردم معمولی میدهند نظر ندارند و آن نعمتها را بهیچ نمیشمرند بلکه در همین دنیا که منزل ثواب و رسیدن بآن مقامات معنویه بحسب حقیقت نیست نیز این سخن جریان دارد فرعونیان و فرعون با آنکه سلطنتها و ممالکی داشتند که موسی آنرا نداشت ولی نزد موسی از کمالات روحیه چیزهایی بود که بمملکت فرعون اعتناء نداشت و فرعونیان و فرعون از آن لذاتی که موسی با آن دلخوشی داشت در خواب هم نمیدیدند.

در ضمیرها نمیکنند بغير از دوست کسی هر دو عالم را بدشمن ده که ما را دوست بس و در این مقام حرفهایی است که از خور این اوراق بیرون است و بیش اهلش بیش از اینها این سخن روشن و واضح است

يك نظري بهزاداري اینجا باید يك سخنی هم در خصوص عزاداری و مجالسی که بنام حسین بن علی بیا میشود بگوئیم ما و هیچیک از دینداران نمیگوئیم که باین اسم هر کس هر کاری میکند خوبست چه بسا علماء بزرگ و دانشمندان بسیاری از این کارها را ناروا دانسته و بنوبت خود از آن جلوگیری کردند چنانچه همه میدانیم که در بیست و چند سال پیش از این عالم عامل بزرگوار مرحوم حاج شیخ عبدالکریم که از بزرگترین روحانیین شیعه بود در قم شبیه خوانی را منع کرد و یکی از مجالس بسیار بزرگ را مبدل بروضه خوانی کرد و روحانیین و دانشمندان دیگر هم چیزهایی که برخلاف دستور دین بوده منع کرده و میکنند ولی مجالسی که بنام روضه در بلاد شیعه بیا میشود با همه نواقص که دارد باز هر چه دستور دینی و اخلاقی است و هر چه انتشار فضائل و بخش مکارم اخلافت در اثر همین مجالس است دین خدا و

قانونهای آسمانی که همان مذهب مقدس شیعه است که پیروان علی (ع) و مطیعان او و الامرند در سایه این مجالس مقدس که اسمش عزاداری و رسمش نشر دین و احکام خداست تاکنون پیا پیا بوده و پس از این هم پیا خواهد بود و گرنه جمعیت شیعه در مقابل جمعیتهای دیگر در اقلیت کامل واقع شده و اگر این تأسیس که از تأسیسات بزرگ دینی است نبود تاکنون از دین حقیقی که مذهب شیعه است اثری بجا نمانده بود و مذهبهای باطل که شالوده اش از سقیفه بنی ساعده ریخته شد و بنیانش برانهدام اساس دین بود جای گیر حق شده بود

خدای عالم چون دید بنای دین را ماجراجویان صدر اول متزلزل کردند و جز چند نفر معدودی بجا نماند حسین بن علی را برانگیخت و با جانفشانی و فداکاری ملت را بیدار کرد و نوابهای بسیار برای عزاداران او مقرر کرد تا مردم را بیدار نگه دارند و نگذارند اساس کربلا که پایه اش بر بنیان کندن پایه های ظلم و جور و سوق مردم بتوحید و معدلت بود کهنه شود با اینحال لازمست که برای عزاداری که شالوده اش بر این اساس ریخته شده چنین نوابهایی مقرر شود که مردم با هر فشار و سختی هم هست از آن دست برندارند و گرنه با سرعت برق زحمتهای حسین بن علی را هم پایمال میکردند که پایمال کردن آن زحمتهای پیغمبر اسلام و کوششهایی که برای تأسیس اساس تشیع کرده بود بکلی پایمال میشد پس فرضاً که مردهائی را که خدا میدهد در مقابل سودی باشد که از عمل بدست میآید سودی که از این عمل بدست آمده و می آید بقاء دین حق و اساس تشیع است که سعادت دنیا و آخرت جهانیان بسته بآنست و بانظر بوضعیت شیعه در آن زمان و فشارهای گوناگون از مخالفان علی بن ابیطالب پیروان او قیمت این عمل بیش از آنست که بتصور ما درآید و خدای جهان برای آنها ثوابها و مردهائی تهیه فرموده که هیچ چشمی ندیده و گوشی نشنیده و این کمال عدالت است

يك بحث ديگر در اين نويسنده يك اشتباه كاري ديگر ميكند ميگويد (در هر نبوت و امامت راهي بخصوص راه خدا نام شخص بايد كم باشد امامت كه

بجای خود نبوت هم نباید جزء دین شمرده شود زیرا آنان راهنمای دینند نه جزء دین. آنگاه میگوید اگر این گفتگوهای پیچیده که بر سر نامها و مشخصها میشد بر سر منظور اصلی که توحید است و تقوا میشد هم زودتر این اختلافها برداشته میشد و هم بهتر پیشرفت داشت.

جواب این سخن آنست که ما فرضاً دلیل نداشته باشیم که نبوت و امامت جزء دین است و آنرا جزء دین هم نشمریم باز بحکم عقل باید هم پیغمبر را بشناسیم و هم امام را زیرا بر فرض آنکه اینها جزء دین نباشد ولی خدا بحکم (*وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَآوِیْ الْأَمْرَ مِنْكُمْ*) بر تمام بشر واجب کرده که هر چه پیغمبر و امام گفت باید اطاعت کنید فرض میکنیم که دو نفر آمدند هر دو ادعاه کردند که پیغمبری را که خدا گفته اطاعت او کنید منم و هر کدام يك امری بما کردند مخالف امر دیگری و ما را می نداشتیم که بدانیم امر کداميك را باید اطاعت کنیم مگر آنکه بانام و نشان آنها را بشناسیم به بینیم آنرا که خدا امر کرده باطاعتش محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب متولد در سال فلان و دارای صفات فلانست نه صلیمه یا کسی دیگر شما میگوئید هر کس آمد گفت من پیغمبرم و باید اطاعت مرا کنید بی دلیل قبول کنیم یا باید او را بشناسیم مثلاً دولت برای شهرستان تهران يك حکومت معین کرده بانام و نشان معین یکی آمد ادعاه کرد که من همان حکومت هستم و شما باید تحت فرمان من باشید بی آنکه او را بشناسید شما باید اطاعت او کنید یا يك پزشك است در این شهر متخصص در امراض ریوی شما که می خواهید با او مراجعه کنید نشناخته بهر کس يك تابلو زده مراجعه می کنید یا اول او را باید بشناسید و بدانید این همان طبیب متخصص است سپس مراجعه میکنید پیغمبر را شناختیم پس از پیغمبر ابو بکر از جا برخاست و گفت خلافت پیغمبر حق منست و من همان اولو الامر هستم که خدا اطاعت او را بر تمام مردم واجب کرده علی بن ابیطالب هم همین سخن را گفت تکلیف مردم در اینجا چیست آیا باید رجوع کنند بخرد در باره اوصاف امام و اولو

الامر و باید رجوع کنند بگفته های خدا و پیغمبر به بیست و چهار دستوری در این موضوع داده یا آنکه بخونسردی تلقی کنند و کار نداشته باشند بگویند منظور توحید است ما خدا را شناختیم دیگر از او اطاعت نمیکنیم هر چه گفته برای خودش گفته ما کاری بفرمانهای خدا نداریم همینکه فهمیدیم خدا یکی است کفایت می کند تمام دستورات قرآن و پیغمبر را کنار می گذاریم بهمان توحید اکتفاء می کنیم این عقل که فرستاده نزدیک خداست میگوید بهمان دلیل که اطاعت خدا لازم است اطاعت فرستاده او لازم است و بهمان دلیل اطاعت اولو الامر نیز لازم است پس اول اولو الامر را باید با نام و نشان بشناسد سپس اطاعت او کند پس اینهمه گفتگوها بر سر نام اشخاص به حکم خرد لازم است همه مسلمانان بیابند آنچه پیغمبر گفته درباره اولو الامر از ما بپذیرند و آنها را که بی مورد ادعای خلافت پیغمبر را کردند رد کنند ما هیچ وجه نزاعی و گفتگویی نمی کنیم پس این گفتگوها بر سر اطاعت خداست و گرنه بر سر اشخاص گفتگو نمی کردیم ملیونها ملیون سلاطین و بزرگان و فلاسفه در عالم آمدند چطور شد ما با کسی بر سر آنها گفتگویی نکردیم و نام و نشان آنها را فراموش کردیم ولی فقط درباره چند نفر این همه گفتگو برخاسته این جز برای آنست که خدای عالم ما را باطاعت آنان فرمان داده و ما بر سر گفتگوهای خدای جهان این همه گفتگو میکنیم شما میگوئید ما بگفته های خدا هم ارجحی نکذاریم خرد این حرف را از شما نمی پذیرد

نبوت و امامت اینها که باشما گفتیم بر فرض این بود که نبوت و امامت جزء جزء دین است دین نباشد ولی ما دلیل از قرآن و گفته های پیغمبر اسلام داریم که اینها جزء دین است اما اینکه ایمان به پیغمبر جزء دین است بنص قرآن کریم در آیاتی چند که آنرا جزء دین شمرده باید ما نیز جزء دین بدانیم اینك گواه از قرآن خدا

سوره حدید (آیه ۲۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ
يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ

غَفُورٌ رَحِيمٌ بمؤمنین بخدا یا بانبیاء گذشته امر میکند که ایمان به پیغمبر بیاورید تا دونصیب از رحمت خدا ببرید و نوری بشما دهد که با او راه بروید اگر ایمان به پیغمبر جزء دین نیست این آیه بیهوده است باید بگوید پیغمبر را از یاد ببرید و اسم او را در راه خدا فراموش کنید تا موافق شود با گفته این بیخردان

سوره بقره آیه (۲۸۵) آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكِتَابِهِ وَرُسُلِهِ - یعنی ایمان آورد پیغمبر با آنچه بر او نازل شد از پروردگارش و مؤمنین همه ایمان آوردند بخدا و ملائکه و کتابهای خدا و پیغمبران او خدای عالم مؤمنین را توصیف میکند باینکه پیغمبران ایمان آوردند و اگر ایمان به پیغمبران داخل در دین نبود و چنانچه این نویسنده میگوید باید با و سری تکانداد و رد شد خداوند باید نگوشت کند از کسانی که پیغمبران گرویدند نه ستایش

در سوره نور (آیه ۴۶) میگوید وَ يَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِالرَّسُولِ وَ أَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَ مَا أَوَّاكَ يَا مُؤْمِنِينَ - خدا کسانی را که ایمان بخدا و پیغمبر آورده از مؤمنین خوانده و آنها را که پس از آن از این ایمان دو بر گردانند از دسته مؤمنین بیرون کرده و گفته آنان مؤمن نیستند پس یکی از ارکان ایمان ایمان به پیغمبر است

و اما اینکه معرفت امام و محبت آن از ایمان است پس آیاتی از قرآن دلالت بر آن دارد و ما در اینجا بذکر بعضی اکتفاء میکنیم از آن جمله سوره مائده (آیه ۷۹) يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَ اللَّهُ يَعْصِيكَ مِنَ النَّاسِ

باتفاق شیعه و در کتب معتبره اهل سنت و جماعت از طرق کثیره از ابی هریره و ابوسعید خدری و ابورافع و دیگران وارد است که این آیه در روز غدیر خم درباره علی بن ابیطالب وارد است و در کتاب غایة المرام نه حدیث از طرق اهل سنت آورده

که این آیه درباره علی بن ابیطالب است اکنون میگوئید معرفی علی بن ابیطالب بحکم خدا برای شناختن مردم او را از دین است و مردم مأمور بآن معرفت و اطاعت بودند یا کاری بوده بیخردانه بوده و مقصود بازی و شوخی بوده

و در سورة صافات (آیه ۲۴) وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ - در غایة المرام از طریق سنیان هشت حدیث آورده که مردم را در روز قیامت نگاه میدارند و از ولایت علی بن ابیطالب پرسش میکنند اگر ولایت علی و معرفت او جزء ایمان نباشد و بدین مربوط نباشد این سؤال لغوی است

و در سورة آل عمران (آیه ۹۸) وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا از طرق اهل سنت چهار حدیث وارد است که حبل الله که باید مردم باو متمسک شوند علی بن ابیطالب است باید بدانید که آیاتی که درباره علی بن ابیطالب در قرآن است بیش از آنست که بتوان در این اوراق گنجانید هر کس میخواهد بتفسیر شیعه و سنی رجوع کند تا معلوم شود

و اما اخبار در این باب از چند هزار متجاوز است هر کس طالبست بغایة المرام و دیگر کتب احادیث رجوع کند

از آنجمله حدیث معروف پیش سنی و شیعه است از پیغمبر که فرمود (من مات ولم يعرف امام زمانه مات میتة الجاهلیة) یعنی هر کس مرد و نشناخت امام زمان خود را مرده است مثل مردن عهد جاهلیت از آنجمله احادیثی است که بسیاری از اهل سنت (۱) نقل کردند

قال رسول الله صلى الله عليه وآله الزموا مودتنا اهل البيت فانه من لقي الله وهو يودنا دخل الجنة بشفاعتنا والذي نفسي بيده لا ينفع عنده عمله الا بمعرفة حقنا وقال صلى الله عليه وآله معرفة آل محمد برائة من النار وحب آل محمد جواز على الصراط والولاية لآل محمد امان من العذاب وقال صلى الله عليه وآله الا من مات على حب

آل محمد مات شهیدا الاومن مات علی حب آل محمد مات مغفوراً له الاومن مات
علی حب آل محمد مات ثائباً الاومن مات علی حب آل محمد مات مؤمناً مستکمل
الایمان و غیر اینها از روایاتی که بقدر ستاره های آسمان است

اینجا ماقاله دوم را نیز ختم میکنیم و امیدواریم که خوانندگان محترم از
روی انصاف نظر کنند تا معلوم شود ماجر اجوئی این بیخردان و مابا کمال اختصار
این مقاله را ختم کردیم

گفتار سوم - روحانی

پرسش پنجم - اینکه میگویند مجتهد در زمان غیبت نایب امام است راست
است یا نه اگر راست است حدودش چیست؟ آیا حکومت و ولایت نیز در آن هست یا نه
یک نظر بطور کلی اینجا یک مقدمه ذکر میکنم برای گفتار سوم و چهارم و پنجم
بحکومت و ولایت و جواب پرسش پنجم تا نیم خوانندگان درست مطلب را تا
آخر بسنجند و مطالعه کنند تا مقصود معلوم شود

بسیار شود که عادت و تکرار یک عمل برده بروی احکام خرد میبوشد بطوری
که اگر کسی برخلاف آن سخنی بگوید بسیار شکفت آور شده برخلاف تشخیص
داده میشود مانا چاریم در اینجا بایک مثال مطلب را روشن کنیم یک نفر آدم عادی اگر
از شما بازور بکثومان بگیرد یا شمارا بزور بکاری که برخلاف میل شما است و ادار
کند همه او را بد عمل و متعدی تشخیص میدهند و کار او را از حکم خرد بیرون میدانند
و او را مجرم میخوانند و برای او مجازات قائل میشوند همین شخص مجرم دسته بندی
کرد و بیست سی نفر را دور خود جمع کرد و حمله کرد بیک قریه چند نفر را زخمی
کرد و آنجا را تصرف کرد باز همه خردمندان او را ظالم و کارهای او را مجرم تشخیص
میدهند و دفع و سرکوبی او را لازم میدانند قدری بالاتر بیائید اگر این آدم دسته
بندیش قوی شد و بیک شهر هجوم کرد و چندین نفر را کشت و آن شهر را تصرف کرد

و از مردم جریمه هائی گرفت بلازمه عقلا او را ظالم و مجرم میدانند و سرکوبی و اعدام او را لازم می‌شمرند از این هم قدری ترقی کنید همین شخص مجرم چند فوج سر بازار با خود به دست می‌کند و بمرکز يك سلطنت حمله می‌کند و اهالی آنجا را می‌گیرد حبس می‌کند و عده کثیر بر او می‌کشد و مرکز را تصرف می‌کند و شاه آن مملکت را بیرون می‌کند و خود جای او را می‌گیرد چند روزی که این عمل تازه است باز کام مردم تلخست بعدها نام این هجوم و آدم کشی کوتاه می‌شود و برای او جشن‌ها می‌گیرند و چراغانی‌ها می‌کنند او را اعلی حضرت همایونی می‌خوانند و حکم او را با احکام قدر هم دوش می‌کنند و در سرودهای ملی می‌خوانند (چه فرمان یزدان چه فرمان شاه)

تفاوت این مراتب را از عقل خالی از عادت پیرسید چه شد دایره ظلم هر چه کوچکتر بود مرتکب ظالم و مجرم و کار جرم تشخیص داده شد ولی چون دایره ظلم وسعت پیدا کرد و با آدم کشی و تعدیات دیگر جفت شد همه نامها عوض شد آنجا دزد و مجرم و جرم می‌گفتند اینجا اعلی حضرت اقدس همایونی و فرمان قضاء و قدر و مانند آن اکنون يك نظری هم بقانونهای دنیا کنید یکنفر از اشخاص عادی يك کتابچه نوشت و در آن تکلیفهای برای مردم يك شهر یا يك مملکت تعیین کرد از قبیل اینکه باید سالی فلان قدر بدهند و فلان کار را که برخلاف زندگانی و میل آنهاست بکنند این کتابچه را همه جزء سیاه مشق میدانیم و اگر بخواند این حکم خود را بموقع اجرا بگذارد او را مجرم و حکم او را برخلاف عقل و عدل تشخیص می‌دهیم اگر صد نفر هم از این کتابچه‌ها بنویسند باز همان حکم را دارد ولی همین شخص بواسطه زور یا زر عده آراء قاجاقی تهیه کرد و وکیل شد و همان صد نفر دیگر هم با وسیله‌هایی که همه میدانیم خود را بکرسی وکالت رساندند اینجاد دیگر هر حکمی آنها بکنند برخلاف میل موکلین باشد یا برای غارت اموال و هتك ناموس و ریختن آبروی آنها باشد این حکم خردمندانه و از روی معدلت است و مخالفت با آن جرم و جنایت است از عقل روشن خالی از عادات جاهلانه تفاوت اینها را پیرسید اگر بگوئید مردم خودشان

وکیل تعیین کردند و مجبورند تبعیت کنند می گوئیم همه میدانید که اولاً اکثر مردم خبر از وکالت و آمدن و گذشتن دوره انتخابات و چگونگی وکالت و حدود اختیارات وکیل ندارند از اینجهت در شهرستانهایی که بیش از دویست هزار جمعیت دارد بیشتر از ده دوازده هزار تعرفه برای انتخابات بخش نمیشود و در اینصورت وکالت ظالمانه و احکام آنها جوراست و در باره مردم نباید اجراء شود و ثانیاً چهارده دوره از انتخابات ایران ما گذشته و همه دیدید که چه در دوره قبل از دیکتاتوری و چه در آندوره های تنگین و چه دوره بعد که ایندوره است وکالت از روی عدالت و آزادی جریان پیدا نکرده حالا همه دوره ها را بتوانید ماست مالی کنید دوره های پهلوی را که نمیشود سرپوشی کرد چه شد که قانونهای آنروز را هم همه عادلانه میدانید و مخالفت آنها جرم نشخیص میدیدید با آنکه حقاً عمل کردن با آنها از بزرگترین جرمها و بیدادگریهاست و ثالثاً وکیل بحکم خرد باید کارهایش موافق صلاح و نفع موکل باشد و گرنه از وکالت معزول است بحکم خیانت و جنایت و موکلین هرگز اختیار جان و مال و فرزندان و ناموس خود را با آنها نداده و نمیدهند پس تمام این قانونهای بشری و حکومت های جهان از روی جور و بر خلاف حکم خرد پایه اش بنا نهاده شده است حکومت لازمست از احکام روشن عقل که هیچکس انکار آنها نمیتواند بکند آنستکه در میان بشر قانون و حکومت لازمست و عاقله بشر نیازمند به تشکیلات و نظامنامه ها و ولایت و حکومت های اساسی است و آنچه عقل خداداده حکم میکند آنستکه تأسیس حکومت بطوری که بر مردم بحکم خرد لازم باشد متابعت و پیروی از آن از کسی روا و بجا است که مالک همه چیز مردم باشد و هر تصرفی در آنها بکند تصرف در مال خود باشد و چنین شخصی که تصرف و ولایتش در تمام بشر بحکم خرد نافذ و درست است خدای عالمست که مالک تمام موجودات و خالق ارض و سموات است پس هر حکمی که جاری کند در مملکت خود جاری کرده و هر تصرفی بکند در داده خود تصرف کرده است و اگر خدا بکسی حکومت داد و حکم او را بتوسط

گفته پیغمبران لازم الاطاعه دانست بر بشر نیز لازمست از آن اطاعت کنند و غیر از حکم خدا و یا آنکه خدا تعیین کرده هیچ حکمی را بشر نباید بپذیرد و جهت هم ندارد که بپذیرد حکم گذاران هم بشری هستند مثل خود او شهوت و غضب دارند شیطنیت و خدعه دارند منافع شخصی خود را میخواهند منافع دیگران را فدای خود می کنند جمله کلام آنکه آنها هم محتاج و گرفتار عوامل بسیار هستند و از چنین بشری کسی توقع ندارد که احکامش بمصالح عامه باشد و خود را بر دیگران ترجیح ندهد و منافع دیگران را بایمال نکند علاوه اینها که قانونگذاری می کنند نیز چون دیگران احاطه به همه جهات و خصوصیات ندارند و از خطا کاری و غلط اندازی و اشتباه مأمور نیستند چه بسا حکمی کنند که بر ضرر مردم تمام شود و برخلاف مصالح کشور باشد چنانچه اگر بخواهیم این رشته از قوانین را آفتابی کنیم يك کتابچه لازم دارد و ما هم اکنون پرده دری را لازم نمیدانیم همینقدر بس که قوانین جاریه را هر چند وقت یکمرتبه عوض میکنند یا کم و زیاد می کنند و خطاهای خود را خودشان هم می فهمند و آنها را که خود آنها هم نمی فهمند خیلی بیش از اینها است تنها در قوانین جزائی و حقوقی اینقدر احکام برخلاف خرد وضع شده است که تعدد آن يك وقت بیشتری لازم دارد شما همین قانون دارائی را به بینید که تا چه اندازه کودکانه و بازیچه است که گاهی اختیارات تامه بيك مرد بی ادراکی اطلاع میدهند که هر طوری بخواهد با جان و مال مردم بیچاره این کشور بی صاحب رفتار کند و همینکه اسم مستشار امریکائی روی يك کسی آمد دیگر برای او این زمامداران بیهوش و خودسر ما خطاء و اشتباه یا خیانت و دزدی قائل نمی شوند این بیدادگران خود پسند لغت عربی را که از فرهنگ خدا و دین اخذ شده و در عین حال با بهترین اسلوب و زیبایی توسعه بی پایان بفرهنگ ما داده بچرم آنکه بگفتند اینان لغت اجنبی است از کشور میخواهند بیرون کنند لکن اختیار يك کشور را بدست مشتی اجانب می گذارند و آنرا با کمال بی شرمی قدم اصلاحی میدانند اینرا جز بی هوشی یا خیانتکاری میتوان نامید؟

گواه این سخن   گرچه این سخن را هر کس درست ببیند و در اطراف آن فکر
 از قرآن   کند خواهد پذیرفت و بشر هر چه زورمند باشد و دارای
 قدرت و سلطنت باشد عقل حکم او را حق نمیداند و بی جهت نمی پذیرد و سلطنت
 و حکومت او را ظالمانه و بیخردانه میداند ولی ما از گفته های خدا در اینجا گواه می
 آوریم تا حال این حکمها و حکومتها روشن شود اینک گواه از قرآن خدا سوره
 مائده (آیه ۴۸) وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ [آیه ۱۹]
 وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ [آیه ۲۰] وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ
 بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ [آیه ۲۱] وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
 مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ [آیه ۲۴] وَإِنْ أَحْكَمْتُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا
 أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 إِلَيْكَ [آیه ۲۵] أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَفُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا - اگر
 بخواهیم آیاتی که عموماً حکم را منحصر بخدا کرده و خصوصاً آنجاها که یکان
 یکان قوانین را بقانون خدائی منحصر کرده بشمریم سخن طولانی و دامنه دار میشود
 اینجا باز از همه این چیزها می گذریم و از خرد می برسیم کدآیا خدائیکه اینجا را
 با این نظم و ترتیب بدیع از روی حکمت و صلاح خلق کرده و خود بشر را میشناخته
 که چه موجود عجیبی است که در هر يك هوای سلطنت همه جهانست و هیچیک بر سر
 سفره خود نان نمیخورد و در نهاد هر کس تعدی و تجاوز بدیگران است ممکنست
 آنها را بدون تکلیف رها کند و خود يك حکومت عادلانه در بین آنها تشکیل ندهد
 ناچار این کاری که از حکم خرد بیرونست نباید بخدای جهان که همه کارش بر اساس
 محکم عقل بنانهاده شده نسبت داد پس باید تاسیس حکومت و وضع قوانین جاریه
 در ممالك را خود عهده دار شده باشد و قانون های او ناچار همه اش بر پایه عدل و حفظ

نظام و حقوق بنا نهاده شده و البته در قانون های آسمانی جنبه های منافع شخصی و نظر های خصوصی و عوامل گوناگون این عالم به هیچ وجه دخالت ندارد زیرا خدا از همه اینها مقدس و برکنار است این قانون که از جنبه های عمومی ممالك جهان گرفته تا خصوصیات عائله اشخاص و از زندگانی اجتماعی تمام بشر تا زندگانی شخصی انسانی که تنها در يك غار زندگی میکند و از قبل از قرار نطفه آدمی در رحم تا پس از رفتن در تنگنای قبر هزارها قانون گذاشته عبارتست از دین خدا که همان دین اسلامست (اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ) ما پس از این ذکر میکنیم بادل روشن که قانون اسلام در طرز تشکیل حکومت و وضع قانون مالیات و وضع قوانین حقوقی و جزائی و آنچه مربوط بنظام مملکت است از تشکیل قشون گرفته تا تشکیل ادارات هیچ چیز را فروگذار نکرده است و شماها از آن بی خبرید و همه بدبختیها آن است که مملکتی که يك همچو قانونی دارد دست خود را پیش مملکت های اجانب دراز کند و قانون های ساختگی آنها را که از افکار مسموم يك مشت خود خواه تراوش کرده در مملکت خود اجرا کند و از قانون مملکت خود که مملکت دینی خدائی است بطوری غافل باشد که باز هم گمان کند اینجا قانون ندارد یا قانونش ناقص است تنها درباره قضاوت چند هزار ماده در دین هست که با بهترین طرز و آسانترین ترتیب کار قضاوت را انجام میدهد و ما پس از این ذکر از آن میکنیم تا مطلب روشن شود

نتیجه سخن ما   کسی جز خدا حق حکومت بر کسی ندارد و حق قانون گذاری
تا اینجا   نیز ندارد و خدا بحکم عقل باید خود برای مردم حکومت

تشکیل دهد و قانون وضع کند اما قانون همان قوانین اسلام است که وضع کرده و پس از این ثابت میکنیم که این قانون برای همه و برای همیشه است و اما حکومت در زمان پیغمبر و امام با خود آنها است که خدا بانص قرآن اطاعت آنها را بر همه بشر واجب کرده و ما اکنون کار بزمان آنها نداریم و آنچه مورد بحث ما است این زمان است

مجلس مؤسسان تشکیل ولایت مجتهد که مورد سؤال است از روزاول میان خود حکومت میدهد مجتهدین مورد بحث بوده هم در اصل داشتن ولایت و نداشتن و هم در حدود ولایت و دامنه حکومت او و این یکی از فروع فقهیه است که طرفین دلیلهائی میآورند که عمده آنها احادیثی است که از پیغمبر و امام وارد شده است اینک ما بگفته های آنها کار نداریم زیرا آن بحث فقهی لازم دارد و باین مختصرها درست نمی شود بعلاوه اینها هم اهل فهم آن نیستند اینجا مایک سوال از عقل میکنیم شاید مطلب را حل کند ما که میگوئیم حکومت و ولایت در این زمان با فقهاء است نمیخواهیم بگوئیم فقیه هم شاه و هم وزیر و هم نظامی و هم سپهسالار است بلکه میگوئیم همانطور که يك مجلس مؤسسان تشکیل میشود از افراد يك مملکت و همان مجلس تشکیل يك حکومت و تغییر يك سلطنت میدهد و یکی را با سلطنت انتخاب میکند و همان طور که يك مجلس شوری تشکیل می شود از يك عده اشخاص معلوم الحال و قوانین اروپائی یا خود دراری را بر يك مملکت که هیچ چیز آنها مناسب با وضع اروپا نیست تحمیل میکنند و همه شماها کور کورانه آنرا مقدس میشمرد و سلطانرا با قرارداد مجلس مؤسسان سلطان میدانید و هیچ جای عالم و نظام مملکت بر نمیخورد اگر يك همچو مجلسی از مجتهدین دیندار که هم احکام خدا را بدانند و هم عادل باشند و از هواهای نفسانیه عاری باشند و آلوده بدنی و ریاست آن نباشند و جز نفع مردم و اجراء حکم خدا غرضی نداشته باشند تشکیل شود و انتخاب یکنفر سلطان عادل کنند که از قانونهای خدائی تخلف نکند و از ظلم و جور احتراز داشته باشد و بمال و جان و ناموس آنها تجاوز نکند بکجای نظام مملکت بر خورد می کند و همینطور اگر مجلس شورای این مملکت از فقهاء دیندار تشکیل شود یا بشظارت آنها باشد چنانچه قانون هم همین را می گوید بکجای عالم بر خورد میکند چه شد که مجلس مؤسسان که بازور سر نیزه تشکیل شد و همه دیداکنون هم حکمش نافذ و درست است ولی اگر این مجلس از اشخاص مطلع صحیح العمل

تشکیل شود و بر طبق قانونهای خدائی باشد عیب پیدا می کند؟ اینها نیست جز اینکه با قانون خدائی طرف هستید و میخواهید از قانونهای اردپائی پیروی کنید و این از بدبختی های بزرگ عالم است و مخالف با حکم عقل است! مجتهدین هیچوقت با نظام مملکت و با استقلال ممالك اسلامی مخالفت نکردند فرضا که این قوانین را برخلاف دستورات خدائی بدانند و حکومت را جائزانه تشخیص دهند باز مخالفت با آن نکرده و نمیکند زیرا که این نظام پوسیده را باز بهتر میدانند از نبودنش و لهذا حدود ولایت و حکومت را که تعیین می کنند بیشتر از چند امر نیست از اینجهت فتوی و قضاوت و دخالت در حفظ مال صغیر و قاصر و در بین آنها هیچ اسمی از حکومت نیست و ابداً از سلطنت اسمی نمی برند با آنکه جز سلطنت خدائی همه سلاطنتها برخلاف مصلحت مردم و جور است و جز قانون خدائی همه قوانین باطل و بیهوده است ولی آنها همین بیهوده را هم تا نظام بهتری نشود تأسیس کرد محترم می شمارند و لغو نمی کنند

يك نظر بگفتار می گوید (دین امروز ما می گوید فقیه در زمان غیبت نایب این کتابچه امامست بر این سخن چندین اشکال فقهی و علمی وارد است تا آنجا که می گوید اگر ولایت و حکومت داشته باشند مادر هر محله و گاهی در يك خانه چندین شاه داریم) این بی خردان سخنان را در هم و بر هم کرده و با اشتباه کاریهای فراوان تحویل مردم میدهند ماذکر کردیم که هیچ فقیهی تاکنون نگفته و در کتابی هم ننوشته که ما شاه هستیم یا سلطنت حق ما است آری آنطور که ما بیان کردیم اگر سلطنتی و حکومتی تشکیل شود هر خردمندی تصدیق میکند که آن خوبست و مطابق مصالح کشور و مردمست البته تشکیلاتی که بر اساس احکام خدا و عدل الهی تأسیس شود بهترین تشکیلات است لکن اکنون که آنرا از آنها نمی پذیرند اینها هم با این نیمه تشکیلات هیچگاه مخالفت نکرده و اساس حکومت را نخواستند بهم بزنند و اگر گاهی هم باشخص سلطانی مخالفت کردند مخالفت با همان شخص بوده از باب آنکه بودن او را مخالف صلاح کشور تشخیص دادند و گرنه با اصل اساس

سلطنت تاکنون از این طبقه مخالفتی ابراز نشده بلکه بسیاری از علماء بزرگ عالی مقام در تشکیلات مملکتی با سلاطین همراهی ها کردند مانند خواجه نصیرالدین و علامه حلی و محقق ثانی و شیخ بهائی و محقق داماد و مجلسی و امثال آنها و هر قدر هم دولت با سلاطین با آنها بدسلوکی کردند و با آنها فشار آوردند باز با اصل اساس تشکیلات و حکومت مخالفتی از آنها بروز نکرده تواریخ همه در دست است و پستی پستی بهائی که مجتهدین از دولت کردند در تواریخ مذکور است اکنون شما می خواهید دولت را با آنها بدین کنید و این نیست جز از سوء نیت و فتنه انگیزی و تفرق کلمه و ایجاد نفاق و ازین بردن وحدت که اساس حفظ کشور بر آن است و گرنه مجتهدین همیشه خیر و صلاح کشور را بیش از همه می خواهند و اما اینکه گفته بر این سخن چندین اشکال فقهی و علمی است کاش یکی از آنها را بیان میکرد تا مورد استفاده می شد اگر این را کس دیگر میگفت که ما او را نمی شناختیم و تاریخ زندگانی او را نمیدانستیم احتمال میدادیم شاید بنظر او اشکالی رسیده لکن ما که می دانیم شماها از فقه بی خبرید حتی نمی دانید فقهاء این قبیل مسائل را در چه کتابی می نویسند پس چرا اینقدر لاف میزنید و خود را بی ارج می کنید

دلیل حکومت فقیه از همینجا پایه اطلاعات این نویسنده را بفهمید که می گوید در زمان غیبت (تازه طبق مبانی فقهی هم این ادعا که حکومت حق فقیه است هیچ دلیل ندارد) مبانی فقه عمده اش اخبار و احادیث ائمه است که آنها متصل است به پیغمبر خدا و آنها از روحی الهی است اینک ما چند حدیث در اینجا ذکر می کنیم تا معلوم شود از فقه بکلی بی خبرند

(۱) شیخ صدوق (۱) با سند متصله خود در کتاب اکمال الدین و شیخ طوسی در کتاب غیبت و طبرسی در کتاب احتجاج توقیع شریف امام غایب را نقل می کنند و در آن توقیع است (و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة احادیثنا فانهم حججی

علیکم وانا حجة الله علیهم) یعنی هر حادثه که برای شما اتفاق افتاد باید رجوع کنید در آن بر او یان احادیث ما زیرا که آنها حجت منند بر شما و من حجت خدا هستم بر آنها پس معلوم شد که تکلیف مردم در زمان غیبت امام آنست که در تمام امورشان رجوع کنند بر او یان حدیث و اطاعت از آنها کنند و امام آنها را حجت خود کرده و جانشین خود قرار داده

(۲) در معانی الاخبار شیخ صدوق و کتاب فقیه که یکی از بزرگترین کتابهای شیعه است از امیر المؤمنین نقل می کند (انه قال قال رسول الله ﷺ اللهم ارحم خلفائی قيل یا رسول الله ﷺ ومن خلفائك قال الذین یاتون بعدی و یروون حدیثی و سنتی) یعنی پیغمبر گفت خدایا رحمت کن جانشینهای مرا برسیدند کیانند جانشینهای شما گفت آنهایی که پس از من می آیند و حدیث و سنت مرا روایت می کنند ، پس معلوم شد آنهایی که روایت سنت و حدیث پیغمبر می کنند جانشین پیغمبرند و هر چه برای پیغمبر از لازم بودن اطاعت و ولایت و حکومت ثابت است برای آنها هم ثابت است زیرا که اگر حاکمی کسی را جانشین خود معرفی کرد معنیش آنست که کارهای او را در نبودنش او باید انجام دهد

(۳) مقبولة عمر بن حنظله (وفيها من كان منكم قد روى حديثنا ونظر في حالنا وحرمانا و عرف احكامنا فليرضوا به حكما فاني قد جعلته عليكم حاكما فاذا حكم بحكمنا فلم يقبله منه فانما استخف بحكم الله وعلينا رد والراد علينا الراد على الله وهو على حد الشك بالله) در این روایت مجتهد را حاکم قرار داده و رد او را رد امام و رد امام را رد خدا و رد خدا را رد حد شرک بخدا دانسته

(۴) روایت تحف العقول از سیدالشهداء (وفيها) وذلك بان مجاری الامور والاحكام على ايدي العلماء بالله الامناء على حلاله و حرامه) از این روایت ظاهر شود اجراء همه امور بدست علماء شریعت است که امین بر حلال و حرامند و ما اینجا اختصار بهمین کردیم هر کس زیاده بر این بخواهد باید به محاش رجوع کند

يك غلط اندازی بازباعت همیشه يك غلط اندازی دیگر میکند میگوید (بعضی و اشتباه کاری میگویند لازم نیست حکومت دست فقیه باشد بلکه دست هر کس هست بماند ولی از فقهاء اجازه بگیرد چنانچه بعض شاهان میکردند و در قانون هم هست آنگاه وارد اشکال میشود) این درست است که فقیه بآنطور که ذکر شد میتواند اجازه دهد بلکه اجازه يك فقیه جامع الشرایط هم اگر بموقع خود باشد صحیح است لکن نمیگویند هر کس بهر کس میتواند اجازه دهد مجتهد چنین اجازه ندارد بلکه پیغمبر و امام هم از جانب خدا اجازه ندارند که بهر کس اجازه بدهند بکسی آنها نمیتوانند اجازه بدهند که از قانونهای خدا که پایه اش بر اساس خرد و عدل بنا نهاده شده تخلف نکنند و قانون رسمی مملکت او قانون آسمانی خدائی باشد نه قوانین اروپا یا بدتر از اروپا و بحکم عقل و قانون اساسی هر قانونی برخلاف قوانین اسلام باشد در این مملکت قانونیت ندارد از این جهت وجهات دیگر میگوئیم این مملکت تا کنون بمملکت مشروطه شناخته نشده زیرا هم مجلس برخلاف قانون است و هم انتخابات و هم قوانین آن لکن با همه وصف مجتهدین با همین آش و بشه قلمکار هم مخالفت را جایز نمیدانند و از همه در حفظ و حراست آن در موقع خود پیش قدم تر هستند چنانچه همه دیدید کسی که در مملکت بین النهرین هم برای استقلال آن قدم برداشت و این نیمه استقلال را گرفت علماء آن دوره بودند که مرحوم آقامیرزا محمد تقی شیرازی در راس آنها بود اکنون هم اگر مشکلاتی برای مملکت پیش آمد کند مجتهدین از وظیفه حتمیه خود میدانند که آنرا رفع کنند و بادولت در موقع های باریك همکاری کنند و از خطاهائی که در این دوره های سیاه در این مملکت شد یکی که از همه بالاتر بود سلب نفوذ روحانیت بود که این از برای مملکت از همه بدتر بود زیرا دل توده از دولت بواسطه فشارها و بی عدالتی ها رنجیده است و دولت بادل جریحه دار مردم نمیتواند از مملکت خود دفاع کند لکن اگر نفوذ روحانیت بود مردم همانند صدر اول اسلام وارد عمل میشدند و مملکت بادست واحد و قوه روحانی

و دل گرم از خود دفاع میکرد یاد دیگران را برنگ خود در میآورد این یکی از خطاهای دولت بود و هست و تا ییدار شوند کارشان تمام شده خطاء دیگر آنها بدین کردن توده جز آنرا بر و جانین بود که دولت با تمام قوی کوشش در آن کرد که بواسطه آن تفکیک قوه روحیه و مادی از یکدیگر گردید و زیانهای کمر شکن بکشور وارد شد از دست دادن این قوه مضوی و مادی کار مملکت را عقب انداخته و تا این دو قوه را برنگردانیم بهمین حال هستیم ما نمیتوانیم باور کنیم که این اساس از مغز خشك خود رضا خان بود زیرا که این يك شالوده متفکرانه بود که بیدستور مدبرانه دیگران انجام نمیگرفت و اکنون هم پیروی از آن نقشه كمك بخراب مملکت است

اجازه بدو و بیان دور این نویسنده با همه معلومات سرشار معلوم میشود دعوی
 که هر کاری برای کشور و مردم مفید میدانند انجام دهند (بحمد الله کار دین و دنیای دولت و مجلس و دینداران خوب شد و همه باید از این نویسنده تشکر کنند که همچو منت بزرگی بر سر همه گذاشت و تمام گره ها را باز کرد كاش يك اجازه هم بهم دولت و مجلس های جهان میداد تا دنیا گراستان شود و حکومت الهی در همه جا جریان پیدا کند آنکاه میگوید (اگر راستی همه کارها را با این دستور انجام میدهند این چیز است نشدنی و بیحیارت دیگر دور لازم میآید زیرا با این حساب بودن قانون و مجلس بسته با اجازه فقیه است و با بودن فقیه هم قانون و مجلس و دولت معنی ندارد) اینجا باز پایه معلومات آخوند صاحب خوب بدست می آید زیرا بچه ها هم که اوائل تحصیلشان هست دور را میدانند چیست دور عبارت از آنست که دو چیز متوقف باشند بیکدیگر بطوری که اگر این يك بخواهد موجود شود باید آن يك موجود شود و بعکس اگر آن يك بخواهد موجود شود باید این يك موجود شود مثل اینکه بگوئیم تاهوا سرد نشود آبهایخ نمیبندد و تا آبهایخ نمیبندد هوا سرد نمیشود یا بگوئیم تا آفتاب طلوع نکند روز نمیشود تا روز نشود آفتاب طلوع نمیکند اینها و امثال اینها بحکم خرد

محال است و در این دو مثال هم یخ کردن آب و آمدن روز و بسته سردی هوا و طلوع آفتاب هست لکن سردی هوا و طلوع آفتاب وابستگی بیخ بستن و روز شدن ندارد اکنون می‌آئیم بر سر مثال این نویسنده میگوید بودن قانون و مجلس بسته با اجازه فقیه است و با بودن فقیه هم مجلس و قانون و دولت معنی ندارد مافرض میکنیم این دو مقدمه درست باشد کجای آن دور میشود آری اگر اجازه فقیه هم بسته بمجلس و دولت و قانون بود دور می‌شد لکن اجازه فقیه بسته بآنها نیست و در هر صورت این سخن که با بودن فقیه مجلس و دولت و قانون معنی ندارد درست نیست زیرا این مانند آن است که بگوئیم مجلس بسته بوجود موکلین و انتخابات است و با بودن موکلین و انتخابات و کیل و مجلس معنی ندارد اینجا ما میگوئیم اگر آن حکومت حق هدایتی عادلانه بخواهد تشکیل شود باید مجلس از فقهاء یا بنظارت فقهاء تشکیل شود و در مجلس قوانین آسمانی طرح شود و در کیفیت عملی شدن آن بحث شود و دولت قوه اجراء آن باشد و جمله کلام آنکه شما میگوئید قوه تقنینیه افکار پوسیده بشر است ما میگوئیم قوه تقنینیه خدای جهان است که عالم بهمه مصالح است و هم مهربان بهمه افراد است و هم خود غرض و مرض ندارد و هم دستخوش عوامل نیست و در تحت تاثیر کسی واقع نمیشود و منافع کشوری را فدای کشور دیگر نمیکند در این صورت تشکیل مجلس برای رفیق دادن مصالح کشور است با کلیات قانونهای آسمانی و نظارت در قوه اجرائیه عامله است اینك ما و شما در تمام مراحل باهم موافق هستیم در اینکه حکومت لازم و قوه تقنینیه و قضائیه و اجرائیه میخواهیم هیچ کدام حرفی نداریم اختلاف در این است که خدای جهان میتواند مثل اروپائیان یا ایرانیان قانون وضع کند یا نه و مصالح کشور اسلامی را خدا بهتر تشخیص میدهد یا امثال میل سپوها ما میگوئیم خدا بهتر است و کرده است شما در کدام يك حرف دارید می‌گوئید بهتر نیست یا آنکه قانون اسلام از خدا نیست یا خدا که این قانون را آورده اطلاع بر مصالح کنونی کشور مانداشته است و ما خود اکنون بهتر تشخیص میدهیم مصالح کشور خود را از خدا هر

کدام را می‌خواهید اختیار کنید تا پس از این وارد در این مباحث شویم و اثبات کنیم که قانونهای خدائی مصالح امروز کشور را هم در نظر دارد

يك دروغ میگوید (دین امروزه می‌گوید باید تقلید از مجتهد زنده کرد در نتیجه همینکه مجتهد مرد گفته‌ها و رساله‌ها و وقتهاست که صرف آموختن آن کردند باید کنار رود و باز مردم از نو کتاب بخزند و مدت‌ها وقت صرف آموختن آن کنند) این نویسنده گوئی هیچ سروکار با دین نداشته دست کم اول رساله‌ها را هم نخوانده فقط يك چیزی بگوشتش خورده بی جهت وقت خود و ما را صرف این بیپوده‌ها می‌کند اگر شما و رفقای شما سروکاری با کتابهای دینی ندارید مردم دیگر که این کتاب میان آنها نیز بخش شده سروکاری دارند مسئله تقلید میت در دو مورد بحث دارد یکی آنکه در اول امر یکی می‌خواهد تقلید کند از مرده تقلید کند یا زنده؟ می‌گویند از زنده این اشکال شما که باید کتاب عوض کرد و وقت صرف کرد در اینجائی آید زیرا اول امر انسان باید يك کتابی بخرد و يك وقتی صرف کند چه کتاب قدیمی بخرد و مسائل آن را یاد بگیرد و چه کتاب تازه بخرد و مسائل آن را یاد بگیرد هیچ فرقی نمی‌کند آنجا که مورد اشکال پوسیده شماست آن است که کسی مسائل مجتهدی را یاد گرفته و او مرد دوباره باید وقت صرف کرد و پول صرف کرد زیرا دین امروزه می‌گوید تقلید از مجتهد زنده باید کرد می‌گوئیم دین امروزه چنین چیزی نمی‌گوید و شاید غالب مجتهدین تقلید مرده را در این صورت جایز بدانند اينك ما عین عبارات بعض علماء که مرجع تقلید عموم شیعیان بودند ذکر می‌کنیم تا دروغ بندی بدین معلوم شود یکی از مجتهدین که سالهای طولانی مرجع تقلید شیعیان بود و الان هم بسیاری تقلید او را می‌کنند با آنکه مرده است مرحوم آقا سید محمد کاظم یزدی است کتاب عروة الوثقی از مشهورترین کتابهای فتوای او است و ترجمه هم شده است ممکن بود شما ترجمه او دست کم رجوع کنید ما اينك عین عبارت او را می‌نویسیم تا بدانند اینها چه کاره‌اند

مسئله (۹) الاقوی جواز ابقاء علی تقلید المیت ولا يجوز تقلید المیت ابتداء یعنی اقوی

اینست که باقی ماندن بر تقلید میت جایز است ولی از میت در اول کار تقلید جایز نیست آنجا که مورد اشکال پوسیده شما است تقلید زنده را لازم نمیدانند و آنجا که لازم میدانند مورد اشکالی نیست الان هم مرجع تقلید شیعه آقای آقا سید ابوالحسن اصفهانی دام ظلّه است او هم در مسائلی که مردم در زمان زندگی مجتهد عمل کرده باشند تقلید میت را جایز میدانند شما که میخواستید یکسره بگوئید دین امروز ما چنین میگوید خوب بود دست کم این کتابهای معروف را دیده سپس اشکال کنید تا رسوائی بار نیاید اکنون ما از این گذشتیم فرض میکنیم تقلید میت بیچوجه جایز نباشد به بیستم چقدر پول وجه قدر وقت لازم داریم که کتاب تازه بخریم و مسائل تازه یاد گیریم فرض میکنیم در تمام دوره عمر یک نفر پنج مجتهد مرد مجتهد اول را که باید تقلید کنیم و کتاب او را بخریم چهار نفر دیگر هم پس از مردن یکی بعد از دیگر باید کتابشان را بخریم همه آنها که سرو کار با مسائل دارند میدانند که مجتهدین در اینجا با کمال اقتصاد رفتار کردند و همه يك کتاب مسئله را حاشیه کردند یا فقط حاشیه را جدا گانه طبع کردند در این صورت فرض میکنیم حاشیه جدا گانه خریدیم هر يك امروز که گران است بیش از پنج ریال یا يك تومان نیست شما يك تومان حساب کنید در تمام عمر چهار تومان میشود ما گذشتیم که در این کتاب مسائل خدا است و بی ارج شمردن آن از بی ارج شمردن خدا سر در می آورد میگوئیم این خرج را بسنجید بایك کتاب (پوسته عذراء) بارمانهای دیگر که عفت و اخلاق و شهامت و همه چیز جوانهای ما را بیاد فنا داد با با خرج یکشب سینما با آن وضعیت اسف آور آنگاه معلوم میشود که شما هاجنه میخواهید بگوئید ما میدانیم شما با مجتهد و کتاب مسائل طرف نیستید با سرچشمه اینها طرفیت دارید (هر کسی بر طینت خود می تند)

این از تلف شدن پول این ملت بیچاره اکنون بیائید بر سر تلف شدن وقت آنان همه اینها که کار بآدین و مسائل آن دارند میدانند که بین مجتهدین چندان خلافتی نیست در آن مسائلی که مردم با و احتیاج دارند ازین جهت اگر کسی چند ماهی بعد از

نماز صبح که وقت بیکاری است و شما کار کن ها خواب هستید یا بعد از نماز عشاء که باز موقع بیکاری است و وقت خیابان گردی شماها است نیم ساعت صرف یاد گرفتن مسائل دین کند بخوبی مسئله دان شده در مسائل مورد حاجت احتیاج بکسی پیدا نمی کند شما فرض کنید هر روز صبح قبل از آفتاب و پس از نماز عشاء جوانهای دیندار در مسجد جمع و مسائل یاد گرفتند و امثال شماها در خواب بودید و مشغول خیابان گردی و آنهمه فجایع که همه بهتر میدانید باید گفت وقت اینکه آداب دینداری و مسائل اخلاقی را یاد گرفته و وقتیکه باید صرف خیابانها و آن وضعیت عفت سوز خانمان بر انداز شود صرف دین کرده این وقت تلف شده شما از دینداران دست کم پیرسید که مسائل دین را چه وقت یاد گرفتید تا مطلب را بفهمید خوب است وقت یاد گرفتن مسائل و آداب خدا پرستی را بسنجید با وقتهایی که در مجالسهای سینما و تئاتر و رقص و شنای دختر و پسر و امثال آن که پرده عفت عضو جوان مملکت ما را پاره کرده و روح تقوی و شجاعت را در آنها خفه کرده تا معلوم شود شما چه کارهای را تلف وقت تشخیص دادید و چه کارهای را کار میدانید آن وقت از خود سؤال کنید که علت اصلی این جوش و خروش برای چیست آیا وقت و کار و پول اهل این مملکت را عزیز می شمارید و نمی خواهید بیجهت صرف شود یا دین در نظر شما آن قدری ارج است که وقت بیکاری و خیابان گردی های شرف کش عفت سوز را هم نمی خواهید صرف آن شود وَ مَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ

دخالت بیجا	این بیچاره ها محسوسات را باز تشخیص نداده دخالت
در معقولات	در معقولات میکنند و علوم اولیه را ندانسته در نظریات وارد

میشوند اینجاد دیگر وارد استدلال فقهی شده میگویند (دلیل عقل و نقل برخلاف تقلید از زنده است زیرا نقل میگویند) (فارجمعوا الی رواة احادیثنا) اگر حیات شرط باشد باید این احادیث را هم کنار بگذارید و عقل هم میگوید اگر عالمی یا پزشکی یا مهندسی یا فقیه در فن خود کاری را انجام داد و مرد گفته او باعتبار خود باقی است و نباید آثار

اورا مثل رساله‌های عملیه دور ریخت

هایس از آنکه معاوم کردیم که فقهاء بزرگ شیعه تقلید میت را جایز میدانند
فرضانند هم عیبی لازم نمی آید نیازمند ورود در این بحث نیستیم لکن برای اینکه
بدانید اینها چه کاره اند میگوئیم خود همین دلیل که آورده از برای جایز بودن تقلید
میت میشود گفت دلالت میکند بجایز نبودن زیر اجهله (فارجموالی رواة احادیثنا)
دنباله حدیث احتجاج و اکمال الدین است که پیشتر در بیان حکومت فقیه آنرا ذکر کردیم
میگوید (واما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة احادیثنا) یعنی حادثه‌هایی
که برای شما پیش می آید از هر گونه حادثه‌ای که مربوط بدین باشد باید رجوع
کنید بر او یان حدیث ما در زمان رضا خان حادثه‌هایی پیش آمد کرد از قبیل نظام
وظیفه و لباس متحدالشکل یا کلاه پہلوی و از اول مشروطه تا کنون صدها حوادث و
تازه‌ها در مملکت پیدا شده که پیشتر سابقه نداشته و فقهاء و مجتهدین سابق آنرا ذکر
نکردند در این حدیث میگوید در هر تازه که پیش آمد کرد پیش راویان احادیث بروید
شما می گوئید برویم پیش مرده ها و از آنها پرسیم یاد کتابهای آنها که اسم این
چیز هانیست پیدا کنیم یا این حوادث و تازه‌ها را از راویان نپرسیم و سر خود عمل کنیم
چاره ندارید جز آنکه بگوئید بزنده‌ها رجوع کنید پس اگر بخواهیم یکسره تقلید
مرده را کنیم باید این روایت را کنار بگذاریم علاوه در این روایت میگوید رجوع
کنید بخود راویان حدیث نه بکتابهایشان اگر کسی بشما گفت وقتی مریض شدید
بهاپیج رجوع کنید شما پیش طبیب می‌روید یا خودتان يك كتاب طبي باز کرده عمل
میکنید بمانیز گفته‌اند پیش راویان حدیث بروید ما مجبوریم پیش خود آنها برویم
مگر اینکه آن مجتهد زنده بگوید فلان نسخه را عمل کن و بهمین جهت نیز دلیل عقلی
شما دلیل بی عقلی است زیرا ما کتابهای علمی و عملی دانشمندان و مجتهدین را پس
از مردنشان دور نمیریزیم بلکه همه مورد استفاده ما است دست کم خوب بود کتاب
شرایع تألیف محقق متوفی در سال (۶۷۶) و کتاب قواعد علامه متوفی در سال (۷۲۶)

را که از کتابها و رساله‌های عملی آنها است ببینید تا کنون هم مورد استفاده همگانی است تا چه رسد بکتابهای علمی استدلالی آنها و جای خیلی تعجب و تأسف است که کسی که پایه معلوماتش اینقدر است باز دخالت در علوم عالیه می کند

از اینها همه گذشتیم اگر بنا بود تقلید مرده در همه جا جایز باشد تا کنون اسمی از دین اسلام نمانده بود زیرا مردم در کارهایشان رجوع بملاهانمیکردند و ملائی هم ازین مردم می رفت آنوقت چند نفر بخورد افسار گسیخته از قبیل شماها درین مردم می افتاد و يك كتاب سرتاپا گزاف و دروغی می نوشت و بین آنها پخش میکرد و افکار مسموم خود را که دعوت بافسار گسیختگی و بی دینی است بخورد توده می داد و یکی پیدا نمیشد راه اشتباه کاری و بی دادگری را بآنها نشان دهد و شمارا بآنها معرفی کند و اگر در هر چندین سال یکی دو نفر هم از قبیل شماها پیدای شد و ملائین مردم نبود کفایت می کرد در بودن دین آنها اکنون یک شخص کم مایه گم نام مثل من که اینقدر اشتباهات این کتابچه چند ورق را آفتابی کرده باید بدانید که اگر روزی نیازمند شدیم بجوابهای زیاده و بالاتری اشخاصی که متخصص و مبرز در این میدانند وارد می شوند و ریشه پندارهای شما را بیاد فنا می دهند پس تقلید از زنده زنده نگاه داشتن دین است و اساس باقی ماندن دین بر تقلید زنده است مجتهدینی هم که تقلید مرده را جایز می دانند بی اجازه مجتهد زنده جایز نمیدانند و باین ترتیب دین همیشه پایدار و زنده خواهد ماند ولی شما ماجر اجویان فتنه انگیز با همین باقی و زنده ماندن دین اسلام مخالف و طرف هستید و حسرت‌های خود را بگور خواهید برد آنکه دین محکم با این اساس پایرجا آورده خود نگاهدار او است (اِنَّا نَحْنُ نَزَّاتُ الدَّكْرَ وَاِنَّآ لَآحَافِظُوْنَ اَیْنَ اَیَّه تَخْتَبِی سُلَاطِیْنُ جِهَان رَا تَخْتَبُ) گور میکند یاد دارید در موقع تَارِیْك دیگر تائوری شما خوش رقص با گمان میکردید دین رفت بدانید که دین ماند و هزاران مانند رضاخان بخاك سیاه می نشینند از حال همان یك تفر عبرت گرفته و بادین خدا بازی نکنید و دست خائنانه بآن دراز نکنید بر حذر باشید که روزی دست قدرت

قدرت از آستین انتقام بیرون میآید و این خار خشک ها را درهم می شکند (اِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ اَنْتُمْ لَهَا وَاَرْضُونَ)

باز يك دخالت می گوید (برای این حکم) یعنی جایز نبودن تقلید میت (جاها لانه يك دليل موهوم كش زاری درست کرده اند بنام اصل عدم

جواز که بهتر است معنایش راهم از خود اهل فن بپرسید تا ببینید دین شما بر روی چه پایه هایی است) معلوم شد آنهایی که تقلید مرده را جایز نمیدانند دلیلهایی غیر از اصل عدم جواز دارند ولی ما لازم است اینجا بیان همین اصل عدم جواز را که این بیخرد نفهمیدم با آن طعنه زده است بکنیم تا مبحث اینها بیشتر باز شود

شما يك مريض بستری دارید که محتاج بد کتر است عقل شما می گوید از منزل که بیرون آمدید بهر کس برخورد کردید او را ببرید سر مريض و بدستور او عمل کنید یا می گوید این کار جایز نیست مگر آنکه بدانید این شخص دکتر این مرض است شما میخواهید تحصیل علم حقوق یا علوم ریاضی کنید پیش هر کس شناخته یا نشناخته میروید و تسلیم اومی شوید یا عقل می گوید جایز نیست رجوع بکسی مگر آنکه بدانیم او اهل این فن است اینها معنی اصل عدم جواز است رجوع نمودن بهر کس را که پیش آمد کرد عقل روان میدارد پس حکم عقل بر این است که جایز نیست رجوع کردن بهر کسی مگر آنکه راه روشنی عقل پیدا کند برای جایز بودن ما می گوئیم خدای عالم دینی را که عزیزترین سرمایه سعادت انسانی است و بایروی آن ما باید اساس زندگانی و عیش این جهان و آن جهان را بایدار کنیم و البته چنین چیزی مورد اهمیت است هم در نظر خدا و هم در نظر همه خردمندان عقل مای می گوید تاراه روشنی پیدا نکنیم برای پذیرفتن مسائل آن از کسی روانیست باو رجوع کنیم و راه روشن آنست که با دلیل عقل بگوئید رجوع مانع ندارد با دلیل نقل و حکم خدا در کار باشد اکنون شما می گوئید ما از هر کس خواستیم سر خود دین خدا را اخذ کنیم و هیچ شرطی از برای آن قائل نباشیم تا با اصل عدم جواز عمل نکنیم یا آنکه این هم مثل پزشك

و معلم شرائطی دارد که عقل بدون آنکه راه روشنی بمقصد پیدا کند دنبال هر کس
نمی رود شما این را از احکام روشن عقل می دانید و تمام دانشمندان جهان را پیرو آن
می دانید دینداران نیز یکی از جمله دانشمندانند که از راهی که عقل بانور خود روشن
نکرده نمی روند اینک معلوم شد که این بیخردان احکام ضروری روشن عقل را که
زندگانی تمام بشر بر وی اساس آن بنا نهاده شده ندانسته یا دانسته و از روی غرض زیر
پا نهاده می گویند ببینید احکام دین شما بر روی چه پایه هائی است آری یکی از پایه
های احکام دین ما حکم عقل است همان عقلی که شما لاف از آن می زنید و می گوئید
عقل فرستاده نزدیک خدا است و برای انسان همچون چشم است چه شد که چشم شما
يك همچو چیز روانی را که نقطه سیر بشر در زندگانی و راه بردن قافله حیات بر روی
آن بنا نهاده شده است ندید (وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى
وَ أَضَلُّ سَبِيلًا)

لاف زدن ها و گزاف این نویسنده بیخرد با این دروغ بردازی ها و خیانتها که کرده
گوئیها همه دیدید و رسوائیهای او را آشکار کردیم اینجاد دیگر
لافهای کودکانه می زند و تهی مغزی خود را یکسره روشن میکند

میگوید (شاید گمان کنند اینها مدارك دیگر جز این مدارك بی با (اصل عدم
جواز) داشته باشند ولی باید بدانند که من این سخنان را در پشت کوه قاف نمی نویسم
ما در اینجا يك سلاح داریم و آن حقیقت است پس چگونه ممکن است آنرا هم
بداست خود بشکنیم من قسم یاد نمی کنم ولی بشما اطمینان میدهم که در سرتاسر
این کتاب کلمه بر خلاف حقیقت ننوشتیم)

خوانندگان نااندازه دانستند و اهل فن هم میدانند که مدارك دیگر در کار است
که امثال این نویسنده آنها ندیده و نشنیده است فرضاً هم که يك پایه دلیل همین اصل
باشد معلوم شد این اصلی است که زندگانی تمام خردمندان در تمام امور مادی و
معنوی بآن بنا نهاده شده است و همه عقلا عمل بآن میکنند چه نام آنرا بدانند یا

ندانند و این بیچاره این حکم روشن عقل را هم نفهمیده چنین بیپوده‌هایی میگوید و اما اینکه میگوید من این سخنان را در پشت کوه قاف نمی‌نویسم خیلی خنده‌آور است زیرا از این سخن معلوم میشود هر کس پشت کوه قاف نیست باید در هر چیزی دخالت کند تمام حمامیها و حمامهای تهران پشت کوه قاف نیستند پس باید همه دخالت در همه علوم بکنند و بگویند ما پشت کوه قاف نیستیم من میگویم اگر کسی پشت کوه قاف هم میخواست يك کتابی بنویسد از این کتابچه نزدیکتر به حقیقت مینوشت زیرا عقل خداداد خود را اینقدر پایمال شewart و خودخواهی نمیکردید همین اصل عدم جواز را بفطرت خود پشت کوهی‌ها هم میفهمند و عمل میکنند و شما آنرا هم نفهمیده بجنک برخاستید و اینکه می‌گوید ما يك سلاح داریم و آن حقیقت است و آنرا ممکن نیست بدست خود بشکنیم اگر راستی از روی حقیقت بگوید غیر از اختلال فکر و دماغ چیزی برای او نمیتوان قائل شد و این باز بهتر است از اینکه انسان اینقدر بی حقیقت و عوام‌فریب باشد و اینکه میگوید من قسم نمی‌خورم ولی اطمینان میدهم که برخلاف حقیقت در سرتاسر این کتاب چیزی ننویسم خوانندگان تاکنون خوب فهمیدند ارج این کلام را لکن من میتوانم قسم یاد کنم که یاد ندارم در ایام عمر کتابی را که بنام حقیقت و دلسوزی و حق‌پرستی نوشته شده دیده باشم باین پایه خالی از حقیقت و بیرون از راه خرد و انصاف خوانندگان مختارند هر کتابی را می‌خواهند انتخاب کنند که ده مقابل این کتابچه مطلب داشته باشد اگر ده يك این بیپوده و سخنان بیخردانه داشت حق دارند ما را تکذیب کنند اکنون شانزدهمین صفحه این کتابچه سی و شش صفحه را مطالعه کرده و بررسی میکنم و خدا و وجدان را گواه می‌گیرم که يك سخن درست و پابرجا در آن ندیدم و اگر دیده بودم بی‌درنگ تصدیق میکردم و از جاده انصاف بیرون نمی‌رفتم شما نیز در هر جای سخنان ما حرفی دارید بیاورید اگر درست بود و ما راه خطا رفته بودیم از همانجا که رفته‌ایم برمیگردیم و تشکرات صمیمانه هم تقدیم شما میکنیم که ما را بخطای خود آگاه کردید

يك عنوان از خود تراشی ما که میگوئیم اینها هیچ سروکاری بادی و دین داران
 برای روحانیین ندارند شما باور کنید اینجا يك عنوان دروغی دیگری
 از پیش خود تراشیده بگردن روحانیین و دینداران میگذارد میگوید (عنوان دیگری
 که برای روحانی درست کردند اینست که (هر کس بکفش عالم بگوید کفشك کافر
 میشود) دنباله این سخن دروغ نتیجه های بیخردانه گرفته) خوب است یکی پرسد
 از این نویسنده که این حرف را از کدام کتاب یا رساله نقل میکنی یا کدام ملا شما
 چنین حرف را زده مجتهدین در رساله های خود که در دسترس همه شماها هست چیز
 هایی که اسباب کفر است می نویسند و اسمی از روحانی در کار نیست ، معروفترین
 رساله های عملی عروة الوثقی است در باب نجاسات میگوید (والمراد بالكافر من كان
 منكراً للالهية او التوحيد او الرسالة او ضرورياً من ضروریات الدین مع الالتفات الى
 كونه ضرورياً بحيث يرجع انكاره الى انكار الرسالة) یعنی مراد از کافر کسی است
 که منکر خدا یا توحید خدا یا منکر پیغمبر باشد و یا منکر باشد یکی از ضروریات
 دین را بالالتفات و توجه باینکه این از واضحات دین است بطوری که این انکار
 ضروری نیز برگردد بانکار پیغمبری پس معلوم شد میزان در کفر بیش از انکار خدا
 و توحید خدا و پیغمبری نیست انکار ضروری هم چون بانکار پیغمبری بر میگردد
 کفر می آورد و گرنه میزان همان سه امر است در این صورت روحانی هم مانند دیگر
 مردم است که کشتن او هم کفر نمی آورد آری اگر کسی از روحانی را توهین کند باسم
 اینکه او بسته به پیغمبر است بطوری که بانکار پیغمبری و عداوت با پیغمبر و خدا
 برگردد او نیز کافر است نه برای توهین بروحانی بلکه برای انکار رسالت پس شما
 این مسئله را چطور از خود تراشیده و بادروغ گردن روحانی گذاشته سپس یک صفحه
 نتیجه روی این مقدمه دروغی میگیرید باز هم میگوئید من در سرتاسر این کتاب
 خلاف حقیقت نگفتم شاید شما در خلاف حقیقت هم اصطلاح خاصی داشته باشید که
 ما از آن خبر نداریم

نظری باصلاح پس از این مقدمه دروغی نتیجه میگیرد که (چون این عنوان روحانیت برای روحانی ثابت شد هیچکس نتوانست بقصد اصلاح دستی باین دستگاه دراز کند و خورده گیری کند تا در نتیجه باین صورت درآمد) ما هرگز نمیکوئیم که این طبقه یکسره خوب و منزهند و برای اصلاح آنها نباید قدمی برداشت اینها هم مثل سایر طبقات خوب و بد دارند و بدهای آنها از همه بدها فساد و ضررشان بیشتر است چنانچه خوبهای آنها از تمام طبقات نفعشان هم برای مردم و هم برای کشور و استقلال آن بیشتر و بالاتر است لکن اصلاح آنها را امثال رضاخان که نمی دانست روحانی را باها، هو زمینویسند یا باحباء خطی نباید بکند کسی که گفته بود من بلك سرباز دزد را از تمام معارف ایران بالاتر و بهتر میدانم او معنی روحانی و معارف را نمیداند گرچه معارف آنروز از سرباز دزد هم خیلی تنگین تر بود لکن او فهم صلاح و فساد نداشت و فشارهای او بروحانیین برای اصلاح نبود او میخواست ریشه را از بیخ بکند لکن بقول شما نتیجه معکوس شد (لا يزال يؤيد هذا الدين بالرجل الفاسق) دولت نیز نمیتواند و حق هم ندارد که اصلاح این طبقه را بکند او نیز تخصص در این رشته ندارد و عقل اینکار را ندارد از اینجهت دیدیم که مدرسه سپهسالار را که بنام دانشکده معقول و منقول تاسیس کردند نتیجه معکوس از آن گرفتند محصلین آنجا را که روحانی دوره بعد میخواستند بشوند و تهذیب اخلاق و روح نسل آتیه کنند در صف دخترهای برهنه بمشق و رقاصی وادار کردند اکنون هم مدارس تا بدست دولت و عمال دولت است روزگارش همان وضعیت اسف آورا است امثال شماها هم که در يك كتابچه چند صفحه دست کم ده هادروغ گفته و خیانت کرده و برخلاف وجدان و خرد سخن رانید قابل این نیستید که دستی باین دستگاه دراز کنید کسی میتواند دست اصلاح باین دستگاه دراز کند که چند شرط زیر را داشته باشد :

- (۱) تخصص در علوم روحانیه که سخنهای او کور کورانه و از روی جهالت نباشد
- (۲) علاقه مندی بدیانت و روحانیت و عقیده باینکه روحانیت در کشور لازمست

- (۳) پاک بودن نیت او که دست درازیش برای نفع طلبی نباشد
 (۴) عقل تدبیر و تمیز صلاح و فساد تا کارهایش از روی نقشه های خردمندانه باشد
 (۵) نفوذ روحانی که نقشه های خود را بتواند عملی کند

این شرایط اگر پیدا شود فقط در روحانیین درجه اول پیدا میشود دیگران
 بکلی از این حساب خارجند بعضی از آنها نیز کم و بیش با اصلاح کوشیده و میکوشند
 ولی البته آن نتیجه روشن را که اصلاح تمام افراد باشد نگرفته اند با همه نواقص که
 در کار هست و سردی ها و سستی ها که برای این طبقه پیش می آید باز کارهای اینها
 برای کشور و صلاح افراد توده روشن تر و مؤثرتر است از صدها فوج نظامی و افراد
 شهربانیها. اداره های شهربانی دزد را می گیرند ما نمیگوئیم چه میکنند شما فرض
 کنید سرکوبی میکنند اینها ریشه خیانت را از دل مردم میکنند آنها شهر را نگهبانی
 میکنند اینها نگهبانی دلها را میکنند افرادی که در حبس و زجر آنها بوده در همان
 محبس هم درس دزدی میخوانند و چون بیرون می آیند همان شغل را تعقیب میکنند
 لکن افرادی که از زیر دست اینها بیرون می آیند کیسه زر را يك سال اعلان میکنند
 تا با صاحبش برسانند؟

ای بیخردان مملکت دین بهشت روی زمین است و آن با دست پاک و روحانی
 تأسیس میشود همین روحانی نیمه جان که شما خار خشکها بنکوهش آنان برخاستید
 دو ثلث از این کشور یا بیشتر از آنها بی سرو صدا دارند اداره میکنند و شما خبر از آن
 ندارید اینهمه فسادها دزدی ها خیانتها جنایتها خون ریزی ها بی عفتیها غارتگری ها
 از يك ثلث یا کمتر افراد این کشور است که سرو کار با روحانی ندارند اگر شما فتنه
 انگیزان بی خرد می گذاشتید همه افراد با روحانی مرتبط شود احتیاج بشهربانی ها
 را از جهان بر می داشتیم يك مدرسه روحانیت بقدر صدها شهربانی کار انجام میدهد
 و شما غافل از آنید خوبست يك بررسی از محبوسین شهربانی ها و دوسیه های جنایات
 بکنید به بینید مسجدی ها را در آنجا هیچ می بینید آنگاه بدانید شماها که از قوه

روحانی میخواهید بکاهید و آن را پیش مردم بی ارج کنید بزرگتر خیانت را بکشور مرتکب میشوید بارفتن نفوذ روحانی خلیل هائی در کشور پیدا میشود که صدها داد گستر بها و شهر بانی ها صدیک آنرا نمیتوانند اصلاح کنند ، آوخ از خیره سری تو ای پسر آدم ، اسف بر بی خردی تو ای جنس دوپا !

پرسش ششم و (اگر روحانی خرج خود را بوسیله کار کردن یا از يك راه جواب آن ثابت و معین دیگری بدست آورد که در گفتن حقایق آزاد باشد بهتر است یا مانند امروز خرج خود را بی واسطه از دست توده بگیرد و ناچار شود بمیل آنها رفتار کند)

جواب این گفتار معلوم شود پس از معلوم شدن دو چیز یکی معلوم شدن شغل روحانی و دیگر معلوم شدن خرج روحانی تا معلوم شود که اینها که این سخن را می گویند بهیچوجه از حال روحانی و کار آنها اطلاع ندارند و در عین حال خرج آنها را هم نمی دانند از کجا میگردد و بی خردانه و بیخبرانه باشکال برخاستند

شغل روحانی چیست - روحانی چندین شغل دارد که اساس عمده آن تشکیلات حوزه های علمیه و تأسیس مدارس و دانشکده های علم دین است در این تشکیلات مهمترین اعضاء که روحانی بتمام معنی نام آنهاست مدرسین نهائی علوم دینی است که تشکیل حوزه های عالییه علوم را آنها می دهند و تدریس (خارج) یا علم نهائی میکنند این نهائی که بر تبه این قسم تدریس میرسند آ نهائی هستند که تمام علوم مقدماتی و دوره های سطحی و خارجی را دیده و در آنها استعداد ذاتی و ذوق فطری هم بوده با همه وصف دارای قوه بیان و نزدیک کردن مطالب دقیقه عالییه را بشاگردان باشند از اینگونه اشخاص در هر دوره از حوزه های مهم دینی مثل نجف و قم و مشهد (قبل از بهم زدن پهلوی حوزه آنجا را) اشخاص معدودی پیدا میشوند که عده آنها در حدود ده نفر مثلاً بیشتر نیست برای چه این عده که پایه مهم روحانیت بدوش آنهاست اینقدر کم و معدود هستند برای آنکه رسیدن باین مقام کار هر کس نیست هر کس

کم و بیش از فقه تنها که یکی از علوم اجتهاد است باخبر باشد میداند که مثل يك دريای بی پایانی ميمانند که احاطه بکلیات آن پس از چهل سال زحمت شب و روزی نمیتوان پیدا کرد. شما يك کتاب کم حجم کوچک فقط می بینید بنام عروة الوثقی یا وسیله دیگر نمی دانید این با چه زحمتهای طاقت فرسا و خون دلها تهیه شده و بدست رس توده گذاشته شده این نتیجه شصت هفتاد سال عمر یک نفر فقیه است در صورتی که این کتابها احاطه بتمام فقه بلکه احاطه بمعظم فقه هم ندارند

ای بیچاره بی خبر از ملك هستی اجتهاد یعنی اطلاع بر تمام قانون های خدائی که در شئون فردی و اجتماعی و از قبل از آمدن انسان بدنيا تا پس از رفتن از دنیا در همه کارها دخالت مستقیم دارد و چنین عملی که کرورها قواعد و قروع دارد با پنجاه سال هم نمی توان تکمیل کرد در صورتی که هیچ شغلی برای انسان نباشد جز تعلیم و تعلم هر کس کتاب جواهر الکلام را دیده است می فهمد که زحمتهای مجتهدین که امروز چند نفر کوچه گرد تکلیف برای آنها معین می کنند از چه قرار است

اکنون ما بانوده دیندار که خدا و قرآن و پیغمبر و احکام او را بحساب می آورند سخن می گوئیم (نه باشماها که شاید می گوئید اصلا اینها لازم نیست) آیا خدا و پیغمبر که این احکام را آوردند برای ما از برای عمل آوردند یا آنکه بیش از سیاه مشقی نبوده اگر برای بکار انداختن آوردند بدست آوردن آن احکام ناچار لازمست و البته اینکار وقت لازم دارد و وقتش هم از اول عمر است تا آخر عمر اگر کسی بازحمت و جدیت وارد کار باشد آیا پس از این «قدمات ضروریه» مجتهدین و روحانیین که معلوم شد چه کسانی می توانند مشغول کار دیگر شوند و برای معاش بنجارت یا کسب دیگر که خود نیز وقت انسانرا بتمامی میگیرد اشتغال پیدا کنند هیچ جای شبهه نیست که جمع میانه این دو نشود یا باید حوزه های علمی و اجتهادی را کنار گذاشت و از قرآن و احکام پیغمبر اسلام یکسره معذرت خواست و گفت ما کار داریم و کار بادین نمی سازد و یا اگر قرآن و احکام آن و پیغمبر و احادیث او را

می خواهید باید لازم بدانید که این طبقه بکار دیگر نپردازند

در اینجا باید يك نکته دیگری را هم گفت تا حال همه طبقات روحانین معلوم شود چه روحانین درجه اول و آنهایی که برای رسیدن بمقام آنها کار میکنند چه درجه های بعد که طبقه مبلغین و مآلهای شهرها و دهات از آنها هستند و آن نکته آنست که برای راه انداختن چرخهای دین و عملی کردن قانونهای آسمانی و دعوت کردن مردم را بر راه حق پرستی و تقوی و بر انداختن ریشه خیانت و جنایت و تجاوز از حدود و صدها مانند اینها کارمندانی لازمست و اینها چنانچه پیش گفتیم کمکهای بکشور و و نظام مملکت میکنند که يك صدم آنرا داد گستری ها و شهر بانیها نمیکند و دلیلش همانست که آن دسته مردم که با اینها سروکار دارند در تمام شهر بانی های مملکت يك سابقه سوء و يك دوسیه خراب ندارند و یا اگر داشته باشند نسبت آن بدوسیه های دیگران که با اینها سروکار ندارند نسبت يك بر صدم نیست صدها دوسیه از قهوه خانه نشینها و خیابان گردها می بینید و یکی از مسجدی ها معلوم نیست ببینید این خدمت بزرگی است که اگر دولت توجه بآن داشته باشد اگر باین هم کار نداشته باشد باز باید روحانی را تقویت کند و بر نفوذ او بیفزاید لکن باید چه کرد زمامداران در فکر خود هستند و باصلاح کشور کاری ندارند و اگر در بین آنها هم کسی باشد که کم و بیش کار داشته باشد در اقلیت واقع است و کاری از پیش نمیرد

اکنون که معلوم شد برای بکار انداختن چرخهای دین این کارمندان لازمند همه میدانید که اگر اینها يك حزب جدا گانه نباشند که در نظر توده با اهمیت و بزرگی نام آنها برده شود حرف آنها هم بی اثر میشود

هر کس در خودش تجربه کند میداند که قیمت حرف در نظر انسان بقدر قیمت صاحب حرف است و این جبلت و فطرت در نوع بشر هست که حرف هر چه درست باشد انسان وقتی از کسی که در نظر او ارج ندارد شنید در روح او تأثیر ندارد چه بسا که شعایك مطلب را بی کم و کاست از دهنش می شنوید تأثیر سخن یکی از آنها که در

نظر شما محترم و بزرگ است ده مقابل سخن دیگری است هیچ بقالی حاضر نیست
موعظه بقال دیگر را که مثل خودش هست قبول کند ولی همین بقال وقتی از یکنفر
پیش نماز شهر که ده صف جماعت دارد و مردم باو احترام میگذارند همان موعظه را
شنید بزودی میپذیرد اگر مأمورین شهر بانی يك حزب جدا گانه نبودند و با مردم
شريك بودند در لباس و کسب و تجارت مردم از آنها ده يك حالا ملاحظه نمیکردند
آن روزی که نظامی لباس عادی میپوشد در نظر همه مردم فرق میکند تا روزی که
لباس رسمی میپوشد برای آنست که تشریفات در روح انسان آثار خیلی روشن دارد
پس ما اگر بخواهیم دین داری را میان مردم رواج دهیم و با آن خدمات های خیلی
برجسته هم به مردم و هم به کشور بکنیم باید بگوئیم حزب روحانی يك حزب جدا گانه
باشد و باید احترام آنرا خیلی منظور کنیم و دولت هم باید با آنها کمک احترامی دهد
نه از جهت آنکه آنها محتاج بكمك یا احترام دولتند بلکه برای آنکه دولت اگر
بفهمد و از خواب گران برخیزد محتاج با احترام کردن آنها است زیرا بانفوذ آنها
دولت مملکت بدون بودجه اداره میشود

يكنظري بخرج ما بايد يك نظري بمقدار بودجه روحانيين بكنيم و يك بررسی
روحانيين از آن بنمائيم و يك نظري باینکه این بودجه از کجا است

و اداره روحانیت باجه چیز میچرخد

شما خوانندگان محترم سالی دست کم یک مرتبه بقم یا چند سال یک مرتبه بنجف
مرکز روحانیت شیعه میروید هیچ در فکر افتادید که يك سرکشی بکنید بمدارس آنجا
و وضع زندگانی یکمده محصلین قرآن و احادیث را ببینید که در چه منزلتهایی و باجه
غذاهایی مدت جوانی و نشاط خود را میکنند و برای خدمت بروح شما و کشور
شما چه زحمتهای طاقت فرسا میکشند اگر نرفتید بروید ببینید نمیگویم ببینید که
با آنها کمک مادی کنید خدا بشتیبان آنها است و قوه روحانیت آنها را نگهداری میکند
میگویم ببینید تاحق کشی هارا بفهمید پس از سرکشی در مدرسه ها یکسری هم بخانه

علماء بزرگ آنجاها که مراجع شیعه هستند بنزید و وضعیت دنیای آنها را ببینید سپس بدفترهای ثبت املاك و اسناد نظری بکنید و املاك علمائی که پنجاه سال در میان توده ریاست کرده بدست بیاورید ببینید یکسند مالکیت ملك چند هزار تومانی بدست می آید؛ آنهایکه خیلی دارائی دارند فقط يك خانه ملكی یا ملك جزئی پدری دارند سپس يك سری بنزید بمنزل يك نفر وزیر و وکیل دلسوز برای مملکت آنهایکه در اول امر که وارد کار شدند هیچ نداشتند زندگی و املاك آنها را با تمام زندگی و املاك همه روحانیین این دهر کز بزرگ شیعه بسنجید تا مقدار بودجه اینها بدست بیاید

اکنون نظری کنیم که این بودجه مختصر از کجا اداره میشود اگر قانون مجلس شما يك مالیاتی گذرانند و آنرا بازو را از مردم گرفتند و خرج کارمندان دولت کردند هیچکس نشنیدیم بگویند این مجانی است و کارمندان دولت مفت خور هستند تمام مالیاتهای دولت از این قبیل است که مردم بدخواه نمیدهند با این وصف جائیکه این مالیات زوری در آن جمع میشود اسمش بیت المال است و کسانی که حقوق دولتی میگیرند اسمش اینست که حق مشروع خود را میگیریم ما کار نداریم که چه کارهایی برای ملت و کشور انجام میدهند و چه خدمتهائی در مقابل این حقوق میکنند خود میدانند و ما هم نمیخواهیم زیاد پرده دری کنیم لکن اگر قانونی را خدای عالم که تمام هستی مخلوقات از او است گذرانند بموجب آیه (۴۲) از سوره انفال (وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ) تا آخر آنگاه خود مردم براضیت این مالیات خدائی را آوردند در مرکز عالم بدست کسانی که خدا تعیین کرده دادند و او هم بین محصلین تقسیم کرد بطور تنگی و اقتصاد اینجا است که رگهای گردنهای پر میشود و صداها از اطراف بلند میشود که اینها خرجشان بگردن توده است و مفت خور هستند و کار برای کشور نمیکند

ای بیچاره های تهی مغز آنجا که کار بود دیدید حتی برای کشور اینها از همه

بیشتر خدمت میکنند مخارج آنها را هم که دیدید بودجه مخارج آنها را هم که دیدید از بیت المال صحیح با ماده قانون خدائی است

ما که میدانیم مرک شما چیست شماها قانونهای خدائی را قانون نمیدانید شما با صریح قرآن طرف هستید شما با وجدان و خرد رزم میکنید شما با اصل اساس چون تشخیص دادید که مخالف آرزوهایی شما است مخالفت میکنید

اُف بر این تشخیص بی خردانه که قانون مجلس از مغز چند نفر بشر معلوم الحال تراش کرده یا از قانونهای اروپا پیدا شده قانون بدانند و بیت المال و حق مشروع از آن تعبیر کنند و سالی چند صد ملیون خرج آن چیزهایی که همه می دانیم و می دانید کنند و مملکت و کشور را در عوض تقدیم دیگران کنند و منابع ثروت کشور را برایگان بیازند و آنگاه قانون خدائی را که مردم باروی کشاده و آغوش باز از آن استقبال میکنند و در مقابل خدمت های بزرگی که شما خواب ندیدید بآن ها و کشور کرده و میکنند از آن تعبیر بمقت خوری و امثال آن کنند تفویض توای چرخ گردون تفویض

نتیجه سخن ما از سخنان ما تا این جا این نتیجه گرفته شد که روحانی نباید در این موضوع بشغل دیگری غیر از روحانیت که بسط توحید و تقوی و بخش و تعلیم قانون های آسمانی و تهذیب اخلاق توده است پردازد و وظیفه مردم خصوصاً دولت آنست که در بسط نفوذ آنان جدیت و کوشش کنند که با این قوه حفظ استقلال مملکت و عظمت کشور در مقابل سیاست های خارجی و حفظ امنیت و آرامش در داخل کشور بهتر و بالاتر از هر قوه می توان کرد و ما بعد از این ثابت می کنیم که ارتش کشور نیز باید در تحت نفوذ روحانیت باشد تا از آن بتوان نتیجه های روشن پر قیمت گرفت و عمال شهربانی و نیروهای جنگی کشور از همه طبقات بر روحانی بیشتر احتیاج دارند اگر دولت قوه تمیز از دست نداده باشد تجزیه روحانیت از دولت مثل جدا کردن سر از بدن است هم دولت با این تجزیه استقلال و امنیت خارجی و داخلی را از دست می دهد و هم روحانیت تحلیل می رود فسوسا که زمامداران ما یا خواب مادر را

هستند و یا آنها را دیگران اغفال کرده و قوه تمیزشان را دزدیده اند قسم سوم می هم دارد که خیانتکاری بکشور است نتیجه دیگری که گرفتیم این بود که روحانیین از بیت المال اعاشه میکنند و از مردم مستقیماً چیزی نمی گیرند و بیت المال خزانه خدائی است که قانون آن در هزار و سیصد سال پیشتر گذشته و مردم خود وظیفه دارند که بآن قانون عمل کنند و ما بعدها ذکر بیت المال و بودجه دولت اسلامی را می کنیم تا معلوم شود چند مقابل دولت فعلی شما مالیات دارد و با همه وصف روحانیین از همه طبقات یا بسیاری از طبقات رو به مرگته بیشتر اقتصاد میکنند در میانه این طبقه اشخاصی را می شناسیم که يك نخ از منسوجات خارجه و يك حبه قند از معالک اجانب استعمال نکرده در حالی که این زمامداران که سنگ وطن و کشور را اینقدر بسینه می زنند لباسهای آنها پارچه های خارجه متری صد یا چند صد تومان است و پالتوهای زنان آنها از چند هزار تومان کمتر نیست و از قعاش وطن با اینکه آنها امروز خوبست معلوم نیست يك متر حتی برای بچه های خردسالشان هم استعمال کنند

يك نظری میگوید (چون روحانی خرج خود را از توده میگیرد در نتیجه **بکتابچه پوسیده** ناچار است که همیشه بمیل توده سخن بگوید یا دست کم به خلاف میل او سخنی نگوید و این دو عیب بزرگ دارد اول آنکه فکرهای غلط توده را وقتی ملاحظه کرد یا از آن سکوت کرد رایج میشود و موجب پیدایش خرافات میشود دوم آنکه ملامت توده می شود)

کاش **يك مثالی** می آورد که مالاها در آن از عوام تقلید کرده و حرف آنها را پذیرفته اند کتابهای مالاها از هزار سال پیش از این تا تصنیفات امروزی در دسترس همه مردم است خوبست بررسی کنید از اول آنها تا آخر اگر **يك کلمه** پیدا کردید که ملا در آن با میل عوام حرفی زده باشد ما تمام حرفهائی که تا کنون زدیم پس می گیریم و از همان راه که آمدیم بر میگردیم و گرنه باید باین بی حقیقت های شرف سوز چه گفت من میدانم مقصود اینها از خرافات چیست همه دردها همان دنباله گفتار

اول و دوم است اینها احترام پیغمبر و امام و اصل اساس امامت را خرافات میدانند ولی همه دیدید که در آن گفتارها چه بیدادگریها و حق کشیها کرده بودند و ما با سندهای عقلی و قرآنی و تاریخی آنها را میان توده رسوا کردیم علاوه خرج مالاها از بیت المال است و مالاها خودشان بمردم گفته اند که اگر کسی گرچه ملای درجه اول باشد بر خلاف گفته های خدا و قرآن يك قدم بردارد بيايك كلمه بگوید از بیت المال با و نمیتوان داد در اینصورت يك سد آهینی جلو مالاها کشیده شده است که نمیتوانند برخلاف قانونهای خدائی فکر عوام را بپذیرند و بپذیرفتن فکر عوام از نظر خود عوام هم ساقط میشوند شما که از قانون خدا بی اطلاع هستید کارمندان قانون خدائی خواهی نخواهی باید بگفته های خدا عمل کنند و با آراء فاسده توده نبرد کنند و گرنه همان توده از آنها بر میگردند و آنها را بکارمندی دین و روحانیت نمی شناسند روحانیین در نهران و جاهای دیگر خیلی منبر میروند خوب است مدتی پای منبر آنها بروید و ببینید آنها موافق میل مردم حرف میزنند یا هر چه می گویند برخلاف میل و شهوت توده است و این ماجرا جویان از روی عمد یا بی خردی بآنها تهمت میزنند

باز دروغ پردازی اینجا باز يك گزافه گوئی روشن و دروغ پردازی آشکاری و گزاف گوئی میکند می گوید (روحانی هم بنده خداست وقتی دید شتر در خانه آنکس زانو بزمین میزند که محافظه کار تر است وقتی دید لیرها و بارها و احترامها پیش آنکس میروند که خرافاتی تر است وقتی دید در روضه و منبر آنکس جلوتر است که دروغ بهتر بیافد و در برابر ملای دیگری که هم تراز همانها است چون بعیل توده سخن نگفته برای نان خالی هم در ماند است از همینجا درس کار خود را برای همه عمر میخواند)

این بی خردان گوئی این کتابچه را میخوانند در بیابان افریقا پخش کنند یا میان توده که گوش و چشم ندارند میخوانند منتشر نمایند از اینجهت باین دروغ پردازیها خود را دلخوش میکنند امروز در قطر شیعه آن روحانی که احترامش از

همه بیشتر و شتر تقلید در خانه اوزان و برمین زده رئیس روحانین آقای آقاسید ابوالحسن اصفهانی است شما از این مرد بزرگ کدام محافظه کاری و حرف خرافاتی شنیدید رساله او بین توده پخش است در آن يك جمله حرف خرافاتی و محافظه کاری پیدا کنید تا ما از شما بپذیریم و گرنه بمحض گفتن و ادعاء سخنان بی پایه شما پذیرفته نیست از او گذشتیم یکی از بزرگان روحانین که مظاهر احترام او را در ایران همه دیدید آقای حاج آقا حسین قمی بود آنها که آشنا با اخلاق و اعمال او هستند میدانند که در صراحت لهجه و حق گوئی در چه پایه است و با هر چه برخلاف قانون خدائی است بی ملاحظه نبرد کرده و میکند با این حال شتر در خانه او خوابیده و احترامات او در بین توده آن است که دیدید پس دست کم خوب بود برای سخن خود يك گواهی می آوردید تا معلوم شود فتنه جوئی و غرض ورزیها. از آنها گذشتیم در هر شهری روحانین در چه اول راه می شناسند و آنائی که بین توده احترامشان از همه بیشتر است معروفند کداميك خرافاتی و محافظه کارند نشان دهید تا مردم ببینند

ای بیخردان اینها اگر نان را بنرخ روز می خوردند و محافظه کاری برای جلب نفع میکردند خوب بود در این دوره تاریک بیست سال یکدستی طرف عمال دیکتاتوری دراز کنند و یکقدم بایندها و اعمال خود سرانۀ آنها همراهی کنند آنها هم بهتر از همه کس اینها را می پذیرند لکن آنها فدائی های سنگین قیمتی در راه حق گوئی دادند و حاضر نشدند برخلاف عقیده خود يك کلامه بگویند یا يك قدم بردارند با آن همه فشارها و اهانت ها ساختند و با گرسنگی و ضدها مصیبت دیگر بسر بردند و نگذاشتند این رشته پاره شود و یکسره از هم گسیخته گردد اینها امتحان خود را دادند دیگران هم دادند و وزن آنها و دیگران در میان توده معلوم شد (وَالْحَاقُّ بِالْمُتَّقِينَ) از اینها گذشتیم اهل منبر هم با آنکه حسابشان غیر روحانین است باز هر کدام اطلاعات تاریخی و تفسیری و علمی و اجتماعی شان بیشتر است و از گزافه گوئی ها برکنار ترند پیش توده معروفتر و محترم ترند شما گویند کان درجه اول را ببینید و سخنان دانشمندانۀ آنها

را بسنجید تا دروغ پردازی این ماجراجویان بیخرد آفتابی شود
 جرم نشر خرافات میگوید (يك مثال روشن امروزه می دانند که قمه زدن
 بعهده کیست خلاف شرع است و این روضه های امروز بیشتر دروغ است
 و دروغ بر پیغمبر و خدا هم بدترین دروغها است باین حال چرا يك علا جرات ندارد
 مردم را از این کار باز دارد برای آنکه میدانند اگر چنین حرفی از دهانش بیرون بیاید
 نانش سنگ خواهد شد)

ما فرض میکنیم که قمه زدن حرام و این روضه ها هم بیشترش دروغ است
 لکن روحانی اگر نگفته قمه زدن حرام است مردم دیگر از کجافه میدند حرام است
 و اگر روحانی گفته و مردم از گفته روحانی هادانسته اند که حرام است تکلیف روحانی
 در اینجا چیست و با چه وسیله باید روحانی جلو گیری کند جز گفتن و آنهم با اعتراف
 خود شما اینقدر گفته که همه فهمیدند ما که میگوئیم باید همگی کمک کنند تا روحانی
 نفوذ و قوه پیدا کند و روحانی را نباید کوچک کرد و از نظر مردم انداخت برای همین
 است که اینها اگر در نظر توده بزرگ شدند حرفهای آنها در شان اثر میکند فرضا يك
 وقت هم بسخن آنها اعتناء نکردند با قوه جبریه آنها را جلو گیری میکنند نفوذ روحانی
 وقتی در يك مملکت اینقدر شد که مثل شما چند نفر بیسرو پا در مرکز مملکت شیعه
 برخلاف قرآن و اسلام و روحانی از جابر خیزید و هر چه ناسزا است بآنها بگوئید و
 مردم و دولت دندانه های شمارا درهم نشکنند باین روحانی دیگر نمیشود جلو گیری از
 هیچ چیز کرد

از نجف مرکز شیعه فتوی صادر شد که کلاه لگنی و صلیب شعار مسیحیت و
 حرام است و آن علاوه بر آنکه حرام است میدانیم که خلاف مصالح کشور نیز هست
 با همه حال کی باین حکم ارج گذاشت از امثال شماها افسار گسیخته ها که بیخردانه
 و کور کورانه سینه دین و کشور را میزنید روحانی باید نفوذ و قدرت همراه او باشد
 تا بتواند هر چه میگوید اجراء کند و گرنه از گفتن هیچگاه مضایقه نکرده و نمیکند

میخواهد نانش سنگ شود یا آجر چنانچه شما اعتراف دارید که همه میدانند و البته این دانستن با وسیله شماها نیست فقط بوسیله تبلیغ روحانیین است
قواعد دین همه این نویسنده باز دست و پائی کرده يك سنگی بتاریکی انداخته
آفتابی است میگوید (روحانی اگر آنچه میدانست میتوانست بگوید کار
 دین و زندگی ما خیلی بهتر از اینها بود مالا اگر از قطع نان خود نمیرسید این اسرار
 در پشت پرده نمی ماند)

تنها بگفتن کار از پیش نمیرود و اگر نه هیچ اسراری در بین نیست و ملاها هر چه باید
 بگویند گفته و میگویند قانونهای خدائی و قواعد دین آفتابی است و چیزی پشت پرده
 ندارد لکن پس از قوه مقننه باید قوه مجریه در کار باشد نه قانون تنها میتواند بشر را
 اداره کند و نه بازور فقط کاری از پیش میرود قوه مقننه و مجریه مانند چشم و پای مانند
 بی چشم بخواهد راه برود بگوید ال فنامی افتد چشم داری باهم با آنکه راه را میبیند
 نمیتواند بمقصد برسد و این دو قوه باید بهم مرتبط و پیوند باشند یکی چشم دارد و
 یکی پاتا این دوازدهم جدا هستند نمیتوانند دنبال مقصد بروند بی چشم راه را نمیبینند
 بی با قوه رفتن ندارد چون این دو بهم پیوند شدند و تشکیل يك بنیه دادند کار انجام
 میگردد شما میگوئید روحانیین نمیتوانند بگویند یا نمیگویند قوه مجریه که دولت
 و توده است حاضر شوند برای عملی کردن گفتار روحانیین آنها آنچه بایستی بگویند
 با آنکه گفته اند باز میگویند ولی شماها حاضر نیستید بپذیرید شما دروغ میگوئید و
 عوام فریبی میکنید روحانی میگوید این کشف حجاب ننکین یا نهضت با سر نیزه برای
 کشور ضررهای مادی و معنوی دارد و بقانون خدا و پیغمبر حرام است روحانی میگوید
 این کلاه لگنی پس مانده اجانب تنگ کشور اسلام است و استقلال ما را لکه دار میکند
 و بقانون خدا حرام است روحانی میگوید این مدرسه های مختلط از دخترهای جوان
 و پسرهای جوان شهوت پرست عفت و ریشه زندگی و قوه جوانمردی را می کشد و
 برای کشور ضررهای مادی و معنوی دارد و فرمان خدا حرام است روحانی میگوید

این مغازه‌های شراب فروشی و مؤسسه‌های مسکرات سازی مغز افراد جوان مملکت را فرسوده کرده عقل و صحت مزاج و عفت و شجاعت و شهامت توده را آتش زده باید بحکم خدا آنها را بست و میگساری و می فروشی حرام است روحانی میگوید موسیقی روح عشق بازی و شهوت رانی و خلاف عفت در انسان تولید میکند و شهامت و شجاعت و جوان مردی را میگیرد و بقانون شرع حرام است و نباید در مدارس جزء پروگرام باشد تا این دو عنصر لطیف سربع الانفعال را بهم پیوند کند

روحانی خیلی حرفها دارد شما يك قدم برای دین و اصلاح کشور بردارید تا روحانی که بمنزله چراغ است برای قدم دوم جلویای شمارا روشن کند ما که میدانیم شما امثال شماها با حکم خرد و خدا و روحانی طرف هستید و بیخود میخواهید هر خراب کاری را که خودتان و دیگران میکنید گردن روحانی بگذارید و مردم را از آنها برمائید و نتیجه بگیرید

تازه شدن داغ دل این بیخرد چون مدتی روزه خوان بوده اینجا هم بیاد آن ایام افتاده در هر چند صفحه گریز را بگریلا میزنند باز اینجا داغ دلش تازه شده که در اهواز روز عاشورا دسته داشتند و در رادیوی طهران هم شب یازدهم محرم روزه خواندند میگوید (رادیو طهران بجای پشتیبانی از دستوری که خود دولت داده شروع کرد بهمان روزه ها و گزافه ها میکه میدانیم)

این بیخرد اینقدر از قانون مملکت هم بیخبر است که نمیداند دستوری که دولت دیکتاتوری رضاخان قاچاق داده يك پول سیاه ارزش ندارد و باید حتی قانونهایی که در زمان او از مجلس گذشته اوراقش را سوزاند و محو کرد و وکلای زوری آن روزها حق و کالت امروز را ندارند و اگر مجلس امروز مجلس باشد باید اعتبارنامه‌های آنها را رد کند از اینها گذشتیم رادیوی تهران که برنامه‌اش را در روزنامه‌ها دیده‌ایم بیشتر اوقاتش صرف کارهای کودکان و موسیقیهای متنوع شرقی و غربی و ایرانی و مانند آن میشود که برای نشر بی عفتی در خانواده‌های محترم بهترین وسیله و وسیله است

اگر چند دقیقه اش هم صرف سخن رانیهای معقولانه يك گوینده دانشمند شود که تاریخ فداکاری يك بزرگ مرد اسلامی که در راه استقلال کشور دینی آن نهضت با شهامت را کرد تا بروح جوانان مانیز از پرتو جمال آن یگانه بزرگ مرد اسلامی نور شجاعت و شهامتی بتابد چه ضرری دارد و بکجای عالم بر میخورد ما جز این حق داریم تشخیص دهیم که شما از پس مانده کبرها میخواهید بخورید و با اصل اساس دین مخالفت دارید **وَاللّٰهُ مَتِّمٌ نُّوْرِهِ وَاَوْكِرُهُ الْكَافِرُونَ**

راه اصلاح این نویسنده بیخرد پس از آنکه میگوید روحانی باید از **بنظر نویسنده** بیت المال حقوق بگیرد میگوید (برای این کار تنهاری که بخاطر میرسد و با هیچ قانون و عقیده هم مخالف نیست اینست که امروز در کشور ما موقوفات زیاد است که مصرفش روضه و مانند آنست اگر درآمد آنها با نظارت يك رئیس روحانی و سازمانی درست ولی غیر دولتی در این راه صرف شود هم مال وقف بمصرف خود رسیده و هم بزرگترین خدمتی از این راه بدین وزندگی شده ولی اگر توده همین است در روحانی هم همین (نه بر مرده بر زنده باید گریست)

مرحبا باین فکر روشن و عقل سرشار راستی باینکه در مملکت ما هم چنین اشخاص برجسته و متفکران روشن ضمیر پیدا میشود برای چه دولت برای اصلاح کشور دست پیش اجانب دراز میکند در هر وزارتخانه یک نفر از اینها باشد از فکر آنها استفاده های مادی و معنوی میشود و کارها همه بروفق دلخواه پیش میرود شما یکمرتبه دیگر عبارت این تهی مغز را بخوانید ببینید چه میگوید گوئی این هیچ آشنائی با دین و قانونهای آن و عقل و احکام آن ندارد میگوید موقوفاتی که مصرفش روضه است روحانی بردارد خرج خودش کند تا بمصرفش برسد خوب اگر مصرف روضه است چطور با خرج کردن روحانی بمصرفش میرسد و چطور این راه که بنظر عالی شما رسیده با هیچ قانون و عقیده مخالف نیست این هم با عقل که فرستاده نزد يك خداست مخالفست و هم با قانون آسمانی و گفته خدا و پیغمبر و هم با عقیده همه

روحانین و همه دینداران و دانشمندان چه شد که شما اگر ملکی داشته باشید می
توانید عایدی آنرا بهر مصرفی که بخواهید برسانید و بحسب اصل مالکیت که تمدن
جهان بایه اش بر آن بنا نهاده شده هر کس میتواند در ملک خود بهر طوری که برخلاف
قانون خدا که آن فوق قانون مالکیت است نباشد تصرف کند و عایدی آنرا بهر مصرفی
که میخواهد برساند و کسی حق ندارد چیزی را که من بدسترنج خود پیدا کردم
در مصرف آن دخالتی کند اکنون من ملکی پیدا کردم بقانون مالکیت آن ملک و
عایدی آن برای همیشه مال من است میخواهم آنرا بشما ببخشم یا عایدی آنرا برای
شما بگذارم وقت میخواهم قرار دهم کسی حق ندارد بگوید چنین کاری نباید بکنی
اگر خود آن ملک یا عایدی آنرا برای مصرف يك قهوه خانه سر محله هم قرار دهم
باز شماها حرفی ندارید همینکه اسم روضه در میان آمد گردنها کشیده میشود و
فریادها بلند میشود با آنکه میدانیم همین مجالس روضه نیمه منظم هم خدمت های
حقوبی بکشور و مردم میکند در همین مجالس است که قانونهای خدا و اخلاق و معارف
بمردم تعلیم میشود همین مجالس است که اگر برای زیاده شدن و اصلاح آن قدمهایی
برداریم نصف جمعیت ما را از خیانت و جنایت دور میکند روی اصل مالکیت من می
خواهم عایدی ملک خود را مصرف شام و نهار يك مهمانخانه یا چایی يك قهوه خانه
کنم چمشد که کسی حرفی ندارد ولی در اینجا این حرفها پیدا میشود و پای متعذر
المصرف پیش میآید .

آنحرف بیخردانه که از مغز يك سر بازیسواد تراوش کرده بود پوسیده و کهنه
شد فقط قانون خدا است که خواهد ماند و دست تصرف روزگار آنرا کهنه نمیکند
این قانونها یا زورها بمردن صاحبش میمیرند از این گذشته روحانی که میخواهد
بزشك روح مردم باشد و ریشه خیانت و دزدی و چپاول را از جهان بردارد چطور
ممکن است قدم اول خود او برخلاف قانون خدا باشد و با مال حرام و زوربری اعاشه
کند و بمردم حرام و حلال بگوید

روحانی تصرف در موقوفات را برخلاف قرارداد مالك خلاف گفته خدا و قانون اسلام میداند خود خلاف قانون مسلم اسلام بکند آنگاه بمردم بگوید خلاف قانون نکنید شما يك بيت المالى شنیدید و نمیدانید آن کدام است سخن درست آن است که شماها بگفته‌های خدا و قرآن و قانون اسلام ارجحی نمیگذارید و با آن کاری ندارید و با خواست خدا دین شما را از پا خواهد در آورد

باز تصرف جاهلانه این نویسنده بیچاره دست و پای خود را در مطالب گم می‌کند . سراسیمه شده هر چه پیش قلمش می‌آید مناسب یا غیر مناسب مینویسد و از قانون چیز نویسی بیرون می‌رود

میگوید (شاید بگوئید تو یا مجتهدی یا مقلد اگر مجتهدی حرف‌هایت برای خودت حجت است و اگر مقلدی این فضولها بتو نمیرسد آری این سخن درست است ولی برای راه نه برای نتیجه شما بقانونگذار نگوئید که حکم را چگونه و از کجا به دست آورد ولی حکمی را که بشما داد باید با حکم عقل و قانون طبیعت که حکم مسلم خداست راست بیاید و گرنه مانند امروز میشود که برای يك آیه **إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ** که دستوری است خیلی ساده و حذر دشر را هم هر کس میتواند با فطرت خدا داده بفهمد چند برابر قرآن کتاب نوشته میشود تازه نتیجه‌اش هم این میشود که آب خزینه حمام و آب حوض مسجد جمعه با همه آلودگی‌هایش **بلك** است ولی پاکیزه‌ترین آبها اگر سر سوزنی از کر کمتر باشد همینکه انگشت متنجس به آن رسید نجس میشود)

این بیخردا نقدر تمیز نداده که این کتابچه را در میان این مردم که منتشر میکند خیلی از آنها از کتابهای فقهاء کم و بیش با خبرند گرچه نوع توده خبر ندارند و باور نمیکنند و الحق هم نباید باور کنند که کسی در يك کتابچه چنین دروغ شاینداری بگوید و پخش کند بی پروا از هر چیز میگوید برای يك آیه **(إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ)** چند برابر قرآن نوشته میشود اینك ما از همه حرفها گذشتیم شما خوانندگان رجوع

کنید بکتابهای فقهاء اگر در تمام کتابهای آنها سه سطر در اطراف این آیه سخن گفته اند ما تمام حرفهای خود را پس میگیریم و از همان راه که آمدیم برمیگردیم و گرنه شما پایه معلومات اینها و وزن و ارجشان را از همینجا بفهمید من گمان ندارم و الان هم در خاطر ندارم که از این آیه در کتاب فقهاء اسمی باشد یا از این آیه حکمی مستقیماً اتخاذ کرده باشند بلکه شاید این آیه چون در ذیل **إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُؤْمِنِينَ** واقع است از آیات اخلاقیه باشد نه احکامیه و جمله کلام آنکه این بیخرد اصلاً از کتب فقهاء و استدالات آنها بیخبر است و با آنکه خودش اعتراف کرده که ما نباید در راه حکم حرفی بزنیم باز از فضولی دست برنداشته چنین رسوائی را بار آورده و يك همچو دروغ روشنی گفته است و اما اینکه میگوید (نتیجه آن میشود که آب خزینة حمام و آب حوض مسجد جمعه با همه آلودگیهایش پاک میشود ولی پاکیزه ترین آنها اگر از کر کمتر باشد باز سیدن انگشت متنجس بآن نجس میشود)

این اشکالی است که از روی بیخردی کرده و بی گدار با آب زده آب خزینة حمام و حوض مسجد جمعه را اگر آلوده باشد همانطور که شما با این عقل میگوئید خوب است مردم از آن و از هر چیز کثیفی احتراز کنند نظافت را خدا از ایمان (۱) و از لشکرهای (۲) عقل دانسته و پاکیزه گان را محبوب خود شمرده چنانکه در همین آیه دیدیم و هر با شعوری باید مراعات آنرا بکند ولی اگر کسی مراعات نکرد چنانچه در قانون مجازات عمومی در هیچ جای جهان برای آن جرمی و حبسی قائل نشدند و بهمین قدر که باو اعتراض میکنند و رومی ترش میکنند اکتفاء میکنند در قانون اسلام هم بهمین قدر اکتفاء کرده بلکه بالاتر هم رفته و نظافت را از ایمان دانسته و از لشکرهای عقل قرارداد تامردم بدانند که اگر نظیف نباشند هم از جرگه مؤمنین درست بیرونند و هم از دسته عقلا و دانشمندان خارجند پس در این حکم اسلام از دیگران پیش قدم تر بوده و بیشتر مراعات نظافت کرده است

(۱) بکتاب سخنان محمد رجوع شود (۲) بکافی حدیث جنود عقل رجوع شود

اکنون می‌آئیم سر حکم آب کمتر از کر اسلام در اینجا مراعات نظافت را از تمام جهانیات بیشتر کرده می‌گوید آبی که در زیادی بقدر يك کر نباشد مردم باید مراعات کنند و چیز نجس در آن نزنند و اگر زدند احتراز کنند.

در اینجا قانون اسلام مراعات نظافت را شدیداً کرده و برای هر تکین مجازات قرار داده شما اینجا خوب است اشکال کنید که اینقدر نظافت لازم نیست چرا خدا مراعات اینقدر نظافت را کرده آنوقت است که باید گفت شما باین خرد نباید در حکم خدا فضولی کنید پس معلوم شد که اسلام از همه طبقات بیشتر مراعات نظافت کرده بلکه اگر کسی در باب طهارات و قذارات از کتب فقهیه نظری کند و با دقت بررسی کند می‌بیند که هیچ قانونی در عالم اینقدر مراعات حفظ الصحه و مراعات نظافت را نکرده این اوراق مختصر جای وارد شدن در این مسائل نیست

این نویسنده در آخر گفتار خود افسوس بر عمر خود می‌خورد که همچون حیوان چشم بسته که بسنگ گج کوبی بسته اند هشتاد سال می‌گذرانیم بخیال آنکه عالمی را پیموده ایم ولی چون چشم باز می‌کنیم در همانجا که بوده ایم هستیم

ما این حرف او را درباره خودش و رفقاییش تا اندازه می‌پذیریم ولی يك نکته هست و آن آنست که خر گج کوبی وظیفه اش همان است و انجام می‌دهد پس بآنکه راهی نرفته کاری کرده و انجام وظیفه داده ولی آدمیزاده که از حکم قرآن و خدا و خرد بیرون رود و از وظیفه های قانونی و خدائی شانه تهی کند از حیوان گج کوب به مراتب پست تر است

این آدمیزاده را خدا در این جهان آورده برای کسب فضایل و معارف و شرکت در راه انداختن چرخهای سعادت دو جهان و اینصورت نبندد مگر بتن در دادن زیر قانونهای خدائی که کفیل سعادت ابدی است و هر کس از زیر قانونهای آسمانی که بر اساس محکم خرد بنا نهاده شده شانه تهی کند نه چون خر گج کوبی بجای خود است بلکه عقب عقب رفته در پرتگاه نیستی و هلاکت و شقاوت می‌افتد اینك آیتی از آیات

خدائی بخوانید و در آن تدبر کنید سوره اعراف آیه (۱۷۸) (وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ
 كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ
 بِهَا وَلَهُمْ أُذُنٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِقُونَ
 ای قرآن ای تحفه آسمانی وای هدیه رحمانی تو را خدای جهان برای زنده کردن دل‌های
 ما و باز کردن گوش و چشم توده فرستاد تو نور هدایت و راهنمای سعادت ماهستی تو ما
 را از منزل حیوانی می‌خواهی با وج انسان و جوار رحمانی برسانی فسوسا که آدمیزادگان
 قدر تو را ندانسته و پیروی از تو را فرض خود نشمرند اسفا که قانون‌های تو در جهان
 عملی نشد تا همین ظلمت خانه و جایگاه مشتی و حشیان و درندگان که خود را متمدن
 جهان میدانند رشک بهشت برین شود و عروس سعادت در همین جهان در آغوش همه
 در آید اف بر توای بیخرد آدمیزاده

در پایان سخن این نویسنده میگوید (روحانی اگر راستی بوظیفه خود عمل
 کند از پزشک هم بالاتر است زیرا پزشک جان را نگه میدارد ولی این روان را
 که ارزش جان هم با او است حال اگر همین کس پاره از گلیم خود درازتر کند یا وظیفه
 خود را بعکس انجام دهد می‌شود گفت از همه مردم پست تر است

روشن تر بگویم ضرر چنین کسی برای يك کشور بیشتر است از نایب حسین کاشی
 برای يك شهر زیرا او مال را میبرد و این خرد را او در خانه مردم بناحق قدم میگذارد
 و این درد مردم آثار او پس از رفتن از میان می‌رود ولی بدعت‌های این قرن‌ها می‌ماند
 ما باروی گشاده و آغوش باز این چند سطر سخن درست را استقبال میکنیم
 و خدا نیز درباره مای بی عمل آیاتی فرستاده که یکی از آنها را یاد میکنیم و آن آیه
 (۵) از سوره جمعه است (مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْإِمْ
 يَحْمِلُ أَسْفَارًا) ما نیز میدانیم که اگر روحانی بوظیفه خود عمل نکند از تمام مردم
 پست تر و قاجاق تر است

لکن این نکته را هم باید گفت که وظیفه روحانی را شما نباید تعیین کنید
شماره يك كتابچه چند صفحه اینقدر خیانت و جنایت مرتکب شدید و دروغ پردازیها
کردید حق ندارید وظیفه برای هیچکس تعیین کنید شما خود قاجاق هستید و در
حزب جنایت کاران در شمارید

گفتار چهارم - حکومت

پیرش هفتم (اینکه میگویند دولت ظلمه است یعنی چه آیا مقصود آنست
و جواب آن که دولت چون بوظیفه اش رفتار نمیکند ظالم است یا مقصود
آنست که دولت باید بدست مجتهد باشد)

جواب این گفتار را ما در پیرش پنجم که از طرز حکومتهای جهان و قانونهای
ممالك گفتگو کردیم دادیم . اینجا نیز میگوئیم دولت چون بوظیفه اش رفتار
نمیکند ظالم است و اگر بوظیفه اش رفتار کند ظالم نیست بلکه در پیشگاه خدا عزیز
و بزرگ است لکن باید وظیفه دولت روشن شود تا تشخيص ظالم بودن و نبودن را بدهیم
ما پیشتر ذکر کردیم و روشن نمودیم از روی حکم حس و خرد که تشکیل
حکومتهای امروزی در جهان از روی سر نیزه و زور است سلطنتها و دولتهاى که
امروز در کشورهای عالم سراغ داریم هیچيك از روی يك اساس عدالت و پایه صحیحی
که خرد آنرا پذیرد نیست این اساسها همه پوشالی و در عین حال اجباری و از روی
فشار و سر نیزه است و خرد هیچگاه با این همراه نیست که يك بشری که در همه فضایل
صوری و معنوی با دیگران با فرق ندارد یا پست تر است یا مجرد آنکه با چند نفر دسته
بندی کرده و با قتل و غارت يك مملکتی را مسخر کرده حکمهای او را حق و از روی
عدالت بدانند و حکومت او را حکومت حق تشخيص دهد معنی حق را میدانید چیست
اگر نمیدانید از خرد که برای انسانی چون چشم است پرسید تا شما بگوید عقل
میگوید تصرف هر کس در مال خود که از راه مشروعی بدست آورده حق است و

تجاوز در مال و حدود دیگران باطل و ظلم است متجاوز هر کس باشد و هر قدر قوه داشته باشد و محکوم و مظلوم هر چه کوچک باشد و بی دست و پا این مرام هیتلری که میگوید من بازورتانک و سر نیزه باید لهستان را بدست بیاورم گو که صدها هزار خانواده ها بر باد فنا برود و شما هانسته از دور و بیخردانه از او ستایش میکنید مرامی است که از مسموم ترین و عدالت سوزترین فکر بشر تراوش کرده و باید هر دانشمند عدالت دوستی با آن طرف باشد و خردمندانی که در فکر جهانند باید ریشه امثال این بندگان را از جهان براندازند تا جهان بارامش خود برگردد

تنها حکومتیکه خرد حق میداند و با آغوش گشاده و چهره باز آنرا میپذیرد حکومت خدا است که همه کارش حق و همه عالم و تمام ذرات وجود حق خود او است باستحقاق او در هر چه تصرف کند در مال خود تصرف کرده و از هر کس هر چه بگیرد مال خود را گرفته و هیچکس انکار این سخن را نتواند کرد مگر آنکه باختلال دماغ دچار باشد اینجا است که حال حکومتها همه معلوم میشود و رسمیت حکومت اسلامی اعلان می گردد دولت ما که یکی از حکومتهای کوچک جهان است و خلیفه اش آنست که دنبال همین حکومت رسمی را بگیرد و قانون مجلس تشریح همین قانون خدائی باشد تا پس از این روشن شود که قانون اسلام در تمدن جهان پیشقدم همه قانونهاست و با عملی شدن آن مدینه فاضله تشکیل میشود

و ما چنانچه پیشتر گفتیم نمیگوئیم حکومت باید با فقیه باشد بلکه میگوئیم حکومت باید با قانون خدائی که صلاح کشور و مردم است اداره شود و این بی نظارت روحانی صورت نمیگیرد چنانچه دولت مشروطه نیز این امر را تصویب و تصدیق کرده و این امر بهیچ جای نظم مملکت و تشکیل حکومت و مصالح کشور برخورد نمیکند و با این کار تمام افراد مملکت بی استثناء از روحانی گرفته تا کاسب سر محله و از لشگری گرفته تا دلال دوره گرد با حکومت همکاری میکنند و برای استقلال و عظمت کشور بجان و دل میکوشند شما خوبست یک نظری بیندازید بتشکیلات امر روزی اول يك

سری بدر بار و وضعیت اسف آور آن بزید سپس در وزارتخانه هارفته یکان یکان اشخاص پشت میز نشین و مرام آنها را بررسی کنید و آنگاه بآرتش مملکتی سرکشی کرده خیالات قشونی و سر لشکرها را بدست بیاورید و آنگاه پائین تر آمده اعضاء ادارات کشوری و لشگری را در تمام شهرستانها ببینید و از آن پس یکقدمی بصحنه دارالشوری گذارید و قوه تقنینیه را بررسی کنید جمله کلام از سپور این دم کوچه تا بالاها هر جا میخواهید بروید و افکار متشتته و خیالات درهم و برهم و آراء و عقاید مخالف یکدیگر و نفع طلبیها و شهوت رانیها و بی عفتیها و جنایتکاریها و خیانتکاریها و هزارها چیز دیگر را با چشم باز تماشا کنید آنگاه بفهمید بودجه کشور کجا خرج میشود و از کجا درمی آید البته با چنین وضعیتهائی که همه میدانید و پرده دری جایز نیست نباید توقع داشت که در محافل روحانی این دولت را دولت حقه بشناسند و توده بیچاره که تمام این جنایتها و خیانتها در پیش چشمش عملی میشود و باهریک از افراد آن بیدادگرها از طرف مأمورین در هر ساعت میشود با دولت همکاری کند و خیانت را بدولت خائن جایز ندانند شما فقط يك ماده قانون مشروطه را عملی کنید که (هر قانونی که برخلاف قانون شرع باشد قانونیت ندارد) هاتمام افراد این مملکت باهم هم آواز شوند و وضع کشور بسرعت برق تغییر کند و باعملی شدن آن تمام این تشکیلات اسف آور بتشکیلات نوین خردمندانه تبدیل پیدا کند و باتشریک هماغی همه توده عارف و عامی کشور رنگ و روئی پیدا کند که در جهان نظیر آنرا پیدا نکنید ما میدانیم که این سخنان برای کسانی که باخیانتکاری و شهوت پرستی و آواز و نواز ورقص و هزار جور مظاهر فسوق و بی عفتی بارآمدند خیلی گران است البته آنکه تمدن و تعالی مملکت را به لخت شدن زنها در خیابانها میدانند و بگفته بی خردانه خودشان باکشف حجاب نصف جمعیت مملکت کارگر میشود (لکن چه کاری همه می دانید و میدانیم) حاضر نیستند مملکت باطرز معقولانه و در زیر قانون خدا و عقل اداره شود آنهاست که اینقدر قوه تمیز ندارند که کلاه لگنی را که پس مانده

درندگان اروپا است ترقی کشور می دانند با آنها ماحرفی نداریم و توقع آنرا هم نداریم که آنها از ماسخن خردمندان را بپذیرند عقل و هوکمی و حس آنها را اجانب دزدیده اند کسانی که اینقدر حس و شعور خود را در مقابل اجانب از دست دادند که در وقت هم تقلید از آنها میکنند ما با آنها چه بگوئیم همه میدانید که ظهر تهران بتقلید اروپا بیست دقیقه قبل از نصف النهار خودش برسمیت شناخته شده و یکی تاکنون نگفته این چه کابوسی است که اهل این مملکت بآن دچار شدند

آنروز که کلاه پهلوی سر آنها گذاشتند همه میگفتند مملکت باید شعار ملی داشته باشد استقلال در پوشش دلیل استقلال مملکت و حافظ آن است چندروز بعد کلاه لگنی گذاشتند سر آنها يك دفعه حرفها عوض شد گفتند ما با اجانب مراوده داریم باید همه هم شکل باشیم تا در جهان با عظمت باشیم مملکتی که با کلاه عظمت برای خود درست میکند یا برایش درست میکنند هر روزی کلاهش را ربودند عظمتش را هم می برند *

در همه این مراحل اجانب که نقشه های خود را میخواستند عملی کنند و با کلاه گذاشتن سر شما میخواستند کلاه را از سر شما بردارند از دور با چشم استهزا بشماها نگاه میکردند و بکارهای کودکانه شما میخندیدند شما بایک کلاه لگنی دور خیابانها قدم میزدید و بادخترهای برهنه سرگرم بودید و باینوضع افتخار میکردید غافل از آنکه در سرتاسر کشور افتخارات تاریخی شما را بردند و در سرتاسر کشور منابع ثروت شما را بردند و از دریای تادریای شما را ازیر پا در آوردند و بایک خط سرتاسری شما را باینروز نشانند

شما همگی بقرار داد و نوق الدوله نفرین کردید و لعنت فرستادید حق هم داشتید بکنید لکن پس از چندروز همان نقشه را باوضع بدتری که همه می دانید بگردن شما بار کردند و شما آنرا از ترقیات دوره پهلوی و پیشرفتهای کشور تشخیص دادید در حالی که بین شما اشخاصی بودند که خون دل میخوردند و از ترس سر نیزه

نمی‌توانستند نفس بکشند سخن فراوان است درد دلها زیاد است لیکن کو گوش شنوا
و قوه تمیز جمله کلام آنکه این زمامداران خائن یا بیخرد این اجزاء بزرگ و کوچک
شهوت پرست قاچاق باید عوض شود تا کشور عوض شود و گرنه خواهید از این روزگار
های بدتری دید این که اکنون دارید پیش آن بهشت است

يك اشتباهکاری این نویسنده جاهل باز در کتابچه یوسیده حرفهائی نسنجیده
شگفت آور بدین و دینداران نسبت میدهد و از آن نتیجه‌های شکفت
آور میگیرد میگوید (دین امروز مامیگوید هر دولتی که پیش از قیام قائم برپا شود
باطلست (کل رایة ترفع قبل قیام القائم فصاحبها طاغوت یبعد من دون الله)

میگوید کار سلطان و همراهی با آن عدیل کفر است (سألته عن عمل السلطان
فقال الدخول فی اعمالهم والعون لهم والسمی فی حوائجهم عدیل الکفر) میگوید قتال
بهمراهی غیر امام مانند خوردن گوشت خوک و خون است بلکه در حدیث صحیح
آماده بودن برای جنگ با دشمن را هم نهی کرده)

این نویسنده مطالب را درهم و برهم کرده و روی هم ریخته بیخردانه با اعتراض
بر خاسته این احادیث هیچ مربوط بتشکیل حکومت خدائی عادلانه که هر خردمند
لازم میداند نیست بلکه در روایت اول دو احتمال است یکی آنکه راجع بخبرهای
ظهور ولی محصور باشد و مربوط بعلامات ظهور باشد و بخواهد بگوید علمهائی که
بعنوان امامت قبل از قیام قائم برپا میشود باطلست چنانچه در ضمن همین روایات
علامتهای ظهور هم ذکر شده است و احتمال دیگر آنکه از قبیل پیشگوئی باشد از این
حکومتهاست که در جهان تشکیل میشود تا زمان ظهور که هیچکدام بوظیفه خود عمل
نمیکنند و همینطور هم تاکنون بوده ، شما چه حکومتی در جهان از بعد از حکومت
علی بن ابیطالب علیه السلام سراغ دارید که حکومت عادلانه باشد و سلطاناش طاغی
و بر خلاف حق نباشد ؟

اکنون اگر کسی تکذیب کند از وضع يك حکومتی که این حکومتها

جامرانه است و کسی هم تا زمان دولت حق نمیتواند آنها را اصلاح کند چه ربط دارد
 باینکه حکومت عادلانه نباید تشکیل داد بلکه اگر کسی جزئی اطلاع از اخبار ما
 داشته باشد می بیند که همیشه امامان شیعه با آنکه حکومت های زمان خود را حکومت
 ظالمانه میدانستند و با آنها آنطور ها که میدانید سلوک میکردند در راهنمایی برای
 حفظ کشور اسلامی و در کمک های فکری و عملی کوتاهی نمیکردند و در جنگ های
 اسلامی در زمان خلیفه جور باز شیعیان علی (ع) پیشقدم بودند جنگ های مهم و فتح
 های شایانی که نصیب لشکر اسلام شده مطلعین میگویند و تاریخ نشان میدهد که یا
 بدست شیعیان علی یا کمک های شایان تقدیر آنها بوده شما همه میدانید که سلطنت
 بنی امیه در اسلام بدترین و ظالمانه ترین سلطنتها بوده و دشمنی و رفتارشان را با آل
 پیغمبر و فرزندان علی بن ابیطالب همه میدانید و در میان همه بنی هاشم بدسلوکی و
 ظلمشان نسبت به علی بن الحسین زین العابدین بیشتر و بالاتر بود بهمین سلطنت و حشیانه
 جامرانه ببینید علی بن الحسین چقدر اظهار علاقه میکند.

در کتاب صحیفه سجادیه میگوید (اللهم صل علی محمد و آله و حصن نفور
 المسلمين بعزتک و اید حمائها بقوتک و امسغ عطایاهم من جدتک و کثر عدتهم
 و اشحن اسلحتهم و احرس حوزتهم و امنع حومتهم و الف جمعهم و دبر امرهم و واتر
 بین میرهم و توحد بکفایة مؤنتهم و اعضدهم بالنصر و اعنهم بالصبر و الطف لهم فی المکر)
 تا آخر این دعا که قریب هشت صفحه است و در آن برای لشکریان دستور هائست
 که شرح آن بک کتابچه میخواهد شما میگوئید روحانی بانظم مملکت و حکومت
 و حفظ استقلال مملکت مخالف است.

اُف بر این تشخیص بیخردانه و حق کشی بی اساس شما اینها هر وقت ممکن
 شده باشمشیر و هر گاه نشده باقلم و زبان از حکومت های اسلامی بی آنکه طمعی در کار
 باشد یا خود خیال حکومت و منصبی داشته باشند با هر کوششی شده است تائید کرده
 و میکنند در عین حال که تشکیلات را بدترین تشکیلات میدانند و میدانید که همینطور

هم هست از هیچگونه همراهی برای حفظ حکومت اسلامی دریغ ندارند و در موقع امتحان هم امتحان داده اند.

اما روایت دوم که میگفت داخل شدن در عمل سلطان و معاونت کردن از او و رفع حاجت او را کردن هم مدوش کفر است.

این ماجرا جوی بیخورد چنانچه تا کنون دیدید و عادت دارد در نقل روایات خیانت میکند و گرنه مطلب روشن تر از آنست که در آن خود را نیازمند بجواب بدانیم این روایت و امثال آن که روایات بسیاری است جلو گیری از داخل شدن در تشکیلات دولت است برای اعانت بظلم و کمک کاری کردن برستمکاری ها این در تمام قوانین عالم ممنوع است شما میگوئید اسم سلطان را سر هر کس گذاشتند و نام دولت را روی هر کس نهانند دیگر بر جان و مال و ناموس مردم حکمفرمای مطلق است اگر چنین است پس چرا بر اعمال دیکتاتوری نفرین میکنند و آنها را اینقدر تعقیب میکنند چرا مختاری و احمدی را عوض حبس و مجازات ستایش نمیکنند آنها هم از کارگران سلطان بودند اکنون اگر يك روز نامه از اعمال دیکتاتوری تکذیبی کند یا اگر کسی پرسند که داخل شدن در کارهای حکومت دیکتاتوری چطور است گفت داخل شدن در آن و همراهی کردن با آنطور تشکیلات از بزرگترین بی شرفیها و جنایتکاریهاست باید گفت این باتشکیلات مخالفست و از حکومت عادلانه تکذیب میکند؟

ما میگوئیم در همان تشکیلات خانمانسوز دیکتاتوری هم اگر کسی وارد شود برای جلو گیری از فسادها و برای اصلاح حال کشور و توده خوب است بلکه گاهی هم واجب میشود خوب است آقایان رجوع کنند بکتاب فقهاء در باب ولایت از قبل ظالم به بینند آنها چه میگویند

اینك ما يك جمله از عبارت مكاسب استاد فقهاء شیخ مرتضی انصاری را ترجمه میکنیم تا حمله گری و حقه بازی و عوام فریبی این بیخردان روشن شود، گرچه خوانندگان تا کنون هر چه باید بفهمند فهمیده اند * شیخ بزرگوار میگوید دو چیز

جایز میکند والی شدن از طرف ظالمان را یکی قیام کردن بر مصالح بندگان خدا و در این مسئله ظاهراً خلافی نیست چنانچه بعضی گفته اند داخل شدن در کارهای سلطان ظالم جایز است اگر بتواند انسان حقی را بصاحبش برساند باجماع علماء و حدیث صحیح و گفته خدا که درباره یوسف پیغمبر است میگوید (وَاجْهَنی عَلٰی خَزَاۤئِنِ الْاَرْضِ) پس شیخ بزرگوار روایاتی نقل میکند در این باب که از جمله روایتی است که از حضرت صادق سؤال میشود که یکی از دوستان آل محمد در امر دیوان داخل است و در زیر رایت آنها کشته میشود حال این چطور است جواب میدهد که خدا او را بانیست او محشور میکند و از رجال کشی در احوالات محمد بن اسمعیل بن بزیع که از بزرگان اصحاب ائمه است و در دولت منصور داخل است يك حدیث از موسی بن جعفر نقل میکند که از اشخاصی که در دربارهای سلاطین ستمگر واردند و برای اصلاح حال کشور و توده قدم بر میدارند بقدری تعریف و تمجید کرده است که انسان را تعجب میکند میگوید اینها حقیقتاً مؤمنند اینها محل نور خدا هستند در زمین اینها نور خدا هستند در توده نور اینها برای اهل آسمان روشنی میدهد همچون ستارگان درخشان که برای اهل زمین نور پخش میکنند بهشت برای آنان خلق شده و آنان برای بهشت پس از آنکه شیخ بزرگوار این روایات را نقل میکند میگوید: داخل شدن در عمل سلاطین گاهی هم واجب است و آن در وقتی است که امر بمعروف و نهی از منکر واجب توقف بآن داشته باشد

این بیخردان ما چرا جو فقط برای آنکه دولت و ملت را با دینداری و دین داران و خصوصاً باملاها بدین کنند در میان کتابها میگردند يك حدیث پیدا میکنند میگویند این حدیث در چه موضوع وارد شده است بچشم آنها میکشند غافل از آنکه خوانندگان این اوراق بسیاریشان دست کم با تاریخ اسلام سروکار دارند آنها میدانند از اصحاب خاص ائمه و دوستان خصوصی این خاندان در شغل دولتی داخل بودند و ائمه دین از آنها تأیید و تمجید میکردند مثل علی بن یقطین و محمد

ابن اسماعیل بن بزیر و عبدالله نجاشی والی اهواز و دیگران و همینطور از بزرگان علماء ما در دربار سلاطین وارد بودند چنانچه پیش از این اسم آنها را بردیم .
و اما روایت سوم که میگوید قتال به همراهی غیر امام مانند خوردن گوشت خوک و خونست این جاهل بیخرد نستجیده و کتابهای فقها را ندیده این یهود مرا میگوید در اسلام دو گونه جنگ است که یکی را جهاد میگویند و آن کشور گیری است با شرطهایی که برای آن شده است و دیگری جنگ برای استقلال کشور و دفع اجانب از آن است . جهاد که عبارت از کشور گیری و فتح ممالک است پس از آن است که دولت اسلامی با وجود امام یا با امر امام تشکیل شود و در این صورت اسلام بر تمام مردان که بحد بلوغ رسیده باشند و افتاده و عاجز نباشند و مملوک که از افراد اجانب است نباشند واجب کرده است که برای کشور گیری حاضر شوند و قانون اسلام را در سر تا سر ممالک جهان منتشر کنند و باید همه جهانیان بدانند که کشور گیری اسلام با کشور گیری فرمان فرمایان جهان فرقهها دارد

اینان میخواهند جهان را برای منافع شخصی خود بگیرند اسلام جهان را برای نفع خود جهانیان میخواهد مسخر کند ، اینان جهان را که گرفتند بی عدالتیها و بی عفتیها را بخش می کنند اسلام جهان را برای نشر عدالت و احکام خردمندانه خدائی میگیرد ، اینان جهان را برای زندگانی مادی سراسر تنگین خود میخواهند و میگیرند اسلام جهان را برای زندگانی معنوی و آماده کردن جهانیان را برای زندگانی سراسر سعادت و برافراختن آن جهان میخواهد بگیرد ، اینان تمام جان و مال مردم را فدای نفوذ و استراحت خود میکنند اسلام از سران و سرداران خود راحتی را سلب میکند برای حفظ جان و مال توده و بر انداختن اصول بیدادگری و دیکتاتوری از جهان

جهاد اسلام مبارزه با شرکها و بی عفتیها و چپاول ها و بیداد گریها و ستمکاریها است جنگ جهانیان برای راه انداختن شهوت و لذات حیوانی است گو که کشورها باید با هم شود و خانواده هایی سامان کردند هر کس کتاب جهاد و آداب آن و طریق جهاد

اسلام را به بیند میفهمد نظریات اسلام را در جهان گیری

اسلام هر کشوری را فتح کرد یا فتح کند يك قانون نورانی آسمانی در آنجا پیش نهاد کرده که اگر بآن عمل کنند با سعادت ابدی هم آغوش شوند
اینك این قانونهای خردمندانه اسلام، بیایند و بینند این قرآن اسلام را با دیگر کتابهای جهانیان بسنجند، این کشور گیرهای مسلمین را با کشور گیرهای دیگران مقایسه کنند این ایران ما را کی از ننگ آتش پرستی و مجوسیت ننگین بیرون آورد جز فتح اسلامی و چون معلوم شد که جهاد اسلامی کشور گیری مانند سایر کشور گیرها نیست البته باید تشکیل حکومت اسلامی در تحت نظر امام عادل یا بامر او بشود تا باین امر اقدام شود و گرنه چون کشور گیری دیگر جهانیان شود که آن از حکم خرد بیرون و از یاد دگرها و ستمکارها بشمار میرود و اسلام و تمدن و عدالت اسلامی از آن دور و بری است

و اما قسم دوم از جنگ اسلامی که بنام دفاع اسم برده شده و آن جنگیدن برای حفظ استقلال کشور و دفاع از اجانب است بهیچوجه مشروط بوجود امام یا نائب امام نیست و کسی از مجتهدین نگفته که دفاع را باید با امام یا جانشین آن کرد بلکه بر تمام افراد توده واجب است بحکم اسلام از کشور اسلامی محافظت کنند و استقلال آن را پایرجا نمایند

اینك عبارت فقهاء در این موضوع (وقد يجب المحاربة على وجه الدفع من دون وجود الامام ولا منصوبه كان يكون بين قوم يغشيهم عدو يخشى منه على بيضة الاسلام او يريد الاستيلاء على بلادهم او اسرهم واخذ مالهم) یعنی گاهی واجب شود جنگ بطور دفاع بدون وجود امام و منصوب از جانب او مثل آنکه انسان بین گروهی باشد که دشمنی بر آنها حمله کند از آن دشمن بر کشور اسلامی بترسد یا آنکه بخواهد بر شهرهای اسلامی استیلاء پیدا کند یا بخواهد مسلمانان را اسیر کند یا مال آنها را بگیرد در تمام این صورتها واجب است که مردم از کشور و جان و مال خود دفاع کنند و

با جانب جنگ کنند

ای بیخردان ، اسلامی که میگوید (وَقَاتِلُوا الْأَمْرَ كَيْنَ كَافَّةً كَمَا يَقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً) میگوید بنشینید تا طعمه دیگران شوید ؛ اسلامی که میگوید (وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ أَقْبَضْتُمُوهُمْ وَآخِرُ جُوهَرٍ مِنْ حَيْثُ آخِرُ جَوْكُمْ) میگوید دست روی هم بگذارید تا دیگران بر شما چیره شوند ؛ اسلامی که میگوید (وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ) میگوید خود را تسلیم دیگران کنید ؛ اسلامی که میگوید (وَالْخَيْرُ كَلَهُ فِي السِّيفِ وَتَحْتَ ظِلِّ السِّيفِ وَلَا يَقِيمُ النَّاسُ إِلَّا السِّيفِ وَالسِّبْغُ مَقَالِيدُ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَالْجَنَّةُ بَابٌ يُقَالُ لَهُ بَابُ الْمَجَاهِدِينَ) و صدها آیات و احادیث برای جنگ با اجانب و برای حفظ استقلال کشور آورده مردم را خود از کوشش و جنگ باز میدارد تقو برای این آدمیزاده بی خرد

يك شگفت این نویسنده بیخرد پس از خیالات مالبخولیائی خود که بی شگفت آور اساسی آن روشن شد میگوید (شگفتنا و حشیان افریقا این را میدانند که باید مدیری داشته باشند که افراد پراکنده آنها را گرد آورد و پست ترین حیوانها خود را برای ایستادگی در برابر دشمن آماده میکنند ولی ما فرقه ناجیه در میان همه انسانها و حیوانها يك سخن تازه بنام دین درست کرده ایم که در قوطی هیچ عطاری یافت نمیشود)

شگفتا که چیزی را که شماها با این پایه خرد و مایه دانش فهمیدید میگوئید ملیونها دانشمندان دیندار که در آنها اشخاصی بودند که اساس حکومتهای جهان را بر چیده و بحکومتهای دیگر منقلب کردند نفهمیدند و چنانچه این یهوده را که به دینداران نسبت میدهند در قوطی هیچ عطاری پیدا نمیشود در کتاب هیچ فقیه هم نیست و شما از روی بی خردی یا الججاج دروغ پردازی کرده بآنها نسبت دادید . آری ما و همه دانشمندان جهان میگوئیم که باید حکومتهای ظالمانه دیکتاتوری از جهان برداشته شود و بجای آن حکومت عادلانه خردمندانه نهاده شود ، شما ها اگر با

این سخن مخالفت دارید بگوئید ما هم میدانیم که شما دنبال آب گل آلوده میگردید
تاماهی بگیریید

احکام اسلام دردهای شمارا که شهوت پرستیها و بی غفیتها و دروغ پردازیها
و پشت هم اندازیها است دو انمیکنند. قانون اسلام خون شمارا هدر میگذارد و دست
زدی شمارا کوتاه میکند و از این جهت با قوانین آن طرف هستید. مالاها راههای
شهوت شمارا میخواهند ببندند و خانمهای زیبا را از پشت میزهایی که میدانیم و
میدانید مرکزچه فجایعی است میخواهند پردگی کنند. مالاها میخواهند این افکار
بر آشوب جوانان نونهای عضو لطیف وطن را که سد آهینی است برای جنبش شهامت
و شجاعت بآرامش اولی خود برگردانند و از آن نتیجه های خرد مندانه برای کشور
بگیرند. مالاها میخواهند این معارف دانش سوز شرف بر انداز را بیک فرهنگ عالی
دینی که پرورش افکار توده را عهده دار باشد تبدیل کنند و شماها با همه اینها طرف هستید
دروغ پردازی   میگوید (چون دیدند این سخن بی پایه را قبول نمیکنند
های یخزدانه   آنرا برنگهای دیگر در آورده اند که ما آنها را مورد گفتگو قرار
میدهیم سپس زیانهای آنرا میآوریم (۱) میگویند حکومت باید بدست فقیه باشد
و حال آنکه دیدیم باین سخن دلیلی ندارند بعلاوه هر گاه چیزی را شرط برای چیزی
دانستند باید تناسبی مابین آنها باشد اگر گفتند مهندس باید ریاضی بداند سخنی است
درست ولی اگر گفتند مهندس باید فقیه باشد شما خودتان باین شرط میخندید یک
پادشاه که باید برای کشور کار کند چه نتیجه دارد که مدتها وقت خود را صرف کند
تا ببیند آیا مقدمه واجب واجبست یا نه)

ما در جواب پرسش پنجم جواب این بیهوده را بتفصیل دادیم و روشن کردیم
که اینکه میگویند حکومت باید بدست فقیه باشد نه آنست که فقیه باید شاه و وزیر
و سر لشکر و سپاهی و سپور باشد بلکه فقیه باید نظارت در قوه تقنینیه و در قوه مجریه
مملکت اسلامی داشته باشد زیرا قانونی را که عقل و دانش می پذیرد و حق میدانند غیر

از قانون خدائی نیست و دیگر قانونهارا روشن کردیم که از حکم خرد بیرونست .
ما میگوئیم مجلس مؤسسانی که تشکیل میشود برای تشکیل يك حکومت
یا تغییر يك در ژیم باید از فقهاء و ملاهای خردمند عالیمقام که بعدالت و توحید و تقوی
و بی غرضی و ترك هوی و شهوت و عصب و فساد باشند تشکیل شود تا در انتخاب سلطان مصالح
کشور و توده را سنجیده و شاه عدالتخواه مطیع قوانین کشوری که همان قانونهای
خدائی است انتخاب کنند

ما نمیگوئیم و نگفتیم که شاه باید فقیه باشد یا مقدمه واجب بداند شاه باید
نظامی باشد ولی از فقه که قانون رسمی مملکت است تخلف نکند ، اطلاعات نظامی
و تاریخی فقط برای شاه کفایت نمیکند و هر نظامی مطلع را نمیتوان بشاهی انتخاب
کرد رضاخان نظامی بود ولی بدرد سلطنت نمیخورد اول شرط شاه آنست که تخلف
از قانون را بر خود روا ندارد و خود را مطیع قانون بداند تا او را بمطاعی دیگران
پذیرند شاه باید مملکت را از خود و خود را از مملکت بداند و عهده دار حفظ جان
و مال و ناموس و شرف توده باشد نه آنکه سلطنت را وسیله شهوترانی ها و غارتگریها
کند و جان و مال و ناموس کشور را بیاد فنا بدهد نظارت ملاهای وارسته فقط میتواند
قانون کشور را بجریان اندازد و دست چپاولچی هارا کوتاه کند و گرنه شما همه
تجربه کردید غالباً این و کلاه و وزراء قلابی جز پر کردن کیسه و پر کردن بانگهای
خارج و پس از کناره گیری بسر وقت آنها رفتن کاری برای کشور نمیکند اگر سر
باری برای آن درست نکنند

تنها چیزی که میتواند انسان را از خیانت و جنایتکاری بازدارد دین است آنهم
در زمانداران ما هیچ نیست و یا اگر هست بمعنی خودش نیست این سخنان زرد و
زبور دار عوام فریب که این زمانداران همیشه ورد زبان خود کردند و برای وطن
و کشور سنگ بسینه میزنند برای اغفال توده است و پر کردن کیسه خود و گرنه
هر يك از آنها را میخواهید امتحان کنید تا برای شما روشن شود . همه میدانند که

تا چند ملیون از کرسی و کالت استفاده توقع نباشد چند صد هزار تومان خرج آن نمی شود و يك رأی بصدتومان و دو بیست تومان خریداری نمیشود اینان که برای کشور و خدمت بمیمن عزیز زیر بار گران وزارت رفتند قبل از وزارت و بعد از دو سال وزارت آنها را بسنجید و سندهای مالکیت آنها را به بینید تا بهتر از این مطلب را دریابید برای اشغال يك کرسی و کالت يك منتظر الو کاله بارك چندین صد هزار تومانی برای فلان وزیر در مرکز درست میکند اینها برای خدمت بمیمن است ؟

شما میدانید و ما هم میدانیم مدرس يك ملای دیندار بود چندین دوره زمام داری مجلس را داشت و از هر کس برای او استفاده مهیاتر بود بعد از مردن چه چیز بجای خود گذاشت جز شرافت و بزرگی ؟ ما میگوئیم مدرسه باید بر رأس هیئت تقنینیه و قوای مجریه و قضائی واقع شود تا کشور از این حال فلاکت بیرون بیاید نمیگوئیم شاه باید فقیه باشد یا مقدمه واجب بخواند

باز اشتباه کاری این نویسنده میگوید (۲۶) میگویند حکومت باید دینی و دروغ پردازی باشد اگر مقصود دینی است که بازندگی بسازد چیست بهتر از آن هرگاه چنین دینی را از دولت بخواهید خواهد پذیرفت زیرا دین بهترین پشتیبان برای دولتست و اگر مقصود همین دینی است که در دست ما است بی پرده باید گفت که این مثل آدم کاغذی است که تنها میتوان آنرا در پشت شیشه گذاشت و اگر روزی بخواهند آنرا از میان اوراق کتاب بیرون بیاورند و صد درصد بموقع اجراء گذارند همانروز هم باید فاتحه کشور و زندگی را خواند

مقصود شما از زندگی که دین با آن بسازد چیست همین زندگی است که الان دارید میکنید که دست بسوی هر يك دراز کنیم می بینیم خلاف مصالح کشور و توده است همین زندگی که باز یکدسته از عمال زمان دیکتاتوری برنگ دیگر و گفتار دیگر مانند تمزیه گردانها بجانب مردم افتادند و آنها را می کنند همین زندگانی که وضع وزارت و و کالت و همه چیز او را می بینید و میدانید . همین زندگانی که

مجالس تآثر و سینماها و مجالس رقص و بال و مانند اینها در آنست همین زندگانی که لغت کردن زنهای زیبا سینه‌ها و بازوها و رانهای خود را در میان خیابانها و اختلاط با جوانهای شهوتران اصول آنست و بسیاری از روزنامه نویسان بیخرد از آن ستایشها میکنند و با وجدان و شرف مبارزه مینمایند. همین زندگانی که کلاه لگنی اجانب و عادات و اخلاق ناستوده آنان پایه شرف و افتخار آن است. همین زندگانی که استعمال مشروبات و مسکرات اساس بزرگ آن است. همین زندگانی که مالیات از زنهای فواحش و باندرل مسکرات تشکیل آنرا میدهد. همین زندگانی که رشوه خوری و کیسه بری بزرگترین اساس آنست؟

اگر مقصود اینگونه زندگانی است من بشما قول میدهم که هیچ دینی و هیچ آئینی و هیچ عقلی با آن نسازد دین برای برداشتن همین چیزها است و تبدیل کردن زندگی پست و بی شرفانه است بزندگانی پرافتخار انسانی، دین منزل حیوانی را بمنزل انسانی تبدیل میکند و آن بازندگانی حیوانات سر خود نمیسازد، دین لجام بر سر حیوانات افسار گسیخته میزند و آن بازندگانی امروز شما نمیسازد، دین بی عفتیها و ستمکاری‌ها را از جهان برمیچیند و آن بازندگانی شماها نمیسازد و اگر مقصود از زندگی زندگانی پرافتخار با شرف انسانی است که از ستمکاری‌ها و خلاف وظیفه‌ها و قانون شکنی‌ها و عفت سوزی‌ها برکنار باشد دین برای سازمان همان آمده و با آن میسازد شما که از دین بهیچوجه اطلاع ندارید از کجا میگوئید دین امروز ما باین اول اسلامی فرق دارد خوب بود یکی از فرق‌ها را میگفتید نامورد استفاده میشد. دین امروز ما باین دیروز هیچ فرق نکرده دین ما همیشه دستورهای قرآن و پیغمبر اسلام بوده و هست شماها فرق کردید زندگانی شما طوری شده است که با هیچ عقل و دینی نمیسازد شما میخواهید هر طوری شما شدید دین هم همانطور شود لکن این نخواهد شد احکام دین همان احکام عقل است با اختلاف زمان اختلاف پیدا نمیکند دو و دو همیشه چهار است و ستمکاری همیشه بد است بی عفتی و بیدادگری

هیچ روزی خوب نبوده و نخواهد خوب شد دنیا به نیستی و هلاکت برسد همینست و باوج تمدن و تعالی برسد نیز همینست

اینکه می گوئید دین را اگر از میان اوراق بیرون آورند و بمورد اجراء گذارند فاتحه کشور و زندگی را باید خواند اگر مقصود اینست که دین میگوید کشور و زندگی نمیخواهیم این سخنی است بسیار بیخردانه که بدن و دینداران از روی ماجراجویی می بندید، دین برای سازمان حکومت و کشور و زندگی آمده است کدام قانون آن با کشور و زندگی مخالف است بگوئید نامشت شمارا در میان توده باز کنیم و اگر میگوئید فاتحه این زندگی آلوده بهزار گونه شرف سوزی و شهوت رانی و خیانت و جنایتکاری و این کشور بی سروسامان دزد پرور درهم و برهم را باید خواند و اساس زندگی را بیک زندگی پرافتخار سراسر معارف و عدالت و خرد و دانش و کشور را بیک کشور زنده با استقلال منظم دزد پراننداز معارف پرور باید تبدیل کرد چه بهتر از آن مگر حالا وضع زندگی ننکین ما خوبست مگر امروز کشور ما را باید جزء کشور ها بحساب آورد اگر این زندگی و این کشور را هم خوب بدانیم دیگر لغت بد را از قاموس جهان باید محو کنیم

ما که میگوئیم قوه تمیز را از شماها گرفته اند و بجای آن چند عدد جمعه را دیو داده اند عقل خدا را ربوده اند و عوض آن يك كلاه لکني سر شما گذاشته اند جمله کلام کشور و زندگی شمارا برده اند و دل شمارا بزنجای عریان میان خیابانها و استخر ها خوش کرده اند باور کنید بگذارید هر چه زودتر فاتحه چنین زندگی ننکین و کشور پوشالین خوانده شود شاید پس از این فاتحه سروسامانی و زندگی تازه پیدا کنیم (ان فی قتلی حیوتاً فی حیوة)

از نو گزافه گوئی اینجا این نویسنده بیخرد داد سخن داده و گزافه گوئی را و ماجراجویی تکرار کرده میگوید (۳۵) میگویند حکومت باید از روی عدالت باشد البته آن شرطی است که هیچکس منکر آن نیست ولی همه میدانیم که

اینها بهانه است و مقصود اصلی چیز دیگری است جائیکه تکلیف ارت ادم دوسر و احکام ازدواج زن جنبه را تعیین کرده اند و احکام مردگان را از دم مرگ تا صور اسرافیل نوشته اند برای کاری مانند حکومت که پایه اول زندگی است و همه مردم در هر زمانی با آن سروکار دارند هیچ تکلیفی معین نکرده اند)

شکفتا از این دروغ پرداز کم حافظه که در چند سطر اینطور سخنها میتنافی بایکدیگر میگوید یکجا میگوید برای همه چیز تکلیف معین کردند مگر برای حکومت در اول کلام میگوید همه میدانیم که اینها بهانه است و مقصود اصلی چیز دیگر است یعنی مقصود آنستکه حکومت از خودشان باشد و بدون فاصله میگوید هیچ تکلیفی معین نکرده اند برای حکومت اینها برای آن است که اینها هیچ مقصد خردمندانه ندارند و حتی در نوشتن و گفتن هم افسار گسیخته و سراسیمه اند.

شما از کجا میگوئید دین تکلیف حکومت را تعیین نکرده اگر تعیین نکرده بود پیغمبر اسلام چطور تشکیل حکومت کرد و بقول شما در نیم قرن نیمی از جهان را گرفت آن تشکیلات برخلاف دین بود یا بادستور دین اگر برخلاف بود چطور پیغمبر اسلام و علی بن ابیطالب خود برخلاف دین رفتار میکردند

از همه گذشته شما مگر قرآن را هیچ ندیدید اگر دیدید دست کم چند صفحه آنرا بخوانید و از یکی ترجمه اش را پیرسید این همه آیاتی که برای قتال با کفار و جنگ برای استقلال کشور اسلامی و برای کشور گیری در قرآنست بدون حکومت و تشکیلات صورت میگیرد. این همه جنگها و فتوحات اسلامی بدون حکومت و تشکیلات بوده خوب بود دست کم احکام جهاد و دفاع و سبق و رمایه و امر بمعروف و نایب را از یکی پیرسید و بی گذار بآب نزرده رسوائی بآریاوری، اساس حکومت بر قوه تقنینیه و قوه قضائیه و قوه مجریه و بودجه بیت المال است و برای بسط سلطنت و کشور گیری بر جهاد و برای حفظ استقلال کشور و دفع از هجوم اجانب بر دفاع است همه اینها در قرآن و حدیث اسلام موجود است. قرآن در عین حال که کتاب قانونست

برای اجراء آن نیز کوشش کرده و در حالی که بودجه مملکت را بهترین طرز که پس از این میگویم تعیین کرده تکلیف کشور گیری و حفظ استقلال کشور را نیز معلوم نموده شما چه میدانید اسلام چیست و قوانین اسلام کجا است اگر قوانین اسلام در همین مملکت کوچک ماجریان پیدا کند روزی بر او میآید که پیشقدم در تمدن جهان باشد ، فسوسا که شهوت رانی و خیانتکاری های زمامداران و اغفال و حیلہ گریهای اجانب احکام اسلام را نگذاشت از میانۀ ورقهای بیرون بیاید تا همه ببینند خدای محمد ص تشکیلات حکومتی را چگونه و بر چه اساس بنا نهاده

ای بیخرد که عیب قانون اسلام را این میدانی که برای مردگان و مردم دوسر نیز تکلیف معین کرده این قانون خدائی است که از قبل از ولادت تا پس از مردن و از تخت سلطنت تا تخت تابوت هیچ جزئی از جزئیات اجتماعی و فردی را فرو گذار نکرده است . اینجا قانون گذار خدای دانا است که غفلت از هیچ چیز بشر ندارد در حالیکه زندگانی مادی او را بهترین طرز و بزرگترین اساس تمدن و تعالی اداره میکند زندگانی معنوی او را بانیکوترین و سعادت مندترین طور تأمین مینماید و در عین حال که تکلیف انسان دوسر را گفته تکلیف انسان خود سر افسار گسیخته مانند شماها را نیز معین کرده است و بخواست خدا بکروز عملی میشود

باز اشتباهکاریها این بیخرد دست از فتنه انگیزی و حیلہ گری نمیکشد و پیوسته و فتنه انگیزیها درصد آن است که کارمندان دولت را یا ملاها بدین کند و از آن نتیجه های بی خردانه بگیرد

میگوید (اما اگر میگفتیم چون دولت بوظیفه اش رفتار نمیکند ظالمش می خوانیم و یا چون مالیات را بیهوده خرج میکند حرام میدانیم این ول خرجیها و وظیفه شناسیها از اول پیدانمی شد ، ما میگوئیم اگر در زمان غیبت انوشیروان عادل بتخت نشیند ظالم است میگوئیم هر کس کار دولت را کند چه وظیفه شناس باشد و چه وظیفه شناس اعانت ظلم و یا عدیل کفر است ، ما میگوئیم مالیات را هر کس بگیرد چه کم و

چه زیاد حرام است و باید بهمان طریقی که همه میدانیم حلال کند مامیگوئیم تمامی شود نباید مالیات داد و چون از دست هارفت مرغی است که به هوا پریده)

باز يك نظری مایش از این جواب این بیهوده هارا دادیم و معلوم کردیم که
 بو ظیفه دولت دولت اگر وظیفه شناس باشد و تشکیلات اگر بر طبق حکم
 خرد و اساس حکومت اسلامی باشد و کارمندان دولت اگر وظیفه شناس باشند و دزد
 و قاچاق نباشند و بر طبق قانون رسمی مملکت که قانون اسلام است رفتار کنند نه آن
 دولت ظالم است و نه آن کارمندان اعانت بظلم و ظالم کرده اند

مامیگوئیم دولتی که برای پیشرفت کلاه لگنی نیم خورده اجانب چندین
 هزار افراد مظلوم کشور را در معبد بزرگ مسلمین و جوار امام عادل مسلمانان باشست
 تیر و سر نیزه سوراخ سوراخ و باره باره کند این دولت دولت کفر و ظلم است و اعانت
 آن عدیل کفر و بدتر از کفر است

مامیگوئیم دولتی که برخلاف قانون کشور و قانون عدل يك گروه دیوان آدم
 خوار را بنام پاسبان شهربانی در هر شهر و ده بجان زنهای عقیف بی جرم مسلمانان
 بریزد و حجاب عفت را باز و سر نیزه از سر آنها بر باید و بغارت و چپاول بر دو محترمت
 بی سرپرست را در زیر لگد و چکمه خورد کند و بیجه های مظلوم آنان را سقط کند
 این دولت دولت ظالمانه و اعانت بر آن عدیل کفر است ماحکومت دیکتاتوری را
 ظالمانه و اعمال آنرا ظالم و ستمکار میدانیم شماها در این سخن حرفی دارید بزنید تا
 رسوائی بیش از این شود

توده مظلوم ایران الان هم چشم ندارند عمال دیکتاتوری آنروز را که با
 زنهای و اطفال مظلوم آنها آنطور سلوک کرده و آن بی آبرویی و ستمکاریها را کردند
 ببینند و هر کس آنها را محترم بداند از شرف و انصاف بویی ندارد آن روزنامه هائی
 که از اعمال ظالمانه دیکتاتور گریز پاک خانمان سوزترین آن کشف حجاب زنها است
 طرف داری میکنند کمک کار باصول و حشیانه دیکتاتوری میکنند و باید اوراق آنها

را در میدانها آتش زد

ما کجا گفتیم اگر حکومت بوظیفه خود عمل کند باز ظالم است این سخن بی خردانه را از کدام قوطی عطاری پیدا کرده برخ دینداران میکشید ما از انوشیروان گذشتیم شما يك حکومت بیاورید که بقانون رسمی مملکت رفتار کند تا ما او را از انوشیروان عادل تر بخوانیم

مایه شتر ثابت کردیم که کارمندان دولت هر کدام بوظیفه خود عمل کنند که خدمت بتوده و وطن و رفع ظلم و ستمکاری از افراد بیچاره مظلوم است ما آن مأمور را ستایش میکنیم و کار او را عدالت و خود او را مؤمن بحق میدانیم در همان زمان دیکتاتوری اشخاصی از کارمندان دولت بودند که بودن آنها را در تشکیلات مالا لازم میدانستیم و بیرون رفتن آنها را از شغل دولتی برخلاف وظیفه دینی میدانستیم شما از آن اشخاص پیدا کنید تا ما با آغوش باز و روی گشاده آنها را بپر اداری و سروری بپذیریم ای بیخردان دیگر حنای شمارنگی ندارد و سخنان دروغ شما در پیشگاه ملت ایران از جی ندارد آنها شما هارا که همان عمال دوره تاریك دیکتاتوری هستید خوب شناختند و دیگر زیر بار این بیهوده ها نمیروند آنها دوره تنگین شرف سوز پهلوی را دیدند و تلخی آن باز در کامشان هست و شما خائنان عمال خوش رقص همان دوره هستید شما ها همان بودید که در آن روزها بیداد گریها و ستمکاری ها را هر چه توانستید کردید و امروز سنگ وظیفه شناسی و عدالت را بسینه میزنید شما ها همان بودید که این دسته رنج براهانت ها و خواریا از شما ها دیدند امروز بصورت دیگری جلوه کرده آنها را اغفال میکنید

شما ها میدانید که اگر ملاها در بین توده نفوذ معنوی پیدا کنند شما ها را از پشت میزهای جیب بری برداشته عناصر صالحه بجای شما ها میگذارند شاید خدا خواست و روزی ملت خواب ایران بیدار شد تا تکلیف شما ها برای همیشه معلوم شود و اما راجع بمالیات و چگونگی آن در جواب پرسش هشتم تفصیل خواهیم

داد بخواست خدا

زبانهای از خود این نویسنده پشت هم انداز پیش خود چنانچه دیدید چیز
در آری هائی بدین و روحانی نسبت داده سپس نتیجه هائی بپهوده
از پیش خود میگیرد این است که مایکان یکان نتیجه های مقدمات دروغی اورا میآوریم
و جواب آنرا میدهیم :

میگوید (امازیانهای این عقیده (۱) مردم را در باره حکومت گیج و سرگردان
کرده ، سپس در تفصیل این پندار چنین میگوید : کار دولت در ایران بصورت مبهم
و بفرنجی در آمده از يك طرف میگویند مال و کار دولت محترم است و برای آن
قانونها و آئین نامه هادرست میکنند و از يكطرف میگویند مال دولت مجهول المالك
و بی صاحب است و این مقررات همه بیخود و من در آورده است از يك طرف میگویند
خدمت بنظام واجب است زیرا اسلام جهاد را واجب کرده و از يكطرف می گویند
جهاد اسلام چیز دیگر است و این ها چیز دیگر)

مادر باره مال دولت و چگونگی حال مالیات چون در جواب پرسش هشتم
میخواهیم سخن بگوئیم تکرار را لازم نمیدانیم بآنجا مراجعه شود ، و اما راجع بکار
دولت پیش از این گفتیم که وارد شدن در کارهای دولت دو حال دارد یکی برای کمک
کاری بستحکلی ها و بر کردن کیسه و جیب و بر ضرر کشور و توده قیام کردن چنانچه
بیشتر کارمندان دولت کنونی چنین هستند و هم خود آنها میدانند و هم همه ماها و شماها
اینگونه دخالت در کار دولت حرام و قانون نیز چنین اشخاص را سزاوار تعقیب
و انفصال ابدی از شغل دولتی میدانند ولی نه باین قانون کسی عمل کرده و میکند و
نه بگفته روحانی که میگوید این کار حرام و عدیل کفر است و دیگری برای کمک کاری
بستم دیدگان و رفع بیداد گریها و خدمت بتوده و کشور ما آنرا حرام نمیدانیم که
هیچ بلکه آنرا عبادت و خدا پرستی می دانیم و خدای جهان برای آنها علاوه بر شرافتها
و سر بلندیها که در میان جامعه تهیه میکنند جزاهای نیکو و عطا های فراوان در آن

جهان قراردادده چنانچه گفته امام را درباره آنها آوردیم و در روایت حضرت صادق است که کسیکه ولایت پیدا کند در کاری از کارهای مردم و عدالت کند در میان آنها و در ب خانه خود را باز کند و بین خود و مردم حجابی قرار ندهد که مردم با او رفت و آمد کنند و نظر کنند در کارهای آنها حق خداست که ایمن کند ترسناکی و فزع او را یعنی او را از ترسها و سختی ها ایمن کند، پس روحانی مردم را درباره کارهای دولتی گنج نکرده هر کس کار خود و قصد خود را می داند اگر برای آن قصد است کدام کار از آن بدتر و حرامتر است و اگر برای اینکار است چه کاری از این بهتر است شما فتنه گران و ماجراجویان مردم را در تکلیف خود گنج می کنید که اینطور دروغ پردازها کرده و بمالها افتراء می بندید

بکنظری بنظام اجباری نظام اجباری باین صورت که در کشور ما صورت گرفت هم در وضع قانون و نظامنامه و هم در اجراء آن خطاها و خبطها و ستمکاریها و بیادگیریها شده که برای آفتابی کردن آن يك کتابچه باید نوشت ما از همه گذشتیم شما خود بررسی کنید ببینید از این نظام اجباری سر نیزه تا کنون کشور ایران چه نتیجه گرفته جز آنکه يك دسته غارتگر و قاجاق را در تمام شهرها و دهات بجان مردم ریخته مشغول سر و کیسه کردن آنها شدند و عوض آنکه نظام کشور را تأمین کنند زندگانی خود را بادسترنج دسته رنجبر تأمین کردند و عمارتها و پارکهای سنگین قیمت در خیابان های تهران و سایر شهرستان ها بنا کردند همه می دانند که هر آخری که در این ساختمان های تنگین بکار رفته بالاشك چشم چندین پیرمزن بیچاره که برای خلاصی خود از زیر چنگال این یساول های ستمکار چندشاهی ذخیره خود را تقدیم آنها کرده و بقیه عمر را باز حمت و فقر بسر برده اند کج و کل آن آب گرفته شده و هر رنگ ریزی که برای زیبایی و شکوه آنها شده خون دل چندین طفل بینوا است که باینصورت در آمده این نظام سر نیزه ها نصف کارهای کشاورزی و صنعتی کشور را فلج کرده و از آن هم هیچ نتیجه نگرفتیم جز آنکه يك

جوان کارگر عقیف با کدام دو سال عمر خود را که در مرکزهای فحشاء و سرچشمه های فساد و بیدادگری بسر برد و با آن عناصر خیانتکار بی عاطفه بی عفت معاشرت کرد همه فضایل او بر ذایل و تمام نیکوئی های اخلاقی و عملی او بیدیه و بی عفتیها تبدیل پیدا کرده و چند نفر آنها که بیکده برگشتند زندگانی اهل آنرا از آرامش انداخته دزدی ها و خیانتها و هرزه گریهارا شایع میکنند و چه بسا که از مرکز تمدن امروزه ما مرضهای تناسلی سفلیس و سوزاک را نیز بسوقات برای جوانان دیگر آنجا ببرند و بیکسره فائحه حیوة مادی و معنوی آنانرا بخوانند.

ما از رضاخان چندان توقعی نداریم او با وضع سربازی بزرگ شده بود و گوشت و خون او با این فجایع تربیت شده بود او نمیتوانست بفهمد که عفت و پاک دامنی و امانت و درستی برای یک سرباز اهمیتش بیشتر است تا برای دیگر افراد توده و سرباز بدینداری نیازمندتر است از دیگران لکن با قانون گذارها که خود را دانشمند بحساب میآورند سخن داریم اینها با آنکه همه میدانند که این نظام دروغی قاچاقی برای کشور امروز ما زیانهای فراوان دارد و در این چند ساله نتیجه مثبتی از آن نبردیم سهل است زیانهای بسیار نصیب کشور و عضو کارگران که پایه حیوة کشوری مانند کشور ما بر آنست شده است باز ساکت نشسته و بکارهای شخصی خود و شهوترانیها و کیسه پر کردنها سرگردند.

در زمان حکومت رضاخان این بهانه را داشتند که هر چه او گفت نمیتوان در مقابل او حرفی زد حالا ما با خوش رقصی ها کاری نداریم لکن عذر امروز چیست تا قیامت باید یک دسته استفاده چی بی عاطفه بجان توده کارگر بیفتد و از خون آنها بمکد و سرمایه حیوة مادی و معنوی آنها را بغارت ببرد و کشور کشاورزی را از خاصیت خود ساقط کند.

انگلستان را که در تمدن جهان پیشقدم میدانید میگویند در مواقع آرامش کشور نظام اجباری ندارد و با تشویق و مزد عمل سرشار و فراهم کردن سازمان

درست خردمندانه قشون تهیه میکند

بهترین ترتیب درباره نظام قانون نظام اسلام است، اسلام دو گونه نظام دارد یکی نظام اختیاری که در مواقع آرامش کشور انجام میگیرد و آن وقتی است که به حسب مقتضیات وقت دولت نه مهاجم است و نه مدافع در این صورت خداوند تمام افراد صالح توده را ترغیب کرده بپاد گرفتن فنون جنگی بهر طور که موقعیت اقتضاء کند چنانچه در آیه (۶۲) از سوره انفال میگوید (وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّى إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا لِاتُظْلَمُونَ) یعنی آماده کنید ساز و برگ جنگ را بر ضد دشمنان بهر قدر میتوانید چه از نیروهای بدنی و تعلیمات نظامی و چه از ساز و برگ جنگی و سازمانهای مناسب آن و چه نیروهای سرحدی برای نگه داری سرحدات بطوری باید در این ساز و برگ و نظام مپاشوید که دشمنهای خدا و دشمن های شما و هر کس در جهان هست بشناسید او را یا بشناسید از نیروهای با عظمت شما بترسد و آنچه در راه خدا که حفظ کشور اسلامی و آماده کردن وسائل جنگی و تهیه ساز و برگ و نیروهای نظامی است خرج کنید خدا بکمال تمام بشما عوض میدهد و شما باین آماده بودن مورد طمع دیگران وستمکاری آنان نخواهید شد.

این آیه با کوچکترین و لطیف ترین بیان ذکر چند ماده حکم اساسی را کرده که همه موافق صلاح کشور و با وقت حزب کارگر نیز تماسی پیدا نمیکند میگوید هر قدر که میتوانید باید در این راه اقدام کنید و کوشش نمائید، دسته کارگر در اوقات ییکلری میتواند برای تعلیمات نظامی هر کس در شهر خود در يك سازمان مناسب مجتمع شود و این کار را بطور تفریح و اختیار که هم نشاط معنوی و ورزش روحی دارد و هم نیروی مادی را کمک میکند انجام دهد و اسلام با آنکه تمام اقسام برد و

باخت را باشدت هر چه تمامتر حرام کرده اینجا که رسیده برای پیشرفت این مقصد
بر دو باخت را برای اسب دوانی و تیر اندازی که دواصل مهم نیروی نظامی است جایز
کرده و بآنها اختیار این بر دو باخت شرعی را داده است.

پیغمبر اسلام (۱) خود در میدان مسابقه حاضر میشد و اسب دوانی میکرد و
با اصحاب خود شرط بندی مینمود در اسب دوانی با بوقتاچه و اسامه بن زید مسابقه
کردند و میفرمود ملائکه از تمام شرط بندیها تنفر دارند مگر شرط بندی برای اسب
دوانی و تیر اندازی و همه بازیگریهای مؤمنین بیهوده است مگر سه چیز بازی گری
برای تربیت کردن اسبها و برای تیر اندازی

یکی از مآدهائی که از آیه میفهمیم آن است که دولت اسلامی بهر قدر میتواند
و بودجه مملکت اقتضا دارد برای حفظ کشور و ترساندن اجانب باید هم در سرحدات
و هم در غیر آن نظامی و ساز و برگ جنگ و نیروهای مناسب با سازمان تهیه کند و
در موقع های آرامش این امر باید بطور داوطلبی و تبلیغات دینی که بهترین تبلیغات
است انجام گیرد و باید ساز و برگ زندگی نظامی را بطور خردمندانه تهیه کرد و
علاوه بر مالیات های اسلامی که بطور حتم و اجبار باید توده بدولت بدهد که ما پس از
این ذکر آنرا میکنیم در اینجا بطور اعمانه و اتفاق در راه خدا و برای پیشرفت مقاصد
دولت اسلامی مردم هر چه بدهند خدای جهان جزای آنرا بطور وافی میدهد و اسباب
سرفرازی و عظمت برای کشور نیز فراهم میشود که مورد ستائش دیگران و تعدی
و تجاوز اجانب واقع نشوند

قسم دیگر از نظام اسلام نظام اجباری است و آن در وقتی است که دولت اسلام
میخواهد هجوم بممالک دیگر کند برای نشر اسلام و خاضع کردن کشورهای جهان
را در مقابل قانون عدل خدائی و یا آنکه مملکت اسلامی مورد هجوم شود و اجانب
بخواهند بآن دست درازی کنند در این دو موقع دولت اسلامی بسیج عمومی میکند

در این صورت اگر اداره تبلیغات که مهمترین ادارات در قانون اسلام بشمار میرود و وظایف بزرگ بسیار مهمی در عهده آن است نفوذ بسزا کرد محتاج باجبار نمیشوند بلکه خود توده اطاعت امر خدا را بر خود حتم و لازم میسرند و برای جهاد و دفاع و حفظ استقلال کشور از روی ایمان بخدا و اسلام حاضر میشوند و اگر کسی مسامحه کند دولت او را اجبار میکند و نظام اجباری اسلامی در این صورت اجراء میشود

اداره تبلیغات اسلامی	اداره تبلیغات اسلامی از بزرگترین ادارات است که بحسب قانون اسلام تمام افراد توده از زن و مرد از اعضاء آن اداره
-------------------------	--

بشمار میروند و وظایف آنها نظامنامه عمومی است که بین تمام افراد توده باید پخش شود و همه بوظیفه خود عمل کنند، آن اداره مانند اداره تبلیغات ننگین مانیست که گفتار دینی و قرآن که قانون اسلام است از آن اسقاط شود و بجای آنها آنچه ها که همه میدانید و میدانیم گذاشته شود اداره تبلیغات ما کارخانه عفت سوزی و شهادت و شجاعت و معارف کشی باید بشمار برود چنانچه همه میدانید و میبینید اداره تبلیغات اسلامی (اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰی مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَيَقْتُلُوْنَ وَيُقْتَلُوْنَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْانْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ اَوْفٰی بِعَهْدِهِ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِنِعْمَةِ اللّٰهِ بِاَيْتَمُّ بِهِ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ) را با ترجمه و تفسیر بین توده پخش میکند و پشت رادیو برای مردم میگوید و این معاهده خدا با ملت را گوشزد آنها مینماید اداره تبلیغات ما آنها را که شب و روز می بیند بین توده پخش میکند يك نظامی که با اداره تبلیغات اسلامی تربیت شود جان و مال خود را از خود نمیداند بلکه بحسب این معاهده از اسلام و خدا میداند و در مقابل بهشت و سعادت همیشگی را برای خود میداند این روح نظامی کشور گیری میکند نظامیان اسلامی از صفوف جماعت و عبادت خدا بمیدان جنگ و صف نظامی میروند اینها خیانت با اسلام و کشور اسلامی نخواهند کرد نظامیان تربیت شده شمارا

همه توده می شناسند و محتاج به معرفی نیست این تربیت و این نظام کشور را عظمت
نمیدهد و نخواهد داد بلکه به خرابی آن کمک میکند

زیان خیالی دیگر این نویسنده نتیجه دیگری از آن مقدمات دروغی گرفته می
و جواب آن گوید (۲۰) استقلال و آرامش کشور را سست کرده و در بیان
آن چنین میگوید (سربازی که پایه استقلال کشور روی شانه او است یا پاسبانی که
آرامش شهر بر عهده او است با داشتن این عقیده چگونه فداکاری و جان بازی کند او
در سربازخانه و روزنامه ها سخن از میهن پرستی زیاد شنیده و سرودهای میهنی را هم
خوب آموخته ولی همه آنها در برابر آن يك كلمه که بنام دین شنیده هیچ است)

ما پیشتر ذکر کردیم که هر کس وظیفه شناس باشد یعنی برای خدمت بتوده
و کشور و رفع ظلم از ستم دیدگان در کارهای دولتی وارد شود گرچه دولت کفر باشد
جایز است و گاهی نیز لازم و واجب میشود و گواه هایی از گفته فقهاء و احادیث نیز
آوردیم اینجا باز باید بگوئیم که روح فداکاری و خدمت به میهن در سربازهای ما با
این سخنان بوج روزنامه ها و سرودهای رسوای میهنی پیدا نمیشود یک نفر سرباز
که وارد سربازخانه های ما میشود از سرباز دم در گرفته تا صاحب منصب ارشد با هر
کس سروکار پیدا میکند می بیند جز برای پر کردن کیسه ها و بنا کردن ساختمان
های چند صد هزار تومانی و شهوت رانیها و خلاف عفتها قدمی برای کار دیگر بر نمی
دارند این سرباز با این پرورشهای عملی موافق شهوت و میل نفسانی میخواهید
با چند سطر عبارت روزنامه و چند شعر خنك بی معنی توأم با رقص و ساز میهن دوست
و خدمتگذار بکشور شود و برای کشور فداکاری کند؟ شما همین سربازهای اجباری
یا غیر اجباری را امتحان کنید به بینید باز آن سربازی که علاقمندی بدین بیشتر دارد
و با مالاها کم و بیش سروکار دارد هم وظیفه اداری خود را بهتر انجام می دهد و هم
در موقع کار برای کشور بیشتر خدمت می کند و هم از کیسه بری و خیانت بهم میهنان
بیشتر احتراز میکند.

اگر زمامداران بخواهند روح مبین دوستی و فداکاری در سرباز پیدا شود باید بدست
 گویندگان روحانی و سخن رانان دینی دایره تبلیغات دینی تشکیل دهند و سربازان
 را مستقیماً با روحانی تماس دهند مبین دوستی و روح فداکاری باید از روح خدا
 پرستی و ایمان بغیب در سرباز پیدا شود این ایمانست که سرباز را تادم آخر دلخوش
 و سرگرم بکار و بخدمت بمبین نگهداری میکند. این ایمانست که سرباز و هر کس
 دیگر را حتی در خلوت و تنهایی از خیانت بکشور و هم مبینان باز میدارد. ایمان بخدا
 است که روح شجاعت و شهامت بپوش میدهد. ایمان بآن جهان و سعادت آن است
 که انسان را تادم مرگ با پشت کار خستگی ناپذیر و دل گرمی برای خدمت پیرادران
 دینی خود حاضر میکند. آن تبلیغات بی اساس شما که فقط نظر تشریفاتی دازد و همه
 دروغ بودن و بیجه بازی بودن آنرا میدانند میخواهید در سرباز اثری داشته باشد
 سرباز بیچاره چکند که خود را در میان خیانت ها و جنایتها از اشخاصی که مبین پرستی
 ورد شبانه روزی آنها است غرق می بیند. من خود يك كلذل محترم را می شناسم که
 با حس دینداری برای يك امانت داری که با روح زمامداران مناسب نبود از کار
 انداختند و او را دیگر سرکاری نگذاشتند. سربازی که به بیند پاداش امانت این است
 و در مقابل پارکهای خیانت کاران سر بر فلک کشیده درس خود را برای همیشه میخواند
 این افسانه ها را برای کسی بخوانید که اهل آب و خاک شمانیست و از فجایع پشت
 این چهار دیوارهای تنگین بی خبر است امروز دیگر با این سخنان بی هو ده خنك نمیتوان
 کسی را اغفال کرد و هر فساد را با سم ملا و دیندار تمام کرد. تمام افراد این کشور
 کم و بیش سر و کار با کارمندان دولت داشتند و معرفت کامل درباره همه دارند بهتر
 آن است که شما هم با رسوائی های خود بسازید و دم در نیاورید که رسوائی بیشتر
 آفتابی میشود و سخنان بالاتری در میان می آید بگذارید نگفتنی ها در زیر پرده بماند
 و رسوائی کشور و افراد آن بیشتر از این روی دایره نریزد

چه چیز بخزانۀ دولت نتیجه دیگری که نویسنده از مقدمات بیپوده خود گرفته زبان میرساند ؟ آن است که میگوید (۳۰) بخزانۀ دولت زیانهای بزرگ رسانیده (و در بیان آن میگوید) وقتی فلان سوداگر و بازرگان میخواهد مالیات بدهد میبیند پول است نه جان است که آسان بتوان داد اینجا است که تابش نمودادن مالیات اعانت ظلم است اگر هم هیچ عقیده نداشته باشد بفکر دین می افتد میگوید باید مأمور وصول را فریب داد یا بوسیله رشوه قانعش کرد که این مالیات را نگیرد) خوبست یکنظری بکنید که بیت المال کشور و خزانۀ دولت در چه راههایی صرف میشود و در مقابل آن چه نتیجه هایی برای کشور و توده گرفته میشود تا بخوبی روشن شود که این زیانها که بخزانۀ دولت وارد میشود از کجا است و توده را کی بی علاقه بدان مالیات کرده

مردم اگر ببینند کارمندان دولت و مأمورین شهربانی و ارتش مملکت هر کدام بنوبۀ خود وظیفۀ اخلاقی خود را انجام میدهند آنها احتیاجات اداری توده را بامعقولیت رفع میکنند و اینها حفظ جان و مالشان را از دزد و غارت گر مینمایند و حفظ انتظامات داخلی کشور را می کنند و ایشان عظمت کشور را تأمین و حفظ تعدیات اجانب را می کنند اگر تمام بشر جمع شود که زیان بخزانۀ مملکتی بزند ممکن نیست از این راه بتواند زیانی وارد کند چطور ممکنست تاجر در مقابل حفظ چند ملیون ثروت خود سالی چند صد تومان ندهد یا کشاورز در مقابل حفظ جان و مال و ناموس خود از سالی چند کیلو گندم یا چند تومان پول خود داری کند شما يك همچو دولت که کارمندانش بوظیفۀ قانونی کشور رفتار کنند نشان بدهید تا مالیات را مردم از روی خوشنودی و رضایت بدهند و کسی هم نتواند حرفی بزند و اگر بزند بسخن اوارجی نگذارند لکن وقتی مردم می بینند حاصل دست رنج آنها در بانک های اروپا و امریکا جمع میشود برای معدودی دزد خیانت کار بکشور که چند روزی کرسی وزارت را بحالۀ بازی اشغال کردند میخواهید مالیات را دودستی تقدیم کنند وقتی ملت دید مالیات

دولت عوض آنکه در ساز و برگ ارتش کشور خرج شود در جیب چند نفر سر لشکر و سر هنگ می رود تا آنجا که از هفت هزار و ده شاهی حقوق ماهیانه يك سر باز نمی گذارند و بجای دادن حقوق بچند شلاق و فحش و گرفتن امضاء چکی بر گذار می شود باز می خواهید مردم بخزانة دولت زیان نرسانند

وقتی توده دید پاسبانهای شهر بانی که باید حافظ امنیت شهر باشند در هر کوچه و خیابانی بجان مردم ریخته بنامهای مختلف آنها را سر و کیسه میکنند و مرکز شهر بانی محل دسته بندی دزدها شده است باز می خواهید خزانة دولت یعنی جیب دزدها و خیانت کارها را پر کنند

وقتی مردم می بینند بجای آنکه پاسبان حفظ آسایش آنها را بکند با چکمه و سر نیزه باز نهای مظلوم آنها برای کشف حجاب یاراه انداختن فحشاء عمومی و با خود آنها برای گذاشتن کلاه لکئی شرم آور آنطور سلوک کردند باز توقع دارید مالیات را حقوق حقہ دولت بدانند

ملت باتمام ادارات دولتی و کارمندان آن سرو کار داشته و دارند و آنچه باید به پیشند دیده و می بینند و فجایع این تشکیلات زیر پرده نیست باین وضعیت که از هزار يك را مانمیدانیم و آنچه میدانیم هم نمیگوئیم شما انتظار نداشته باشید توده بدولت و کارمندان دولتی خوش بین باشد و حاصل زحمت و دسترنج خود را برایگان بمشتی دزد قاچاقچی از روی میل و طیب نفس بدهد و بخزانة دروغی دولت هم هیچ زیانی وارد نشود

این مطلب که آفتابی است این فجایع و هزاران فجایع دیگر در هر يك از ادارات کشوری و لشکری روی دایره ریخته چرا می خواهید سرپوش روی آن بگذارید و ملاحمه را تمام کنید . دولت وضع مملکت را اصلاح کند و حق کشی ها و چپاول ها و غارت گری ها را از میان بردارد و خیانتکاران و استفاده چیان را از تشکیلات دولتی بیرون کند و جمله کلام آنکه همه چیز را عوض کند تا ملاحه و دین داران در تادیة

مالیات های خردمندان بکوشند و مردم نیز مالیات را باروی گشاده و چهره باز بدولت تقدیم کنند و گرنه تا این آش و کاسه است مملکت و مردم هم همین هستند و حق هم دارند کی کارکنان دولت يك نتیجه دیگری که از مقدمات بیهوده میگیرد آن است که را بکارست کرده ؟ میگوید (۴۴) کارکنان دولت را بکارست و بدین میکند) و در بیان آن میگوید (کارمند دولت با بدین علاقه دارد یا نه اگر ندارد که حسابی نداریم و اگر دارد این راهم به همراهش تزریق کرده اند که کار دولت بدست و پولش حرام است پس در این صورت از اول خود را جهنمی و بدکار دانسته سپس بکار وارد شده حال شما از چنین کسی چه انتظار دارید جز همانکه میگوید آب که از سر گذشت چه يك نی چه صدنی)

ما بیشتر ذکر کردیم که کارمندان دولت دو دسته هستند یک دسته کسانی هستند که بوظیفه اخلاقی و وجدانی خود که خدمت بتوده و کشور و رفع ظلم از هم میهنان است عمل میکنند روحانی کار آنها را بد نمیدانند که هیچ از بهترین کارها میدانند و میگوید اینها مؤمنین از روی راستی هستند و بهشت برای آنها و آنها برای بهشتند چنانچه گفته امام را در باره آنها ذکر کردیم و یک دسته کسانی هستند که وظیفه شناس و برای پر کردن کیسه خود دوستانکاری و خیانت وارد کار دولتی میشوند اینها را ما و تمام خردمندان جهان بد عمل و جهنمی میدانیم

شما میگوئید ما میگوئیم اینها هم بد عمل و داخل شدنشان در شغل دولتی حرام است شما میگوئید هر کس با هر نیت وارد شغل دولتی شد هر چه بدی هم بکند همینکه کارمند دولت است خوش عمل و بهشتی است آیا تزریق عقیده ما کارمندان دولت را بهتر اصلاح میکند و کمک کاری بکشور و دولت میکند یا تزریقات مسموم شما که می گوئید اینها یکسره کار دولت را حرام میدانند تا وظیفه شناسان راهم از کارست کنید و از وظیفه شناسی منصرف نمائید شما کجا از دین و عقیده دینداران اطلاع دارید شما يك مایه دارید آنها هم فساد و فتنه انگیزی است گویی بیش از این برای

خود وظیفه قائل نیستید از اینجهت در يك كتابچه چند صفحه این قدر دروغ پردازی کرده و توده و روحانی و کارمندان دولت را میخواستید بهم بدبین کنید و از یکدیگر برانجانیگد و این از بالاترین جنایات است بکشور و دولت که جبران آنرا چیزی نمیتواند بکند روحانی کارمندان دولت را با سایر افراد توده فرق میگذارد خوبهای آنها را از خوبان دیگران بهتر میداند زیرا آنها خدمت بکشور و توده از روی راستی و درستی میکنند و این از بهترین شرافتمندیها است که سعادت هر دو جهان در آن است و بدهای آنها را از بدهای دیگران بدتر میداند زیرا اینها خیانت بکشور و توده میکنند و این از بدترین جنایتها و بی شرفیها است که شقاوت هر دو جهان در آن است

اگر تبلیغات دینی در کشورها بجریان میافتاد نتیجه هائی از آن میدیدند که در خواب هم ندیده بودند شما در این چند سطر عبارت يك خیانت جبران نا پذیر بکشور و دولت کردید زیرا وظیفه شناسان را نیز از کار سست کرده آنها را بدروغ جهنمی خواندید و این دروغ را بملاهای چسبانیدید تا بدل آن طبقه اثر کند و بگویند آب که از سر گذشت چه يك نی چه صدنی

چرا مردم بقانون بدبین این یه خرد میگوید (ما می شناسیم کسانی را که برای گرفتن و بدین خوشبینند ؟ تذکره و رفتن زیارت که بگفته خودشان مستحب است رشوه میدهند که مسلماً حرام است - می بینیم رسوا ترین دروغ هارا همین که نام دین برویش آمد بیچون و چرایی پذیرند و بعکس تمام هوش و جر برزه خود را بکار میبرند تا به بینند بکجای قانون و مقررات میتوان دست انداخت یا مسمخره کرد بسیار می شناسیم کسانی را که از مال دولت می دزدند یا خیانت میکنند و از همان پول صرف زیارت و روضه و نذر میکنند)

ما فرض میکنیم که تمام گفته های شما در این چند سطر درست است از آن این نتیجه گرفته میشود که مردم بدین و مراسم دینی علاقه مندند و بدولت و مقررات و قانون بی علاقه اند اکنون باید ریشه آنرا پیدا کرد که چرا چنین شده است اگر

درست بررسی شود می بینیم که مردم از دین با آنکه درست بمقررات دینی اشنایستند باز هر چه دیدند خوبی دیدند و دینداری را اسباب سعادت دوجهان خود میدانند از اینجهت بآن اظهار علاقه میکنند گرچه این اظهار علاقه بواسطه جهل بمقررات دینی برخلاف دین هم باشد مانند دزدی و خیانت بدولت لکن از قانون و مقررات دولتی هر چه دیدند بدی و ستمکاری و پیدادگری و خیانت و جنایت دیدند و از آن متنفر و بیزار شدند تا جائی که خیانت را نیز بآن دستگاه روا دانستند با آنکه خیانت هیچ گاه خوب نیست ، و اما اینکه مردم بگفته شما کار حرام برای مستحب میکنند یا خیانت میکنند و روضه میخوانند بر فرض صحت آن برای آن است که تبلیغات دینی در این کشور نیست باید دولت دائره تبلیغات دینی در تحت نظر گویندگان و نویسندگان دینی و روحانی داشته باشد و گفتار آنرا بتوسط رادیو و مجله رسمی بنام دولت پخش کند و مجالس سخن رانی دینی تهیه کند و نتیجه های خردمندانه برای کشور و توده بگیرد و گرنه تبلیغات پوسیده دولت بر فرض که یکصورت معقولی هم پیدا کند از آن نتیجه مثبتی بدست نمی آید

مردم حاضر نیستند حرف حق را نیز از این زبانهای خیانت کاری پذیرند . و این که می گوئیم اداره تبلیغات را دولت تشکیل کند نه با وضع کنونی که دارد زیرا این هم نتیجه معکوس میدهد باید دولت دینی و روحانی شود تا تبلیغات او نتیجه بدهد نه روحانی دولت بشود زیرا رفتن روحانی در این تشکیلات کنونی او را از روحانیت ساقط میکند و سخنان او را پیش توده از ارج می اندازد و نتیجه که میخواهیم بگیریم اصلاح توده و کشور است بدست نمی آید پس روحانی نتیجه خود را از دست میدهد و نتیجه ای که باید بگیرد بدستش نمیرسد و این نیز خسارت بزرگی است بکشور و توده . و نا گفته نماند که پول دادن برای گرفتن تذکره داخل در عنوان رشوة حرام نیست گرچه برای گیرنده حرام است ولی نویسنده جاهل تر از آن است که تشخیص این امور را بدهد .

آخرین نتیجه از این نویسنده نتیجه دیگری که از مقدمات پیروده خود می
مقدمات دروغی گیرد آنستکه می گوید (۵۵) فشار همه این خرابیها بر دوش
توده بی نوا افتاده و در بیان آن چنین می نویسد (چون غرض از برپاشدن حکومت
و دولت آسایش توده است و نگهداری هر حکومتی هم با خود توده است از اینرو هر
خرابی در این دستگاه وارد شود فشارش بر دوش خود مردم خواهد بود پس از همه
اینها بخود مالاها نیز از این عقیده آسیب بزرگی رسیده زیرا کسانی که بآنان عقیده
دارند چون کار دولت را بدمیدانند کمتر پیرامون آن می روند و بعکس بیشتر کسانی
وارد کار اداری می شوند که بگفته آنان ارزشی نمیدهند یا مخالفند در نتیجه آن
شد که دیدیم)

این سخن پر روشن است هر خرابی در کشور و تشکیلات وارد شود ضررش
بر همه افراد توده است چه مالا و چه غیر مالا و همه زیانها از آنستکه کارمندان دولت
وظیفه شناس و خیانتکارند و دینداران و امانت داران کمتر وارد این تشکیلات
امروزی ما میشوند .

در اینها هیچ سخنی نیست لکن سخن در آن است که چرا اشخاص با کدام
با امانت دیندار تابشود وارد این تشکیلات امروزی نمیشوند و شانه از زیر بار تهی
میکنند برای آنست که مالاها بآنها گفته اند داخلشدن در کار دولت خوب نیست
ما دروغ این سخن را آفتابی کردیم و کلام مالاها بزرگ و گفته امام را
آوردیم و مشت دروغ پرداز را بخوبی باز کردیم آنچه ما میدانیم آن استکه وظیفه
شناسان و امانت داران در این تشکیلات که اساسش بر پیداد گری و خیانت است نمی
توانند وظیفه خود را انجام دهند در دوره دیکتاتوری این سخن نیازمند بدلیل نبود
همه میدیدید که وظیفه جز اطاعت امر ملوکانه در کار نبود و در این زمان کم و بیش می
شود انجام وظیفه داد ولی اینان بقدری در اقلیت هستند و مورد حمله و هو میشوند
که مقاومت کردن در مقابل آن دسته هوچی های پاچه ورمالیده کار فیل است با همه

حال مالاها داخل شدن این طبقه را در این تشکیلات بیخردانه نیز خوب میدانند و برای بعضی از آنان واجب هم میدانند و شماها بی دلیل بمالاها دروغ می بندید و جز فتنه انگیزی مقصودی ندارید

پیش هشتم و (اینکه میگویند مالیات حرام است یعنی چه آیا مقصود جواب آن این است که بطور کلی نباید مالیات گرفت یا آنکه باید بجای

مالیات زکوة گرفت اگر قسم دوم است در مثل امروز از مثل شهر تهران یا شهرهای مازندران یا کشورهای صنعتی از چه چیز زکوة بگیریم)

لنظر بطور کلی بودجه ما اگر بخواهیم بطور تفصیل تمام اقسام مالیاتهای اسلامی کشور اسلامی را و حساب درآمد و بودجه آنها و میان مصارف آنها ذکر

کنیم نیازمند بیک کتاب هستیم تا خوانندگان دروغ پردازها و حيله گریهای این بی خردان را بهتر بفهمند لکن در اینجا بقدر احتیاج بطور کلی اشاره بآن میکنیم تا بیک اندازه مطلب روشن شود .

در قانون اسلام چندین گونه مالیات است که بعضی از آنها بطور اجبار گرفته میشود و بعضی از آن بطور اختیار دریافت میشود که باید هر یک از آنها بطور اختصار تشریح شود آن مالیاتها که بطور اجبار گرفته میشود بدو گونه است یکی مالیات سالیانه و همیشگی است و آن در وقتی است که کشور در آرامش است و مورد تهاجم اجانب نیست با انقلابی در داخل کشور نیست دویم مالیات بطور فوق العاده است و آن در وقت انقلاب خارجی یا داخلی است این مالیات که در این موقع گرفته می شود میزان محدودی ندارد و مالیات غیر محدود باید آنرا نامید زیرا بسته بنظر دولت اسلامی است و این چون مالیات غیر مستقیم است البته در وقتی گرفته میشود که مالیات مستقیم از عهده جلوگیری از انقلاب کشور بر نیاید در این موقع دولت هر قدر احتیاج داشت از مردم میگیرد اگر صلاح دانست بعنوان قرض و الا بعنوان مالیات غیر مستقیم و فوق العاده بمقدار نیازمندی کشور و البته از روی تقسیم عادلانه دریافت آن انجام میگیرد

حتی اگر نیازمند بگرفتن تمام اموال توده شد زاید بمقدار ضرورت را از آنها میگیرد و برای استقلال کشور اسلامی خرج میکند چنانچه در این موقع تمام افراد توده به عنوان نظام اجباری باید در جبهه های جنگی حاضر شوند و برای استقلال کشور اسلامی فداکاری کنند و اما مالیات مستقیم که برای اداره داخله کشور و هزینه های احتیاطی و مصالح کشوری و لشکری بطور اجبار باید توده بدولت بدهد چند گونه است (۱) مالیاتی است که از اراضی خراجیه میگیرد و آن اراضی کشورهای است که دولت اسلامی آنها را فتح کرده و در آنوقت که فتح کرده آن اراضی آباد بودند یعنی افتاده و موات نبوده تمام اینگونه اراضی مال مسلمین است که باید در صلاح کشور و توده خرج شود دولت این اراضی را هر طور صلاح دید دست مردم میدهد بیک قرارداد معینی و آنرا گرفته در مصالح کشور و توده صرف میکند و در حقیقت اینگونه اراضی از خالصه جات دولت بشمار میرود زیرا این اموال در تحت نظردوات باید باشد و کسی حق خرید و فروش و نقل و انتقال دیگری در آنها ندارد .

این خالصه جات دولتی یکی از درآمدهای مهمی است که برای اداره کردن کشور کافی بلکه زاید بر آن است و هر چه کشور اسلام فتوحاتش زیادتیر شود و نیازمندی آن ببودجه بیشتر شود این درآمدهم دنبال آن زیادتیر میشود هر کس از چگونگی و درآمد اراضی خراجیه بخواهد مطلع شود بتواریخ اسلام رجوع کند (۲) مالیات صد بیست است که دولت بطور اجبار باید بگیرد و در مملکت اسلامی خیلی کم کسی است که مشمول این مالیات نباشد و این تعلق میگیرد بر کلیه درآمدهائی که توده دارد بهر عنوانی که باشد چه معدنهای طلا و نقره و نفط و قیر و ذغال سنگ و الماس و فیروزه و یاقوت و هر چه از این قبیل باشد و چه گنجهای که از زیر زمین پیدا میشود از حفاریها و غیر آن و چه چیزهایی که از دریاها استخراج می شود و چه منفعتهایی که از تمام انواع تجارتات و صنعتها و کسبها و زراعتها و استخراج قنوات و احیاء اراضی افتاده و جمله کلام هر چه در تصور شما از منافع بیاید باستثناء

بعضی جزئیات باشد ارتباط مقرر در قانون مشمول این مالیات است حتی زندهای پیر
بشت چرخ و باره دوز سر محله و هر کس هر نفعی برای او حاصل میشود چه زیاد و
چه کم باشد ارتباطی که در قانون مدون است
و این مالیات صدیست که بنام خمس اسم برده میشود بر زمینهایی که اهل
دعه (یهود و نصاری) از مسلمانان میخرند چه زمین زراعت باشد یا زمین عمارت و
اشجار باشد نیز تعلق میگیرد و همینطور بر مالیات حلال مختلط بحرام نیز متعلق
است و این مالیات یکی از بزرگترین مالیاتهای است که اگر کسی با حساب درست
مالیات يك شهر تجاری مثل تهران یا يك شهر صنعتی را جمع آوری کند برای مصالح
نصف کشوری مانند ایران کفایت میکند و البته دولت برای جمع چنین مالیات عمومی
که میشود گفت مانند مالیات بر نفوس است باید سرشماری دقیق کند و جمیع شغلها
و درآمدها از روی کمال دقت بررسی و ثبت شود و کشور اسلامی از همه کشورها
نیازمندتر به ثبت احوال و سرشماری است بلکه نیازمند به ثبت اموال از روی بررسی
دقیق نیز هست برای تعدیل مالیات غیر مستقیم و این مالیات با آنکه بر همه گونه
منافع تعلق میگیرد و همه جور اشخاص مورد آن هست ولی از روی کمال عدالت
وضع شده است که سنگینی برای توده ندارد و عمده آن بر اشخاص سرمایه دار تحمیل
شده است چنانچه در قانون مدون است و ما بعد از این مصرف این مالیات را میتوانیم
تاختانتکار رسوا شود

(۳) مالیات جنس است که بنام زکوة اسم برده میشود این مالیات خیلی سنگین
نیست و قانون در اینجا مراعات حال طبقه کشاورز و بی بضاعت را که بیشتر این مالیات
بآنها تعلق میگیرد کرده و مراعات رنجها مییکه در کشاورزی کشیده میشود نیز کرده
در مواردی صده و در مواردی صد پنچ قرارداد و برای زراعتهایی که برای تربیت
آن رنج بسیار باید کشید مانند برنج کاری و پنبه کاری و امثال اینها اصلا قرار نداده
و برای مالکین نیز همان عشر و نیم عشر قرارداد و برای اینکه بآنها مالیات صدیست

نیز تحمیل شده و آنها در حقیقت از همین زراعت که زارع صد پنج یا صد ده می دهد آنها صد بیست و پنج باسی می دهند بطوریکه در قانون مذکور است با همه حال این مالیات هم خیلی مهم است و باید دولت ثبت املاک را بطور دقیق بکند و در موقع جمع مالیات وزارت مالیه موظف است در هر جا مأمورینی داشته باشد با شرایطی که در قانون است برای ضبط این مالیات و دهنده این مالیات حق دارد خود جنس را بدهد و حق دارد قیمت آنرا بدهد

(۴) از مالیات های اسلام جزیه است که آن مالیات بر نفوس و بر اراضی است که از اهل ذمه گرفته میشود هر طور و هر قدر که دولت مقتضی بداند این هم یکی از مالیات های اسلامی است

(۵) از درآمدهای دولت که بطور اجبار گرفته می شود ارث کسانی است که بمیرند و وارث نداشته باشند چه مسلم باشد و چه کافر حربی یا ذمی هر يك از اینها مردند و وارث نداشته کلیه اموال آنها ضبط دولت میشود و در مصالح توده و کشور خرج می شود . اینها مالیات های اجباری است که اگر اداره تبلیغات اسلامی بطوری که در قانون تبلیغات مدون است جریان پیدا کند توده در تأدیة این مالیاتها خود با چهره گشاده اقدام میکند و دولت نیازمند اجبار نمیشود و یکی از این همه خیانتکارها که در تأدیة مالیات کونی کشور میشود در آن نخواهد شد و دولت اسلامی برای مأمورین وزارت مالیه شرایطی مقرر کرده که این خیانتها واقع نخواهد شد

مصارف بودجه - ما اینجا باید بطور اجمال مصارف این بودجه هنگفت را بطوری دولت اسلامی که در قانون اسلام مدون است بنویسیم تا خوانندگان خیانت

کاری و هرزه گوئی این خائنان را ببینند :

۱- کسانی هستند که اداره زندگانی خود را نمیتوانند بچرخانند نه مال بقدر اعاشه یکسال دارند و نه قوه کسب و کار و صنعت دارند اینها فقراء و مساکینی هستند که بواسطه پیری یا نقصان اعضا از کار افتاده باشند دولت باید هر طور صلاح میداند

آنها را اداره کند یا دارالعجزه تشکیل دهد و یا کوپن بین آنها بخش کند و از طرف وزارت اقتصاد خبازخانه‌هایی تشکیل شود و آنها را بطور مناسب آبرو مندانه از حیث خوراک و پوشاک اداره کند و یا آنکه بخود آنها مخارج سالیانه بدهد که خود را اداره کنند و در این جهت سادات و غیر سادات فرق ندارند. آری از بعضی جهات دیگر قانون میان آنها فرق گذاشته که عمده آن دو چیز است یکی آنکه سادات فقیر عاجز نباید بیشتر از خرج یکسال بدهند و اگر زیاده بآنها داده شد خود آنها موظفند که بصندوق دولت برگردانند. لکن فقراء غیر سادات را میتوان بیشتر از مخارج یکسال هم داد بلکه میتوان آنها را غنی کرد و شاید این سختگیری سادات برای آن باشد که اشکال تراشهای فضول گمان نکنند قانون اسلام طرفداری از سادات را کرده اکنون کسانی که از قانون هیچ اطلاع ندارند و کور کورانه میگویند پیغمبر اسلام برای اولاد خود راه دخل و گدائی باز کرده تقصیر کیست سادات یا غیر سادات اگر از خود چیزی داشته باشند و بتوانند خرج خود را در آورند دولت باید آنها را بکار وادارد بطور اجبار و از صندوق دولت بآنها نباید چیزی بدهد و این قانون مقدس اگر عملی شود تخم گدائی از کشور برچیده میشود نه آنکه گدائی راه میافتد.

فرق دیگر که میان سادات و غیر سادات است آنست که سادات از مالیات صد یست که آنرا خمس میگویند باید ببرند و فقراء دیگر از مالیات زکوتی باید ببرند این یکی از مصارف بودجه است و از برای گیرنده شرایطی است یکی از آنها آنست که مالیات را در راه تخلف از قانون کشور خرج نکند که در این صورت از صندوق دولت باو چیزی نمیتوان داد بلکه اگر بطور آشکارا از قانون اسلام متخلف است گرچه پول دولت را در آنرا خرج نکند باز مشکل است مال دولت را بمصرف او رساندن

۲- کسانی که قرض پیدا کرده و از عهده اداء آن بر نمی آیند از قبیل تجار و رشکسته و کاسب‌هایی که سرمایه آنها سوخت رفته و مانند آنها دولت میتواند از صندوق زکوة بآنها بدهد و جبران قرض آنها را بکند بلکه میتواند بآنها سرمایه هم

بدهد که با آن کسب کنند و شرط است که قرض آنها از تخلف قانون کشوری مانند قمار و امثال آن پیدا نشده باشد و در اینجا نیز قانون مراعات غیر سادات را از سادات بیشتر کرده زیرا برای اداء قرض سادات سهمی معین نکرده آری اگر سادات ورشکسته قوه کار دیگر ندارند دولت میتواند قرض آنها را بدهد و سرمایه مختصری نیز بآنها بدهد برای اعاشه هر طور صلاح دید

۳- که عمده مصرف بودجه است پس از دادن بودجه سادات و فقراء صرف در مصالح کشور است در تاسیس ادارات کشوری و لشگری و ساختمان های مقتضی برای وزارتخانه ها و توسعه معارف و فرهنگ و دائرة تبلیغات و ساختن راه ها و پل ها و بیمارستانها و مدارس و کشیدن خطوط آهن در موقع مقتضی و آنچه در عظمت کشور و معمور شدن آن دخالت دارد و از این قبیل است تهیه ساز و برگ ارتش بهر طوری دولت صلاح میداند و جمله کلام آنچه برای اداره کردن کشور در داخل مملکت و برای حفظ اعظمیت و استقلال خارجی دخالت دارد از بودجه دولتی باید تهیه شود و اگر دائرة حسابداری جمع و خرج بودجه دولت اسلامی را درست بکند خواهد دانست که این بودجه تکافؤ برای همه مصارف لازمه میکند علاوه بر این بودجه اجباری که باید دولت اگر مردم ندادند با قوه جبریه از آنها بگیرد در اسلام مالیات های بسیاری بطور اعانه و اختیار هست که اگر اداره تبلیغات جریان صحیح پیدا کند ممکن است بودجه مملکت مضاعف شود

بکنظر بمندرجات هر کس از قانون اسلام کم و بیش خبری داشته باشد دروغ ننگین کتابچه های شاخدار این بیخردان خائن را میداند لکن ما در اینجا باید یکان یکان حرفهای بیخردانه او را که از روی لجاج و دشمنی بدین اسلام نوشته بیاوریم و خطاها و دروغ پردازیهای او را روشن کنیم

میگوید (دین امروز ما می گوید پول مالیات حرام است و گرفتنش ظلم است و دادنش اعانت بر ظلم و باید بجای آن زکوة و خمس گرفت اما زکوة از نه چیز باید

گرفته شود طلا و نقره تا آخر و اما خمس را از ارباح تجارت و صناعت میتوان گرفت ولی مصرفش نصف سهم امام است که باید داد بمجتهد و او هم یا باید بدهد بسادات یا بملایان دیگر یا بشخص امینی بسپارد و یا بزیر خاك امانت گذارد تا امام زمان بیاید بردارد و نصف دیگرش هم یکباره مال سادات است)

ما که می گوئیم این بیخرد یا بیچوجه از قانون اسلام خبر ندارد و یا بیهوده میخواهد تهمت هائی بزند و خرابکاری بار آورد باور کنید اینجا اولیای اسلام را منحصر کرده بنخمس و زکوة با آنکه چندین گونه مالیات دیگر دارد که برای اداره کشور کافی است که مهم آنها خالصه جات دولتی است که کم دولتی اینقدر خالصه دارد و دیگر آنکه خمس را هم منحصر کرده بارباح تجارت و صناعت در صورتیکه خمس از کلیه درآمدها بهر عنوانی باشد گرفته میشود که یکی از آنها ارباح مکاسب است و شاید در باب این مالیات اهمیت معادن مانند معدن نقط همین طلای سیاه از همه بیشتر باشد و این بیخرد از قلم انداخته و باید معلوم باشد که اگر دولت اسلامی خود معدنی استخراج کرد یکسره مال دولت میشود

اینکه می گوئیم خمس در صورتی است که غیر از دولت کسی دیگر استخراج کند و دیگر آنکه مصرفش را منحصر کرده بسادات و ملاها با آنکه مصرف مهم این مالیات هنگام مصالح کشور است و سادات چیزدار یا قوه دار از آن یکدینار نباید ببرند فقط سادات فقیرین و آنکه نه قدرت کسب دارند و نه قوه کار بمقدار اداره زندگی از آن ببرند و ملاها هم برای آنکه از کارمندان اداره تبلیغات هستند بقدر مخارج اقتصادی هر کدام از خود بضاعتی ندارند از آن می برند و شما همه میدانید که قانون مالیات اسلامی امروز در کشور عملی نیست و دولت با این وضع نمیتواند این مالیات را بطوریکه در قانون اسلامست بگیرد و بمصرفهاییکه در قانون است برساند جمله کلام آنکه تشکیلات امروزی هیچیک تشکیلات دولت اسلامی نیست اگر یکروز زمانداران بیدار شدند و خوبیهای تشکیلات اسلامی را فهمیدند آنوقت خواهند فهمید

که بودجه کشور اسلامی در چه پایه و سایر تشکیلاتش بر چه اساس است .
لافها و همز افها این بیخرد باز با این هوش سرشار دعوی اطلاع بر قانون اسلام
 کرده میگوید (اینکه گفتیم دستورهای دین امروزها اگر از میان اوراق کتاب بیرون
 آید و وارد عمل شود همان روز باید فاتحه کشور و زندگانی را خواند نسنجیده نگفتم
 شرط اول برای نگهداری هر توده داشتن قانون مالی درستی است اکنون به بینیم
 کسانی که میگویند همه روی زمین باید زیر فرمان ما باشد آیا با این دستور من در آوردی
 خود چه گونه میتوانند يك توده كوچك را اداره کنند)

البته اگر دستور دینی همینطور باشد که شما از پیش خود تراشیده بدین نسبت
 دادید يك کشور كوچك که هیچ این قانون يكشهر را هم نمیتواند اداره کند لکن
 ممکنست ما هم بگوئیم قانون مالی انگلستان عبارت از اینست که صد پنج از گوسفندها
 بگیرند و بدهند کشتیها مصرف کنند و با چنین قانون مالی نمیتوان اداره مملکت را
 چرخاند ولی اینرا از ما نمیپذیرند و ما بمجرد آنکه گفتیم سنجیده میگوئیم کار
 درست نمی شود شما از قانون مالی اسلام هیچ اطلاعی ندارید چنانچه می بینیم
 ای بیخرد در زمان خلفاء عباسی قریب پانصد سال قانون مالی اسلام تا اندازه
 عملی بود و يك مملکت پهناوری را می چرخاندند با آنکه سایر قوانین اسلامی و قانون
 مالی هم آنطور که باید عملی نبود ولی درآمد اراضی خراجیه را داشتند

همین امروز که دولت دست خود را برای اداره مالی پیش دیگران دراز کرده
 قانونیرا که آنها برای کشور هر روز وضع میکنند و باز خراب میکنند مانند کودکانی
 که خانه گلی درست کرده فوراً خراب میکنند می پذیرد بیایند کارشناسان بنشینند و
 و بسنجند میان قانون مالی اسلام همین قانون صدیست با شرایط مقررۀ که در قانون
 مدون است با قوانین آنها تا مطلب را خوب بفهمند و آنگاه بنشینند و اسف بخورند بحال
 مملکتی که قانون الهی خردمندانه خود را گذاشته از مغز یک کفر اجنبی استفاده میکند
 و هیچ خردمند شك نمیکند که قانونهای آنها اگر برای نفع خودشان نباشد برای نفع

مانیست و کسیکه احتمال بدهد آنان منافع ما را بر خودشان مقدم میدانند از قانون خرد بیرون سخنی گفته.

و اینکه میگوئید اگر این دستور دین از میان اوراق در آید و عملی شود باید فاتحه زندگی و کشور را خواند گفتاری است که از روی جهالت بقانونهای دینی میگوئید و از همینجا که قانون مالی اسلام را تشریح نمودید انگاره برای معلومات دیگر شما بدست آنان که هویت شمارانمیشناسند آمد. چنانچه از قانون مالی اسلام که حیات مادی کشور بر آن است میزان سایر قوانین اسلامی را هم بدست دادیم. با آنکه برای تشریح قانون مالی اسلام و نوشتن مهمات مواد آن يك كتابچه بزرگ باید تهیه شود و ما بیشتر گفتیم اگر زندگی همین زندگی ننکین سراسر کدورت است و کشور همین کشور درهم و برهم زیر دست همه جهانیان است بگذار بهر دو فاتحه بخوانند شاید پشت سر این مرک حیاتی و این فاتحه فتوحی باشد

ما میگوئیم اگر دستورات دینی از میان اوراق پیاپی عمل بیاید فاتحه این زندگی کنونی و کشور امروزی را میخوانیم لکن يك زندگی و کشوری بجهان نمایش میدهیم که دستور کلی همه آنها باشد شما که نمیدانید خدای عالم با چه دستور جامع خلل ناپذیری ختم نبوت را اعلان کرده است

باز روده درازی این نویسنده از معلومات سرشاری که دارد يك سخن را و یهود گوی چندین دفعه تکرار میکند تا اوراق ننکین او قدری زیادتر شده صورت کتابچه بخود بگیرد از این جهت ما را هم از قانون نویسنده گی یکباره بیرون کرده در اینجا باز میگوید (اما زکوة چنانچه دیدیم باید از چیزهایی گرفته شود که بعضی از آنها امروز هیچ نیست مانند طلا و نقره سکه دار و بعضی از آنها کم است مانند شتر و خر و مویز و بعضی همه جانیست مانند گاو و گوسفند و گندم و جو و بنا بر این مردم مازندران که زراعت آنها برنج است یا مردم تهران و شهرهای دیگر و کشورهای صنعتی از چه چیز مالیات بدهند)

این بیخرد گویی از صحرای افریقا آمده و ابداً با قوانین اسلام آشنائی ندارد
میگوید طلا و نقره سکه دار امروز چون نیست نباید زکوة از آن بدهند
مقصود از اینکه اینها امروز نیست یعنی آنها را تبدیل بشهش کردند اگر مراد
ایست باین سخن اطفال نیز میخندند و اگر مراد آن است که اینها امروز رواج نیست
و مردم آنها را احتکار کردند قانون اسلام نیز زکوة را برای طلا و نقره احتکار شده
قرار داده نه برای سکه رایج که مورد معامله میشود پس امروز طلا و نقره بیشتر مورد
زکوة است بقانون اسلام . و شما از همینجا باندی پایه این قانون را بفهمید که اگر
طلا و نقره مورد معامله شود مشمول قانون مالیات صد بیست میشود و اگر احتکار
شود مشمول زکوة میشود در همه سال تا از حد نصاب بیفتد و اگر مقصود این است
که طلا و نقره در کشور مانع است فرضاً که این سخن درست باشد قانون اسلام برای
کشورها فقط نیامده است قانون تمام کشورها است از اینجهت حال تمام کشورها
را مورد نظر قرار داده و از اینجایموده بودن این سخن نیز روشن میشود که شتر و
وخرما و مویر کم است و گاو و گوسفند و گندم وجود در همه جانیست . مگر اسلام برای
اداره یکناحیه یا یک کشور آمده است باید مالیات تمام کشور اسلامی هر جا هر چه
هست در خزانه کل مملکتی متمرکز شود و احتیاجات کشور و توده را دولت بآن رفع
کند . اینکلام مانند آن است که بگوئید دولت که مالیات بکثیرا گذاشته
کثیرا در همه جای مملکت نیست مگر باید مالیات بر یک چیزی که میگذارند در همه
جای مملکت باشد مملکت حجاز و یمن هم جزء کشور اسلامی است و زکوة شتر و
گوسفند و خرما آنها را اداره میکند
و اما اینکه گفتید مازندران که زراعت آنها فقط برنج است از چه مالیات
بدهند ؟ میگوئیم اما مالکین مازندران مشمول مالیات صد بیست و اقسام دیگر مالیاتها
هستند پس حتی برنج هم مشمول مالیات صد بیست است نسبت بیشتر مالکین که مالکین
عمده و مورد استفاده دولتند

واما طبقه کشاورزان : اگر کسی جزئی اطلاع از کشت برنج و رنج‌هایی که این طبقه بیچاره رنجبر از موقع کشت تا موقع برداشت محصول تحمل مینمایند داشته باشد تصدیق می‌کند که وضع مالیات بر این طبقه رنجبر از قانون عدل و انصاف بیرون است . شما يك برنج حاضر کرده میبینید دیگر نمی‌دانید که این برنج یکدفعه باید در زمین‌هایی کشت شود پس از آن باید زمین‌های را مهیا کنند و نشاء برنج را بادست دانه دانه بزمین بنشانند آنهم زمینی که حتماً باید تازه از آن آب افتاده باشد و باید گل باشد . این عمل نشاء را زنهای رنجبر مازندران و گیلان باید انجام دهند . پس از آن دست کم دو مرتبه باید وجین شود آنهم در چنین زمین گل‌آلود باید حتماً انجام بگیرد بعد از چیدن هم دسته دسته باید برنج را بطورهای بارنج فراوان ببندند و در اطاق‌هایی مسقف آنها را در چوب بست قرار دهند و با آتش آنها را خشک کنند و آنگاه شلتوک را تهیه کرده پس از آن با آبدنگ از پوست درآورند و برای سفید کردن آن نیز رنج‌ها ببرند از این جهت می‌توان گفت لغت برنج (به رنج) بوده یعنی باید برفج و رحمت تهیه شود پس وضع مالیات بريك هم چه توده رنجبر که تمام اعاشه شب و روزی آنها نیز از این محصول منحصر است قانون خردمندانه است یا آنکه از بیدادگری‌ها و ستمکاری‌ها است . قانون اسلام با آنکه مالیاتهای بسیار فراوان دارد لکن بطوری عاقلانه و عادلانه وضع شده است که برای هیچ طبقه تولید رحمت نمی‌کند و در این قانون مراعات طبقه رنجبر بطور کافی شده است

واما شهرهای تجاری مانند تهران و شهرهای صنعتی مالیات از همه بیشتر میدهند زیرا آنها از همه بیشتر مشمول مالیات صدیست هستند تنها اگر مالیات شهرستان تهران را حساب کنیم خواهید دانست که مالیات اسلامی چه مالیات مهم هنکفتی است و در عین حال اگر تشکیلات اسلامی پابرجا شود و اداره تبلیغات کشور بگریان بیفتد کم کسی است که از زیر بار مالیات شانه‌تهی کند و از قانون تخلف کند لکن شماها چون با اسلام و قوانین آن سرو کاری ندارید و نمی‌خواهید هم داشته باشید این سخنان

بگوشان نمیرود و باشکال پیوردد بر میخورید

يك اشكال بی سرو پا این بیخورد در اینجا يك سخن گفته که سرونه آن نامفهوم است میگوید (اما خمس هم بآنطوری که گفته شد بازندگی امروز نمیسازد چنانچه یکی از درآمدهای مهم امروز که وجودش هم لازم است گمرک است که باین دستور نمیسازد). گمان ندارم خود نویسنده هم بتواند این عبارت را تفسیر و ترجمه کند خمس بازندگی نمیسازد یعنی چه خوب گمرک با خمس نمیسازد یعنی چه کدام ربط مابین گمرک و خمس است که باهم نمیسازد

ممکن است يك تفسیری برای این پیوردد بکنیم گرچه از قانون نویسندگی بیرون باشد بگوئیم خمس بآنطور که نویسنده بیان کرد مملکت را نمیتواند اداره کند جواب آنرا بیشتر دادیم و روشن کردیم که ایشان از قانون خمس بکلی بیخبرند و بگوئیم مقصود از اینکه گمرک باین دستور نمیسازد آن است که انحصار مالیات بخمس یا گمرک نمیسازد با آنکه گمرک لازم است ماثبات کردیم مالیاتهایی که در قانون اسلام بابترین طرز وضع شده و همه جهات مصالح کشور و توده در آن مراعات شده بقدر کفایت تشکیلات کشوری هرچه بزرگ و با عظمت هم باشد هست و هرچه کشور اسلامی پیشرفت کند مالیات آن و خالصه جات آن پیشرفت روز افزون می کند و نیازمند بقانون گمرک که پیشرفت تجارت را در کشور فلج میکند نیست . قانون مالی اسلام طوری وضع شده است که بتجارت و صناعت کشور بهیچ وجه آسیبی نمی رساند ولی قانون گمرک که گرفتن مالیات قبل از تجارت و منفعت است بصادات و واردات کشور زیانهای بسیار وارد میکند و بازار تجارت را سرد و سست مینماید پس قانون گمرک برای کشور لازم نیست که هیچ زیانهای فراوان هم دارد و باید این قانون را هرچه زودتر لغو کنند و تمام موانع سرحدی و مشکلات تجارت را از پیش پای توده بردارند تا کشور ترقیات مالی و تجاری کند ، حالا صرف نظر از اینکه در اصل قانون چه زیانهایی است و در اجراء آن امروز چه فسادها و فجایعی است که همه میدانید ، علاوه بقانون اسلام مانند قوانین کشورهای دیگر يك کشور

بخصوص وضع شده باشد تا مالیات گمرکی و سرحدی داشته باشد، قانون اسلام میخواهد سرحدات را از جهان برچیند و يك کشور همگانی تشکیل دهد و تمام افراد بشر را در زیر يك پرچم و قانون اداره کند و این آدم خوریهها و جنایتکاریهای بشر را میخواهد از جهان براندازد و چنین حکومتی مالیات سرحدی و گمرکی نباید داشته باشد، حکومت اسلام برای تربیت های اخلاقی و ورزش روحی و حیاة مادی و معنوی تمام عائله بشری آمده است. با قومیت که از پندارهای جاهلانۀ بشر است بکلی طرف است، قانون اسلام عربی و فارسی و انگلیسی و فرانسوی ندارد، مرام اسلام توحید و تقوی است در هر کس بیشتر باشد با اسلام نزدیک تر است گرچه در آفریقا باشد، (إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقٰیكُمْ) قانونگذار اینجا خدا است و خدا با هیچکس قومی ندارد و طرفدار هیچ طایفه بویژه نیست و با همه بشر بيك نظر بزرگ خدائی مینگرد و برای سعادت توده بشر قانون و اسلام و قرآن فرستاده

این دیوارها که دور دنیا کشیدند و بنام کشور و وطن خواندند از فکر محدود بشر پیدا شده و علم محیط خدا فوق این کشورها است، دنیا وطن توده بشر است و همه افراد باید در آن سعادت دو جهان برسند و این سعادت پیروی از قانون خدا است که بتمام احتیاجات همه دوره های زندگانی این جهان و آن جهان احاطه دارد و با همه جهانیان رحمت و محبت دارد لکن این نیز معلوم باشد که دولت میتواند از کالای خارجه هر گمرکی قرارداد کند بگیرد و اجازه ورود دهد لکن این مالیات را نباید از داخله و مسلمانان بگیرد

دخات بیخردانه   این بیخرد باز پا از گلیم خود دراز کرده و در علمی که پایه
در معقولات   اش بر علوم بسیار است که اینها بهیچیک آنها آشنا نیستند

دخالت کرده و ندانسته که علم حقوق اسلامی علمی نیست که مانند این کودکان بی دانش و خرد در آن وارد شوند اینجا تخصص فنی میخواهد رنجهای فراوان شبانه روزی میخواهد با این مغزهای تهی خود سرانه سرکشی کردن در این علوم و در پیرامون

حقوق اسلامی گردیدن انسان را بخطاهای بزرگ میکشاند و با غلط اندازیهای فراوان مصادف میکند چنانکه دیدید و دیدیم.

میگوید: (خمس از زکوة عملی تر است ولی در برابر دو اشکال بزرگ دیگر دارد اول آنکه حدیثهای زیادی از صحیح و غیر صحیح رسیده که امام خمس را بخشیده چیزیرا که شاه میبخشد شیخعلی خان چرانمی بخشد در کتاب وافی من شمردم شانزده حدیث در این باره رسیده چه شده است که برای يك حدیث که میگوید (من زار فاطمة بقم فله الجنة) يك چنان بتخانه بزرگی با آنهمه تشریفات بر پا کرده اید ولی شانزده حدیث صحیح و غیر صحیح هیچ جا بحساب نیامد آفرین بر این دین داری) اینجا ما نمیتوانیم از روی فن فقهی وارد این مسئله شده آنرا حل کنیم زیرا آن محتاج ببحث علمی است که مناسب این اوراق نیست و اینان نیز اهل فهم آن نیستند لکن اینجا باید روشن کنیم که بخشیدن خمس یعنی چه تا پایه معلومات اینان واضح شود. در قانون کشور مالیات هائی وضع شده برای مصالح کشور و ساز و برگ اداره مملکت از آن جمله برای شاه مملکت در ماه مثلاً ده هزار تومان قرار دادند شاه مملکت گفت من حق خود را بتوده یا بدولت بخشیدم شما از این بخشیدن چه میفهمید جز اینست که او حق خود را تا وقتی سلطان است یا هر قدری بخواهد بخشیده آیا برای سلطان بیش از بخشیدن حق خود اختیاری است آیا شاه مملکت میتواند با کلمه بخشیدم قانون کشور را بهم بزند و چنین حقی و حدودی از برای او هست ناچار همه میدانید که بخشیدن باطل کردن قانون نیست و نمیشود باشد

خالا ما از همه سخنان چشم پوشیدیم قانون خمس که مالیات صد بیست است و از تمام منافع توده برای تمام مصالح کشور اسلام خدا وضع کرده بموجب آیه (۴۲) از سورة انفال و اعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسهُ ولِلرَّسُولِ وَلِذِی الْقُرْبَى وَالْیَتَامَى وَالْمَسَاكِینَ وَابْنِ السَّبیلِ ما از همه مسلمانان و دانشمندان می پرسیم که از برای امام چنین حقی است که قانون خدا را باطل کند و بهم بزند یا نیست

ناچار همه کس میگوید امام چنین حقی ندارد امام شارح قانون است نه ناسخ قانون
بنابر این این بخشش مربوط بقسمت خود در زمان خود او است مانند بخشیدن شاه
است حقوق خود را یا مربوط بیکعده مخصوص است در چیزهای مخصوص . دلیل
روشن این مطلب آنست که امیر المؤمنین ع (۱) بحسب همین روایات فرموده من
خمس را بشیعیان خود بخشیدم و بحسب همین روایات امامان بعد از امیر المؤمنین
مانند حضرت باقر و حضرت صادق (ع) و سایر ائمه تا حضرت صاحب الامر خمس را از
همان شیعیان میگرفتند و میگفتند کسیکه از خمس بکدر هم بخورد بجهنم میرود و
کسیکه یا مال خمس دار معامله کند معامله اش باطل است اگر معنی بخشیدن آن
است که این بیخردان میگویند چطور چیز را که علی بن ابیطالب بخشیده امامان
بعدی همه میگرفتند

علاوه از همین روایات که نویسنده میگوید استفاده میشود که آنچه مورد
بخشش است خمس در آمد خود شیعیان هم نبوده زیرا همان امام که گفته من بر شیعیان
خمس را حلال کردم خود او خمس میگرفته . و از اینجه معلوم میشود که مورد بخشایش
در آمد خود آنها نیست بلکه چنانچه از روایات معلوم شود این بخشایش راجع بمالی
است که بدست شیعیان افتاده و دیگران خمس آنرا نداده اند مثلاً همین معدن نفت
که الان در دست اجانب است آنها باید خمس بدهند آنها که ندادند بدست هر کس
رسید او باید بدهد بنابر این مالیات دیگری را باید ما بدهیم و این البته يك قانون
جوری است که هر کس در جهان مالیات نمیدهد همینکه بدست ما آمد ما مالیات
آنرا مجبور باشیم بدهیم در این مورد خمس را بخشیده اند که مردم معتقد بقانون در
رحمت نیفتند . جمله کلام آنکه همه میدانیم که امام یا هر کس دیگر قانون خدائی را
نمیتواند باطل کند و بخشش ابطال قانون نیست چنانچه واضح و آشکار است و البته
حق اینگونه مسائل باید در فقه اداء شود و علماء در آنجا مطلب را بتحلیل علمی روشن

کردند لکن ماجرا جویان از فتنه انگیزی دست نمیکشند و مانعیدانیم چه کینه این بیخرد با پیغمبر و اولاد اطهار او دارد که از هر طرف بر میگردد بآن دستگاه يك نیش میزند اینجا حرم محترم فاطمه معصومه را بتخانه خوانده با آنکه همه میدانند آنجا یکی از عبادت گاه های بزرگ شیعیان است که در هر روز و شبی چند صد هزار ذکر خدا در آنجا میشود و چنین معبد و مسجد بزرگ را بتخانه گفتن جز کینه گری با آل علی نام دیگری ندارد

باز تکرار بیهوده این بیخرد باز تکرار گفته سابق را میکند و اشکال دومی به و گفتار بیخردانه خمس مینماید میگوید (دوم آنکه مقصود از گرفتن این پولها تنها پول گرفتن نیست بلکه مقصود اصلی تأمین خرج های ضروری کشور است و حال آنکه طبق این دستور چنانکه دیدیم مصرف خمس نه تنها به حال کشور سودی ندارد بلکه خود يك کارخانه کداسازی بزرگی است شما خود اگر فرزندی داشته باشید سالم و بیکار حاضر نیستید خرج او را بدهید چه رسد بدیگران پس محمد و علی که خود سرچشمه غیرتند چگونه حاضر خواهند شد که کسانی بفرزندان آنها یا بکسان دیگر بنام آنها مال بی عوض دهند و از این راه دست زیادی را بنام دین تنبل و بیکار بار آورند)

مادر بیان مصرف مالیاتهای کشور اسلام گفتیم که گرفتن مالیات و خصوصاً مالیات صدیست که خمس نامیده میشود برای مصالح کشور و توده است و این بیخرد از روی جهالت چنین دروغی میگوید: اداره (۱) کشور اسلامی در زمان پیغمبر اسلام و خلفاء بهمین بودجه بوده است با آنکه قانون مالیات بطور کلی در زمان خلفاء عملی نبوده و اینکه میگوید کارخانه کداسازی است از روی بیخردی است پیشتر گفتیم که خمس را بساداتی که قوه بدنی یا قدرت مالی داشته باشند نباید داد بلکه باید فقراء از کار نشسته را بمقدار مخارج متعارف آنها هر طور دولت صلاح دانست اداره کند و این بر انداختن

اساس گدائی است که کشور اسلام مراعات آنرا کرده و اگر قانون اسلام جریان پیدا کند چه راجع بمالیات صد بیست و چه درباره زکوة یکسره تخم گدائی از جهان برداشته میشود. دولت اسلام موظف است که کسانی را که قوه کار دارند بکار وادار کند از روی اجبار و کسانی را که از بافتاده و عاجزند و راه درآمدی هم ندارند خود بهر طور صلاح دانست آنها را اداره نماید و باین جریان گدائی زیاد میشود یا از جهان برمی افتد. اکنون شماها یا از قانون بی خبرید یا برای بی آبرویی بدینداران دروغ می بندید چاره چیست. و اما اینکه گفتید بدیگران بنام دین میدهند اگر مقصود شما مالاها و دانش آموزان علوم دینی است اینها جزء کارمندان دولت اسلامی هستند و اداره تبلیغات و تشریح قانون بواسطه اینها برپا است و اینها هر کدام از خود چیزی داشته باشند و نیازمند صرف مالیات اسلامی نباشند از آن نباید ببرند بلکه این طبقه خدمت مجانی و بی عوض میکنند و هر کدام کسری معاش دارند از صندوق مالیه باید جبران کسری کنند و هر کدام ندارند بقدر اعاشه بآنها میدهند و در مقابل آن خدمتهای روشن میکنند بدین و کشور. امروز هم که کشور اسلامی برپا نیست و قانون اروپای آدم خوار پریشان روزگار مورد عمل است باز خدمت این دسته بکشور از همه طبقات بیشتر است اینها در عین حال که حافظ قانونند قوه مجریه نیز هستند و بواسطه همین نیمه تبلیغات دولتی این کشور یا بیشتر آنرا بی سرو صدا و بدون سرباری بدولت و کشور دارند اداره میکند و شما از آن بی خبرید. شما گمان میکنید اداره شهربانی شما باین تشکیلاتی که همه میدانیم آرامش در کشور ایجاد کرده آری او هم کم و بیش کمکی میکند اگر درست اداره شود پاسبانهایی که روحانی بر قلب توده گماشته حفظ جان و مال مردم را میکنند و اگر تبلیغات دینی قوت بگیرد و دولت تکلیف خود را بفهمد و باین دسته کمک کاری تبلیغی کند نه مادی از اداره شهربانی بی نیاز اگر نشود کم احتیاج بآن میشود

يك نظر بزنند همی این نویسنده می گوید (خنده آور است که کسانی پیش خود
پر آشوب اروپا یا کسانی مانند خود می نشینند و می گویند اروپائیان قانون
های ما را برداشتند و مورد عمل قرار دادند تا باینجا رسیدند یا میگویند دنیا اگر
این دستورهارا عملی میکرد چنین وچنان می شد آری من میتوانم در اطلاق خود
به نشینم در عالم خیال بروی اقیانوس اطلس يك کشور پهناور می بسازم و برای آن
بناهایی با هزار طبقه درست کنم ولی تمام این کشور خیالی را دو کلمه حرف حساب
نقش بر آب میکند)

آری من هم میگویم خنده آور که هیچ تنگ آوز است اگر کسی بگوید اروپائیان
قانونهای اسلام را عملی کردند و باینجا رسیدند اروپائیان بکجا رسیدند آیا اروپای
امروز را که مشتی بیخرد آرزوی آن را میبرند باید جزء ملل متمدنه بشمار آورد ؟
اروپائی که جز خون خوارگی و آدم کشی و کشور سوزی مرامی ندارد و جز زندگی
تنگین سرتاسر آشوب و هوسرانیهای خانمانسوز منظوری در پیش از نیست باقانون
اسلام که کانون عدالت و دادگری است چه کار ؟ اروپائی که هلیونها همجنس خود را
در زیر تانگه ها و آتش توپخانه ها بدیار نیستی فرستاده و میفرستد باز او را از نوع
بشر میدانید و برای او حسرت میبرید ؟ اف بر این آدمیزاده بیخرد
اروپا بکجا رسیده که از او ستایش میکنید اروپائی که صدها هزار تن بعب
در شهرهای هم کیشان خرد ریخته و ریشه حیلست زندهای مظلوم و کودکان خردسال
را از بیخ و بن کنده باز نام او را در طومار انسانی میآورید ؟

کجا قانون اسلام در اروپا قدم گذاشته آنچه در اروپا است سرتاسر بیدادگریها
و آدم دری ها است که اسلام از آن بیزار است ، آنچه در اروپا است دیکتاتوری ها و
خودسری ها است که قانون عدالت از آن برکنار است کشور گشائی های هیتلری از
قانون خرد بیرون است و بشر باید بکدل و یکجهت این مغزهای پراز آشوب و فتنه
جو را بامشت آهنین خورد کند تا جهان بآرامش خود برگردد ، اگر تمدن اسلام

در اروپا رفته بود این فتنه ها و آشوب های وحشیانه که درندگان نیز از آن یزارند در آنجا پیدا نمیشد اروپا بکجا رسیده تا ما قانون او را با قانون خرد تطبیق کنیم ، زندگی امروز اروپا از بدترین زندگانیهاست که با هیچ قانونی آنرا نمیتوان وفق داد لکن شما بیچاره های ضعیف العقل یکسره خود را در مقابل آنها باخته بطوری که قانون خرد را نیز فراموش کردید و آنچه اروپایی کند خوب و میزان تمدن را همان میدانید و این از بزرگترین خطاهای شماست

و اما اینکه میگویند اگر دنیا این دستورها را عملی میکرد چنین و چنان می شد و شما آنرا خیالاتی خوانده نقش بر آب کردید از بیخردی شماست که چیزی را ندیدم و نسجیده مورد انتقاد قرار دادید ، آری اگر قانون اسلام همان است که شما گمان کردید و شمه از قانون مالی آنرا گفتید آن خود بخود نقش بر آب است لکن آن خیالات واهی شماست مانند همان شهرهای خیالی که روی اقیانوس اطلس درست کردید قانون اسلام با خیالهای شما خیلی فرق دارد ، قانون مالی اسلام را تا اندازه دیدید و از قانون نظام آن تا اندازه اطلاع پیدا کردید اگر قانون حقوقی و جزائی آنرا هم میدیدید مطلب را خوب دریافت میکردید و مادر گفتار قانون اندکی از بسیار آنرا میآوریم تا این بیخردان آنرا خیالات نقش بر آب نهند

در چندین قرن ممالك بزرگ اسلامی با عملی شدن نیمه قانون اسلامی بهترین کشورها را تشکیل و بالاترین تمدن را بجهان نشان دادند خوبست دست کم کتاب گوستاو لوبون و کتاب تاریخ تمدن اسلام را ببینید با آنکه در آن کتابها نیز از تمدن اسلام خبری نیست مگر بقدر فهم مصنف آنها که خیلی ناقص تر از آن است که تمدن اسلام را بفهمند آنها و مانند آنها از تمدن اسلام طاقهای نقاشی و ظروف چینی و بنا های مرتفع و پرده های قیمتی را فقط میفهمند با آنکه اینها و صدها مانند اینها در تمدن اسلام جزء حساب نمی آید .

باز گفتارهای میگوید (این دستورهای شما هم اگر عملی بود اول باید ناسمجیده و ناهنجار در کانون خود عملی شده باشد در ایران زیاد بودند پادشاهانی

که با اجازه علماء کار میکردند چرا آنها این گوهرهای گرانبهارا برنداشتند تا بچنگ دیگران افتاد امروز هم که زمامداران و پیشوایان و نویسندگان ما طرفدار دینند بگوئید این اصل مهم دین را عملی کنند تا هم وصولش آسانتر باشد و هم مردم از پول حرام دولت آسوده شوند

این بیخرد دست از گفتار نسنجیده و غلط اندازی های ناهنجار بر نمیدارد نمی داند عملی نشدن يك قانونی بر دو گونه است یکی آنکه خود قانون در وقت عملی شدن مانعی پیدا کند البته چنین قانونی جز خیال بافی چیز دیگر نیست، دیگر آنکه عملی شدن قانون مانعی ندارد لکن مردم بواسطه جهاتی بآن عمل نمیکند این عملی نشدن نقضی بقانون وارد نمیکند مثلاً همه بشر بحکم خرد میگویند که خیانت و بی عفتی و بیدادگری بد است و امانت و عفت نفس و عدالت خوب است لکن در مقام عمل خود بگفته عقل خود عمل نمیکند، اینجا باید گفت این قانونهای عقلی درست نیست خیانت و بی عفتی و بیدادگری خوب است چون پیش مردم عملی است یا باید گفت اگر تمام بشر خائن شوند و بیدادگر باز اینها بد است و عدالت و امانت خوب است

اکنون باید ما در خود قانون نظر کنیم و بد و خوب آنرا از خود آن بفهمیم و مرحله عمل مرحله دیگر است ما در قانونهای حقوقی و جزائی و جنائی و طرز تشکیل حکومت و قانون مالی و اقتصادی اسلام و هر چه مربوط بتشکیل کشور است وقتی نظر میکنیم می بینیم که هیچیک مانع از عمل ندارد و همه مطابق حکم خرد است تنها اگر بقانون قصاص و دیات و حدود اسلام يك سال عمل شود تخم بیدادگریها و دزدی ها و بی عفتیهای خانمانسوز از کشور برچیده میشود کسیکه بخواهد دزدی را از جهان بردارد باید دست دزد را پیریدن کوتاه کند و گرنه با این حبس های شما كمك کاری بدزدان و دزدی کردن است. زندگی بشر را باید بقصاص تأمین کرد وزیر سر این قتل قصاصی حیات توده خوايیده و **لَكُمْ فِي الْمَقْصَاصِ حَيَوةٌ** و گرنه با چند سال زندان کار درست نمیشود، اگر زن و مرد زنا کار را صد تازیانه میزدند اینهمه

مرضهای تناسلی خانمان بر انداز در کشور ایجاد نمیشد این عواطف کودکانه شماها هیچگاه بر قانون خرد نیست از این جهت بریدن يك دست خیانتکار را که هم در اصلاح روح خود او دخالت دارد و هم در اصلاح کشور میگوئید خلاف عاطفه است لکن کشتن صدها هزار جمعیت را در زیر آتش بارها و آتش زدن شهرهای بزرگ را برخلاف عاطفه نمیدانید شما انگاره خرد را گم کردید کشتن یک نفر قاتل و تخم قتل را باین کشتن از جهان بر افکندن از جمعیت جهان کاستن است لکن يك مملکت را در زیر بمبهای آتش زانیست و نابود کردن کاستن افراد توده نیست آو خ از این آدمیزاده بیخرد و اینکه گفتید پادشاهان زیاد بودند که با اجازه علماء کار می کردند از بی اطلاعی از تاریخ است زیرا آن اجازه ها اجازه های صوری تشریفاتی بوده و گرنه آنها نیز بگفته علماء و بقانون اسلام عمل نمی کردند با این حال بعضی از قوانین اسلام که در آن وقت نیمه عملی بود مانند قانون قضاء صدمرتبه بهتر از این داد گستری بیداد گراست که امروز در کشور ما پیش چشم همه جریان دارد با این وضع اسفناک که برای فلج کردن اعضاء مملکت و افراد توده بهترین وسیله است

ما بعد از این در این موضوع سخنی می گوئیم تا مطلب روشن شود و اما زمامداران و نویسندگان مانیز بسیاری طرف بادی هستند و معدودی طرفدار هم دین را بخیال خود تفسیر می کنند و زبان اینها از دسته اول اگر بیشتر نباشد کمتر نیست حق کشیهای روشن این نویسنده می گوید (می گویند اگر مردم راستی دیدند يك حکومت ملی و داسوزی دارند خود پشتیبان آن خواهند شد و این پولهایی را که بنام وقف و نذر و وصیت و غیر از اینها در راه دیگر خرج می کنند در این راه می دهند چنانکه اینکار در تاریخ نظیر هم دارد می گویم اگر يك توده تربیت درستی داشته باشند و یا اگر هم تربیت ندارند باری اخلاق نيك فطری خود را از دست نداده باشند ممکن است چنین کارهایی کنند ولی از چنین مردمی که دستورهای دینی شان چیز هایی است که در این کتاب نمونه آنها می بینید چنین انتظاری نتوان داشت از کسانی

که خویش و همسایه خود را گرسنه می گذارند و در چنین روزگار سیاهی دسته دسته
 بزیارت میروند شما انتظار فداکاری برای کشور هم دارید عجب خیال خامی
 این درست است که توده با داشتن تربیت درست یا از دست ندادن اخلاق فطری
 کارهای خوب و مفید برای کشور و توده میکند، لکن سخن در این است که آیا
 عهده دار تربیتهای درست تربیتهای دینی است یا این تربیتهای که امروز در کشورهای
 جهان برپا است همه میدانیم که اساس تربیتهای دینی توجه دادن توده است بفضایل
 روحی و معنویات و توسعه دادن نظرهای محدود مردم است از این چهار دیوار کوچک
 جهان مادی بیک فضای غیرمتناهی جهان نورانی غیبی و اساس تربیتهای مادی امروزی
 زیست دادن همین زندگی مادی طبیعی است و منحصر کردن زندگانی است بهمین زندگی
 جهان ظاهری آنکس که با این تربیت بزرگ شد جز اینجهان چیزی نمبیند و آنرا
 هم برای خود میخواهد و زندگی همه بشر را فدای خود میکند و اگر بگوید کشور
 و توده خدمت میکنیم یا اصلاً عوام فریبی میکند و برای اداره زندگی خود میگوید
 یا اگر خدمتی کم و بیش کند باز برای منافع شخصی میکند زیرا ساختمان اینگونه
 تربیت مناسب باغیر از نفع طلبی نیست و هرگز ممکن نیست بی جهت کسی منافع
 خود را فدای دیگران کند، لکن اگر کسی با آن تربیتهای دینی بزرگ شد زندگی
 را چون منحصر باین عالم نمیداند و چشم داشت بیک زندگانی بالاتر و یکجهان وسیعتر
 دارد منافع طبیعی خود را فدای منافع بزرگتری میکند، این شخص وقتی شنید که
 خدای جهان در قرآن میگوید مثل آنها که برای خدا خدمت بتوده و کشور میکنند
 مانند اشخاصی است که یکدانه بکارند و هفتصد دانه بردارند و خدا بفضل خود بهر
 کس بخواهد بیش از اینها میدهد، روح خدمتگذاری بتوده و کشور در او پیدامی
 شود، تعلیمات دینی سرتاسر تزریق فداکاری و خدمتگذاری در راه کشور و توده
 است. آری آن دین که شما از پیش خود تراشیدید و قانون آنرا بنظر توده جلوه
 دادید همانطور است که میگوئید ولی دین آن نیست و دستورات دینی از آن دور

است خوب است خوانندگان محترم بکتاب وسائل که یکی از کتب دینی است رجوع کنند و ابواب زکوة و صدقات و فعل معروف و جهاد و عشرت و سایر بابهای آنرا که در اینگونه موضوعات است به بینند که دستوری بهتر از آنها برای تربیت های اخلاقی و عملی پیدا میشود و آیا کسیکه با آنگونه تربیتها سروکار داشت برای خود وظیفه جز خدمت بکشور و توده فرض میکند آنگاه غرض رانی این نویسندگان بیخرد را خود بفهمد. از همه اینها گذشتیم در همین سال گذشته که روزگار سختی این کشور مظلوم و این توده ضعیف بود و فقراء در این کشور در هر گوشه بسختی و ناگواری روزگار میگذرانند چه اشخاصی این روزگار را برای این کشور پیش آوردند و مایه حیوة و خوار بار آنها را برای یکان بد دیگران دادند و خود آنها را بسختی و فشار و اگذار کردند و پس از این پیش آمد چه اشخاصی برای اعانت و همراهی با توده گرسنه قیام کردند خوب است بروید دفاتر صندوق اعانه موجود است به بینید آنگاه که مردم را از مردن نجات دادند آنها بودند که دسته دسته گریلا میرفتند یا آنها که دسته دسته سینما و تئاتر میرفتند آری گاهی هم یکی دو نفر منتظر الوکاله در میان اینها پیدا می شود ولی نظرشان فقط به همان کرسی و کالت و هزاران مقابل جبران کردن از راههای غیر مشروع است که همه میدانید. در سال (۵۳) که شهر قم را سیل خراب کرد و هزاران اشخاص بینوا بی سر و سامان شدند چه اشخاص باهمت مردانه و حس دین داری از جابر خاستند و برای آنها ساختمان کردند و آنها را از بی خانمانی نجات دادند جز بهمت بزرگ شیخ بزرگوار مرحوم حاج شیخ عبدالکریم و همراهی گروهی دیندار اینکار انجام گرفت، آری آنروز هم یکی دو نفر کلاهبردار برای اعلان در روزنامه ها از جیب دیگران يك چیزی دادند

باز یهوده ها و میگوید (آری خدا حس نیکی خواهی را در آدمی نهاده اگر از الله ها آنرا در راه یهوده بکار برند بهمان قانع خواهند شد چنانکه اگر کسی شهوت جنسی خود را در راه نامشروع بکاربرد از راه مشروع منصرف می

شود اینست که ببینید در ایران اینهمه پولهای گزاف بنام نذر و وقف و وصیت داده میشود ولی در میان آنها خیلی کم است چیزی که راستی دردی از مردم دوا کند)

ما که میگوئیم اداره تبلیغات دینی باید بهمانطور که دین دستور داده جریان پیدا کند برای همین است که حس نیکی خواهی در راه یهوده بکار نرود لکن یهوده هارا باید حساب کرد به بینیم از چه قرار است آیا یهوده ها عمل کردن بآداب دین و مراسم دینداری است اگر نذر و وقف و وصیت از یهوده ها است از چه جهت خدا در قرآن و پیغمبر اسلام در احادیث مسلمة از طریق شیعه و سنی عمل کردن بآنها واجب شمرده در سوره حج آیه (۳۰) میگوید (ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ) و در ستایش کسانی که عمل بنذر میکنند در سوره دهر آیه (۷) گوید (يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا) و همینطور در باره وصیت و عمل کردن بقراردادها، قانون اسلام لازم دانسته عمل بآنها را و از این راه با همه نواقص که در کار هست باز خدمتهای بزرگی بکشور و توده شده این همه مدارس و دانشکده های دینی که شما بحساب نمیاورید و هایش از این بعضی از خدمتهایی که این مؤسسه ها بکشور و توده کرده نوشتیم از همین نذر ها و وقفها و وصیتها است، همین مجالس و روضه و یادبودها که شما بیخردان آنها را یهوده میدانید و ما هم آنها را ناقص میدانیم با همه نقصانها باز خدمت های خوب میکند در همین مجالس کم و بیش سخنرانیهای مفید و گفتگوهای اخلاقی که در کمک کاری بحس نیکی خواهی مدخلیت بزرگ دارد میشود و در اثر آن توده توجه بمعنویات پیدا میکند و بواسطه آن بسیاری از مفاسد اخلاقی ریشه کن میشود، خوب است يك مقایسه میان همین مجالس یا همه نواقص که آنها را یهوده میخوانید و مجالسی که باسم سینمای اخلاقی در این کشور برپا میشود بکنید تا ببینید که گویی ها درست روشن شود و بدانید این بیخردان با چه چیزها طرفیت و از چه چیزها هواداری میکنند یادست کم در ضمن یهوده ها نامی از آنها نمیبهرند

اگر اداره تبلیغات دولت اسلام رایج شود خواهید دید که از همین نذر و نصیت و وقف و از همین مجالس که شما نام پیوده سر آنها میگذارید چه خدمتهائی بکشور و توده میشود و بیشك نیمی از اداره کشور را اینگونه چیزها میچرخانداگر زمامداران آنقدری که در برداشتن اینگونه اساسها جدیت داشتند در تنظیم و ترتیب آن لکن بادت روحانی نیمی از این جدیت را داشتند بکشور و توده سودهائی می رسید که در گمان شماها نیاید لکن چه باید کرد همه در فکر خویشند و چون دانسته اند که اینگونه تأسیسات باغرضها و شهوت رانی های آنها مخالف است در بر انداختن آنها کوشش میکنند و بادت کم کمکی بآنها نمی کنند و اما اینکه می گوید اینهمه تکیه ها برای عزاداری و مدرسه ها برای طلاب و گنبد و بارگاهها از این اوقاف درست میشود لکن يك بیمارستان یا دارالعبزه یا دارالایتام یا مکتب خانه و مانند اینها نشنیدیم بر پا شود می گوئیم باینکه مردم عهده دار اینگونه تأسیسات را دولت می دانند و دولت حاضر هم هر كس يك تأسیس از این قبیل کرده در آن دخالت های بیجا کرده بطوری که مردم را از اینگونه مؤسسه ها پشیمان کرده باینحال اگر درست در شهرستان های این کشور بررسی شود خواهید دید که اینگونه مؤسسه ها بیشترش از دیندارها و بنام دین بنا شده و افسار گسیخته ها هیچگاه سروکاری باینگونه کارها نداشته و ندارند، خیرات ایندسته كمك کاری بمجالس بال و تأثر و سینماها است که وقت و مال و اخلاق توده را بباد فنا داده و فضایل آنها را مبدل بر ذایل نموده است

یکنظری بطب یونان این نویسنده بعات همیشه بی مراعات تناسب می گوید (در کشوری که دانشگاهی داشته مانند جندی شاپور که درس خواندگانش بز شك پادشاهان بودند کار بجائی رسید که بز شكانش یا از یهودیها شدند و یا از کسانی که پیش خود تحفه حکیم مؤمنی را خوانده بودند)

استادان دانشگاه جندی شاپور همان اطباء رومی و یونانی بودند که طب عالی

یونان را بدانش آموزان ایران آموختند و طب یونانی را در کشور رواج دادند
 اکنون باید دید چه کسانی طب یونان را که برای علاج کلیه امراض مزاجی
 بهترین وسیله بود و باسهلترین راه مطابق اقتصاد این خدمت را بهتر از طب امروز
 اروپا انجام میداد از میان بردند و ریشه آنرا برای همیشه از جهان بر انداختند و چنین
 خیانت بزرگی بخصوص بکشور ایران کردند

همه میدانیم که در این قرن اخیر که طب اروپائی بایران آمد و در قسمت
 جراحی از آن چیزهائی دیدند و البته قدمهای بزرگی هم در این قسمت برداشته گرچه
 نصیبی چندان از آن عاید ما نشده و معلوم هم نیست بشود لکن باز کم و بیش خدمت
 هائی بتوده کرده است

ایرانیها و خصوصاً زمامداران یکباره خود را باخته و بطوری در همه چیز
 تسلیم اروپائی شدند که خود باطب یونانی باهمه قوی بمبارزه برخاستند و بقیه از
 یادکارهای اطباء یونان را که در ایران در گوشه و کنار یافت میشد بطوری محدود
 کردند و در فشار گذاشتند که آنها معلومات خود را برای دیگران ابراز نکردند و
 باخود در زیر خاک همراه بردند و مشتی جوانان بی تجربه را با تحصیلات بسیار ناقص
 و گرفتن دیپلم باوسایط و پارتی بازی ها و آنچه شما بهتر میدانید دولت بر آن دسته
 کمی که یادکارهای طب یونانی بودند چیره کرده و اساس آن طب را از جهان برای
 همیشه برچیدند و امروز که دکترهای بزرگ کشور بر خطای خود آگاه شدند و
 پیش آنها ثابت شد که برای علاج ناخوشیهای مزاجی از قبیل تیفوس و تیفوئید و هانسد
 آنها علاوه جز عمل بر طبق دستورات یونانی نیست و علایم ای اروپائی خدمت شایانی
 نمیتواند باینگونه مریضا بکند جز افسوس و ندامت راهی ندارند

امروز در تمام کشور ایران که بقول شما دانشگاهی مانند جندی شاپور داشته بکنفر
 که قانون ابوعلی را بفهمد معلوم نیست باشد و این ضربتی است که این کشور از دست
 اجانب بوسیله زمامداران بیخرد ما خورد.

یکی از دکتراهای امروزی میگفت بر ما و برد کترهای بزرگ این کشور ثابت شد که کاری از طب اروپا جز جراحی بر نمیآید و داروهای اروپائی معالج نیست بلکه مسکناتی است که ما بکار میبریم و انتظار آن داریم که مرض دوره خود را تمام کند و یا بخوبی یا بهلاکت منجر شود. گفتیم پس چرا دکتراها اینمطلب را بر مردم نمیگویند گفت کسی قدرت این گفتار را ندارد و درست گفت

امروز همه چیز کشور ما باهم جور است و تا بیک شجاعت ادبی در نویسندگان ما پیدا نشود اصلاح آن نخواهد شد. امروز اگر کسی از طب اروپائی یا زندگی اروپائی انتقادی کند مورد هو و جنجال بسیار واقع خواهد شد و از نظر جوانان تحصیل کرده ماساقت میشود لکن با همه حال ممکنست در بین آنها کسانی بفکر بیفتند و سنجش هائی کرده راهی بخطا کارهای خود پیدا کنند و برای دوره های بعد از این طرفدارانی برای این مسلك هم پیدا شود و قدمهایی برای سعادت نسل آتی برداشته شود.

هان ای نویسندگان قدری بخود آئید و از یخزدان نهرا سید و گفتنیهارا بگوئید و زندگی بر آشوب اروپا چشم شمارا از حقایق نبندد

همه شنیدید در زمان تصدی رضاخان همین شاه کنونی بتیفومید مبتلا شد در وقتیکه تمام دکتراهای درجه اول کشور از درمان آن مأیوس شدند طایف طالقانی با دستور طب قدیم او را علاج کرد. خوب بود با چنین امتحانی رضاخان باز مامداران آنروز بفکر این بیفتد که طب کشور خود ما نیز باید دست کم در حساب بیاید لکن بقدری اینها خود را باختند و انگاره را از دست دادند که حاضر نیستند برای خود جزئی فضیلتی قائل شوند و با حس و هوش خود هر طور شده است مبارزه میکنند که مبادا برخلاف اروپا سخنی بگویند

همه میدانید اروپائیها در شکسته بندی هیچ تخصص ندارند و بجای بستن موضع عضو را بسیار شود که میبرند و در ایران استادانی بودند که هر عضو شکسته را بطوری میبستند که مانند روز اول میشد و اکنون هم کم و بیش اشخاصی هستند که در این

فن ازد کترهای درجه اول مابتهر و بالاتر هستند لکن از بی عنایتی دولت در این باره
اینها نیز از میان میروند و این خسارت بزرگ بکشور عاید میشود

آشفته گویها و این نویسنده چون يك منظور درستی در سخن گوئی ندارد
پریشان نویسیها باشفته گوئی میپردازد و میگوید (یکی از کارهای نيك
رضاخان گذراندن قانون فروش اوقاف و صرف آن در راه فرهنگ و بهداری بود)
و در چند صفحه قبل میگوید (تنها راهی که بخاطر میرسد و با هیچ قانون و عقیده هم
مخالف نیست اینست که امروز در کشور ما موقوفات زیادی است که مصرفش روضه
و مانند آنست اگر درآمد آنها بانظارت يك رئیس روحانی و سازمانی درست ولی
غیر دولتی در این راه (یعنی برای اداره روحانیت) صرف شود هم مال وقف بمصرف
خود رسیده و هم بزرگترین خدمتی از این راه بدین وزندگی شده)

يكجا مصرف وقف را برای خرج روحانی تعیین میکند و با هیچ قانون و عقیده
مخالف نمیداند . يكجا بهترین کارهای رضاخان را فروش اوقاف و صرف در راه
فرهنگ و بهداری میداند و ما بیشتر ثابت کردیم که روی اصل مالکیت که پایه اش
بر اساس خرد و دین است هیچکس نمیتواند برخلاف گفته صاحب ملك تصرفی در آن
بکند و یکی از کارهای بسیار بد رضاخان همین بود که ملکی را که یکی با دسترنج
خود پیدا کرده و مصرفش را برای کارهای دینی یا دنیایی قرار داده کسی بیجهت آنرا
بر خلاف گفته او خرج کند یا بفروشد و بمصرف دیگری برساند

حال صرف نظر از آنکه فرهنگ امروز کشور بیچه حالی است و مصارفی که
برای آن میشود نتیجه های واژگونه از آن گرفته میشود و اداره فرهنگ ما سازمان
فساد اخلاق و کانون فجایع است و اداره بهداری ما دردی از مستمندان و نیازمندان
دوا نمیکند و هر چه کوشش میشود در جنبه تشریفاتی آن میشود از قبیل ساختمانها
و گل کاریهای باشکوه لکن مریضهای بیچاره مستمند در گوشه مسجد ها و کوچه ها
از یزدانی و بی پرستاری جان میدهند و کسی نیست که آنها را گرد آورد در حالی که

سالی کرورها مخارج بیمصرف در همین وزارت بهداری میشود و همه نویسندگان و روزنامه نگاران میدانند و هیچ سخنی نمیگویند برای آنکه بیشتر آنها نیز از سر همین کرباسند و اگر در میان آنها یکی هم پیدا شود شجاعت ادبی ندارد و ازداد و فریاد مشتی بی ارج میترسد.

یکی از چیزهایی که نیازمند باصلاح است همین روزنامه ها و مجلات و هفتگی ها است که امروز باین صورت اسف آوراست و در حقیقت بعضی از آنها را باید کانون پخش فساد اخلاق و فحشاء گفت برای نشر بیعتیها و افسار گسیختگی ها هیچ چیز امروز بیشتر از این اوراق تنگین کمک کاری نمیکند.

این حیوانهای شهوتران که میخواهند بانام ترقی کشور با دخترهای جوان مردم برقص و عیش و نوش بپردازند باز دست از این کشف حجاب تنگین که عفت و درستی عضو جوان حساس ما را بیاد داد و از خیانتهای بزرگ رضاخان باین کشور بود بر نمیدارند غافل از آنکه باخواست خدا بهمین زودی دینداران بامشت آهنین مغز بیخرد آنها را پریشان خواهند کرد و اساس شهوترانی آنها را بر شان خراب خواهند نمود بطور کلی روزنامه هائیکه در زمان دیکتاتوری میدان دار و از عمال بزرگ دیکتاتوری محسوب میشدند امروز باید هلت آنها را بیش از ورق پاره شناسد. این اوراق تنگین که در آن روز نشر افکار و الفاظ بیخردانه رضاخان را میکرد ضرر شان از صدها احمدی و مختاری برای توده و کشور بیشتر است. مختاریها اگر در تنگینای محبس يك بیچاره را خفه میکردند یا آمپول آب گرم میزدند اینها احساسات شرف آمیز يك توده را خفه میکنند و تزریق بیعتی و خیانت يك کشور پهناور مینمایند نوك قلم اینان صدها مقابل مسموم تر و بدتر است از نوك سوزن آمپول احمدیها آنکه انسان را از يك توده مأیوس میکند و بما میفهماند که احساسات توده در این بیست سال بکلی خفه شده است آنست که روزنامه هائی را که همه در منزل دارند و دیدند که زر گترین عمال دیکتاتوری بودند باز آنها را آ بونه هستند و خریداری میکنند

اگر احساسات میهن دوستی و شرفخواهی آنها نمرده بود خوب بود اوراق این روزنامه ها و هفتگی ها در میدان شهرستانها آتش زده شود تا نویسندگان برای همیشه تکلیف خود را بفهمند ، و بسا که همه چیزها را بردند و از همه بدتر بردن حس دینداری بود که همه شرفها و فضایل در سایه آن محفوظ بود

اولوا الامر کیست ؟ نویسنده نتیجه سخنان خود را اینجا چنین مینویسد : (نتیجه آنکه برای آدمی مسلم مدیری لازم است و اینکارها هم حق هیچ شخص و یا دسته بالخصوص نیست بلکه حکومت تنها برای اداره توده است پس تنها کسی میتواند حاکم باشد که بهتر از عهده اینکار بر آید حال اگر توانست وظیفه خود را بخوبی انجام دهد اولوا الامر او است و اطاعتش واجب و گرنه باید او را برداشت و لایقی را بجای او گذاشت چنانچه در صدر اسلام همان اشخاصیکه آنچه اطاعت از خلیفه داشتند عثمان را گشتند)

مادر گفتار امامت معنی اولوا الامر و اینکه باید بحکم خرد چه اشخاصی باشند بیان کردیم خوانندگان با آنجا مراجعه کنند تا رسوائی اینان را بفهمند ، اینجا باز میگوئیم شما که میگوئید اولوا الامر اگر بوظیفه عمل کرد اطاعت او واجب است لابد واجب بودن اطاعت یا بحکم آیه قرآنست که میگوید (أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ) و یا بحکم خرداگر مقصود آنست که خدا اطاعت اولوا الامر را واجب کرده و اولوا الامر مانند رضاخان و مصطفی کمال و دیگر سلاطین هستند اگر آنها برخلاف گفته خدا و پیغمبر چیزی گفتند ما اطاعت خدا و پیغمبر را باید بکنیم یا اطاعت اینان را دست از اطاعت هر کدام برداریم خلاف گفته خدا عمل کردیم . پس تکلیف آنها را که میخواهند باین آیه عمل کنند خوبست معین کنید و اگر بگوئید هر کس برخلاف گفته خدا چیزی گفت اولوا الامر نیست و ناچارید همین را هم به گوئید پس کلیه سلاطین و کلیه خلفاء که برخلاف گفته خدا چیزی گفته اند لایق منصب اولوا الامری بحکم عقل نیستند و فقط کسی میتواند اولوا الامر باشد که در تمام دوره

مأموریت هیچ حکمی برخلاف گفته خدا و پیغمبر نکند

پس اولوالامر همانست که پیغمبر در حضور هفتاد هزار جمعیت بازوی او را گرفت و به مردم معرفی کرد و همان اولوالامر که الان در پس پرده غیبت است تکلیف امروز را تعیین کرده و مادر جواب پرسش پنجم شرح آنرا تا اندازه دادیم بآنجا مراجعه شود. و اگر مقصود آنستکه بحکم خرد انسان باید از سلطان اطاعت کند جواب آنرا نیز در پرسش پنجم دادیم تکرار نمیخواهد

آری در اینجا سخن دیگری است و آن آنستکه این افسار گسیخته ها انجام وظیفه را مانند فروش اوقاف و راه انداختن اینهمه فجایع و بی عفتیها میداند چنانچه خود او گفت بهترین کارهای رضاخان فروش اوقاف بود و برای مانند اینها آنگونه سلاطین خوبست که همه یکفرم هستند

بازیهوده ۳۰ وئی نویسنده از پیش خود تفسیر آیه زکوة را میکند و میگوید: در بارة زکوة (یکزمانی دارائی مردم از نوع خرما و شتر بوده مالیات از آن میگرفتند و امروز هم که از نوع کارخانه و موتور است باید از این بگیرند و قرآن هم با آنکه بارها امر بزکوة کرده در هیچ جا نگفته زکوة را از چه بگیرند)

این بیچاره درد و سطر عبارت چند غلط روشن گفته. یکی آنکه خیال کرده اسلام مالیات بر کارخانه و موتور نگذاشته با آنکه مالیات بر اینها صدیست است در حالتیکه زکوة از صدده تجاوز نمیکند پس قانون اسلام مالیات بر هر چه که در جهان بوده و هست و خواهد آمد گذاشته لکن اینها از قانون اسلام بیخبرند و دیگر آنکه کاری را که نباید بیک کودک خورد سال نسبت داد بخدای جهان نسبت میدهد میگوید خدا امر بزکوة کرده و نگفته باید از چه بدهند

حالا ما از خدا میپرسیم که این چه قانونی است که وضع کردی و برای آن پاداش های سخت قرار دادی و حدود آنرا بهیچوجه تعیین نکردی که زکوة یعنی چه؛ از چه باید داد و چقدر باید داد

آفرین بر این بیخردانی که خدای عادل را چنین معرفی میکنند که انسان را برای يك امر بیسروبائی جهنم میبرد و عذاب میکند ، از اینجا باید فهمید که قانون خدا را نمیتوان سر خود تفسیر کرد و در اسلام برای کسیکه قانون را سر خود تفسیر کند جزا معین شده است باید تفسیر این قانون را از پیغمبر اسلام و اولوالامر بر سر سیم که خود خدا ما را امر کرده باطاعت آنها پس هر چه از آنها درباره تفسیر آن رسید اطاعت کنیم . پیغمبر اسلام با امر خدا مالیات زکوٰه را در همین نه چیز قرار داده و تعیین کرده و برای کارخانه و موتور مالیات دیگر قرار داده ، در پایان کلام میگوید (آن بازرگانی که مالیات نمیدهد و آن کارمند دولتی که خیانت میکند و آن سر بازی که از زیرش در میروند بحکم عقل پیش خدا مسئول است)

باید دید که مالیاتها صرف مصالح کشور میشود یا صرف چیزهای بیهوده چنانچه همه میدانند اگر صرف مصالح کشور شود خوبست بازرگان خود باروی گشاده آنرا بدهد و اگر ملت هم چنین تشخیص داد چه چیز را بهتر از این میدانند که سالی مقداری بدهد برای حفظ مال و جان و کشورش نکن سخن در آنست که باین بیهوده بازیه و این خیانتهای عمال دولت با مردم اگر مالیات ندهند مسئولند

آری پیش کسانی که میخواهند خون بازرگانان را بکنند و بانكهای امریکا و اروپا را پر کنند و پس از کناره گیری بسر وقت آنها بروند مسئول هستند کارمندان دولتی هم البته نباید خیانت کنند . خیانتکاری در قانون اسلام حتی با شخص بد عمل خائن هم حرامست لکن در يك محیط که امانت کاری را بچشم استهزاء نظر میکنند و خیانتکاری را از مفاخر می شمردند و يك کارمند بیچاره که خود را در میان خیانتکاران غرق میکنند هر قدر هم امانتکار باشد فطرت خود را از دست میدهد

سر باز هم باین وضع اسف آور که در سر باز گیری این کشور معمول است و همه میبینند که جز برای اصل استفاده برای مصلحت دیگری تأسیس آن نشده چاره جز از زیر در رفتن ندارد باید این کشور همه چیزش عوض شود تا روی اصلاح بخودش

بیند و گرنه فاتحه آنرا باید خواند

اندر زهای بیخردانه در پایان این گفتار میگوید (ای سرباز بدان تو اگر یکقطره خون دشمن را بریزی به حکم عقل بهتر است از آنکه استغرها را از اشک چشم خود پر کنی. ای پاسبان تو اگر یکشب برای نگهبانی مردم بیدار باشی بالاتر از آنست که که شبهارا بالب جنبانیدن احیاء بگیری)

اسلام و قرآن از همه کس بیشتر برای فداکاری در راه استقلال کشور و نگهبانی از توده دعوت کرده اسلام است که از کشتگان در راه خدا و در میدانهای جنگ قدر دانیها کرده و گفته گمان نکنید که آنها مرده اند آنان زندگانی ابدی دارند و در ناز و نعمت در پیشگاه خدا جاوید اند، اسلام فداکاران خود را هیچگاه فراموش نکند و تادنیاد نیاست نام شهیدان در راه آزادی و حریت را بزرگی و سرفرازی میبرد، اسلام است که برای یکقطره اشک در راه فداکاران خود پاداش دهد تا نام فضیلت و شهامت آنها برای همیشه باقی باشد، اسلام خون شهیدان در راه خود را نمیگذارد از جوش بیفتد و حس فداکاری را در سربازان باینوسیله بیدار میکند

شمانویسندگان در خطاهای هستید گمان میکنید باین اندر زهای بیخردانه در سرباز و پاسبان حس فداکاری و امانت پیدا میشود. آنچه که سرباز را برای فداکاری در میدانها حاضر میکند ایمان است. دینداری و وظیفه شناسی میآورد.

شما اگر سربازان را بیاد بود فداکاران دعوت کنید احساسات آنها را بیشتر تحریک میکنید یا فراموشی آنان آنها را بخوانید، پاسبان اگر در دل شب خدا را نزد خود حاضر بیند و با یاد خدای یمنای حاضر شب را بروز آورد برای امانت و پاسبانی بهتر میامی شود یا خدا را در نظر او کوچک و یاد خدا را لب جنبانیدن بگوئید؟ کیست که در میدانهای سخت و تاریک جنگ و در مواقع باریک که سرباز جان خود را در خطر مرگ می بیند با و پشت گرمی و قوت قلب روز افزون بدهد و حس شجاعت و شهامت و فداکاری و امانت را در او بجوش آورد جز ایمان بزندگانی همیشه و نعمتهای

جاویدانی؟ چه چیز است که از قلب یاسبان در تاریکی شب یاسبانی کند و نگذارد
شریک دزد شود جز یاد خدا و ایمان پیاداش دولت

اگر بجای این سرودهای بیمغز که شهوات را در سر باز بحر کت میآورد تبلیغات
دینی میکرد و سربازان و یاسبانان را بادیندان و روحانیین آمیزش میداد و بجای
موجهای تنگین رادیوی امروزی که حامل فساد اخلاق است موجهای حامل فضایل
و اندرزهای دینی میان توده پخش میکرد کشور بوضع کنونی در نمیآمد و سربازان
و یاسبانان باین روز نمی افتادند

سربازان که عهده دار استقلال و یاسبانان که نگهبان آسایش و امنیت کشور
هستند از دیگر طبقات نیازمندتر بروحانی و ورزشهای روحی هستند! فسونها که
نویسندگان ما خواب و زهامداران خواب ترند

در پایان این گفتار از خدای جهان بیداری و کشور دوستی آنان را خواهانم

گفتار پنجم - قانون

پرسش نهم و پاسخ (آیا بشر حق دارد برای خود قانون وضع کند یا نه؟ اگر
آن دارد آیا اطاعت چنین قانونی واجب است یا نه در صورت
وجوب اگر کسی تخلف کند سزایش چیست)

جواب این پرسش را در پرسش پنجم نوشتیم خوانندگان بآنجا رجوع کنند
اینجا نیز میگوئیم مقصود از اینکه بشر قانون وضع کند اینست که بکفر یا چند نفر
از پیش خود يك قانونی وضع کنند و آنگاه بر افراد يك کشور واجب شود که بآن
عمل کنند و اگر عمل نکنند عقل آنها را تکوینش کند و برای آنها جزائی قائل شود
چنانچه قوانین کشورهای جهان از این قرار است اگر مقصود اینست این برخلاف
حکم روشن خرد است هیچکس نمیتواند بگوید که قانون بکفر یا چند نفر بیجهت
برای يك کشور لازم الاطاعه باشد بطوریکه بحکم عقل متخلف مجرم تشخیص داده شود

شما خود را از این عادات جاهلانۀ کشورهای جهان که همه اش بر اساس دیکتاتوری بنا نهاده شده گرچه اسم های دیگری مانند مشروطه و دموکراسی و کمونیست و سوسیالیست روی آنها گذاشته باشند بیرون کنید و آنگاه بحکم عقل خالی از عادات رجوع کنید ببینید حدود اختیار یک نفر انسان چیست آیا جز تصرف در حدود دارائی خود و آنچه بطور مشروع بدست آورده میتواند باشد انسان چنین اختیاری در قانون عقل دارد که در مال و جان يك توده دخالت و برخلاف میل آنها دست درازی کند

اگر چند نفر تحصیل کرده که از تمام بشر تحصیلاتشان بیشتر بود دور هم نشستند و گفتند مایک قانون گذرانندیم از پیش خود که رژیم سلطنت ایران بجمهوری برگردد یا افراد این کشور فلان مقدار پول بدهند که ما برای آنها يك مؤسسه برق درست کنیم آیا دولت حکم این اشخاص را هر چه دانشمند و تحصیل کرده باشند لازم الاجراء میداند یا این قراردادها را بیپوده میداند و اگر بخواهند دنبال این قرار داد و وضع قانون عملی هم بکنند آنها را مجرم تشخیص میدهد و محاکم صالحه آنها را محاکمه میکنند ، اگر بشر چنین حقی بحکم عقل داشته باشد چطور اینها را مجرم میگویند ؟ جمله کلام آنکه بشر چنین حقی ندارد و هر قانونی که وضع کند جز سیاه مشقی نیست و بحکم خرد احکام هیچکس بر هیچکس نافذ نیست مگر حکم خدای جهان که چون همه جهان مخلوق و مملوك او است عقل حکم او را بر همه کس نافذ و لازم الاطاعه میداند ، اینها همه در صورتیست که احکام بشر را احکام خردمندانه و برای مصالح مردم بدانیم که باز عقل حق نمیدهد بکسی که برخلاف میل دیگران تصرف در جان و مال آنها بکند گرچه برای صلاح خود آنها باشد مگر در بعض موارد خیلی نادر لکن چنین چیزی در حکومت های بشری سابقه ندارد که احکام آنها بر صلاح دیگران باشد

شما در تمام کشورهای جهان بکنظر بیندازید از آن روزی که تاریخ پمانشان

میدهد که بشر برای خود حکومت تشکیل داده تا امروز که حکومت‌های بزرگ با نام‌های مختلف میان توده بشر برپاست بینید غیر از این هست که یکدسته بازور سر نیزه حاصل رنج‌های طبقه زیر دست را فدای استفاده‌ها و شهوت‌رانی‌های خود می‌کنند لکن نام‌هایی روی آن گذاشتند که توده را با آنها سرگرم و اغفال میکنند با نام وطن و حفظ استقلال کشور و احترام قانون کشور و دیگر الفاظی از این قبیل حاصل خون دل دیگران را برای خود ذخیره میکنند و خود آنها از همه کس بی‌علاقه‌تر به وطن و کشور و از همه قانون‌شکن‌تر هستند شما برای امتحان هر يك از اینها را که داد عظمت کشور و وطن دوستی می‌زنند و از همه او را راست‌گو تر تشخیص دادید سر هر شغلی هست یک نفر دیگر را که برای وطن بهتر از او میتواند خدمت کند یا و معرفی کنید که این شغل را برای آن شخص لایق‌تر درست کند و خود چون مانند او نمی‌تواند خدمت کند از آن شغل استعفاء دهد آنگاه خواهید وطن دوستی و کشور خواهی آنانرا فهمید برای چیست تمام افراد بشر وطن و هر چه مانند آنست برای خود می‌خواهند و ممکن نیست خود را فدای وطن کنند آری در آنها گاهی حب شهرت پیدا میشود و تزریق دیگران کمک میکند فداکاری هم میکنند لکن آنهم در اشخاص ساده لوح پیدا میشود و کلاه بردارها که در رأس توده هستند کمتر بچنین کارها اقدام می‌کنند

شما در همین کشور به بینید بر سر وزارت و وکالت چه رسوائی‌ها میکنند و چه دسیسه‌ها و قانون‌کشی‌ها میشود اینها برای خدمت به کشور و خدمت بقانون است تمام قانون‌های جهان راه‌های حيله اینست که بشر برای استفاده خود باز کرده و با نام‌های مختلف بر دیگران تحمیل میکند فرق اینست که حيله گری هر دسته که بیشتر است نام‌های خود در آری آنها فریبند تر و زور زیور دار تر است ، هیچ فرق اساسی میان مشروطه و استبداد و دیکتاتوری و دموکراسی نیست مگر در فریبندگی الفاظ و حيله گری قانون‌گذارها ، آری شهوتران‌ها و استفاده‌چی‌ها فرق میکنند کمونیستی

همان دیکتاتوری است با اختلاف اسم و گرنه باز یکدسته رنجبر و یکدسته شهوت ران یکدسته حزب کارگر و یکدسته دیگر در رأس آنها حکومت میکنند و خون آنها را میمکند و در قصرهای با عظمت و اتومبیل های آخرین سیستم بهیش و عشرت اشتغال دارند اکنون باید گفت بشر با اینحال حق قانونگذاری دارد و اطاعت از آن واجبست ؟ از اینجا باید بدانید که قانون گذار باید کسی باشد که از نفع بردن و شهوت رانی و هواهای نفسانی و ستمکاری برکنار باشد و درباره او احتمال اینگونه چیزها ندهیم و آن غیرخدای عادل نیست پس قانون گذار غیر خدا نباید باشد و چون عقل حکم کرد که قانونگذاری وظیفه خداست و هیچکس چنین وظیفه ندارد و حق قانون گذاری هم ندارد باید حکم کنیم باینکه خدای عادل وظیفه خود را انجام داده و گرنه لازم میآید خدای عادل را وظیفه نشناس و خائن بدانیم ، چه خیانت بالاتر از آنست که این همه گروه های گوناگون و جمعیت های خودسرها بجان هم بیندازد و برای آنها يك قانون خردمندانه قرار ندهد و با سکوت بآنها اجازه خودسری و خونخواری و بیدادگری و ستمکاری بدهد ، اگر از برای خدای جهان اول مرتبه ادراك و عدل را قائل شویم اورا از این بیخردی و ستمکاری بری کنیم

از اینجا است که دانشمندان دیندار میگویند دین قانون بزرگ خدائی است که برای اداره کشورهای جهان و چرخانیدن چرخهای زندگی آمده است و هر کس بآن عمل کند بسعادت دو جهان میرسد

يك نظر بمندرجات میگوید (دین امروز ما میگوید تنها قانونی رسمی و اطاعتش كتابچه پوسیده لازم است که از شرع رسیده باشد و قانون های دیگر همه من درآوردی و بلکه بدعت است شما اگر در همینجا کمی دقیق شوید یکی از سرچشمه های بزرگ بدبختی این کشور را خواهید یافت)

ما در جواب پرسش پنجم ونهم ثابت کردیم که بحکم خرد غیرقانون خدائی قانون دیگر نمیتواند رسمی باشد و در جواب پرسش پنجم از آیات قرآنی گواه بر

گفته خود آوردیم.

پس اینکه این نویسنده میگوید دین امروز ما میگوید اشاره بآنکه دین اسلام نمیگوید از بی خبری از قرآن و اسلام است و یا برای غرض رانی چیزی را گفته و گرنه مطلب روشنتر از آنست که بر کسی پوشیده باشد که دین اسلام تمام قانونهای عالم را که از مغزهای سفایسی مشتی بیخرد در آمده باطل کرده و هیچ قانونی را در جهان قانون نمیداند و قانون اسلام را خداوند جهان برای همیشه فرستاده و برای همه بشر نازل کرده و ما برای اثبات این سخن گواهائی از حکم خرد و قرآن داریم که بقدر ضرورت بعضی از آنها را در جواب پرسش دهم می آوریم

و اما اینکه گفته است شما یکی از سرچشمه های بزرگ بدبختی کشور را خواهید یافت از کمال بیخردی است

چه شد که عمل کردن بقانونهای خدای جهان که اساسش بر عدل و درستی است موجب بدبختی کشور است لکن عمل کردن بقانون پوسیده این کشور که از مغز مسموم اجنبی ها که منافع کشور شما و منابع ثروت کشور را فدای کشورهای خودشان میخواهند بکنند از خوشبختی کشور است ، بگفته های خدا و پیغمبر رفتار کردن سرچشمه بزرگ بدبختی است لکن بگفته چند نفر و کیل که با این ترتیب خود را بکرسی و کلت برای استفاده های غیر مشروع میرسانند رفتار نمودن سرچشمه خوشبختی است ، علاوه دولت که بقانون اسلام عمل نمیکند و قانون کشور ها که قانونهای آش در هم جوش همه مغزها است . پس کو آن نیک بختی ها که نصیب این کشور تا کنون شده است

آری از همه نیک بختی ها يك كلاه لکني نیم خورده دیگران و يك کشف حجاب عفت سوز خانمان بهم زن و چندین خیابان عریض و طویل بارفتن منابع ثروت و فضایل اخلاق نصیب این کشور شده است شما از همین خوشبختی ها انگاره دیگر خوشبختی های خود را بگیرید و بفهمید نویسندگان امروز ما بادست کی دارند این تزییقات را

بتوده میکنند و مقصود آنها که عمل بدین و قانون خدائی را بدبختی کشور و عمل به قانونهای اجانب را از خوشبختیها و انمود میکنند چیست؟ اف بر این آدمیزاده بیخرد و آرخ از این خوابهای سنگین.

باز یهوده گوی باز این نویسنده با همه بیخبری که از قانون اسلام دارد که و ماجر اجوی نمونه های آنرا در کتابچه نگین او دیدید و باید خرد و معلومات او را فهمیدید کور کورانه میگوید (این مسلم است که قوانین شرع هر اندازه هم جامع و کامل باشد باز محال است که بتواند همه احتیاجات بشر را در هر جا و هر زمان تأمین کند چنانکه ما امروز احتیاج بقانونهای زیادی داریم مانند قانون ثبت و بانک و مرور زمان و آیین دادرسی و محاسبات و بودجه و گمرک و عده ها مانند آن که از شرع نرسیده)

آفرین بر این معلومات سرشار و عقل کامل، مقصود شما از اینکه قانون شرع هر چه کامل باشد نمیتواند به همه احتیاجات بشر برسد آنستکه خدای جهان چون کشورهای ما خیلی زیاد است و افراد آن بسیارند و زمانهای زیاد بر آنها میگذرد نمیتواند اطلاع بر احوال و احتیاجات این همه اشخاص پیدا کند و برای همه قانون جامعی که با احتیاجات همه برسد وضع کند اگر چنین است آفرین بر این خداشناسی ما خدائیرا مدیر این جهان پهناور میدانیم که ملیون ملیون منظومه های شمسی را در تحت تربیت خود اداره میکند و از ذره از ذرات جهانهای پهناور پیدا و نهان که علم بشری تا آخر هم بقطره از آن دریای بی پایان نخواهد رسید غافل نبوده و نخواهد بود و جمیع احتیاجات هر موجودی پیش او آشکار و روشن است و برفع آنها قادر و توانا است

آنخدائی که از احتیاج مثنی انسان که در همین منظومه شمسی خود ما هم دره ناقابل است با آنکه منظومه شمسی ما با هر چه در او است در میان این فضای بی پایان از ذره ناقابل کوچکتر است بیخبر است و نمیتواند برای احتیاج آنها قانونی

درست بیاورد ما اورا بخدائی که نمی پذیریم هیچ از يك انسان کاملی هم اورا بی
ارج تر میدانیم ، شما خدا را كوچك و بی مقدار میدانید که بقانونهای او اشکال میکنید
و گمان میکنید از قانون ثبت و گمرک بیخبر است و علم او باینجا نرسیده که قانون
گمرک وضع کند ، اینك ما باید قانونهایی را كه شمرده بررسی کنیم به بینیم خدا
برای آنها چه تکلیفی معین کرده

یكنظر بطور کلی قوانینی را كه نویسنده میگوید که کشور با مرور زمان بآنها
بقوانین کشور محتاج میشود و در شرع از آنها اثری نیست بردو گونه است
یکی آنها اینكه باقانون شرع مخالف است مانند مالیات بر فواحش و باندرل مسكرات
و مانند اینها اینگونه قوانین برای مملكت و توده مضر و برخلاف صلاح کشور است
و اگر کسی آنها را یككان یككان بررسی کند خواهد فهمید چه ضررهائی از اینگونه قوانین
پوسیده بر کشورهای اسلامی وارد شده و از این قبیل است قانون قضائی و دادرسی
و معاملات نامشروع و قانون ازدواج و مانند اینها

شما از همان قانون ازدواج انگاره دیگر قوانین را بگیرید یك نفر جوان را در
موقع غرور شهوت برخلاف سنت طبیعت که از سنن بزرگ الهی است برای تعیین
بلوغ سه سال از ازدواج مشروع محروم کنند جز كمك كاری بشیوع فحشاء و فساد
اخلاق توان بر آن نامی گذاشت ؟ بلوغ شرعی مطابق بلوغ طبیعی است که سنت تغییر
ناپذیر است و حکم برخلاف آن راه انداختن فحشاء و خلاف عفت و كمك كاری بامراض
گوناگون تناسلی است که نسل باك جوانان ما را بر میاندازد . این اخلاط جوانهای
تازه رس در حال غرور شهوت با خانمهای جوان شهوتران با آن وضع فجیع سر و پا و
سینه برهنه بازیتهای گوناگون ، آن موسیقیهای طرب انگیز شهوت زای رادیوها
و دیگر آلات طرب ، آن تربیتهای مسموم استادان بی عفت ، آن عنایت های دولت و
زمامداران کشور بر راه انداختن چرخ فساد با محروم بودن جوانها از ازدواج مشروع
چه فسادهایی در کشور ایجاد میکند ، چشم داشت صلاح و اصلاح از چنین کشور و

توده ناهمی نیست ؟ امید پیدا شد روح عفت و شهامت و شجاعت در افراد جوان این چنین کشور خیالی باطل نیست ؟

و دیگر از قوانین که با امروز زمان در کشور نیازمند بآنها میشود آنگاه است که با قانون شرع مخالف نیست و امروز در نظم مملکت و ترقیات کشور دخالت دارد اینگونه قوانین را دولت اسلامی میتواند بتوسط کارشناسان دینی تشخیص دهد که با قانون اسلامی تطبیق کنند و وضع نمایند مثلاً اگر برای حفظ کشور یا حفظ شهرستان ها محتاج بآئین نامه ها یا قوانینی شدند که برخلاف قانون اسلامی نبود و کارشناسان دینی تشخیص آنرا دادند مانعی از وضع و جریان آن نیست چنانچه در آیه ۶۲ از سوره انفال که ما در باب نظام اسلامی آنرا آوردیم میگوید هر طور توانستید و مقتضی بود باید در مقابل دشمن قیام کنید و باین بیان راه سخنان پوچ این نویسنده بسته میشود زیرا قانون ثبت و بانک و مانند آنها اگر مخالف با قانون اسلام شد که قانون نیست و اگر مخالف نشد و در نظام یا ترقیات کشور دخالت دارد دولت میتواند مطابق صلاح کشور آنها را بجریان بیندازد اگر چه اسمی از آنها در قانون اسلام نباشد . مثلاً در صدر اسلام بواسطه محدود بودن کشور اسلامی نیازمند بیانک و ثبت املاک و سرشماری و مانند اینها نبودند و ساز و برگ ارتش در آن زمان باین زمان مخالف بوده و وزارت پست و تلگراف نبوده یا به این تشریفات نبوده لکن قانون اسلام از تشکیل آنها اساساً جلوگیری نکرده

اکنون باید کارشناسان دینی که علماء اسلامند نظر کنند هر يك از این تشکیلات که مخالف قوانین اسلامی نبود و کشور بآن نیازمند بود در تشکیل آن موافقت کنند و همینطور ساز و برگ ارتش در این زمان بهر طوری صلاح کشور است باید تهیه شود و ابداً قانون اسلام با اینگونه ترقیات مخالفت نکرده و قوانین اسلامی با هیچیک از پیشرفتهای سیاسی و اجتماعی مخالف نیست و اینگونه نافرمانی های شما جز فساد انگیزی و فتنه گری راه دیگری ندارد

قانون ثبت در اسلام قانون ثبت بطوریکه الان در جریان است برای کشوری که قانون دادگستری صحیحی ندارد و دچار شدن باین بیدادگری که بنام دادگستری معروف است از بزرگترین گرفتاریهاست برای توده مورد احتیاج است که با هر حیلۀ هست گرفتار شدن در محاکم پیش نیاید لکن قانون دادگستری اسلام که پس از این اشاره بآن میشود بطوری وضع شده است که بهیچوجه نیازمندی بقانون ثبت پیدا نمیشود با همه وصف در قانون اسلام نیز برای ثبت اسناد تا آنجا که نیازمند بوده قانون وضع کرده است، چنانچه در آیه (۲۸۲) از سوره بقره که طولانی تر آیات قرآنی است مقرراتی بیان فرموده و این بیخبران ماجراجو آنرا جزو حساب نیاوردند باین خیانت گری و حیلۀ بازی باید چه نام نهاد؟

واما قانون بانک از فروع قانون معاملات است که در اسلام برای آن هزاران قانون وضع شده است و این ماجراجویان بیخرد از آن بی اطلاعند و بیجهت بستیزه برخاستند، قانون معاملات در اسلام مانند دیگر قوانینش مراعات صلاح کشور و توده را بطور کافی کرده حتی معاملات شخصی را که برخلاف صلاح کشور و توده است باطل دانسته و از معاملات مسکرات و قراردادهای برد و باختی و معاملات آلات و ابزار بازیگرها و ساز و نوازها و پولهایی که در راه تآثر و مجالس رقص و سینما و بال و مانند آنها که هر يك سرچشمۀ فساد اخلاق توده است مصرف میشود و تمام چیزهایی که فساد دارد جلوگیری کرده است

در تمام قوانین اسلام جنبه های اجتماعی و اخلاقی بطور کافی مراعات شده است اکنون باید چه کرد که مشتی هرزه گرد بامشتی الفاظ بی معنی هر گونه تهمت را روا میدارند و از هیچ بی آبرویی کوتاهی نمیکند و باخدای عالم و قانون بزرگ او دشمنی میکنند؟ اینها خیانت بفرهنگ نیست؟ اینها با مصالح کشور و توده بازی کردن نیست؟

آئین دادرسی
در اسلام

شکفتا! که این فرومایگان باین پایه معلومات بچنگ قرآن و اسلام برخاسته و بقانون خدا اشکال میکنند، ما نمیدانیم

راستی بایه معلومات اینها همینقدر است یا آنکه خود را بجهالت زده و از روی دشمنی چنین دروغهای روشن را بدین میبندند؟ میگوید (آئین دادرسی در شرع نیست) با آنکه آئین دادرسی در اسلام از بزرگترین آئین ها و هزاران مواد خردمندانه دارد و اگر کسی کوچکتر اطلاعی از قانون دادرسی اسلام و شرایطی که برای قاضی و شاهد تعیین کرده داشته باشد میداند اساس این قانون چیست و همینطور اگر کسی بوضع جریان محاکمه و آسانی فصل خصومت و در عین حال نزدیک بودن آن بکشف واقع و حقیقت درست برخورد کند خواهد فرق میان قانون خدا و قانون بشر را فهمید اینجاست

اشاره چند ماده از قانون قضاوت اسلام میآوریم تا بایه دانش این نویسنده معلوم شود

شرایط قاضی
در قانون اسلام بطوری بقضاوت و گرانی بار آن و بزرگی
در اسلام
مقام قاضی اهمیت داده که در کمتر چیزی آنگونه سفارشها

کرده تا آنجا که (۱) حضرت امیر المؤمنین (ع) بشریح قاضی میگوید تو در یک مجلسی نشستی که در آن مجلس نمی نشیند مگر پیغمبر یا وصی پیغمبر یا کسیکه شقی باشد، و حضرت صادق (ع) میگوید از قضاوت احتراز کنید که آن مخصوص پیشوای عالم با احکام قضاوت و عادل میان مسلمانان است و در روایت است که قاضی بر لب جهنم است با اینگونه سختگیرها قاضی را محدود کرده اند و در قانون اسلام برای قاضی شرایطی است که اگر مراعات آن شرایط و دیگر شرایط قانون دادرسی شود کمتر حقی باطل میشود در صورتیکه با سرعت اوقات کار محاکمه نیز تمام میشود، ما اینجا بعضی از شرایط قاضی را بقانون اسلام مینویسیم (۲) خوانندگان مقایسه کنند میان آن و قانون امروز و قاضیهای کنونی آنگاه خود حکمیت کنند

۱- کمال عقل و رسیدن بحد بلوغ پس اگر کسی بالغ نباشد یا عقلش کامل

نباشد نمیتواند قضاوت کند

۲- ایمان یعنی اعتقاد با اصول دین و مذهب

۱- در وسایل باب قضاء این حدیث و حدیثهای بعدی مذکور است ۲- رجوع بکتابهای فضاء شود

۳- طهارت مولد یعنی باید حلال زاده باشد

۴- باید مرد باشد زیرا حق قضاوت ندارند

۵- باید عادل باشد یعنی دارای قوه باشد که بواسطه آن از تخلف قانونهای

خدائی احترام کند کسیکه تخلف از قانون کند و گناهکار باشد حق قضاوت ندارد

۶- باید عالم با احکام قضاوت باشد و قانون اسلام را بداند از روی اجتهاد

۷- باید قوه ضبط و حفظ داشته باشد پس اگر نسیان بر او عارض میشود و

کم حافظه است حق قضاوت ندارد

شرایط و آداب واجب و مکروه و مستحب بسیاری نیز هست که ما ذکر نکردیم

شما همان کمال عقل و عدالت را ببینید و مقایسه کنید با حال قاضیان امروز ما که

بسیاری از آنها جوانانی هستند که حتی از شرب مسکرات که بگفته خدا و اطباء، قوای

دماغیه را مختل میکند احترام نمی کنند کسانی که از مجلسهای سینما و تئاتر و قمار و

هر چه شما بهتر میدانید پشت میز قضاوت بیایند باید از آنها چه توقعی داشت . می

خواهید اینها با این خرجهای هنگفت امروزی که حتماً حقوق دولت بازندگانی بر

عیش و نوش آنها تکافو نمیکند و هیچ ایمان و تقوایی هم در کار نیست حقوق مردم را

حفظ کنند و حق کشی نکنند و از رشوه احترام از کنند هر کس این احتمال را درباره

این قاضیان جوان ما بدهد از قانون خرد بیرون رفته هر کس جزئی سروکاری با

داد گسترهای این کشور دارد مطلب را بهتر از ما میداند نیازمند بگفتن و نوشتن نیست

شاید گفته شود در زمان سابق هم که قضاوت بدست آخوندها بود بسیاری مراعات

این شرایط را نمیکردند و رشوه میگرفتند و حکمهای بیجا میدادند میگوئیم درست

است که آنوقت هم بقانون اسلام عمل درست نمیشد ولی این را نباید گناه قانون

حساب کرد اگر دولت اسلامی تشکیل میشد البته جلوگیری از آن خود سری ها هم

میشد لکن هیچگاه نگذاشتند دولت حق تشکیل شود تا قانونهای آن بجریان بیفتد

و از حق کشیها جلوگیری شود

در قانون اسلام برای گواه نیز شرایطی قرار داده که اگر مراعات شود حق کسی را تضییع نمیکنند و همین طور در جریان محاکمه چیزهایی را مراعات کرده که وقت متحاکمین را اینقدر که می بینید تلف نمیکنند در این جریان کنونی ممکن است يك محاکمه ده مرتبه تجدید شود و ده بیست سال يك محاکمه طول بکشد و گاهی بارت باولادها برسد آنگاه چه وقتها تلف وجه پولهای غیر مشروع خرج وجه سرگردانیها برای متحاکمین پیدا میشود کم و بیش آنرا همه میدانیم.

در جریان يك محاکمه آنچه مطلوب است آنستکه اولاً هر چه زودتر کار تمام شود و طرفین سراغ کارهای دیگر خود بروند و ثانیاً آنکه ضررهای غیر مشروعی بطرفین نرسد و ثالثاً محاکمه طوری انجام بگیرد که حتی الامکان حق بصاحبش برسد قانون اسلام این سه چیز را بطوری مراعات کرده که اگر طبق قانون محاکمه جریان پیدا کند و شرایط قاضی و شاهد و محاکمه مراعات شود ناچار این سه چیز تأمین میشود یا دست کم یکی دوتایی از اینها میرسند لکن در قانونهای داد گستری امروزه گره هائی بکار طرفین افکنده میشود که برای باز کردن آن يك عمر لازم دارد در اینجا ممکن است يك وکیل زبردست حق روشن مردم را پایمال کند یا دست کم تا آخر عمر نگذارد حق بصاحبش برسد لکن در قانون اسلام وکیل هر چه زودتر دست باشد خیلی کم میتواند اشتباه کاری کند. چون میزان فصل خصومت طوری است که باتشخیص قاضی تمام میشود و زبردستی و قانون دانی وکیل کمتر دخالت در آن دارد. در قانون اسلام ممکن است در یک روز پیش يك قاضی بیست محاکمه ختم شود در حالیکه ممکن است در يك محاکمه با قانون امروز با چندین سال وارد اصل ماهیت دعوی نشود.

اما قانون مرور زمان از بدترین بیداد گریها است که باید هر چه زودتر آنرا لغو کرد. گذشتن زمان چه دخالت در باطل شدن حقوق مردم دارد اینها تقلیدهای کور کورانه ایست که با هیچ قانون عدل و عقلی نمی سازد زبانهای قانون داد گستری

رازماداران و نویسندگان میدانند لکن هیچیک در فکر اصلاح نیستند تا این بیداد
 گریهارا از کشور براندازند و نصف وقت و پول توده را نگذارند در راه بیپوده مصرف شود
 ما پیش از این قانون بودجه اسلامی را ذکر کردیم قانون حسابداری هم دنبال آنست
 و از قوانین فرعی است که بودجه نیازمند بآنست و باید جریان داشته باشد و بودجه
 اسلامی بطوریکه دیدید نیازمند تر از دیگر بودجه ها است بحسابداری زیرا صندوق
 بودجه باید مختلف باشد و از مخارج بودجه تأمین قرا است که البته حسابداری
 دقیق لازم دارد و ثابت کردیم که قانون گمرک برای کشور ضرر دارد و بتجارت زیان
 وارد میکند مگر از اجانب با قرارداد و معاهده که دولت اسلامی نیز میتواند هر وقت
 صلاح دانست هر قدر خواست بگیرد

قانون باید ریشه اش نویسنده کتابچه میگوید (قانون تاهنگامی زنده و برپاست
 در دلهای باشد که ریشه اش در دلهای مردم جا گرفته باشد و گرنه مانند

درخت کاغذی است که ظاهرش درخت است ولی از یکباد سرنگون میشود)
 درست است که بایداری قانون در وقتی است که در دل مردم ریشه دوانده باشد
 لکن باید دید علت آنکه توده در این کشور ایمان بقانون ندارند و تخلف از زیر بار
 قانون را برای خود سرفرازی میدانند چیست و آیا در این تخلف تقصیر باکی است
 هر قانون وقتی در نظر توده میتواند محترم باشد و مردم بآن ایمان و عقیده داشته
 باشند که دارای چند جهت زیر باشد

۱- قانون گذار را مردم شخص صالحی تشخیص داده باشند که در قانون گذاری
 جز مصلحت کشور و توده نظر دیگری نداشته باشد و خود او از شهوت رانی و نفع طلبی
 بکلی برکنار باشد و اگر دیدند قانون گذارها شهوت ران و مقام طلب شدند و برای
 اشغال کرسی و کالت و وزارت از هیچ جنایتی نگذشتند ناچار مردم بقانون آنها ایمان
 نمیآورند و نباید هم توقع داشت که ایمان بیاورند

۲- خود قانون خردمندانه باشد و اصلاح کشور و توده در آن مراعات شده

باشد پس مانند قانون نظام اجباری و داد گستری و گمرک و بیشتر قوانین کشور خود قابل عقیده و ایمان نیستند

۳- آنکه خود قانونگذار از زیر بار قانون خود در نروند و خود آنها در عمل کردن بقانون راهنمای توده باشند پس باید هیچیک از قانونهای این کشور را قابل این ندانیم که ریشه در دل توده بکند زیرا همه میدانید که قانونگذار خود بیشتر متخلف از قانونند و این نیازمند شرح نیست

۴- آنکه توده بدانند که اگر آنها بواسطه عمل بقانون حاصل دسترنج خود را دادند و زمامداران آنها بدرد کشور میزنند نه بکیسه خود و زمامداران ما و اعضا کنونی دولت خود را پیش توده اینطور معرفی نکردند.

اینجا است که باید عمل نکردن بقانون و ایمان نداشتن بآن را تقصیر قانون گذاران و زمامداران دانست و هیچ توقع نداشت که توده از روی ایمان و عقیده حاصل زحمت خود را برای این بیهوده کاریها برایگان بدهد و کیسه مشتی خیانتکار را بی جهت پر کند

اینکه ما می گوئیم قانونگذار باید خدا باشد و کارمندان دولت باید بآن شرایطی باشند که قانون اسلام معین کرده برای همین است که بآن مقررات ممکن است قانون در دل مردم ریشه بکند و توده ایمان و عقیده بآن پیدا کنند

علت خرابیها چیست این نویسنده تکرارهای بیجا خیلی میکند زیرا مطلبی ندارد ناچار باید باختلاف عبارت چندورقی تهیه کند تا اسم کتابچه روی آن بتوان گذاشت اینجا باز تکرارهایی میکند پس از آن میگوید (جهت چیست که سر باز دیگران خود را زیر تانک و دهان توپ می اندازد ولی مادر پشت میز و کنار بادزن و بخاری حاضر بانجام وظیفه نیستیم، چرا در کشورهای دیگر يك جبهه بآن پهناور مرتب خوار بار میرسانند ولی دولت مادست روی هر چه گذاشت مانند قوطی لوطی غلامحسین همه چیز از زیرش در می رود، چرا در جاهای دیگر ملیونها زن برای سر بازی نیست

اسم میکنند ولی ما برای فرار از کار رشوه میدهیم)

پس از ذکر اینها خود چیزهایی برای آن میتراشد و رو بهمرفته میخواهد اینها را هم کردن دینداران یا ملاها بگذارد گرچه صراحتاً نمیکوید

ما از این نویسنده باز باید تشکر کنیم که بهمین ها قناعت کرده نگفته علت اصلی جنگ جهان و حمله و حسیانه آلمان بهلستان و آدمخواری های اروپائیان و حشی ملاهای ایران هستند یا آنکه جهة عمده مجلسهای رقص و بال و دکانهای فروش مسکرات و استخرهای شنا و پیشاهنگی دختران و صدها مانند آن تعلیمات ملاها و عقیده بدینداری و رفتن بزیارت است.

راستی این دوسه صفحه کتابچه را درست بخوانید و رسوائی این نویسنده انجام گسیخته را ببینید پشت میز نشینی که میبیند قانون از مغز بی ادراک چند نفر شهوت پرست که خود آنها از همه قانون شکن تر هستند تراوش کرده است روی چه میزان انجام وظیفه دهد فرضاً وظیفه شناس باشد

سربازی که می بیند از سر لشکرها گرفته تا بالا و پائین همه نظام و وظیفه را آلت استفاد های شخصی خود قرار دادند و از هفت دیال و ده شاهی حقوق آنها هم چشم نمی پوشند و در وقت سختیها هم اول کسیکه لباس نظام را تبدیل میکند و بالباس شخصی فرار میکند سر لشکرها و مانند آنها هستند چنانچه همه دیدید میخواهید زیر تانک بروید؟ توده که دید مالیات این کشور خرج یکدسته خیابان گردد و شهوت پرست میشود و بیت المال تأمین پارکها و اتومبیل های شخصی را میکند توقع دارید باروی گشاده و چهره باز مالیات را روی دست گرفته تقدیم مأمورین دولت کنند؟ مردم همه اینها را شناخته و همه معایب را دیدند دیگر نمیتوان آنها را بانام عظمت کشور و استقلال وطن و پاره از این الفاظ فریبنده گول زد که بدون چون و چرا هرچه بدست میآورند بدهند دیگران بکیسه بزنند و بانک های آمریکارا پر کنند باید فکر نوی بکنید و حیل تازه بکار بیندازید و از راه دیگری توده را اغفال نمائید

دین و عقل و طبیعت نویسنده کتابچه باز بعبادت خود بتکرار پرداخته ماخلاصه
دوسه صفحه آنرا میآوریم :

میگوید (آدمی در راه محتاج برهنماست ولی خدا چشم و عقلی هم بما داده
پس ما راه خدا را با سه چیز میتوانیم بشناسیم اول گفته های مسلم برانگیختگان خدا
دوم عقل که آنرا دلیل میگوئید ولی در عمل بحساب نمی آورید سوم آئین طبیعت که
اراده الهی را بیان میکند ما چون دیدیم که برای اعضای گوناگون ما مدیری است
بنام مغز که همه را برای انجام مقصود بکار وامیدارد می فهمیم که توده هم مدیر لازم
دارد و البته قانون و سر باز میخواهد و چون دیدیم گردش این جهان از روی آئین
طبیعت است و دیدیم آنانکه بیرون از آئین طبیعت چیزی گفتند بدستشان هیچ نبود
می فهمیم که معجزه و کرامت و شفا و مانند اینها دروغ است با حرف هم نمیشود آئین
خدا را عوض کرد ، نتیجه آنکه دین و عقل و طبیعت سه پیک راستگو هستند و هر چه
آنها گفتند درست است)

ما طول کلام را دیگر لازم نمیدانیم لکن میگوئیم شما که میگوئید گفته مسلم
برانگیختگان خدا یکی از راهنماها است و قرآن را از گفته های مسلم آنها میدانید
پس چرا برخلاف قرآن در این چند صفحه کتاب اینقدر سخن گفتید مگر در قرآن
معجزه های انبیاء را نیاورده چنانچه در گفتار اول رسوائیهای شما را روشن کردیم
ما هم می گوئیم برای کشور مدیر و قانون لازم است لکن مدیر باید کی باشد و قانون
باید چه باشد و قانونگذار باید چه کسی باشد در اینها حرف داریم و سخنان خود را
گفتیم مراجعه کنید تا بیخردی اینان معلوم شود

یهوده و ثنی آن در بیان گفتار خود يك يهوده را که از ارباب افیونی (آمیغ
مرد افیونی و آخشبیج تراش) خود دزدیده و آورده میگوید (خدا دین
را برای آدمی فرستاده که گره هایی که در اثر نادانی در زندگی پیدا شده بکشد نه
آنکه خود گرهی دیگر بر آنها بیفزاید و قوز بالا قوز شود و یا غرض ها و هوس های

هزار و سیصد ساله پیشوایان را تحمیل کند شما اگر دستوری بنام دین دیدید که با عقل و زندگی نمی سازد بدانید این دستور از دین نیست)

اینان زندگی را جز همین زندگی حیوانی دنیائی نمیدانند از اینجهت دستورات دین را فقط با همین زندگی تطبیق میکنند و سازش دین با زندگی را عبارت از سازش با همین زندگی دنیائی میدانند غافل از آنکه اگر زندگی همین زندگی آلوده بهزاران بدبختیها و سختیهاست جز يك کار کودکانه نیست که هیچ دانشمند با خردی پیدایش آن اقدام نمیکند تا چه رسد به خدای جهان که تمام کارهایش بر اساس محکم خرد است ما آن خدا میرا شناختیم که از این ستمکاران و بیدادگران که در این جهان بجان مردم افتادند و خون بیچارگانرا میمکند و در زیر تانکها و دم گلوله های توپ هزاران هزار زن و بچه ییگانه را نابود میکنند بازخواست کند و جهان دیگری داشته باشد که اینان را بسزای خود برساند

ما آن خدائی را شناختیم که این بیچارگان مظلوم را که بیجرم زیر پای ظالمین خورد شدند و زندگانی اینجارا باید بختی و ستم کشی بدرد گفتند در جهان نیکوتری از آنها پذیرائی کند و بجای این سختیها دلتوازیها بنماید

این بیدادگران خیره سر خدای عادل را از بدترین ستمکاران و بیدادگران بمردم معرفی میکنند این خدا شناسی نیست ؟

عقل هر باشعوری میگوید غیر از این زندگی کودکانه یکجهان بزرگی است که خدا کودکان طبیعت را برای زندگی آنجا آفریده و راه نمایان را برای راهنمایی ساز و برگ آن جهان فرستاده و قانونهای خدائی برای تهیه سازمان زندگی آن جهان است گرچه برای این جهان و زندگی آن نیز قانونهایی گذاشته لکن مقصود اصلی تأمین زندگی بی پایان آن جهان است از اینجهت خدا زندگی این جهان را در کتاب آسمانی خود لهو و لعب و کارهای کودکانه خوانده و همینطور هم هست پس اینها که میگویند هر قانونی باز زندگی نساخت قانون خدائی نیست اگر

قانونهاییکه برای زندگی این جهان خدا وضع کرده میگویند هیچ قانونی در دین نیست که بازندگی نسازد بلکه قانونهای اسلام همه اساس زندگانی خردمندان و ساختمان حیات شرافتمندانه است و کمک کار بزندگی است و اگر قانونهای زندگی آن جهان را میگویند مانند نماز و روزه و حج و دیگر آداب عبادات که ساز و برگ زندگانی آن جهان است آنها باید بازندگی آن جهان بسازد و این سازش را کسی جز خدا که این قانونها را آورده نمیداند و عقل بشر کوتاه است از یافتن چگونگی زندگی بعد از این جهان را که چه ساز و برگی برای آنجا مناسب است

خوب است اینها که میگویند ما باقرآن سروکار داریم چند صفحه از آن را بخوانند تا بفهمند خدا باین جهان چه نظر دارد و بآن جهان چه نظر و انسان را برای چه منظوری در این جهان آورده تا تکلیف زندگی خود را بفهمند و دل باین زندگی تنگین سراسر آشوب نبندند

اینجا ما این گفتار را خاتمه میدهیم و از خدا توفیق خوانندگان را میخواهیم

گفتار ششم - حدیث

پرسش دهم و پاسخ (این مسلم است که هم در قرآن و هم در حدیث ناسخ و منسوخ زیاد است و علت این تغییر هم رعایت اقتضای زمان است

حال در جائی که در یک محیط آنهم در یک زمان کمی قانون برای رعایت زمان عوض شود آیا ممکن است در همه روی زمین تا آخر دنیا عوض نشود و بعلاوه اینکه میگویند همه قوانین اسلام برای همیشه است اگر مدرك مسلم روشنی دارد خواهشمند است بیان فرمائید)

این پرسش منحل بدو سؤال شود یکی آنکه دلیلی هست که قانون اسلام برای همیشه و همه جا است دوم اگر دلیلی هست نکته آنکه در بیست و چند سال در قانون نسخهای واقع شده و در این زمانهای طولانی هیچ نسخی واقع نشده چیست

واما اگر دلیل از عقل و قرآن برای اینکه اسلام قانون همیشگی است و قابل نسخ نیست آوردیم فرضاً که نکته نسخ نشدن را ندانیم بجائی ضرر نمیرساند و ما اول دلیل برایین میآوریم که اسلام برای همیشه و همه کس هست گرچه در سؤال بی ترتیب اینرا متأخر ذکر کرده است

گواههای از در قرآن کریم گواههایی است بر اینکه قرآن واحکام اسلام گفته خدا برای همیشه و همه توده بشر است که ما بعضی از آنها را

در اینجا میآوریم

۱- سورة فصّات (آیه ۴۲) وَ اِنَّهُ لِكِتَابٌ عَزِيزٌ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ - یعنی همانا این قرآن کتابی است گرامی که نه در زمان خود و نه پس از خود خط باطل بر آن کشیده نمیشود و قانونی آنرا باطل نمیکند چطور چنین نباشد در حالیکه این قانون را خدای حکیم فرو فرستاده اکنون شما میگوئید باقانونهای اروپائی و قانونهای مجلس که قانون گذاران راهمه میشناسیم ما خط باطل بر قانون خدائی که خدا میگوید هیچ چیز آنرا باطل نمیکند بکشیم و بگفته خدا ارجی نگذاریم . آیا این خدا شناسی نیست ؟

۲- آیات (۴۸ - ۴۹ - ۵۰) از سورة مائده که در برشش پنجم آوردیم در آن آیات قانون کلی ذکر کرده که هیچکس حق ندارد حکمی بکند بغیر آن احکامی که خدا نازل کرده است . حالا قانونهایی که مردم میگذرانند اگر همان قانونهای خدائی باشد جرفی نیست و گرنه بموجب این آیات حکم کننده آن کافر و فاسق و ظالم است .

۳- (آیه ۸۹) از سورة آل عمران وَ مَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَ هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ - اگر دین دیگری غیر از اسلام میآمد این آیه درست نمی شد

۴- (آیه ۴۲) از سورة فاطر وَ اِنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَحْوِيلاً - یعنی هرگز

نمی یابی از برای دستور خدا تبدیل و تغییری و این دلیل همیشگی سنت و دستور خدائی است
 ۵- (آیه ۱) از سوره فرقان تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ

لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا

۶- (آیه ۹۰) از سوره انعام قُلْ لَا اسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

۷- (آیه ۱۰۷) از سوره انبیاء وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ در این

آیات و بسیاری دیگر که باین مضمون وارد است خدا پیغمبر اسلام را بیم دهنده و رحمت
 برای تمام جهانیان خوانده و قرآنرا تذکره و قانون همه جهانیان قرار داده و شک
 نیست که تمام افراد بشر در هر دوره پیدا شوند و در هر کشوری زیست کنند از جهانیان
 هستند پس بموجب این آیات پیغمبر برای همه قانون آورده و اسلام قانون همه جهانیان
 است هر کس باشد و هر وقت باشد و هر جا باشد اگر قانون برای یک زمان یا یک گروه
 باشد تخلف از آن برای دیگر مردم بیمی ندارد و عمل کردن بآن از نیکیها نیست تا
 پیغمبر بیم دهنده همه جهانیان و رحمت برای همه عالمیان باشد و قرآن تذکره
 برای همه عالم باشد

۸- (آیه ۴۰) از سوره احزاب مَا كَانَ مُحَمَّدٌ ابًا اَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ وَلٰكِن

رَسُولَ اللّٰهِ وَخَاتِمَ النَّبِيِّينَ - در این آیه خدا ختم پیغمبری را پیغمبر اسلام اعلان
 کرده پس قانون آسمانی و دستور خدائی که باید بوسیله پیغمبران بیاید دیگر برای بشر
 نخواهد آمد و مادر جواب پرسش پنجم ثابت کردیم بحکم خرد و قرآن که هیچ قانونی
 جز قانون خدا قانون نیست ندارد و پذیرفتن قانونهای بشری از حکم خرد و قرآن بیرونست
 پس معلوم شد که قانون اسلام که آخرین قوانین خدائی است بحکم این آیه
 برای همیشه و همه توده بشر خواهد بود و قانونهای اروپائی که امروز در کشورها
 نیز معمول است جز سیاه مشقی نیست و نباید عملی باشد

ما اگر بخواهیم تمام آیاتی که بر این مقصود دلالت دارد بیاوریم سخن طولانی

میشود اینست که بهمین اندازه اکتفاء کردیم و برای کسانی که نخواهند لجاج کنند کفایت میکند و اشخاص لجوج هم سرانصاف بر نمیگردند گرچه تمام گفته های قرآن را بیاوریم

ما گواه از خرد   گواه از خرد
بر این گفتار   تمام بشر قانون است و باید همه بر آن بناچار گردن بندند

پس از آنکه بحکم روشن عقل برای بشر قانون لازم است و جهان و جهانیان نیازمند بدستور و قانونند و کشورهای جهان را بدون قانون اداره نتوان کرد میگوئیم خدای جهان آیا حق قانون گذاری برای بشر دارد یا ندارد؟ اگر بگوئید ندارد علاوه بر آنکه برخلاف حکم خرد سخن رانیدید و خدا را بی ارج شمردید میگوئیم پس چرا در قرآن و دیگر کتاب های آسمانی برای بشر قانون فرستاد و برخلاف وظیفه خود رفتار کرد ناچار باید بگوئیم خدا حق قانون گذاری دارد؛ در اینصورت آیا او بهتر میتواند قانون گذاری کند یا بشر ناچار باید گفت او در اینصورت آیا قانونی که در اسلام گذاشته برای همه بشر و در این زمان عملی است یا نه؟ اگر عملی نیست چرا تکلیف بشر را در زمانهای پیش معین کرده و در این زمان آنها را سر خود نموده؟ چه دوستی با مردمان سابق داشته و چه دشمنی با ماها دارد که برای آنها قرآن با آن همه قوانین بزرگ فرستاده و تکلیف آنها را در تمام جزئیات زندگی معین کرده ولی ما را بخود وا گذاشته تا هر کاری خواهیم بکنیم و از هر راهی خواهیم برویم آیا دانش خدا این زمان کمتر است و اروپائیان و اعضاء مجلس و پارلمانها از خدا بهتر قانون سازی میکنند که آنها را بخودشان وا گذاشته یا آنکه با بشر ارج کرده و خود را وظیفه دار قانون و داد گستری نمیدانند؟

اینها همه برخلاف قانون خرد است پس ناچار باید گفت این قانون که پس از او بحکم ضرورت قانونی نیامده امروز هم برای همه بشر قانون است و باید عملی باشد باقی بودن قانون اسلام چنانکه احکام عقل بر دو گونه است یکی احکام روشن ضروری است   عقل است که در آن نیازمند بدایل نیست مانند خوبی عقل

و بدی ظلم و بهتر بودن دانائی از نادانی اینگونه احکام را ضروری یعنی حکم واضح و روشن گویند دیگر احکام غیر روشن است مانند علومی که پس از کوشش و تحصیل بدست میآورد چون جبر و مقابله و فلسفه و مانند آن و اینها را احکام نظری یعنی غیر واضح که محتاج بدلیل و کوشش است گویند. همینطور در قضایای تاریخی بعضی قضایا است که از ضروریات و قضایای واضح و روشن تاریخ است

امروز اگر کسی از یکتفر مورخ پرسد که بچه دلیل شما میگویند سلاطین صفویه در ایران سلطنت کردند یا نادر شاه افشار شاه ایران بوده بایک لبخند و استهزاء از او عذر خواهی میکند یا از یک جغرافیائی پرسند که گفته اروپا یکی از قطعات زمین است جوابی جز لبخند باو نباید بدهد و صرف وقت در چنین امر بدیهی و روشنی برای او جایز نیست

بسیاری از احکام دینی بطوری از توضیحات و ضروریات شده است که اگر از او سؤال شود باید سؤال کننده را جزو دیوانگان و بیخردان شمرد مانند آنکه کسی بگوید از کجا که حضرت محمد بن عبدالله دعوی پیغمبری کرد و از کجا که قرآن کتاب دینی او است همینطور که اینها جوابی جز استهزاء ندارد اگر کسی هم سؤال کند بچه دلیل قانون اسلام برای همیشه است و پیغمبر اسلام پیغمبر آخر الزمان و آخر پیغمبران است جوابی جز استهزاء ندارد

پیش تمام مسلمانان در تمام روی زمین همانطور که قرآن را کتاب پیغمبر میدانند و محمد بن عبدالله (ص) را پیغمبر اسلام میدانند و این از ضروریات و توضیحات است که دیگر دلیلی لازم ندارد بهمین روشنی و واضحی مسئله خاتمیت پیغمبر است که هیچ مسلمی در اینکه این از دین اسلام است خود را بدلیل نیازمند نمیداند از شدت وضوح و روشنی آن پس صرف وقت کردن در یک چنین امر و روشنی جز ضایع کردن وقت حاصلی ندارد هر کس دین اسلام را قبول کند خاتمیت را هم باید قبول کند

خواه از احادیث گرچه این مطلب باین روشنی نیازمند دلائل و روایت نیست
بر این گفته لکن اینجابر ای تمام کردن مقصود تمسك بحديث نیز میکنیم
در باب امامت یکی از احادیثی که آوردیم حدیث منزلت بود که پیغمبر
بامیرالمؤمنین فرمود (انت منی بمنزلة هارون من موسی الا انه لانی بعدی) یعنی
منزله تو بیش من منزله هارون است بموسی لکن تو پیغمبر نیستی زیرا پس از من
دیگر پیغمبری نمیآید

این حدیث از طرق شیعه و سنی از متواترات احادیث است و معنی تواتر آن
است که بقدری راویان آن زیاد است که یقین داریم آن از پیغمبر وارد شده است
متواتر بودن این حدیث پیش شیعه معلوم است و نزد سنیان نیز متواتر است (۱) چنانچه
حاکم نیشابوری که از بزرگان و مشایخ اهل سنت است و سیوطی که از محققان نامدار
آن طایفه است تصریح بتواتر آن کرده است و تنوخی که از مشایخ بزرگ سنیان
است يك كتابی مخصوص در اثبات آن نوشته و این حدیث را در صحیح بخاری و
صحیح مسلم و صحیح ترمذی و صحیح ابی داود و صحیح ابن ماجه معروف بسنن ابن
ماجه و صحیح نسائی معروف بسنن نسائی و در مسند احمد بن حنبل امام سنیان نقل
نموده و در نزد شیعه این حدیث از متواترات بلکه فوق آنست و در این حدیث مسلم
پیغمبر اسلام نیامدن پیغمبر دیگر و ختم شدن قانون الهی را بهمین قانون اسلام اعلان
نموده پس هر کس پیغمبری او را باور دارد خاتمیت او را نیز باید باور کند

اکنون با حکم قرآن که صریحاً قانون اسلام را برای همیشه و همه کس دانسته
و حکم عقل خدا داده و حکم ضرورت و حکم حدیث متواتر باز باید گفت که دلیلی
بر این هست که قانون اسلام برای همیشه است و آیا باید باز دست را پیش اروپائیه
و مجلس نشینان دراز کرد و از آنها قانون زندگانی و قانون کشوری و لشگری و قضائی
و دیگر قوانین را یاد گرفت با آنکه در این کتاب دیدیم چه اشخاصی قانونگذار و چه

قانونهای سست و بیهوده گذرانده‌اند

در پیرامون نسخ پس از آنکه ثابت شد که قانون اسلام برای همیشه و همه کس
و منسوخ است و خود خدا در آیه (د) از سوره مائده پس از آنکه
امیر المؤمنین (ع) را بخلافت نصب کرد اعلان کامل شدن دین و تمام شدن نعمت و
خوشنود شدن خود را از اسلام نموده میفرماید **الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ اَتَمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا**

پس قانون اسلام را خدا کامل و تام شمرده و چنین قانونی که در پیشگاه خدا
بکامل و تام بودن شناخته شده و کسی دیگر نتواند آنرا نسخ و ابطال کرد علاوه اگر
قانون خدارا پارلمانها بخواهند نسخ کنند معنی آن تخلف از قانون خدا است که
خرد نمی پذیرد و خود خدائیز قانونی نخواهد فرستاد زیرا که نبوت را چنانچه دیدیم
ختم کرده است.

نکته خرد نسخ در احکام اینجا باید بحکم خرد رجوع کرد و از قانونهای خدائی
اسلام راه ندارد تا آن اندازه که در دسترس خرد است بررسی کرد ببینیم
در اینگونه قانون که اسلام آورده راهی برای نسخ باز است یا آنکه اینها چون کامل
و با هر زمانی مناسب است نباید نسخ شود و نسخ آنها از حکم خرد بیرون است گرچه
این بررسی يك وقت زیادتری میخواید که مقایسه میانه عقاید و آراء و قانونهای
جهانیان یکان یکان با آنچه اسلام آورده شود تا مطلب روشن گردد لکن اینجا نیز
بطور اجمال باید مقایسه کرد تا ببینیم خردی ها روشن شود

چه قانون قابل بطور کلی قانونهایی که قابل نسخ است عبارت از قوانینی
نسخ است است که برای اداره کردن زندگانی معنوی و مادی بشر کافی
نباشد و با قانونی بهتر از آن بتواند زندگانی مادی و معنوی او را اداره کند و همه می
دانیم و در فلسفه اعلی مبرهن است چنانچه رأی فلاسفه را در گفتار اول دیدید که از
برای انسان دو زندگانی است یکی زندگانی مادی دنیائی که در این جهان است و یکی

زندگانی معنوی آخرتی که در جهان دیگر است و از برای هر يك از ایندو زندگانی ساز و برگ و ابزاری است که باید با کوشش انسان تهیه آن شود و در فلسفه اعلا و قرآن کریم و دستورات همه انبیاء ثابت است که ساز و برگ آن جهان را نیز اینجا باید تهیه کرد و برای اثبات این ادعاء همان دستورات روحی انبیاء کفایت میکند و هر کس بقرآن رجوع کند این مطلب را بخوبی خواهد دریافت پس از این مقدمه گوئیم هر قانونی که برای اداره حیات مادی تنها یا معنوی تنها گذاشته شده باشد ما آن قانون را بقانونیت و آن دین را بزرگی نمیشناسیم

قانون های بشری انسان را بهمان زندگانی مادی دنیائی دعوت میکند و از زندگانی همیشگی ابدی منافل میکند و چنین قانونی برای انسان که دارای دو زندگانی است و ساز و برگ هر دو را نیازمند است زبان های ناگفتنی دارد

بکنظر بقانون مادی تمام قوانین بزرگ اسلام دارای این دو جنبه است که هم و معنوی اسلام نظر بحیات مادی و فراهم ساختن ساز و برگ آن دارد و هم نظر بحیات معنوی و ساز و برگ آن مثلا دعوت بتوحید و تقوی که بزرگترین دعوت ها است در اسلام چنانچه تهیه ساز و برگ زندگانی معنوی را میکند در زندگانی مادی و کمک کاری بنظم کشور و حیات اجتماعی و اساس تمدن دخالت کامل دارد يك توده اگر بتوحید و تقوی بودند چنانکه روح آنها بزرگ و کامل میشود کشور آنها نیز با عظمت و زندگانی اجتماعی و سیاسی آنها نیز با عظمت می شود

و قانون مالی مثلا در اسلام که برای اداره کشور و احتیاج زندگانی مادی وضع شده بطوری وضع شده است که جنبه زندگانی معنوی در آن منظور است و کمک کاری بزندگانی معنوی میکند از اینجهت در دادن بیشتر مالیات ها قصد تقرب بخدا که بواسطه آن زندگانی معنوی تأمین و روح انسانی بزرگ میشود شرط شده است و همینطور در قانون نظام و قضاء و دیگر قوانین قانون نظام در کشور های جهان گو که عظمت بکشور بدهد لکن حیات معنوی را بطوری ساقط میکند و روح را از

معنویت می‌اندازد که گفتنی نیست لکن نظام اسلام در عین حال که عظمت کشور را بهتر میتواند اداره کند کمک کاری بزرگ بزندگانی معنوی میکند چنانچه خدا این معنی را گوشزد کرده و کشتگان در راه خود را بزندگانی جاویدان و ناز و نعمت در پیشگاه خود دعوت کرده در اسلام زندگانی مادی و معنوی را بهم آمیخته و هر يك را کمک کار دیگر قرار داده چنانکه قانون شناسان این معنی را خوب میدانند و این یکی از بزرگترین شاهکارها است که از مختصات این قانون است و در قانون های آسمانی دیگر ناچار کم و بیش بوده است و از این مقایسه اجمالی بین قانون جهانیان و قانون خدا خوب میتوان فهمید که این قانون های پیروده چقدر سست و بی پایه است و چنین قانون هایی حق ندارد با قانون خدائی مقابل شود و در پیش آن عرض اندام کند مقایسه میان قوانین ما اگر بخواهیم تشریح کنیم قانونهایی را که برای ساز و برگ زندگانی معنوی وضع شده است نیازمند يك كتاب جداگانه و بحثهای فلسفه میشویم و آن درخور این اوقات نیست اینجا مقایسه میکنیم میان قانونهای کشوری و لشکری اسلام با قوانین دیگر تا معلوم شود این قانون علاوه بر آنکه برای اداره کشور کافیست و هر چه کشور ترقی کند قانون نیز دنبال آن ترقی میکند از همه قانونها نیز بالاتر است قانون مالی اسلام که اساس حیات کشور بر آنست چنانچه در پیشتر دیدیم بطوری وضع شده است که هر چه کشور اسلامی رو به ترقی گذارد مالیات آن بتضاعف ترقی میکند چنانچه از مراجعه بقانون خالصه جات مطلب واضح می شود و يك همچو قانونی که چنین کشی دارد و خود دنبال احتیاجات بزرگ میشود قابل نسخ نیست بلکه برای همیشه و همه کشورها وضع شده است

قانون نظام اسلام نیز همینطور است زیرا نظام اختیاری بقدر احتیاج است و نظام اجباری گاهی بسیج عمومی میرسد و چنین قانونی که هر چه جهان رو به تمدن رود و کشور بزرگ شود آن نیز بزرگ میشود و رو به ترقی میگذارد قابل نسخ نیست و بهتر از آن چیزی تصور نمیشود و قانون قضاوت چنانکه دیدید با بهترین طرز انجام

قانون های یکی از قانونهای عمومی که در اسلام گذاشته است. یکطور
 ناظر بقانون قوانینی است که برای مراعات توده موکل بر قانونهای دیگر
 خدا قرار داده مانند قانون حرج و قانون ضرر و اضطرار و امثال آنها این
 قوانین ناظر بقوانین دیگر است برای مراعات حال مردم

اسلام با گذراندن اینگونه قانونها مراعات مقتضیات زمانها و کشورها و اشخاص
 را بطور کافی کرده است پس اگر در بعضی کشورها یا برای بعضی اشخاص مقتضیات
 چیزی پیش بیآورد بموجب اینگونه قوانین تغییراتی در قانونهای اولی داده میشود و
 اشکال این بیخردان بکلی مرفوع میگردد

یکنظر بمندرجات در گفتارششم میگوید (دین امروز ما میگوید وظیفه را که
 کتابچه پوسیده خدا برای آدمی قرار داده در میان احادیثی است که ما در
 دست داریم و بر این سخن هم دلیل از کتاب و سنت و عقل و اجماع آورده اند ولی همه
 آنها را خودشان جواب داده اند بجز دو دلیل که آنها هم من جواب میدهم و سپس
 دلیل های درست نبودن این اخبار را میآورم)

شما از همینجا خیانتکاری و دروغ بندی بدین را ببینید زیرا قانون های کلی
 اساسی مانند قانون مالیات و قانون قضاء و قانون نظام و قانون ازدواج و طلاق و قانون
 میراث و قانون معاملات از قبیل تجارت و اجازه و صلح و هبه و مزارعه و شرکت و
 مانند آنها و قانون ثبت و قانون مجازات عمومی مانند حدود و قصاص و قانون تبلیغات
 و قانون جلوگیری از منکرات مانند شرب مسکرات و قمار بازی و ساز و نواز و زنا
 و لواط و سرقت و خیانت و قتل و غارت و قانون تطهیر و تنظیف و قانون کلی عبادات مانند
 نماز و روزه و حج و وضو و غسل و امثال آنها همه در قرآن وارد است و در حقیقت احادیث
 تشریح و توضیح همین قوانین کلیه است که در قرآن بطور کلی ذکر شده است

پس اینکه این نویسنده بیخبر میگوید دین ما میگوید وظیفه ما در همین
 احادیث است جز دروغ گوئی و ماجراجوئی نیست و ما پس از این ثابت میکنیم که

فرضاً قانونهای دینی در احادیث باشد اشکالی لازم نمیآید.

واما اینکه میگوید دلیلهائی آوردند و همه را خودشان رد کردند مگر دو دلیل پایه اطلاعات او را بخوبی روشن میکنند زیرا هر کس جزئی اطلاعات از کتاب های اصول داشته باشد میداند که دلیلهائی که از سنت متواتره آوردند مورد قبول آنهاست و آنرا رد نکردند و دلیل های دیگر را نیز بسیاری قبول کردند

در پیرامون دلیل نویسنده در بیان آن دو دلیل که میگوید علماء آوردند و رد انسداد نکردند چنین مینویسد (اول دلیل انسداد است که میگویند ما میدانیم که خدا ما را مکلف کرده و میدانیم که آن تکلیف هم در میان همین اخبار است حال که دست ما بعلم نمیرسد ناچاریم به همین اخبار عمل کنیم)

آنها میگویند جزئی اطلاع بر علم اصول دارند پایه معلومات این پیخرد را خوب میفهمند و نیازمند به بیان برای آنها نیست لکن خوانندگان محترم بدانند و از اهل اطلاع پرسند که این گوینده بکلی برخلاف سخن گفته است زیرا دلیل انسداد را علماء رد کردند و انسداد باب علم را درست نمیدانند بلکه باب علم را باز و مفتوح میدانند و راه بر قانونهای خدائی و تکلیفهای دینی را روشن و باز میدانند و این پیخرد يك دليل انسدادی بگوشش خورده دیگر نمیداند که دلیل انسداد را که در کتابها ذکر کردند برای اینست که یکی دو نفر از علماء آنرا دلیل دانسته اند و دیگران بکسر آنرا رد کردند و امروز احدی از علماء دلیل انسداد را درست نمیداند و همه بکمال و یکجهت آنرا باطل میدانند

اکنون باید باین پیخرد خالی از دانش و خیانتکار بی ارزش چه گفت که يك چنین دروغی را بدانشمندان بسته و دنبال آن بر سوائی و هرزه گوئی برخاسته و همه میدانند که دلیل انسداد هم با همه بی پایه گیش اینطور نیست که این پیخرد گفته بلکه دارای چندین مقدمه است که اینها از آنها پیخبرند و اینقدر ساده نیست که این ساده لوحها بتوانند آنرا رد کنند و در پیرامون آن سخن گویند لکن باید چه کرد

که اینها از هیچ دروغی پرواندارند و از هیچ تهمتی خوددار نیستند خود از پیش خود دلیلی میآورند و بیانی بچه‌گانه در پیرامون آن میکنند و آنگاه برسوائی برخاسته اشکال بر آن میکنند و بیشرمانه بدانشمندان دیندار ناسزاهای میگویند

در پیرامون سیره نویسنده میگوید (دلیل دوم که برای درست بودن اخبار عقلاء آوردند سیره عقلاء یعنی اگر کسی خبری را از جایی شنید

آنرا می‌پذیرد مانند تاریخ پس ما هم باید این اخبار را بپذیریم، آری این سخن درست است ولی تا وقتی که دلیلی بر نادرستی آن نداشته باشیم چنانکه امروز بهمین جهت تاریخ پیشدادیان را نمی‌پذیریم و ما گذشته از آنها که تا اینجا گفته شد شش دلیل بر نادرستی این احادیث داریم)

سیره عقلاء یکی از دلایل‌های محکم بر عمل کردن باخبار است و نظام زندگی تمام مردم و نظام کشورهای جهان بر آنست تمام مال التجاره‌ها که از بلادی بیلادی حمل و نقل میشود و تمام قوانینی که در کشورهای جهان اجراء میشود و تمام تبدیلاتی که از طرف حکومت‌ها و پارلمانها باهالی يك کشور میشود یا بوسیله رادیو یا بوسیله روزنامه همه از این قبیل است نویسنده نیز اصل سیره عقلاء را قبول کرده است لکن شش دلیل آورده بر نادرستی این احادیث و ما آنها را میآوریم و مورد خطای او را ذکر میکنیم:

نویسنده کتابچه این اشکالات را در ضمن سؤال (۱۱ و ۱۲) نوشته پس جواب از این اشکالات عین جواب از آن دو پرسش است

۱- بسیاری از این احادیث با عقل نمیسازد نمونه‌های چندی از این اخبار در گفتارهای پیش گذشت

جواب آنها نیز در این کتاب گذشت لکن فرض میکنیم که روایاتی در کتابها باشد که با عقل نسازد باید همان روایات را کنار گذاشت چرم دیگر کتابها و اخبار دیگر چیست؟ مثلاً شما اگر بگفته خودتان تاریخ پیشدادیان را نپذیرفتید باید

تاریخ صفویه را هم نپذیرید یا اگر در بعضی تواریخ يك چیزی برخلاف عقل شما نقل شد باید تمام تواریخ را کنار بگذارید اگر این کلام درست باشد باید تمام اخباری که در جهان منتشر میشود کنار گذاشت ورشته زندگی را یکباره از هم گسیخت زیرا در میان اخبار جهان خلاف عقل بسیار است آیا این بیخردی نیست ؟

ایک نکته دانستی در اینجا يك نکته است که این نویسندگان از آن بکلی بیخبر است و از این جهت بستیزه برخاسته این اشکالات را کرده و باروشن شدن آن راه اشکالها بکلی بسته میشود و آن آنستکه اساساً احادیثی که درست ما است بر دو گونه است یکی احادیثی است که جنبه عملی دارد یعنی احادیثی که در پیرامون قانونهای اسلام وارد شده است و باید با آنها عمل شود مانند احادیثی که در عبادات و دستور آنها وارد است یا در تشریح و توضیح قوانین کشوری از قبیل قانون قضائی و مالی و نظامی و مانند آنها وارد است و دیگر احادیثی که جنبه عملی ندارد مانند تاریخ هائی که نقل شده و اخباری که راجع بفلکیات و جغرافیا و هیئت و تشریح و امثال آن وارد شده و عبارت دیگر احادیثی که فقط جنبه علمی دارد علماء و فقهاء چنانکه در کتابهایشان نوشته اند احادیثی که از قبیل دسته دوم است که فقط جنبه تاریخی یا علمی دارد اساساً حجت نمیدانند و مورد اعتناء و بررسی هم قرار ندادند و میگویند در بحث اینها اثری ندارد اگر آنها موافق علم و عقل شد که همان علم و عقل در کار است و اگر مخالف آن شد باید آنها را کنار گذاشت

این بیخرد گمن می کند که علماء اسلام میگویند اگر خبری وارد شد برخلاف برهان عقلی آنرا هم باید چسبید و نگام داشت آنها خود قبل از اینکه از این نویسندگان در عالم اثری باشد در کتابهای خود نوشتند و گوشزد دانشجویان کردند که اخبار مخالف عقل يك پول سیاه نمیآرزد لکن آن عقلی که آنها میگویند با عقل شما خیلی فرق دارد آن عقل یعنی برهان عقلی، عقل شما سلیقه و عادات است از این جهت برداشتن فرشتگان را میگویند خلاف عقل است با آنکه شما دلیلی بر آن ندارید جز آنکه با

میگیرد و در عین حال نزدیک به حقیقت و با کمال سهلی و سادگی تمام میشود و با قوانین دیگر زمین تا آسمان فرق داشت و چنین قانونی نسخ بردار نیست

اینها اصول قوانین کشور است و قوانین فرعی نیز هر یک در اسلام بطور کافی هست که با بررسی حال آن معلوم میشود

ناسخ و منسوخ در اینجا باید باصل اشکال جواب بدهیم با آنکه بیپایه بودن در چه احکام است آنرا تا اینجا روشن کردیم (میگوید این مسلم است که هم در قرآن و هم در حدیث ناسخ و منسوخ زیاد است)

جواب آنست که زیاد بودن ناسخ و منسوخ در قرآن و حدیث دروغ است در تمام احادیث گمان ندارم بتوان یک ناسخ و منسوخ پیدا کرد خوب بود نویسنده از این زیاد چند مثالی میآورد تا مورد استفاده میشد و اما در قرآن بسیار کم است و آنهم در قانونهای اساسی کلی نیست مثلاً در قانون مالی یا قضائی یا نظام یا مانند اینها ابداناسخ و منسوخ نیست بلی گاهی یک تغییری جزئی داده شده است و در بعضی عبارات گاهی تصرفی شده است اینهم در جزئیات بوده و نکته آنهم آنست که البته در ابتداء امر نمیتوان یکمرتبه تمام قوانین را آورد و تمام آراء و عقاید و اعمال مردم را زیر پا گذاشت اینست که اسلام بطور تدریج پایه های قانون را بنا گذاشت تا آنکه در خلال بیست و چند سال تمام قوانین خدائی وضع شد و دین کامل و تمام شد پس اینکه گفته است ناسخ و منسوخ در قرآن و حدیث زیاد است از بیخبرای از اسلام و قانون آن و قرآن و حدیث است و اینکه گفته لابد این ناسخ و منسوخ برای اقتضاء زمان بوده حرف بیهوده است زیرا هر کس بموارد نسخ رجوع کند می بیند بعضی جزئیاتی است که بملاحظه حال مردم تخفیف یا تغییری داده شده است و آنچه برای اقتضاء زمان تغییر باید داده شود قانونهای کلی اساسی است و چنین نسخی در قانونهای اسلامی ابداً وجود ندارد بطوریکه این هوس رانها میخواهند بگویند هر کس از قرآن و مواردی که میگویند نسخ شده است اطلاع داشته باشد بیپایه بودن سخنان اینانرا میفهمد

سلیقه شما نمی‌سازد و یا آنکه آمدن ملائکه نزد امام را گفتید خلاف عقل است و ما مشت شمارا باز کردیم در گفتار اول بآنجا رجوع کنید

آری اگر صد حدیث فرضاً وارد شود که خدادوتناست یا اجتماع ضدین جایز است مثلاً یا سه زاویه مثلث مساوی باشد قائمه است ما آنرا نمی‌پذیریم

لکن اخباری که راجع بتشریح و توضیح قانونهای خدائی است و جنبه عملی دارد آنها را علماء مورد بررسی کامل قرار دادند و در اطراف آنها کتابها نوشته اند، کتاب وسائل که از بزرگترین کتابهای اسلامی است و در آن اینگونه اخبار که مورد عمل است وارد شده ببینید اگر يك روایت برخلاف عقل در آن دیدید حق دارید که گفتار این پیخردان را بپذیرید از اینجای راهی باز شد بجواب اشکالات این پیخرد که ندانسته و از کتابهای عملی و غیر عملی بررسی نکرده همه را یکدسته کرده و باشکال برخاسته با آنکه خود علماء این مطلب را از اول امر متوجه بوده و گفته اند آیا این بی‌فرهنگی هارا باید چه نام گذاشت؟

بحار الانوار چیست کتاب بحار الانوار که تألیف عالم بزرگوار و محدث عالممقدار محمد باقر مجلسی است مجموعه‌ای است از قریب چهار صد کتاب و رساله که در حقیقت يك کتابخانه کوچک است که بایك اسم نام برده میشود، صاحب این کتاب چون دیده کتابهای بسیاری از احادیث است که بواسطه کوچکی و گذشتن زمانها از دست میرود تمام آن کتابها را بدون آنکه التزام بصحت همه آنها داشته باشد در يك مجموعه باسم بحار الانوار فراهم کرده و نخواسته کتابی عملی بنویسد یا دستورات و قوانین اسلام را در آنجا جمع کند تا در اطراف آن بررسی کرده و درست را از غیر درست جدا کند در حقیقت بحار خزانه همه اخباری است که پیشوایان اسلام نسبت داده شده چه درست باشد یا نادرست در آن کتابهایی هست که خود صاحب بحار آنها را درست نمیداند و او نخواسته کتاب عملی بنویسد تا کسی اشکال کند که چرا این کتاب هارا فراهم کردی پس نتوان هر خبری که در بحار است برخ دینداران کشید که آن

خلاف عقل یا حس است چنانکه بتوان بیجهت اخبار آنرا رد کرد که موافق سلیقه
مانیست بلکه در هر روایتی باید بررسی شود و آنگاه بامیزانهای که علماء در اصول
تعیین کردند عملی بودن یا نبودن آنرا اعلان کرد.

۲- بسیاری از آنها با علم و گاهی با حس نمیسازد (نمونه حدیث دیده شود)

اگر فرض کردیم حدیثی با علم قطعی یعنی علمی که پیرهان ثابت باشد نسازد آن نیز
باید رد شود لکن در احادیث دسته اول که جنبه علمی دارد و مورد اعتناء و اعتبار است
چنین حدیثی وجود ندارد اگر چنین حدیثی باشد در احادیث غیر عملی است که فقهاء
از اول حجت بودن آنرا منکرند و نمونه حدیثی که ذکر میکند همان احادیث راجع
بجغرافیا یا فلکیات پاهیت است که در بحار ذکر شده است و حال آنها را معلوم کردیم
چنانچه اگر حدیثی با حس نسازد نیز مورد قبول نیست لکن باید دانست که احادیث
جابلقا و جابلسا مخالف علم قطعی و حس نیست زیرا ما نمیدانیم در مشرق و مغرب
دنیا چنین شهرهایی هست یا نیست شاید در کرات دیگر یا منظومات شمسی دیگر چنین
شهرهایی باشد و همین طور اخباریکه راجع بآسمان آمده ما نمیدانیم اصطلاح آنها
در آسمان چیست آیا مدار شمس ها و کواکب است یا چیز دیگر و جمله کلام آنکه
اصلاً مراد گوینده معلوم نیست تا بدانیم خلاف علم یا حس است علاوه شاید بانهض
سال واه سال نوری باشد و علم و حس راه ندارد که بداند پس از پانصد سال نوری چه
خبر است در عالم تکذیب بیجا کار خردمندان نیست

و اما حدیث غروب شمس و رفتن از آسمانی بآسمانی و رسیدن بزرعرش و
سجده کردن و مانند اینگونه احادیث مراد درست معلوم نیست اولاً آسمان یعنی چه
و ثانیاً عرش یعنی چه ؟ عرش در اصطلاح حدیث بچند معنی آمده آیا کدام يك مراد
است و ثالثاً سجده یعنی چه شاید سجده مانند آیه قرآن باشد که در سوره رحمن
میگوید النجم و الشجر یسجدان یعنی گیاه و درخت سجده میکنند خوبست قرآنرا
رد کنیم که خلاف حس گفته یا آنکه بگوئیم سجده اینها خاضع بودن و بر سنت خدائی

سیر و حرکت کردن است شمس نیز روی سیر خدائی که سیر میکند و پیش خدا خاضع است و سجده کرده است و البته با امر خدا غروب و طلوع میکند و مددهای غیبی بآن میرسد چنانچه خدا میگوید **يَسَّخُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** همه موجودات ذکر خدا میکنند

جمله کلام آنکه هیچیک از این احادیث که آورده از باب آنکه مراد معلوم نیست نتوان درباره آنها حرفی زد آری يك حرف باقی میماند و آن آنستکه این احادیث را چرا گفته اند در صورتیکه مراد درست معلوم نبوده . جواب آنستکه فرضاً که حدیث صحیح باشد و بگوئیم گفته شده است از قرآن که بالاتر نمی شود در قرآن نیز آیات بسیاری است که مراد را مانعیدانیم مانند اوائل سور ، شما برای این آیات چه معنی درستی سراغ دارید **الهم المر حم حمه مق که یه ص ق ن** و مانند آنها **يك نکته دانستنی** در اینجا باید ما خوانندگان را توجه دهیم يك نکته که برای حل بسیاری از اشکالات باید آنرا دانست و آن آنستکه چنانچه گفتیم احادیث اساساً بر دو گونه است یکی احادیثی که جنبه عملی دارد و آن قوانین است که برای زندگانی این جهان یا آن جهان وضع شده است و دیگر احادیثی که جنبه علمی دارد و از قبیل قوانین کشورهای و لشگری و مانند آن نیست که باید بمورد اجراء و عمل گذاشت مانند احادیثیکه در باب قضاء و قدر و جبر و اختیار یا در باب هیئت و نجوم و مانند آن آمده است و در قرآن نیز همین دو گونه آیات وارد است یکی آیات عملی که باید توده بآن عمل کنند و در کشور باید بمورد اجراء گذاشت و دیگری آیات علمی که چنین نیست ناچار احادیث و آیاتی که از دسته اول است چون عمومی است و برای عمل کردن است باید با فهم عموم درست بیاید و در آنها تأویل و توجیه راه ندارد البته قانونیکه برای يك مملکت وارد شد نباید طوری وضع شود که اهالی آن مملکت آن قانون را نفهمند آری ممکنست تشریح و توضیح قانون باز محتاج بدانشمندان باشد لکن این غیر از تأویل است لکن آیات و احادیثیکه راجع بعلومیات است و جنبه عملی ندارد

لازم نیست گوینده آنطوری بگوید که همه کس آنرا بفهمد بلکه ممکن نیست این گونه چیزها را بافهم عموم توده بیان کرد

مثلاً یک نفر طبیب یکوقت میخواهد یک دستور حفظ الصلحه برای اهالی کشور بنویسد ناچار باید طوری بنویسد که توده آنرا بفهمند زیرا این دستور برای عمل است لکن یکوقت میخواهد یک کتاب علمی بنویسد البته این کتاب را نمیتواند طوری بنویسد که همه توده آنرا بفهمند کتابیکه مبتنی بر یکقواعد بسیار دقیق علمی است ناچار برای یکدسته دانشمندان نوشته میشود و دیگران حق دخالت در آن ندارند و اگر خردمند باشند اعتراض هم نمیکند که چرا طوری این کتاب را ننوشتی که حمالان و جامه داران نیز بفهمند

قرآن و حدیث نیز قانونهای علمی را که برای توده آوردند طوری بیان کردند که مردم میفهمند لکن علوم قرآن و حدیث را همه کس نمیتواند بفهمد و برای همه کس هم نیامده است بلکه بعضی از آنها رمز است میان گوینده و یکدسته خاصی چنانکه دولت بعضی تلگرافات رمزی دارد که صلاح کشور نیست که آنها را کشف کند تلگرافخانه هم از آن تلگرافات چیزی نمیفهمد در قرآن از اینگونه رمزها است که حتی بحسب روایات جبرئیل هم که قرآنرا آورد خود نمیدانست معنی آنرا فقط پیغمبر اسلام و هر کس را او تعلیم کرده کشف این رمزها را میتوانستند بنمایند مانند همان حروفی که در اول سوره ها است و در قرآن صریحاً این سخن را گوشزد مردم کرده در (آیه ۵) از سوره آل عمران (هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ الْخ) در این آیه تصریح شده است باینکه آیات بردو گونه است يك آیات محكمات که تأویلی ندارد و همه آنرا میفهمند و

يك آيات متشابهات كه تأويل دارد و از قبيل رمز است و تأويل آنرا جز خدا و راسخان در علم كسي نميدانند

پس اينكه اين نويسنده بتقليد بعضي بيخردان گفته (تأويل معني ندارد و كار بسيار بيجائي است زير اسلام است) كه اگر عاقل چيزي بگويد مقصودش همان است كه عرف از آن ميفهمد اگر غير از اين باشد نظام زندگي بهم ميخورد (از جهل و بي خردی است مانند آنستكه كسي بگويد اگر رياضيات عالي يا قانون ابوعلی را بزبان توده نويسند نظام زندگي بهم ميخورد بايد در جواب گفت اينگونه علم عمومي نيست و مربوط بزندگي عموم هم نيست بلكه اينهارا نميتوان طوري نوشت كه عموم از آن استفاده كنند، قرآن و حديث براي طبقات مختلفه مردم آمده است در آنها علومي است كه مخصوصين بوحی ميفهمند و ديگر مردم بهره از آن ندارند، و علومي است كه براي يك طبقه عالي از دانشمندان است و ديگران از آن بكلي بي بهره هستند مانند براهيني كه بر تجرد واجب و احاطه قیومی او است كه شماها اگر تمام قرآن را بگرديد نميتوانيد اينگونه مسائل را از قرآن استفاده كنيد لکن اهل آن مانند فيلسوف بزرگ صدر المتاليمين و شاگرد عالي مقدار آن فيض كاشاني علوم عاليه عقليه را از همان آيات و اخبار كه شماها هيچ نميفهميد استخراج ميكنند

آري هر كس نبايد در علوم قرآن و حديث دخالت كند قرآن و حديث نيز نهي از اين تصرفات جاهلانه كرده است كه شما بيخردان با از گليم خود دراز نكنيد، جمله كلام آنكه احاديث بسياري كه در اينگونه علوم وارد است در صورت صحت مبتني بر يك اصطلاحات و رمزهائي است كه مردم نميتوانند از آن استفاده كنند مانند اخبار كوه قاف و اخبار كاوه ماهي و اخبار رعد و برق و زلزله و صاعقه و مانند آنها كه در اين كتابچه آورده يگمان آنكه اينها چيزي است كه با آن بتوان از زير بار قرآن و حديث بيرون رفت مافرضاً كه تمام اين احاديث را باطل بدانيم باز بحكم عقل از احاديث ديگر نميتوانيم چشم پوشي كنيم زيرا باطل بودن يك كتاب كه در نظر علماء

هم اعتباری ندارد یارد کردن يك حديث كه خود محدثین هم میگویند باید آن را رد کرد موجب نمیشود كه احادیثیكه جنبه عملی دارد و علماء آنها را همه قبول دارند و با عقل و علم و حس هم منافات ندارد دارد كنیم چنانچه این پیخرد میگوید (چون این چند حدیث درست نیست باید تمام احادیث را قلم دورش كشید) این سخن مانند آنستكه بگوئیم چون بعضی دواهای این دواخانه زهر كشنده است ما قلم دور تمام دواخانه ها میكشیم و چون بعضی از حرفهای تاریخ اعم از دروغ است ما همه كتابهای تاریخ را كنار میگذاریم البته این سخن مخالف حكم خداست و هیچ عاقلی با آن همراه نیست از این قرار باید دور قرآن هم قلم بكشید برای آنكه بعضی از آیات آنرا شما نمیفهمید و با عقل ناقص شما درست نمیشود مانند سخن گفتن همه موجودات و تسبیح آنها و سخن گفتن مورچه و هدهد و زنده شدن مردگان بدست ابراهیم و عیسی و زنده شدن عزیز و الاغش و مانند اینها پس بگفته شما باید دور تمام قرآن قلم كشید یا باید اعتراف كرد كه علم بشر ناقص و محدود است و اطلاع بر نوامیس كائنات و اسرار موجودات ندارد امروز هم كه روزگار علم ترقیات روز افزون كرده باز صدها هزار اسرار جهان در پس پرده مانده است و روزگار انتظار دانشمندان بزرگتری دارد كه بعضی از آنها را بدسترس آنها گذارد . پس انسان عاقل نباید بمجرد آنكه چیزی برخلاف سلیقه یا عادتش شد یا علم ناقصش راهی بر ادراك آن نداشت بانكار برخیزد و آنگاه يكباره سراسیمه شده و انگاره را از دست داده بگوید دور تمام اخبار باید قلم كشید با آنكه هزاران احادیث از پیغمبر اسلام و پیشوایان دین رسیده كه انسان را راهنمایی باسرار توحید و معرفت میكند و مشكلات زندگانی دوجهان را برای انسان آسان میكند و كلید درهای فضایل و كمالات را برایگان بدست انسان میدهد

۳- بسیاری از اینها بازندگی نمیسازد (گفتار حكومت و قانون دیده شود)

جواب این سخن در پیرامون همان گفتار داده شده است با آنجا رجوع شود ، این سه اشكال را در پشت كتابچه در پرسش دوازدهم ذكر كرده است

۴- بیشتر اینها خودشان باهم نمیسازد (کتابهای حدیث پر است از اینها)
 اینکه ما میگوئیم سر خود کسی نمیتواند بکتابهای حدیث رجوع کند و از آنها حکم
 خدا را بفهمد و اجتهاد تخصص بیرون آوردن احکام است از قواعد و احادیث و جدا
 کردن احادیث عملی است از غیر عملی که آن مربوط بیک قواعد علمی دقیق است که
 دست شماها بآن نمیرسد برای همین است که شماها وقتی رجوع میکنید بکتابهای
 حدیث سرگردان میشوید که باید چه کرد راه پیدا کردن احکام عملی را هم ندارید
 زیرا قواعد فنی در دست شما نیست ناچار کار را آسان کرده بانکاری پرداختید
 خوبست شما با این همه معلومات یک سرکشی به همه علوم بکنید ناچار در آنها
 هم چیزهاییست که شماها نمیفهمید و بنظرتان باهم متنافی میآید و آنگاه یکسره
 خود را راحت کنید و بگوئید همه علوم باطل است همان روایاتی که بنظر شما باهم
 مخالف است وقتی اهل فن آنها را در تحت قواعد میآورند بیشتر آنها از تنافی بیرون
 میآید و بعضی از آنها که بتنافی باقی میماند تکلیف قطعی آنها را در علم اصول تعیین
 کردند بطوری که عملی بودن یکدسته از آنها را اهل فن تمیز میدهند و سرگردانی
 برای آنها در راه یافتن بقوانین نیست آری چون علم نظری اجتهادی است مانند همه
 علوم میان اهل فن اختلاف نظر پیدا میشود آنهم نه در قوانین اساسی بلکه در بعضی جزئیات
 ۵- میدانیم بسیاری از این احادیث ساختگی است (کتابهای درایه قسمت
 حدیث موضوع یا معمول دیده شود)

اما شما که برای تمیز حدیث ساختگی از غیر ساختگی راهی ندارید که می
 گوئید میدانیم از اینجهت همینطور تیری بتاریکی انداخته میگوئید کتابهای درایه
 رجوع شود یا آنکه در کتابهای درایه اینگونه احادیث را ذکر نمیکنند - آری در
 کتابهای اصول میزان برای تمیز دادن هست و اهل فن تمیز میدهند از اینجهت معمول
 را غیر عملی میدانند و کنار میگذارند و غیر معمول را بنور عمل میگذارند.
 ۶- این اخبار ظنی است و بحکم عقل و قرآن پیروی ظن جایز نیست :

(إِنَّ الظَّنَّ لَا يَفْنَىٰ مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا) این اشکال همان پرسش یازدهم است که میگوید این احادیث که امروز در دست ما است ظنی است و عقل هم اینرا نمی پذیرد که خدای قادر و عادل اشرف مخلوقات خود را بجیزی امر کند و راه علم را بروی او ببندد)

جواب پرسش   جواب این اشکال آنستکه خدا در ابلاغ فرمانها و رساندن یازدهم   قانون خود بمردم يك امر تازه برخلاف سیره و طریقه عقلاء عالم نیاورده چنانکه تمام عقلاء در تمام کشورهای جهان بخبر اشخاصی که مورد وثوق و اطمینان آنهاست عمل میکنند و اگر عمل بخبر دادن اشخاص ممنوع شود باید مردم اساس زندگی خود را بهم زنند و نظام کشورهای جهان باید بکلی بهم بخورد همینطور خدا در تبلیغ قانون های خود علاوه بر آن احکام و قوانینی که در قرآنست و قطعیت و علاوه بر آن احکامی که از روایات متواتره ثابت شده و آنهم بطور قطع ثابت است بهمان سیره و روش عقلاء رفتار کرده و قانونهای خود را بهمان روش متعارف میان جهانیان تبلیغ نموده و عجب آنستکه نویسندگان بالینکه اعتراف کرده که روش و سیره عقلاء پذیرفتن خبر است مانند تاریخ باز میگویند عمل کردن بظن بخلاف عقل است و عمل باخبر را عمل بظن میداند و حاصل کلام او این میشود که سیره عقلاء بر عمل نمودن بجیزی است که خلاف عقل است و این از غایت بیخردی و جهل است که کسی کار تمام عقلاء عالم را برخلاف عقل بداند پس باید گفت که عقلاء یا عمل کردن باخبر را عمل بظن نمیدانند بلکه عمل بوثوق میدانند و در قرآن هم از ظن نهی کرده نه از وثوق و یا عمل بظنی که از خبر اشخاص مورد اطمینان حاصل شد مخالف عقل نمیدانند و خدا هم اینگونه ظن را جلو گیری نکرده زیرا جلو گیری از آن برخلاف نظام جهان و نظام زندگانی جهانیانست و خدا نظام جهان را هرگز بهم نخواهد زد و طریقه قطعیه عقلاء را خراب نخواهد کرد

يك سخن قابل توجه   در اینجا باید خوانندگان را متوجه کنیم يك نکته قابل توجه و آن اینست که احادیثی که از پیغمبر اسلام و پیشوایان دین بما رسیده و در کتابها

ثبت است از همین زمان ما تا زمان پیشوایان دین و ائمه معصومین سلام الله علیهم در همه طبقات اشخاصی که آن روایات را نقل کردند حالاتشان در علم رجال مذکور است و از این علم معلوم میشود که حدیث از چه اشخاصی دست بدست بما رسیده و شرح حالات آنها و خوبی و بدی و چگونگی زندگانی آنها همه در کتابها ضبط است پس میان اخبار بیشتر تواریخ و اخبار کتب احادیث این فرق روشن هست که در تاریخ و ثوق و اطمینان نیست زیرا از احوال اشخاصی که نقل شده و وسیله هائی که خبر بما رسیده درست اطلاعی نداریم لکن در اخبار ما اینطور نیست علماء و محدثین ما هر حدیثی را که میآورند میتوانند از روی کتابهای رجال ثابت کنند که این خبر مورد وثوق است یا صحیح است یا مورد اطمینان نیست و نباید بآن عمل کرد الان ما کتاب های هزار سال پیش از این را مانند کتاب کافی که از بزرگترین کتابهای حدیث است با وسیله اشخاص مورد اطمینان و وثوق بطور مسلسل نقل میکنیم و احوال رجال خود کافی نیز معلوم و مضبوط است پس اگر اخبار تاریخ را هم کسی نپذیرد برای آنکه از ناقلین اخبار آن بی اطلاع است حق ندارد اخبار کتابهای حدیث را نپذیرد

يك نظری بکتابچه پس از آنکه نویسنده جمله از احادیث غیر عملی را که چگونگی آنها را ذکر کردیم آورده میگوید (شاید شما بگوئید که مادر برابر احادیث خوب هم داریم ولی این سخن بر فرض هم درست باشد بدان میماند که کسی بخواهد از کاسه که نصفش شکسته کار بکشد بنام آنکه نصف دیگرش سالم است چنانکه خود شما اگر يك سخن نادرست از کسی بشنوید دیگر بگفته هایش بی اعتناء میشوید) آفرین بر این هوش سرشار و دلیل منطقی که بایك مثال بی تناسب میخواهید يك مطلب روشن را سرپوشی کنید اگر يك یا چند حدیث در کتاب بحار الانوار که خود صاحب کتاب نیز التزام بدرست بودن آن ندارد وارد شد که یا مراد غیر معلوم بود و یا فرضاً برخلاف عقل بود باید دست از کتاب و سایل هم که احادیث مورد عمل است برداشت و عمل بآن را مانند کار کشیدن از کاسه نیمه درست حساب کرد با آنکه مثال

درست آن اینست که اگر دو کاسه باشد یکی شکسته باشد و یکی درست انسان گناه شکسته را کردن درست نباید بگذارد سخن شما بآن ماند که برای بد بودن يك دارو که خود دارو گر نیز بیدی آن اعلان کرده از داروهای خوب آن نیز پرهیز کنید و بواسطه بدی نان يك خبازی از تمام خبازی های شهر اجتناب نمائیم خوب باشد باید باشد و این بیخرد باز ندانسته که هزاران نفر راوی حدیث در علم رجال هست که این احادیث از چند نفر آنها نقل شده و بواسطه چند حدیث از چند نفر که یا مراد معلوم نیست و یا فرضاً با عقل درست نمی آید نمیتواند دست از همه احادیثی که هزاران اشخاص دیگر نقل کردند برداشت آ یا این بیهوده گوئی و پریشان نویسی نیست يك نکته دانستی در اینجا باید يك نکته دیگر توجه پیدا کرد و آن اینست که ما يك خبری که فرضاً خلاف واقع باشد اگر از کسی شنیدیم یکوقت معلوم میشود که گوینده آن خبر را از خود جعل کرده و بدروغ برای ما نقل نموده است در اینصورت ما اعتناء باخبار دیگر او نیز نمیکشیم لکن اگر گوینده را بامانت و درستی شناختیم و از او يك خبر نادرست شنیدیم و اطمینان پیدا کردیم یا احتمال صحیحی دادیم باینکه گوینده متعمداً دروغ پردازی نکرده و از روی اشتباه و خطا این خبر را نقل کرده این اسباب این نمیشود که ما باخبار دیگرش که نادرستی آنها را نفهمیدیم اعتناء نکنیم پس اینکه نویسنده میگوید (خود شما اگر يك سخن نادرست از کسی بشنوید دیگر بگفته هایش بی اعتناء میشوید) در همه جا درست نیست خود شما از يك نفری که مورد وثوق و اطمینان است اگر يك خبری که بنظر تان نادرست است بشنوید و احتمال خطا و اشتباه در باره او بدهید بمجرد نقل کردن يك خبر نادرست از اخبار دیگرش دست نمیکشید و اگر بنا باشد با نقل يك خبر نادرست مردم دست از تمام اخبار اشخاص بردارند باید نظام زندگی را بهم زنند زیرا هیچکس از خطا و اشتباه خالی نیست و ناچار در میان خبرهای او يك یا چند چیز نادرست پیدا میشود پس باید مردم از پذیرفتن اخبار بکلی خودداری کنند با آنکه همه میدانیم نظام جهان

وزندگی بپذیرفتن اخبار برپاست پس اگر در روایات صحیحیه که اشخاص درست
مورد اطمینان آنها را نقل کردند یکی دو تا روایت برخلاف عقل شنیدیم و احتمال
خطا و اشتباه کاری در کار بود نمیتوانیم دست از تمام اخبار آن اشخاص برداریم
بعذر آنکه در يك مورد خطا کرده است آری اگر کسی اخبار خلاف واقع خیالی نقل
کرد گرچه از روی اشتباه هم باشد باخبار او اعتمادی نتوان کرد

اکنون خوب است خوانندگان رجوع کنند باین اخباری که برخلاف عقل آنها
است ببینند آیا جز اینست که یکنفر راوی که هزار حدیث مثلاً نقل کرده و همه
مطابق عقل و علم است یکی دو حدیث هم برخلاف عقل و علم نقل نموده و احتمال
میدهیم این حدیث یا بواسطه گذشتن زمانها اشتباهی در نقل شده باشد یا فرضاً راوی
خطا و اشتباهی کرده باشد در اینصورت آیا ما میتوانیم دست از هزار روایت دیگر
که درست است برداریم؟

شما در يك مجله که نویسنده او را بدرستی و امانت می شناسید صد ها خبرهای
درست موافق با عقل دیدید درین شماره های آن یکی دو جا خطا بود که احتمال
دادید در مطبعه اشتباهی شده یا نویسنده با اشتباه و خطا آن خبر را درست را نقل کرده
آیا تمام مجله های او را کنار می گذارید و اعتناء باخبار دیگرش نمی کنید یا همان
مورد خطا را کنار گذاشته دیگر مواردش را می پذیرید اگر چنین است ماجر اچوئی
و غلط اندازی این نویسندگان را باید بپذیرید و راه غلط اندازی آنها را بفهمید اینها
بواسطه چند حدیث که برخلاف عقل آنهاست با آنکه ممکن است خطا و اشتباهی
در کار باشد یا معانی دیگری که بفهم مانعاید داشته باشند می خواهند از هزاران حدیث
درست که با علم و عقل موافق و از اشخاص مورد اطمینان و وثوق نقل شده دست
بردارند و جرم خیالی کتاب (۱۴) جاد الانوار را بگردن تمام کتابهای حدیث که یکی
از اینگونه روایات در آنها نیست بگذارند و از زیر فرمانهای خدا یکسره شانه تهی
کنند در صورتیکه همین نویسندگان اخبار بعضی روزنامه های کنونی کشور را با آنکه

اطمینان بنویسندگان آن نیست و در آنها خلاف حقیقت بسیار دیدند با جان و دل میپذیرند
 اکنون چه شده است که اخبار روزنامه که نویسنده اش از هیچگونه دروغ
 و نادرستی احتراز نمیکند باید پذیرفت لکن بواسطه نادرست بودن يك يا چند حدیث
 یا فرضاً يك کتاب باید دست از تمام کتابهای حدیث برداشت حکمیت آنرا واگذار
 میکنیم بوجدان يك و انصاف خوانندگان محترم

پرسش سیزدهم و (بنظر شما علت آنکه امروز مردم بدین بيملاقه شده اند
 پاسخ آن چیست) در اینجا سخن فراوانست و علت های اصلی و فرعی
 بسیار است لکن ما اظهار نظر در يك علت که تمام علت ها یا بیشتر آنها از آن تولید
 شده مینمائیم :

اروپائیان از سالهای بس طولانی این نکته را دریافتند که بانفوذ روحانیت
 و قوت علاقه دینداران بدین ممکن نیست باسانی بتوانند استعمار ممالك اسلامی
 کنند و منابع ثروت آنها را از دست آنها بی چون و چرا بر بایند و مقاصد استعماری
 یا استثماري خود را عملی کنند و چنین تشخیص دادند که ریشه علاقمندی توده بدین
 تبلیغات روحانیین اسلام است و با علاقمندی توده بروحانیت ممکن نیست علاقه بدین
 داری را از آنها گرفت آنها دیدند برای يك پیمان دخیانیات با آن محذورات بزرگ
 زمان ریاست مرحوم میرزای شیرازی مواجه شدند و عاقبت نتوانستند مقصد خود
 را عملی کنند از آن روز با روزهای بیشتر درس خود را برای همیشه خواندند و
 فهمیدند بانفوذ اینان نمیشود معادن ثروت این ممالك را برد و امر يك کشور مستقل
 را با وزارت استعمار قرارداد ناچار با تمام قوی و تدبیرات عملی که مخصوص بخود
 آنها است با دست خود ایرانیان مشغول بانجام این وظیفه حتمیه شدند که هر چه
 ممکن است زودتر قوه روحانیت را ازین بپزند یا دست کم از نفوذ آنان هر چه ممکن
 است بکاهند و با کاسته شدن این قوه که راهنمای مصالح کشور اسلامی بود و در عین
 حال قوه جلوگیری از نفوذ اجانب هم بود مردم را از دینداری سست کنند قبل از بیست

سال دیکتاتوری نقشه‌های خود را نسبتاً با نزاکت و آرامش میخواستند عملی کنند
 با روزنامه‌ها و تبلیغات که از قفقاز و کلکته و مصر و دیگر بلاد شروع شد و بایران نیز
 نفوذ پیدا کرد باینکار مشغول شدند و در این بیست سال که پیش بینی جنگ جهان را
 کردند و خود را نیازمند باین کشورها و منابع ثروت آن دیدند و از طرفی میدیدند
 با آرامش اگر بخواهند نقشه را عملی کنند وقت تنگ است و فرصت از دست میرود
 و بادست مرحوم احمد شاه نمیتوانستند کاری از پیش ببرند نقشه‌های خود را با بعضی
 دیگر در میان گذاشتند و آنکس که باتمام مقاصد آنها همراه شد دیکتاتوری بی‌هوش
 رضا خان بود و پیش از او نیز آن مرد ابله اتاترک بود که نقشه‌های آنها را بطور اجبار و
 سر نیزه عملی کردند و مردم را از طرفی با تبلیغات و کار کانورهای روزنامه‌ها و از طرفی
 با فشارهای سخت بروحانیین و خفه کردن آنها در تمام کشور و از طرفی شایع کردن
 اسباب عشرت و ساز و نواز و سرگرم کردن مردم را بکشف حجاب و کلاه لگنی و
 مجالس سینما و تئاتر و بال و آنچیزها که میدانید و گول زدن آنها را باینکه اینگونه
 بازیها تمدن و تعالی کشور است و دینداران مانع از آن هستند پس آنها مانع از
 ترقیات کشور و اساس زندگی هستند

با این حیلها و صدها مانند آن توده را از روحانی دلسرد بلکه بآنها بدبین
 کردند و علاقه بدین دنبال آن از دست رفت کارمندان دولت هم که عضو مؤثر کشورند
 یکدسته کمی از آنها که تا اندازه ملتفت قضایا بودند بواسطه گرفتن بسترهای حساس
 دست پیمان با جانب داده بر علیه مصالح کشور قیام و اقدام کردند و یکدسته زیاد آنها
 گول آنها را خورده و با ساده لوحی ترقیات کشور را با این بازیچه‌ها پنداشتند و هر چه
 اسم تجدد روی آن آمد بدون سنجش پذیرفتند و از کلمه ارتجاع بطوری آنها را
 ترسانیدند که هر قدر مفاسد يك موضوعی را دیدند برای آنکه بآنها نگویند کهنه
 پرست یا (فنائيك) چشم از مصالح کشور پوشیدند و تنگ خیالی این کلمه مو هو مرا
 بخود نخریدند و یکدسته بسیار کمی که هم ملتفت بودند و هم خیانتکار نبودند یا از

کار کناره گرفتند یا آنها را کنار کردند و با واسطه ضعف نفس و اقلیت کامل نمیتوانستند سخنی بگویند همه دیدید که تبلیغات بر ضد دین بطوری شایع بود که بیشتر روزنامه های کشور غالب وقت خود و خوانندگان را صرف آن میکردند و بهر طوری ممکن بود بتوده تخریق ضد آئین میکردند

شما دیدید در آن کارناوال ها چه افتضاحی بر پا کردند و چه بی آبرویی ها کردند و عملا چه تبلیغات برخلاف دین نمودند اینها تبلیغات آن دسته بود که باتمام وسایل شایع میشد و حالا هم کم و بیش چند نفر بیخرد مانند شما و آن ارباب افیونی بیخرد شمانه مانده کاسه آنها را می لیسید و بدون آنکه اصلا قوه تمیز داشته باشید بر ضد دین و کشور و استقلال مملکت کتابچه های تنگین خود را پخش میکنید و با هزار جانفشانی تهمت ها و دروغها بروحانی و دینداران میبندید و با کمال بی شرمی از آئین خود بدین پاك نام میرید با آنکه سوابق آن مرد ابله در تبریز و طهران در دست است و آنها که او را میشناسند بنا پاکی و خلاف عفت میشناسند چنین عنصری که خود ناپاك ترین عناصر است میخواهد مردم را با آئین ناپاك که آئین زردشت موهوم است دعوت کند و از هزاران دستورات خدائی که مانند سیل روان از عالم غیب بقلب پیغمبر پاك اسلام که زندگانی سراسر نورانی آنرا همه میدانند نازل شده منصرف کند

اینها تبلیغات آن دسته است که بادست بعضی روزنامه نویس ها و چند تن مانند شما همیان توده پخش میشود و آنها را از دین و دینداری منصرف میکند و بدین بیعلاقه مینماید لکن تبلیغات روحانی در آن بیست سال که ممکن نبود انجام بگیرد مجالس تبلیغ آنها حکم تریاك قاچاق یا بدتر از آن را پیدا کرده بود مدارس علمی را که بر چشمه این منظور بود در تمام کشور از آنها گرفته یا بستند و یا مرکز فحشاء مستی جوان تازه رس قرار دادند مدرسه هر وی را در تهران که از آن هزاران عالم روحانی بیرون آمده بود جایگاه مستی ارامنه کردند مدرسه سیپ سالار را بمستی جوانها که بانام مدرسه موقوفات آن برای پشت میز نشستن قریت می شد واگذار کردند و امروز

هم بهمان حال باقی است . گویند گانی بنام وعظ و خطابه از پیش خود انتخاب نمودند که بعضی از آنها بجای دعوت بدین دعوت بمقاصد شوم رضاخان که مقاصد اجانب بود میگردیدند .

در این میان چندتن آخوند قاجاق که از علم و تقوی یادست کم تقوی عاری بودند بنام روحانیت ترویج کردند و بنام اصلاحات برخلاف دین آنها را بنویشتن و گفتن و ادار کردند و کتابهای آنها را با اجازه اداره مطبوعات با خرج خود یا کسانی که گول خورده بودند بطبع میرسانند و اگر کتابی برضد آن نوشته میشد طبع آن را اجازه نمیدادند چنانکه کتاب اسلام و رجعت که نوشته شد یکی از روحانیین قم کتاب ایمان و رجعت نوشت و دروغ پردازی و خیانت کاری سنگلجی را آفتابی کرد و نگذاشتند طبع شود اکنون هم خطی موجود است . دینداران نیز در این کوران بی دینی خود را باختند و از روحانیین کناره گرفتند و یادست کم بمقاصد آنها همراهی نکردند و امروز هم ندارند از این جهت کتابهای برخلاف آئین بزودی بطبع میرسد لکن کتابهای دینی بسیار در زمین مانده و کسی اقدام بطبع آنها نمیکند با اینهمه میخواهید باز مردم علاقه مند بدین و دینداری باشند

اینها جمله از علل بیعلاقه گی مردم بدین است و تا زمامداران ما و کارمندان دولت و اعضاء حساس کشور از خواب بر نخیزند و مقاصد مسموم اجانب را درست نفهمند چشم داشت باصلاح این کشور نباید داشت

در پایان سخن از نویسندگان کتابها یا روزنامه ها تقاضا میشود که مذرجات این کتاب را که کمی از بسیار است نظر کنند و وضعیت اسفناک کشور را در نظر بگیرند و ریشه خرابیها را با در نظر گرفتن وضعیت بیست سال دوره دیکتاتوری و گذرش احوال رضاخان و علل برقرار شدن او بحکومت ایران و کارهایی که برخلاف مصالح کشور و برای پیشرفت مقاصد دیگران در آن مدت شد بدست بیاورند و بایک شجاعت ادبی و از خود گذشتگی دست بدست داده ملت را بیدار کنند و حس دینداران را که

در این چند سال خفه کردند باز در توده زنده کنند تا مورد استفاده دیگران نشوند
اینك آیاتی از قرآن کریم برای شما میآوریم و این اوراق را بگفته خدای

جهان پایان میرسانیم

سه آیه از آیات قرآن سوره نساء (آیه ۱۳۷) بِشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا
أَلِيمًا الَّذِي يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلِيتُّونَ عِنْدَهُمُ
الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

سوره مائده (آیه ۵۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى
أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

سوره انفال (آیه ۵۹) وَاعْدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ
الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ
يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُغْنُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفِّيْكُمْ وَاللَّهُ لَا تَظْلِمُونَ

هم هیمنان عزیز، خوانندگان گرامی، برادران ایمانی، جوانان ایران دوست،
ایرانیان عظمت خواه، مسلمانان عزت طلب، دینداران استقلال خواه، ایشان این
فرمانهای آسمانی است، این دستورات خدائی است، این پیامهای غیبی است که
خدای جهان برای حفظ استقلال کشور اسلامی و بنای عظمت و سرفرازی شما ملت
قرآن و پیروان خود فرو فرستاده آنها را بخوانید و تکرار کنید و در پیرامون آن
دقت نمائید و آنها را بکار بندید تا استقلال و عظمت شما بر گردد و پیروزی و سرفرازی
را دو باره در آغوش گیرید و گرنه راه نیستی و زندگانی سراسر ذلت و خواری را
خواهید پیمود و طعمه همه جهانیان خواهید شد. والسلام علی من اتبع الهدی

«پایان»

الف فهرست مطالب کتاب

ص	موضوع	ص	موضوع
۲	سبب تألیف کتاب	۲۵	گواه دیگر بر اثبات سخن
۳	يك خواهش از خوانندگان	۲۶	حکمت از خوانندگان
۴	ریشه گفتار نویسندگان	۲۷	پرسش اول و پاسخ آن
۵	سبب اصلی این اشکالات	۲۷	کارهای خدائی کدام است
۵	يك اشتباه بی اساس	۲۸	گواه از قرآن بر اثبات مدهی
۶	غلط اندازی و اشتباه کاری	۲۹	گواه دیگر از کلام خدا
۷	هوام فریب کیست	۳۰	از مردگان حاجت خواستن شرك نیست
۸	نکته اصلی جمله بعلماء اسلام	۳۱	آراء فلاسفه در بقا نفس
۹	چرا رضاخان با علماء بدبود	۳۱	رای سالیس ملطی
۱۰	گفتار اول توحید	۳۲	رای آنکسبایس و انبذقلس و فیشافورث
۱۰	سؤال اول و جواب آن	۳۳	رای سقراط فیلسوف
۱۱	بیان شرك مجوس و تنویه	۳۴	رای افلاطون و ارسطاطالیس
۱۲	مزدك و آراء او	۳۵	آراء فلاسفه اسلام
۱۳	عقاید اهل اهواء و حرانیون	۳۵	رای شیخ الرئیس و شیخ اشراق
۱۴	معنی شرك و آراء اصحاب هیاكل	۳۶	رای صدر المتألهین فیلسوف شهر
۱۵	آراء اصحاب اشخاص	۳۷	رای دکارت فیلسوف فرانسی
۱۵	آراء عرب در زمان جاهلیت و ریشه آن	۳۷	آراء ۴۷ نفر از فلاسفه اروپا
۱۶	اسماء پتهای عرب و آراء نصاری	۳۸	گواه از قرآن بر زنده بودن روح
۱۷	مبارزه اسلام با کفر بوده	۳۹	حکمت از خوانندگان محترم
۱۸	نمونه آیات رد دهریین	۴۰	نتیجه گفتار ما
۱۹	نمونه آیات رد مشرکین	۴۰	شفاعت خواستن از تربیت شرك نیست
۱۹	نمونه آیات رد ستاره پرستان	۴۱	گواه از قرآن
۲۰	نمونه آیات رد بت پرستان	۴۱	هوام فریبی و طراری
۲۱	آیاتیکه نام پتهای عرب را برده	۴۲	علاج روحی بتصدیق دکتران قدیم و جدید
۲۱	آیه که نویسندگان دست آور کردند	۴۳	خاك پای زندگان زندگی بخش است
۲۳	فرق مباهه عبادت و تواضع	۴۵	بحث در اطراف معجزه پیغمبران
۲۴	گواه از قرآن بدمی	۴۶	گواههای قرآنی بر این دهری

ص	ص
۸۲ آیات قرآن درباره رحمت و آمرزش	۴۸ جواب گفتار نویسندگان
۸۳ يك سخن در پیرامون بداء	۵۰ بحث در غیگوئی
۸۵ معنی روایت و حقیقت بداء	۵۰ گواههای قرآنی
۸۶ معنی دیگر بداء	۵۱ گفتار فلاسفه درباره غیگوئی
۸۷ تطابق قرآن با احادیث بداء	۵۲ رای شیخ الرئیس و شیخ الاشراف
۸۹ پرسش دوم در پیرامون استخاره	۵۳ رای صدر المتألهین فیلسوف شهر
۹۰ معنی استخاره	۵۳ آراء فلاسفه اروپا و بحث در مینائیسم
۹۲ گواه از قرآن برای استخاره	۵۴ کلام فرید وجدی در آراء فلاسفه اروپا
۹۳ تأثیر استخاره در روح بگفته فلاسفه	۵۵ داوری از خوانندگان محترم
۹۴ غلط اندازی نویسندگان	۵۶ ریشه انکار معجزات و سبب آن
۹۷ علماء اسلام دعوی غیگوئی نکردند	۵۶ پرسش راجع بسجده بر تربت
۹۹ پاسخهای کودکان از پیش خود	۵۸ گواه از قرآن بر گفتار ما
۱۰۴ تهمت نویسنده بدینکاران	۵۹ دروغ پردازی و عوام فریبی نویسنده
۱۰۵ گفتار دوم در امامت	۶۰ پرسش راجع بکتب و بارگاه
۱۰۵ پرسش سوم و جواب آن و اثبات امامت بطریق عقل	۶۲ گواه قرآنی بر گفته ما
۱۰۸ اثبات امامت با قرآن	۶۳ تمام ملل دنیا کتب و بارگاه ساختند
۱۰۹ آیه اولی الامر بحکم خرد در امامت است	۶۴ دست آور این بیخردان و جواب آن
۱۱۰ خلفاء و سلاطین اولی الامر نیستند	۶۶ روایت در ثواب تعبیر قبورائمه (ع)
۱۱۲ گفتار ششم در باب امامت	۶۷ تعبیر از این نویسندگان زبانه تعبیر فرموده
۱۱۲ سبب آنکه قرآن صریحاً اسم امام را نبرده	۶۸ فقرات زیارت جامعه کبیره
۱۱۴ مخالفتهای ابو بکر با قرآن منقل تراریخ و اخبار اهل سنت	۷۰ تطابق زیارت جامعه با قرآن
۱۱۵ مخالفت او با آیات ارث بن انبیاء	۷۰ خیانت نویسنده در نقل زیارت جامعه
۱۱۶ مخالفت او با آیه خمس	۷۲ در پیرامون زیارت جامعه کبیره
۱۱۷ مخالفت او با آیه زکوة	۷۲ دروغ پردازی و افتراء روشن
۱۱۷ مخالفتهای عمر با قرآن باقرار سنجان و اخبار آنها	۷۴ خیانت در نقل حدیث کافی
	۷۷ بحث در پیرامون شفاعت
	۷۹ گواههای قرآنی در این باب
	۸۰ يك طراری شکفت آور

- ۱۱۸ مخالفت او با آیه استمتاع
۱۱۸ مخالفت او با مسمی حج و آیه طلاق
۱۱۹ مخالفت او با آیات عصمت پیغمبر و نتیجه سخن ما در این باب
۱۲۰ بکنظر بگفتار یاقوت کورانی در پیرامون امامت
۱۲۱ در معجزات پیغمبر و اشتباه کاری پیگردان
۱۲۳ دروغ پردازی در پیرامون فضائل ائمه (ع)
۱۲۴ افتراء بدینداران در خصوص شفا
۱۲۴ در پیرامون مصحف فاطمه (ع)
۱۲۵ بی اطلاعی نویسنده از قرآن
۱۲۶ در پیرامون معنی نبوت
۱۲۶ دیدن ملائکه مختص پیغمبر نیست
۱۲۷ نتیجه گفتار ما و رسوائی نویسنده
۱۲۸ در پیرامون تقیه
۱۲۹ گواه قرآنی درباره تقیه
۱۲۹ بکنظر دیگر در موضوع امامت
۱۳۱ در پیرامون بطلان تعریف قرآن
۱۳۲ دزدی از میرزا ابوالفضل بهائی
۱۳۳ اشکال نویسنده با امامت
۱۳۴ جواب از اشکال با حکم عقل
۱۳۶ جواب اشکال با آیات قرآن و ذکر ده آیه در باب امامت
۱۴۰ اثبات امامت با احادیث نبویه
۱۴۱ در پیرامون حدیث قدیر خیم
۱۴۱ نقل صدق سر صحابی حدیث قدیر را
- ۱۴۲ تصنیف ابن هفده کتابی در سند حدیث
۱۴۲ تصنیف طبری مورخ ۲ جلد کتاب در این حدیث
۱۴۳ تصنیف حسکائی و سجستانی کتاب در سند حدیث
۱۴۳ کلام جوینی درباره ۲۸ جلد قدیر
۱۴۴ ذکر حدیث منزات در باب امامت از صد طریق از طرق اهل سنت
۱۴۵ نقل حدیث منزات از صحیح بخاری
۱۴۶ نقل این حدیث از صحیح مسلم و ترمذی و ابی داود
۱۴۶ نقل این حدیث از مسند احمد بن حنبل
۱۴۷ نقل این حدیث از ابن ماجه و نسائی
۱۴۷ تواتر حدیث منزات باقرار اهل سنت
۱۴۸ تواتر حدیث تقلین در امامت ائمه (ع)
۱۴۹ تواتر حدیث سقیفه درباره امامت
۱۴۹ تواتر احادیثی که صریح در خلافت علی ابن ابیطالب است
۱۵۰ احادیث صریحه در وصایت آنحضرت
۱۵۰ امامت از روز اول هندوش نبوت بوده
۱۵۱ ذکر مورخین بزرگ این مطلب را
۱۵۲ ذکر مورخین اروپا این مطلب را
۱۵۲ آخرین کلام پیغمبر راجع با امامت بوده بحسب اقرار همه و نقل احادیث و تواتر بیخ
۱۵۳ حکایت از خوانندگان
۱۵۴ کتابهاییکه در امامت پیش از صفویه نوشته شده
۱۵۷ نام چهل کتاب که در قریب هزار سال قبل از این نوشته شده در امامت

ص	ص
۱۹۲ غلط پردازی در پیرامون تقلید میت	۱۶۱ ذکر شافی علم الهدی
۱۹۴ دخالت بیجا در معقولات و دلیل تقلید زنده	۱۶۱ الفین علامه و نتیجه سخن ما
۱۹۷ تفهیم بن نویسنده اصل عدم را و با اعتراض برخاستن	۱۶۲ بزرگی کتاب دلیل ساختگی آن نیست
۱۹۸ لافهای کودکان نویسنده و رسوائی او	۱۶۳ يك اشتباهکاری و جواب آن
۲۰۰ تراشیدن عنوان دروغی برای روحانیین	۱۶۴ نامه امیر المؤمنین به عویه و معنی آن
۲۰۱ نظری باصلاح روحانیت و حال پهلوی	۱۶۵ بعضی از سخنان امیر المؤمنین درباره غصب خلافت
۲۰۱ شرایط مصلح روحانیت	۱۶۶ یرشش چهارم در پیرامون ثواب زیارت و عزاداری
۲۰۳ یرشش ششم در پیرامون کار کردن روحانی	۱۶۸ يك حساب از عمر بشر و جزای خدا
۲۰۳ شغل روحانی چیست	۱۷۰ در پیرامون آفات نوبه
۲۰۵ باید روحانی حزب جداگانه باشد	۱۷۱ یکنظر بسوره مبارکه قدر
۲۰۶ مقدار بودجه روحانیین	۱۷۱ جواب از اعتراض در موضوع ثوابها
۲۰۷ بودجه روحانی از کجاست	۱۷۲ جواب دیگر از اعتراض
۲۰۸ نتیجه سخنان ما در این موضوع	۱۷۳ در پیرامون عزاداری
۲۰۹ روحانی بعل توده سخن نمیگوید	۱۷۴ يك بحث دیگر در نبوت و امامت
۲۱۰ روحانی يك دیندار بیشتر طرف توجه توده است	۱۷۶ نبوت و امامت بحکم قرآن جزء دینست
۲۱۲ جرم نشر خرافات بهمه کیست	۱۷۹ یرشش پنجم در پیرامون ولایت روحانی
۲۱۳ قواعد دین آفتابی است	۱۷۹ يك نظر بحکومت و قوانین جهان
۲۱۴ گریز زدن نویسنده بکربلا	۱۸۱ حکومت لازم است و حق خدا است
۲۱۵ نظر نویسنده در مصرف موقوفات	۱۸۳ گواه این سخن از قرآن
۲۱۷ يك دروغ پردازی روشن	۱۸۵ مجلس مؤسسان تشکیل حکومت میدهد
۲۱۸ اسلام مراعات نظافت را بیش از همه کرده	۱۸۶ چگونگی حکومت فقیه و عدم مخالفت آنها با دولت
۲۱۹ ترجیح داختن خرکچ کوهی بامثال نویسنده	۱۸۷ دلیل حکومت فقیه در زمان غیبت
۲۲۰ در پیرامون عالم بی عمل	۱۸۹ چگونگی اجازه دادن فقیه و حال مشروطه امروز
	۱۹۰ اجازه مرد کوچه کرد بدولت و بیان دور

- ۲۲۱ گفتار چهارم حکومت
۲۲۱ دولت چون بوظیفه اش رفتار نمیکند
ظلمه است
۲۲۲ راه پیدایش اتحاد در تمام توده
۲۲۴ دریرامون کلاه پهلوی ولکنتی
۲۲۴ دریرامون قرارداد وثوق الدوله
۲۲۵ خبائت در روایات و ذکر حکومت
دیکتاتوری
۲۲۶ پیشقدمی شیعیان علی (ع) در جنگها و
دعای علی بن الحسین (ع) بشعور مسلمین
۲۲۷ دریرامون دخول در حکومت دیکتاتوری
۲۲۷ علماء دخول در عمل دولت را برای
اصلاح جایز میدانند
۲۲۹ دریرامون جهاد
۲۲۹ فرق میان کشورگیری اسلام و جهانیان
۲۳۰ جنگ برای حفظ استقلال کشور بحکم
اسلام واجب است
۲۳۱ خیالات مال بغولیائی نویسنده
۲۳۲ مقصود از آنکه حکومت باید بدست
فقیه باشد
۲۳۳ رضاخان لاین سلطنت نبود
۲۳۴ دین و عقل بازندگی امروزه نمیسازد
۲۳۵ دین بازندگی خردمندانه با شرافت میسازد
۲۳۶ کزافه گوئی و تناقض گوئی
۲۳۷ اسلام تکلیف حکومت را تعیین کرده
۲۳۸ قانون اسلام برای هر چیزی تکلیف
معین کرده
۲۳۹ بکنظر بوظیفه دولت
۲۳۹ رفتار پهلوی بانوده
۲۴۱ دریرامون دخول در کار دولتی
۲۴۲ در نظام اجباری کنونی و نتایج بد او
۲۴۴ تشکیل نظام در اسلام
۲۴۵ شرط بندی در واصل مهم نظام جایز است
۲۴۵ نظام اجباری در اسلام
۲۴۶ موازنه اداره تبلیغات اسلامی با تبلیغات
امروز
۲۴۷ رفتار صاحب منصبان با سربازان
۲۴۸ چه چیز روح فداکاری و مبهن دوستی
در سرباز ایجاد میکند
۲۴۹ چه چیز بخزانة دولت زبان میرساند
۲۵۱ کی کارکنان دولت را بکار مست کرده
۲۵۲ نظر روحانی بکارمندان دولت
۲۵۲ چرا مردم بقانون بدبین و بدین خوشبینند
۲۵۴ چرا اشخاص یا کدامن کمتر وارد این
تشکیلات میشوند
۲۵۵ پرش هشم دریرامون مالیات
۲۵۵ بکنظر بطور کلی بودجه کشور اسلامی
۲۵۶ تعداد مالیاتهای اجباری در اسلام
۲۵۸ مصارف بودجه دولت اسلامی
۲۵۹ اسلام بفقره سادات سختگیری کرده
۲۶۰ عمده مصرف بودجه راجع بمصالح
کشور است
۲۶۰ خطاهای نویسنده درباره خمس و زکوة
۲۶۲ قانون مالی اسلام تشکیل حکومت بزرگ
میدهد
۲۶۲ خطای نویسنده در زکوة طلا

۲۶۴	راجع بمالیات برنج و کیفیت کشت آن	۲۸۸	گفتار پنجم قانون
۲۶۵	مالیات شهرهای تجاری و صنعتی	۲۸۸	بشر حق قانونگذاری ندارد و تمام
۲۶۶	آشفته گوئی نویسنده درباره خمس و گمرک		حکومت‌های عالم دیکتاتوری است
۲۶۶	زیانهای قانون گمرک	۲۹۰	چگونگی حکومت‌های عالم و کشورها
۲۶۷	در پیرامون بخشیدن امام خمس را و راه	۲۹۱	دین امروز و صدر اسلام یکی است
	خطای نویسنده	۲۹۲	سرچشمه بدبختی کشور چیست
۲۶۹	بیان مورد بخشش خمس	۲۹۳	آشفته گوئی نویسنده در پیرامون قانون
۲۷۰	خطای نویسنده در موضوع سادات	۲۹۴	نظر بطور کلی در قوانین کشور
۲۷۲	یکنظر بر زندگی بر آشوب اروپا	۲۹۶	قانون ثبت در اسلام
۲۷۲	انتقاد از وضعیت اروپا	۲۹۶	آئین دادرسی در اسلام
۲۷۳	عمل نکردن توده بقانون عیب قانون نیست	۲۹۷	شرایط قاضی در اسلام
۲۷۴	مفاسد بعضی از قوانین کنونی	۲۹۹	مزیت قانون دادرسی در اسلام
۲۷۵	سلاطین سابق عمل بقانون اسلام نمیکردند	۲۹۹	قانون مرور زمان بیدادگری است
۲۷۵	مقایسه بین تربیتهای دینی و کنونی	۳۰۰	شرایط ریشه کردن قانون در دلها
۲۷۷	کلیک کاری دینداران بستنندگان	۳۰۱	عمل ننمودن توده بقانون تقصیر قانون
۲۷۸	کلیک کاری خبرات بتوده و کشور		گذاران وزمامدارانست
۲۷۹	تأثیر اداره تبلیغات در کشور	۳۰۱	حالت خرابیها چیست
۲۷۹	دانشگاه جندی شاپور	۳۰۲	دین و عقل و طبیعت
۲۸۰	زیانکاری زمامداران بطلب یونان	۳۰۳	یهوده گوئی آنمردک افبونی
۲۸۱	لزوم شجاعت ادبی در نویسندگان	۳۰۴	خدانشناسی مردک افبونی
۲۸۲	راجع بقانون اوقاف در زمان رضاخان	۳۰۵	پرسش دهم در پیرامون ناسخ و منسوخ
۲۸۳	زیانهای روزنامه‌ها و نویسندگان	۳۰۶	کواء از قرآن برهیشکی بودن دین اسلام
۲۸۴	اولوالامر چه کسانیست	۳۰۸	بحکم خرد دین اسلام الان هم باقیست
۲۸۵	آشفته گوئی در پیرامون زکوة	۳۰۸	باقی بودن دین اسلام ضروریست
۲۸۶	اگر بازرگانان مالیات ندهند حق دارند	۳۱۰	کواء از احادیث براین گفتار
۲۸۶	اندرزهای بیخردانه بربازان	۳۱۱	بحکم خرد نسخ در احکام اسلام راه ندارد
۲۸۷	باچه چیز سرباز و یاسبان خیانتکار	۳۱۱	چه قانونی قابل نسخ است
	نمیشود	۳۱۲	یکنظر بقانون مادی و معنوی اسلام

۳۱۳	مقایسه بین قوانین	۳۲۳	اگر يك كتاب يا يك حديث درست نباشد
۳۱۴	ناسخ و منسوخ در چه احکام است		نمی‌توان از دیگر احادیث دست کشید
۳۱۵	قانونهای ناظر بقوانین	۳۲۵	جمع بین احادیث تخصص علمی لازم دارد
۳۱۵	کلیات قوانین اسلام در قرآنست	۳۲۶	پرسش یازدهم در پیرامون حدیث ظنی
۳۱۶	در پیرامون دلیل انسداد	۳۲۶	فرق بین نقل تواریخ و احادیث
۳۱۷	در پیرامون سیره عقلاء	۳۲۷	غلط اندازی نویسنده راجع باحادیث
۳۱۸	راجع باحادیث علمی و عقلی	۳۲۸	يك نکته دانستنی در پیرامون احادیث
۳۱۹	بحار الانوار چیست	۳۳۰	پرسش سیزدهم علت آنکه مردم بدین
۳۲۰	در احادیث علمی مخالف علم و عقل یافت		ببغلاف شده‌اند
	نمی‌شود	۳۳۰	شبهه از فعالیت‌های اجانب در ممالک اسلامی
۳۲۱	احادیث و آیات علمی برای فهم عمومی		و کارهای رضاخان و آتاترک
	نیامده	۳۳۴	آبائی از قرآن کریم و پایان سخن *

